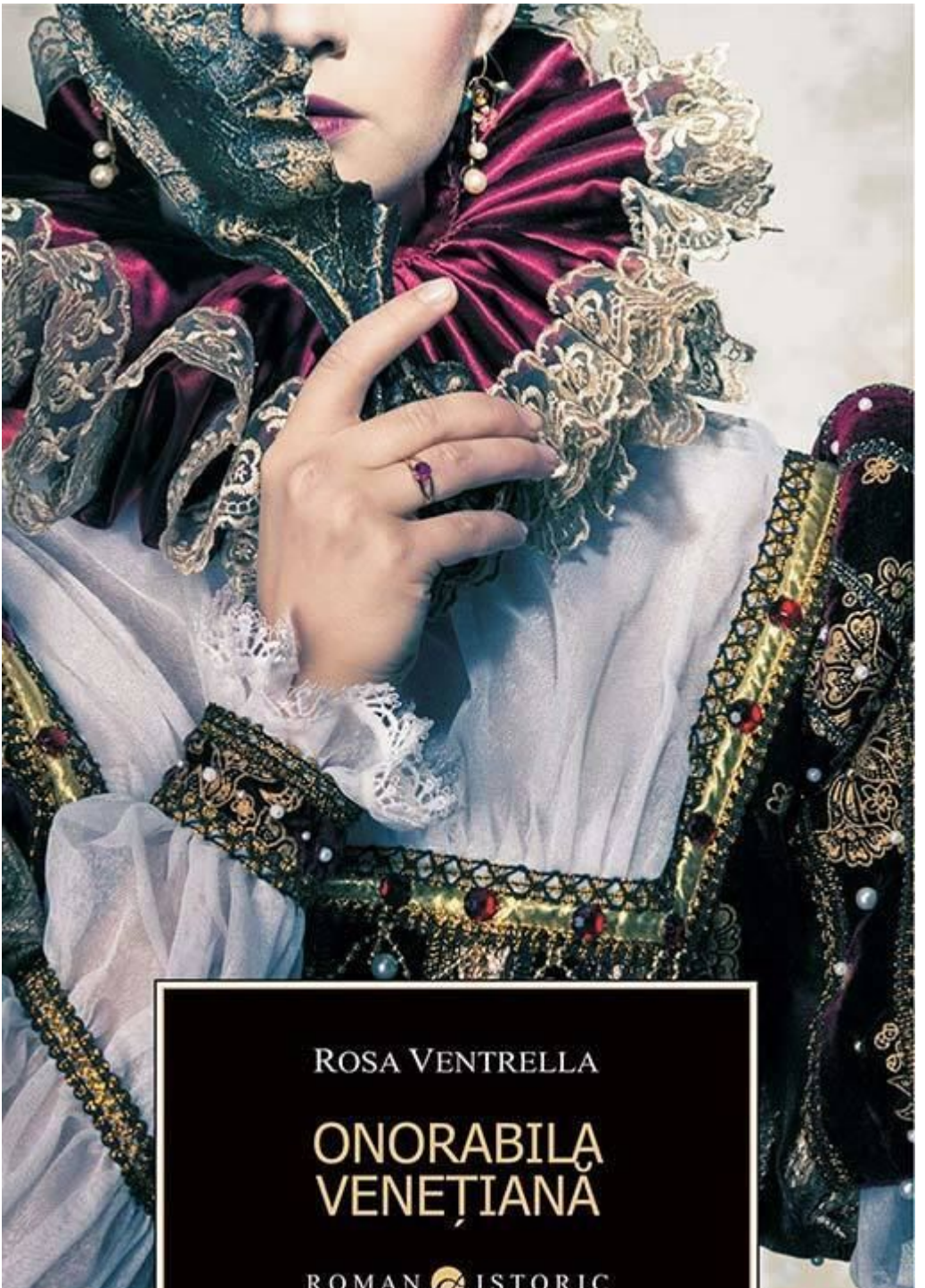
ROSA VENTRELLA
ONORABILA VENEȚIANĂ
ROMAN ISTORIC

Rosa Ventrella

ONORABILA VENEȚIANĂ

Traducere din limba italiană și note de

Alexandra Blăgoi

EDITURA ALLFA
— 2014 —

EDITURA ALLFA

Rosa Ventrella
HONORATA CORTIGIANA
Arkadia Editore, 2011

All rights reserved
The distribution of this book outside România, without the written permission of ALLFA, is strictly prohibited.
Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată

fără permisiunea scrisă a Editurii ALLFA.
Drepturile de distribuție în străinătate aparțin editurii.
Copyright e 2014 by ALLFA.

Redactare: Ruxandra Câmpeanu
Tehnoredactare: Liviu Stoica
Corectură: Anca Tach
Design copertă: Alexandru Novac

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VENTRELLA, ROSA
Onorabila veneţiană / Rosa Ventrella;
trad.: Alexandra Blăgoi.
Bucureşti: ALLFA, 2014
ISBN 978–973–724–666–0
I. Blăgoi, Alexandra (trad.)
821.131.1–31 = 135.1

„Atât de dulce devin şi de plăcută
când mă întind în aşternut,
aici mă simt iubită şi dorită,
iar plăcerea sporeşte cu orice minut”.
Veronica Franco, *Rime*

1

Veneția, 1560

În dimineața aceea, pe ulițe plutea o stare de euforie periculoasă, din acelea care te îndeamnă la gesturi nechibzuite şi care îți dau senzația că poți îndrăzni orice.

Poate se datora aerului înțepător de primăvară, care pătrundea prin toți porii, sau vântului blând care venea dinspre mare şi dezmierda obrajii tinerelor ca un îndrăgostit timid.

Oricare ar fi fost motivul, un zumzet frenetic însufleţea răspântiile, podurile, piețele, şi peste tot vedeai mişunând oameni parcă deşteptați dintr-o lungă lâncezire şi nerăbdători să se trezească la viață, bucurându-se de răcoarea bine-venită a zorilor.

Veneția părea în acel moment un cufăr plin cu bogății minunate şi opere de artă, şi era animată de

un comerț intens; pretutindeni vedeai muncitori zorind la treburile lor, patricieni în veşminte somptuoase şi doamne fardate. Această singulară întretăiere de drumuri, care fremăta de viață şi pe unde zilnic treceau nave încărcate cu mărfuri de toate felurile, era însăşi seva care dădea viață oraşului şi făcea ca Serenisima Republică să se bucure de o putere şi de un fast invidiate de toți. Deja de câteva secole Veneția îşi găsea prestigiul într-o politică comercială agresivă, care, de-a lungul timpului, o făcuse să domine mările şi rutele cele mai profitabile. Condimente, mătăsuri, bijuterii, sclavi, aur, argint, fildeş – venețienii erau capabili să cumpere şi să vândă orice.

Şi să folosească apoi câştigurile din afaceri ca să îşi extindă locuințele, să ridice biserici somptuoase sau să împodobească oraşul cu monumente menite să dăinuie pe vecie.

Şi Veronica admira măreția Veneției şi simțea energia care clocotea în inima oraşului, cerând să iasă la suprafață. Astfel, de câteva zile trăia într-o stare constantă de agitație, greu însă de dirijat spre îndeletnicirile care se potriveau cel mai bine unei domnişoare de viță nobilă.

Cârlionții blonzi îi curgeau pe umeri, încadrând un chip fin şi delicat. Avea ochi albaştri şi luminoşi, pe care razele soarelui din dimineața aceea caldă de primăvară îi făceau să pară încă şi mai strălucitori.

Nu mai era o copilă, o fetiță drăgălaşă cu zulufi

blonzi, pe care toți o salutau ciupind-o de obraji. În doar câteva luni, Veronica începuse să observe nişte schimbări – la început, mai degrabă în atitudinea celorlalți decât în purtările ei.

Bărbații care veneau în vizită la tatăl ei, Francesco, începuseră să o salute cu o înclinare respectuoasă a capului, iar cei mai înfocați chiar îi sărutau mâna, în timp ce doamnele care îi însoțeau o cercetau pe furiş, ascunzând – într-un mod cam neîndemânatic, ce-i drept – o urmă de iritare şi de invidie.

Fata, care, cu siguranță, dincolo de frumusețe, nu ducea lipsă nici de o minte ascuțită, pusese indiciile cap la cap şi trăsese o concluzie: se făcuse mare.

La paisprezece ani, tinerele erau considerate deja femei bune de măritiş.

— Ce treburi avem de făcut azi, coniță? o întrebase Chiara pe stăpână înainte să îşi facă drumul obişnuit prin piață.

Era singura servitoare care mai rămăsese în Casa Franco, împreună cu Anna, mama ei, care se ocupa de bucătărie.

În ciuda faptului că tatăl Veronicăi era un nobil de robă, cu o poziție socială bună, situația lui nu îi permitea să îşi întrețină cu demnitate soția, Paola, şi cei patru fii, şi cu atât mai puțin să aibă la dispoziție o armată de servitori. Şi aşa, una după alta, slugile şi rândaşii se făcuseră nevăzuți, în

căutarea unei ocupații mai profitabile. În Casa Franco rămăseseră, mai degrabă din motive afective decât economice, doar Anna, bucătăreasa, şi fiica ei, Chiara. De altfel, Anna nu era doar o bucătăreasă. Fusese doica celor mici şi chiar îi alăptase pe doi dintre cei trei frați ai Veronicăi, care erau de o vârstă cu Chiara. Pentru toți, prezența ei consolatoare trezea acea senzație de siguranță şi căldură pe care ar fi trebuit să o transmită o mamă. Căldură pe care, evident, doamna casei, soția lui Francesco Franco, nu reuşea să o inspire. Aşadar, ale Annei erau mâinile aspre şi noduroase care mângâiaseră în fiecare seară părul des al Veronicăi înainte de culcare, a ei era vocea care îi şoptise ani întregi cuvinte pline de afecțiune şi duioşie. Cu timpul, Annei i se alăturase Chiara, şi astfel, gesturile lor tandre şi purtările drăgăstoase o ajutaseră pe Veronica să depăşească dificultățile unei vieți de familie nu tocmai idilice.

Veronica şi Chiara se aveau ca surorile. Desigur, şi una, şi cealaltă erau conştiente de diferența de statut social şi amândouă erau atente să nu depăşească anumite limite, dar ăsta nu era un motiv care să le despartă. Chiar dimpotrivă, pentru că afecțiunea pe care o nutreau una pentru cealaltă nu avea nevoie de demonstrații cu steguleţe sau focuri de artificii. Era acolo, în inima lor, şi asta era de ajuns.

— Te duci la măcelar şi la spițer, poruncise

doamna Paola.

Fără să aştepte să i se spună de două ori, Chiara îşi aranjase şorțul şi boneta, care, strânsă bine la ceafă, îi scotea în evidență obrajii bucălați şi rumeni, care plesneau de sănătate.

— Merg şi eu cu ea, zisese Veronica, fără să mai aştepte răspunsul mamei.

Îi plăcea să hoinărească pe străduțele aglomerate, să alerge pe câmp sau să se piardă prin piețele gălăgioase, să simtă privirile lacome pe trupul ei grațios.

Doamna Paola îndrugase ceva, dar cele două tinere erau deja afară, gata să se arunce într-o nouă beție de condimente şi de miresme, aşa cum numai Veneția putea să le ofere locuitorilor ei.

Soarele de dimineață înroşea cărămizile lucioase, iar razele lui calde îi orbeau pe trecători. De jur-împrejur, laguna emana o linişte adâncă. Apele calde, abia atinse de un vânticel slab, păreau încremenite şi nepăsătoare, ca şi cum avalanşa de lume, zarva şi dezordinea umană nu ar fi tulburat-o defel. Pe de altă parte, laguna era obişnuită cu prezența gălăgioasă a venețienilor, cu veselia lor pestriță, cu fluxul continuu de nave, mărfuri şi negustori, saltimbanci şi vânzători, codoşi şi târfe, nobili şi plebei, magistrați şi soldați.

— Să mergem mai întâi la spițer, îi şopti Chiara, înroşindu-se uşor la amintirea bărbatului chipeş, care îşi făcuse o faimă de cuceritor, atrăgând

privirile languroase ale tuturor clientelor sale.

La o asemenea invitație, Veronica îşi aranjă corsetul strâmt, din care se revărsau sânii înfloritori şi tari.

Înaintau cu pas sigur şi, făcându-şi loc prin mulțime, ajunseră în scurt timp la destinație. Spițeria îmbăta simțurile cu mirosurile sale puternice, iar rafturile erau un şir nesfârşit de sticluțe, flacoane, săculețe şi cântare, cu care spițerul umbla cu mare atenție.

Din când în când, bărbatul, în jur de treizeci de ani, înalt, brunet şi ciufulit, arunca pe furiş câte o privire spre decolteul pe care Veronica îl descoperise intenționat, dându-şi jos mantaua. Chiara urmărea scena, abia putând să îşi stăpânească râsul.

Micii stăpâne îi plăcea să fie provocatoare. Îi dădea o senzație de putere, o putere întru totul feminină, pe care doar frumusețea ştie să o insufle.

Spițerul şi servitoarea şuşotiră câtva timp între ei. Pe urmă, Chiara primi pachetul cu flacoane, îl salută scurt pe spițer şi porni spre ieşire, nu înainte de a-i face semn Veronicăi că pot pleca.

— Aşteaptă-mă afară, îi şopti în schimb tânăra.

Chiara se aşeză în fața spițeriei, nu foarte aproape, dar nici atât de departe încât să nu poată vedea bine scena.

Acum erau singuri, iar spițerul rămăsese fără cuvinte. O vreme, niciunul dintre ei nu scoase o

vorbă, iar stânjeneala bărbatului era tot mai vădită. Îşi ştergea fără încetare palmele ude cu o cârpă, neştiind la ce să se aştepte de la acea tinerică îndrăzneață.

— De ce mă priveați? îl ațâță Veronica, deloc intimidată.

Bărbatul bâlbâi ceva, dar, înainte să apuce să răspundă, Veronica veni mai aproape de el, lăsând între ei doar o distanță firavă.

Respirația spițerului deveni grea, în timp ce a Veronicăi era calmă şi regulată.

— Vă place ce vedeți? îi şopti ea cu o voce îmbietoare, micşorând tot mai mult spațiul dintre ei.

Cu gura întredeschisă, spițerul dădea impresia că deja îi adulmecă trupul. Când fu doar la o palmă de el şi citi pasiunea din privirea tânărului, care nu îşi lua ochii de la decolteu, până şi Veronica simți că inima i se strânge cât un purice şi că un val de căldură pune stăpânire pe ea, urcând dinăuntru, din pântece, şi străbătându-i fiecare nerv din corp.

Fata îi luă mâna – o mână îngrijită, cu linii aproape feminine – şi o sprijini pe pieptul ei. Bărbatul, care până atunci se zbătuse să îşi controleze pornirile, se lăsă purtat de val, lăsându-şi degetele să strângă sânii rotunzi şi fragezi, în timp ce cu cealaltă mână era în căutarea şoldurilor.

Veronica se lăsa atinsă. Se uita cum mâinile bărbatului alunecă lacome pe trupul ei şi i se părea

că redescoperă viața; o avalanşă de senzații o cuprindeau treptat, invadând-o şi lăsând-o aproape fără suflu, buimăcită. Dar încă nu se întâmplase nimic... De fapt, erau nişte biete mângâieri nevinovate, care îi atingeau mai mult rochia decât pielea. Deodată, el începu să o sărute, strângându-i sânii, pe care corsetul nu-i mai ascundea.

Pielea albă se colora de petele roşietice lăsate de delirul sărutărilor lui. Spițerul o îmbrățişa cu lăcomie, nesătul, fără să îi pese câtuşi de puțin că ar putea să intre cineva şi să îi surprindă înlănțuiți astfel. De afară, Chiara privea amuțită scena.

Se strânseră şi mai puternic în brațe. Veronica simțea răsuflarea greoaie a bărbatului, pofta lui tot mai vădită. Era convinsă că îi apăruse de multe ori în fanteziile cele mai desfrânate. De câte ori o dezbrăcase în imaginație? De câte ori făcuseră dragoste în vis? Şi iat-o în sfârşit lângă el, aievea, stăpână absolută a unui bărbat viguros, care nu îşi mai putea ține în frâu dorința.

Veronica îl ținea de fese, împingându-l cu putere înspre pântecele ei şi simțind în vintre cum dorința devine de nestăvilit. Până în clipa aceea, totul se petrecuse exact aşa cum voise. Şi deja anticipa continuarea...

— Veronica, vine cineva, să mergem, aproape că strigă Chiara, trântind de perete uşa întredeschisă a spițeriei.

Bărbatul îi dădu drumul imediat, într-un scurt

moment de luciditate, şi îşi veni în fire, străduindu-se să îşi recapete suflul regulat. La fel de iute, Veronica îşi aranjă corsetul şi ieşi în grabă din spițerie, fără să-i mai arunce nici măcar o privire primului bărbat căruia îi dezvăluise grațiile ei. Deşi doar în parte. Mintea îi era încă în dezordine, i se părea că în urechi îi zumzăie mii de albine. De ce se purtase aşa? Ce-i trecuse prin cap? Desigur, avea „darul” acela pe care îl moştenise de la mama ei... un dar viclean, mult mai important decât banii: Veronica ştia să citească în ochii bărbaților dorințe de nerostit. Şi era şi dispusă să le transforme în realitate.

Totul începuse pe când era foarte mică, atunci când învățase „arta” mulțumindu-se doar să observe – ca mai apoi să imite – gesturile rafinate şi mişcările mamei ei, Paola Fracassa, una dintre cele mai renumite curtezane din vremea ei.

Calitățile de seducătoare ale Paolei se bucurau de mare căutare la Veneția şi erau recompensate cu generozitate. Asta fără să existe vreun scrupul de ordin moral. De fapt, cel puțin în lagună, prostituția nu era considerată un lucru murdar sau păcătos şi nu afecta prestigiul celor care făceau parte din pătura înstărită a societății, chiar dacă era practicată de o doamnă nobilă. Dimpotrivă, adesea chiar această practică – exercitată de femeile din casă – era cea care ridica familia şi îi aducea prestigiu! Astfel, multe femei căsătorite

„rotunjeau” veniturile soților oferindu-se pentru bani. Nu era considerat un fapt necuviincios; în plus, era o mare diferență între o curtezană şi o simplă târfă de pe stradă.

La o populație de aproximativ o sută patruzeci de mii de suflete, Veneția număra peste unsprezece mii de curtezane. Se găseau la fiecare colț de stradă, pe fiecare ulicioară, în fiecare casă. Şi, de aceea, Veneția era văzută ca oraşul cel mai deschis şi mai libertin, unde curtezanele se bucurau de un statut social în adevăratul sens al cuvântului, cu registru şi tarif stabilit prin lege.

Educația ei începuse, prin urmare, în casa lui Francesco Franco, încă de mică văzuse roind prin palat femei şi bărbați necunoscuți, auzise gemete şi zărise din întâmplare trupuri îmbrățişate. Crescuse printre farduri, parfumuri şi rochii de atlaz lungi şi împopoțonate, se obişnuise de mică să-şi etaleze farmecele feminine şi să cocheteze, însă fără să depăşească anumite limite. La urma urmei era doar o fetiță, şi aşa o vedeau şi ceilalți. Dar mai apoi, îi crescuseră sânii, pântecele începuse să dea semne de o vitalitate încă necunoscută şi... totul se schimbase. Destinul ei era, aşadar, pecetluit, ştia asta. Şi nu putea face nimic ca să se împotrivească.

Zumzăitul de albine părea să dispară.

— De ce ai făcut-o? o întrebă Chiara, care, în ciuda celor optsprezece ani ai săi, nu cunoscuse încă atingerea mâinilor şi a buzelor unui bărbat.

— Pentru că aşa am avut chef, îi răspunse ea simplu. În clipa aia îl doream şi mi se părea că ochii lui îmi zic acelaşi lucru... Şi, în plus, în curând trebuie să mă căsătoresc, e normal să mă obişnuiesc un pic cu bărbații.

Chiara nu mai spuse nimic. Primi răspunsul ca pe un adevăr incontestabil. De altfel, îşi dădea seama şi ea destul de bine ce atmosferă domneşte în Casa Franco, cu atât mai mult cu cât ea însăşi respira acelaşi aer aproape de când se născuse. Totuşi, fiind doar o slujnică, nu participa la nimic altceva, ştia doar ce îi povestea mica stăpână sau ce vedea cu ochii ei.

Tocmai treceau pe lângă biserica San Felice din Cannaregio. Locul acela, împreună cu vorbele pe care tocmai le auzise, îi aminteau Chiarei că Veronica e pe punctul de a deveni soția medicului Panizza, un bărbat cu mult mai în vârstă, dedicat în totalitate slujbei sale şi care, după spusele soților Franco – care, de altfel, puseseră la cale căsătoria –, i-ar fi garantat fetei o poziție socială respectabilă. Nu era aristocrat, asta nu, dar deținea o avere frumuşică, o casă impozantă, servitori, nişte pământuri în afara lagunei – în fine, tot ceea ce o femeie ar putea să îşi dorească. Singurul neajuns era diferența de vârstă.

Ideea căsătoriei – a *acelei* căsătorii – îi trezea Veronicăi o repulsie de necontrolat. Nu reuşea să înțeleagă cum de părinții ei putuseră să o arunce în

brațele unei sorți atât de nefericite. Să fie orbi? Oare chiar nu vedeau că, fiind dăruiți de la Dumnezeu cu o fată ca ea, puteau să spere la o căsătorie încă şi mai ambițioasă, poate cu un procuror din San Marco sau cu un senator? De ce atâta grabă? De ce să o arunce în brațele respingătoare ale unui medic de doi bani, ai cărui străbunici fuseseră cel mult nişte muncitori pe sumbrele şantierele navale din Veneția?

Când se gândea la părinții ei, la Francesco şi la Paola, nu găsea la ei niciun pic de înțelegere, niciun gest tandru, nicio dovadă de afecțiune, cu toate că sigur simțeau ceva pentru ea. În orice caz, nu vedea nimic care să semene, nici măcar vag, cu dragostea.

În acele momente îi venea în minte imaginea tatălui ei, acel *nobil homo*[1] pe nume Francesco Franco, singura notă discordantă în acel „budoar" erotic pe care îl crease Paola Fracassa în locuința lor. Francesco era pâinea lui Dumnezeu, dar avea un viciu teribil: băutura. Astfel, seara, când se întorcea de la birt – preferata lui era cârciuma din hanul lui Ugolino –, îşi făcea simțită prezența încă de pe scară, atât de puternică era duhoarea pe care o răspândea. Mirosul grețos se împrăştia apoi în salon: un amestec supărător de vin şi scorțişoară, lăsat de vreo prostituată de ultimă speță, care îşi vindea trupul amărâților de teapa lui, cu haina de

---

[1] „Bărbat nobil"; titlu acordat membrilor aristocrației venețiene.

bogătaş pe spinare, dar cu buzunarele goale. Când se întorcea acasă gâfâind de la escapadele lui nocturne, avea ochii umflați şi lăcrimoşi şi nasul roşu de la vinul de Malvazia, căruia i se dedica fără rezerve. Asta arăta că până şi actul sexual se consumase prea în grabă, iar beția nu îl lăsase să se bucure de amor. Bani aruncați!

Când Francesco venea acasă pe şapte cărări, soția lui nu îi îngăduia să-şi târască în dormitor trupul scheletic, jalnic şi împuțit, şi se încuia cu cheia în alcovul ei tapisat în verde. De cele mai multe ori, Francesco se prăbuşea la pământ, poate chiar lângă prag, după ce bătea cu furie la uşă. Adormea acolo îmbrăcat, ca un bețivan de pe stradă. Adesea se întâmpla să îşi ude pantalonii, iar a doua zi dimineață trebuia spălat bine înainte să îşi revină în simțiri.

Francesco Franco nu era singurul care ceda unor astfel de plăceri. La căderea nopții, iar uneori chiar mai devreme, o armată de bărbați de toate felurile şi rangurile porneau spre fundătura întunecată în care era ascuns hanul lui Ugolino, unde diferențele de clasă dispăreau, iar poftele cele mai tulburi ieşeau la suprafață cu toată puterea, aducând la un loc bogați şi săraci, tineri şi mai puțin tineri, în căutarea câtorva ore de relaxare în acea văgăună murdară care anula toate etichetele sociale. În penumbra încăperii, în aerul rarefiat, încărcat de aburii de la bucătărie, de fumul lumânărilor şi de

miasma pe care o răspândea mucegaiul de pe pereți, chipurile clienților se confundau. Pretutindeni pluteau cele mai dezagreabile mirosuri, laolaltă cu buchetul celor mai prețioase vinuri; duhoarea hainelor murdare, laolaltă cu izul de pomadă şi de parfum pe care îl răspândeau veşmintele celor care îşi puteau permite să aibă o ținută îngrijită. Iar peste toate domnea mirosul de sex... de trupuri transpirate şi excitate, gata să se încordeze în nesfârşite lupte erotice nocturne.

Noilor clienți, care nu mai puseseră piciorul în localul lui Ugolino – la urma urmei, hanuri ca acela se găseau din belşug la Veneția –, locul putea să le dea senzația că se află în anticamera infernului. Alcovurile, abia separate cu o perdeluță de restul localului, păreau nişte adevărate bolgii cumplite, în care erau târâți sărmanii nevinovați, uneori chiar fără voia lor. Uneori doar pentru că erau în căutarea unei experiențe noi, diferite. Acolo aveau loc îmbrățişările pătimaşe, acolo puteau să întâlnească femei, uneori chiar şi bărbați. Acolo se pierdea simțul măsurii, acolo se lăsau năuciți de euforia momentului, de prăbuşirea lină în vârtejul simțurilor înecate în vin. Se mergea ca pe buza unei prăpăstii. Gemetele femeilor, scârțâitul meselor, urletele, râsetele, horcăielile muşteriilor, vasele trântite, sticlele care se spărgeau, încăierările, vorbele deocheate şi înjurăturile alcătuiau un Babel desăvârşit, în care era uşor de intrat, dar greu de

ieşit.

Acesta era locul în care Francesco Franco îşi petrecea o bună parte din nopțile sale.

Veronica se întreba dacă şi ea, aşa cum făcea deja mama ei, va trebui să se încuie în cameră. Şi această întrebare îi aminti de căsătoria mizerabilă care o aştepta. Un văl de tristețe îi alungă într-o clipă voioşia de pe chip.

Cu paşi repezi, cele două femei ajunseră la prăvălia măcelarului. Tejgheaua era aşezată chiar pe stradă. Un bărbat robust şi cu părul slinos îi arăta Chiarei hălci de vițel, în timp ce ochii Veronicăi erau ațintiți asupra fiului măcelarului. Nu era nimic de făcut. Orice avea legătură cu sexul opus îi atrăgea imediat atenția şi îi stârnea interesul. Şi totuşi, nu era prima dată când îl vedea pe tânărul acela. Se numea Marco şi era mai mare decât ea cu doar câțiva ani. Buclele blonde i se revărsau pe frunte, ascunzându-i superbii ochi albaştri. Le servea pe cliente cu nonşalanța unui adult, manevrând cu dexteritate cuțitul ascuțit şi înfigându-şi unghiile în carnea însângerată.

Mâinile acelea pline de sânge, care contrastau atât de puternic cu puritatea chipului serafic, îi provocară fetei o stare confuză de agitație. Preț de o clipă, îşi feri privirea. Ce se întâmpla cu ea? Oare îi era de-ajuns să vadă anumite mişcări pentru ca în ea să se trezească o poftă de nestăvilit? Observase, de altfel, şi cu alte ocazii că tânărul Marco atinge

hălcile de carne aşa cum ar mângâia formele unei femei, dar niciodată o astfel de imagine nu o tulburase atât de tare. În ziua aceea, în schimb, când reuşea să-şi ia ochii de la el, şi-l închipuia gol, întins printre perne moi, ca un model care pozează pentru un artist, cu gura întredeschisă într-un gest de aşteptare.

Veronica fu cuprinsă de amețeală şi simți că este gata să leşine. De jur-împrejur se auzea vacarmul asurzitor al oraşului, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Ulicioarele fremătau de oameni care umblau în treburile lor, canalele erau pline de bărci de toate felurile. Oraşul era acelaşi dintotdeauna, şi totuşi Veronica simțea că *totul* se schimbase.

— Eu mă întorc acasă, reuşi să îi spună Chiarei în timp ce încerca să-şi revină din amețeală.

Slujnica o privea nedumerită, neştiind ce să facă. Hotărî să aştepte ca Veronica să facă o mişcare, dar picioarele fetei nu se porneau deloc.

Era ca şi cum o forță de nebiruit ar fi pus stăpânire pe Veronica. Gândul la trupul gol al tânărului măcelar nu îi dădea pace. Şi totuşi, el nu se întoarse să o privească nici măcar pentru o clipă, nici măcar când, gata să leşine, îşi trecuse batista brodată peste gâtul şi pieptul asudate. Nu îşi făcuse deloc griji pentru ea, nici măcar când Veronica îl pironise cu privirea, mândră, încercând să îl forțeze să-şi ridice ochii.

Nimic, nici măcar o tresărire: grațiile ei nu aveau

nicio putere asupra tânărului Marco. Era ca şi cum pentru el Veronica ar fi fost doar o fantasmă. Un duh invizibil. Şi, pentru o femeie, cu atât mai mult pentru o tânără ca Veronica, aşa ceva era de neînchipuit.

Într-un sfârşit, ajunseră şi acasă. Veronica petrecu restul zilei într-o stare de confuzie totală. Din când în când, flăcări de roşeață îi cucereau obrajii. Un foc o mistuia pe dinăuntru ca un tăciune aprins.

Înspre seară stătu mult timp la fereastră, bucurându-se de adierile mângâietoare care ar fi trebuit să-i stingă patima. Era frumos să priveşti Veneția din unghiul acela: acoperişurile, clădirile, cupolele bisericilor, străduțele de dedesubt, în timp ce oamenii – cel puțin cei care se îngrijeau de reputația lor – se retrăgeau pe la casele lor, iar locul lor era luat de filfizoni şi de femei uşoare, de grupuri de tineri în căutare de distracții şi de bețivani împiedicați.

Ziua era pe sfârşite, iar ultimele sclipiri de soare împodobeau oraşul cu superbe jocuri de umbre şi lumini. Veronica însă nu-şi găsea pacea.

Prea multe emoții contradictorii puseseră stăpânire pe ea: degetele spițerului pe pielea ei, buclele blonde ale tânărului măcelar şi, ca o amenințare difuză, altarul pe care urma să se jertfească, obligându-se să îngăduie atingerea unui bărbat bătrân şi rece, nedemn să guste din

bucuriile pe care le avea de oferit trupul ei cald şi fraged.

Cu asemenea gânduri, se pregătea de somn, în timp ce Chiara, ca de obicei, o pieptăna.

— Eşti bine? o întrebă Chiara.

Dar Veronica nu răspunse.

Când rămase singură, întinsă în pat, începu să se zvârcolească în aşternut, încercând să potolească tulburarea care o cuprinsese, dar imaginile care o bântuiau se înmulțiră. Se chinui să se concentreze doar asupra chipului lui Marco, ca să-şi abată gândurile de la bărbatul care era pe cale să-i devină soț. Îi revenea în minte cu insistență viziunea pozei artistice în care şi-l închipuise pe chipeşul măcelar şi, cu această imagine dinaintea ochilor, trupul ei înfierbântat se lăsă până la urmă cucerit de somn.

2

Confruntarea cu realitatea fusese mai dură decât îşi putuse imagina vreodată Veronica. De când devenise soția lui Paolo Panizza, viața ei curgea într-o lentă agonie, iar zilele erau toate la fel, compuse din mereu aceleaşi gesturi şi dintr-o plictiseală neîntreruptă, pe care nici măcar strălucirea verii nu reuşea să o risipească.

În casa ei mare, cu mult mai somptuoasă decât cea în care crescuse, întâlnea pretutindeni numai tristețe; singura încăpere pe care o găsea primitoare

şi intimă era camera ei. Aici îşi găsea refugiul în cele mai grele momente, când *durerea de a trăi* îi sfâşia inima. Cei patru pereți acoperiți cu fresce impunătoare adăposteau un dulap mare de abanos, unde erau ascunse hainele ei prețioase, iar perdelele fastuoase din mătase verde tăinuiau patul.

Veronica se întreba dacă viitorul ei va fi mereu aşa; dacă niciodată nu va avea altceva de făcut decât să numere zilele care o despărțeau de destinul comun al tuturor oamenilor: moartea. Nunta avusese loc prea de curând ca proaspăta nevastă să poată să pună în practică ideile sălbatice care, tot mai adesea, îi tulburau gândurile.

Şi totuşi, simțea că se usucă pe dinăuntru lângă un om care alterna momentele de nepăsare absolută cu vorbele sfidătoare pe care i le arunca tinerei sale neveste când ea îndrăznea să îl contrazică în fața invitaților pe care îi aveau în mod regulat la masă: contele Bergonzi cu nobila lui soție, Andrea Tron, un îngâmfat exponent al patriciatului local, şi tânărul Aliberti, medic foarte promițător, elev al lui Panizza, de o sensibilitate rară, căreia îi dădea glas în gingaşele versuri cu a căror compunere se delecta.

Mai ales cu el îi plăcea Veronicăi să stea de vorbă, nu pentru că l-ar fi plăcut prea mult, ci pentru că firea lui poetică îi oferea consolare.

Tânărul ştia cum să îi potolească plictisul şi să reducă la tăcere, cel puțin pentru câteva momente, zbuciumul vieții de cuplu, în sfârşit, dintre toți, era singurul care reuşea să înțeleagă măcar o fărâmă din neliniştea care putea sălăşlui în sufletul unei femei atât de frumoase şi de seducătoare, dată de soție unui bătrân irascibil, fără pic de gratitudine pentru copila pe care cerul i-o pusese alături.

Dacă se gândea bine, poate că schimbarea – de la viața de familie la cea matrimonială – fusese prea bruscă. Se trezise deodată într-o casă necunoscută, înconjurată de străini devotați doar stăpânului, cu siguranță nu nou-venitei. În plus, mai erau şi toanele *bătrânului,* care nu îi făceau viața deloc uşoară. Astfel, chiar de la începutul noii „aventuri”, tânăra găsise consolare, în lungile momente de tristă singurătate, în cuvintele scrise. În cărțile care mai înainte nu ocupaseră prea mult loc printre distracțiile ei.

Se cufundă, aşadar, în lectură, iar plăcerea pe care i-o provoca acest mod de relaxare era atât de pură şi de intensă, încât începu ea însăşi să compună versuri, mai ales de dragoste. Lor le încredința durerile ei, în ele îşi punea toată suferința. Biblioteca soțului era, din fericire, bine înzestrată: cărți de medicină, bineînțeles, dar nu numai. Hagiografii, cărți religioase, romane de aventuri, teatru – se găsea câte ceva din fiecare. Era totuşi o problemă: deşi femeilor dintr-o anumită

clasă socială le era îngăduit să primească o instrucție adecvată, literatura era considerată o ocupație destinată bărbaților, aşa că de multe ori fusese ținta mustrărilor doctorului. După părerea lui, acestea nu erau ocupații potrivite pentru o doamnă. Cusutul, biserica şi casa – acestea ar fi trebuit să fie prioritățile ei. Şi, bineînțeles, mult dorita şi aşteptata progenitură, care – oricât s-ar fi chinuit medicul – părea să nu aibă nicio intenție să se nască şi să înveselească acea casă întunecoasă.

Pe orice cale, şi în ciuda aversiunii soțului, Veronica hotărâse să se perfecționeze în toate formele de artă, nu doar în literatură, ci şi în muzică, ajungând chiar la pictură. Această ocupație continuă o împiedica să se gândească la nefericirea ei, la faptul că era „prizonieră” într-o celulă cu gratiile aurite. Era ca şi cum, folosindu-şi timpul astfel, ar reuşi nu doar să se transforme într-o femeie foarte înzestrată – cultura putea să fie cu siguranță o armă în avantajul ei ci şi să se simtă mai puțin asuprită de masca pe care o obligaseră să o poarte. În felul acesta, într-o seară era Veronica pictorița, în seara următoare, eleganta dansatoare şi apoi scriitoarea de versuri languroase. În imaginația ei, în care se cufunda tot mai des, Veronica se vedea pe tot felul de scene, mereu în fața altui public, prompt şi sârguincios în a-i recunoaşte talentul.

Asta era însă la început. După mai multe luni,

descoperi însă că spectacolele date în imaginație nu îi mai sunt de ajuns. Se gândi şi se răzgândi de multe ori, iar în cele din urmă hotărî că venise momentul ca Veronica să aibă spectatori în carne şi oase, cu care să împărtăşească pasiunile ei şi care să fie cu adevărat gata să o aplaude şi să îi laude talentul.

Ocazia se ivi într-o după-amiază răcoroasă de la jumătatea lui septembrie. Norii cenuşii îşi aruncau umbra mohorâtă peste străduțele şi clădirile oraşului, ca prevestirea întunecată a unei nenorociri, iar un vânt timid şi slab bătea prin lagună. Veronica privea acel peisaj melancolic de la ferestrele mari ale salonului, pe care le ținea deschise, ca briza să ajungă la ea şi să îi mângâie părul. O duhoare putredă însă otrăvea aerul, iar umbre negre îi învăluiau pe trecători.

Neliniştea era aproape palpabilă. Aliberti trebuia să apară din clipă în clipă, iar ea îşi strângea la piept iubitele foi, în timp ce încerca să îşi adune curajul şi să găsească vorbele potrivite ca să îi arate ce lucrase.

Când îl văzu în fața porții, avu o tresărire. Era deja obişnuită cu acele întâlniri, şi totuşi îi era încă greu să îşi manifeste caracterul „artistic”, calitatea ei cea mai pură. Valetul îl conduse pe chipeşul doctor la ea şi, ca de obicei, seara începu cu formalități şi câteva bârfe. Ceasurile se scurgeau într-un mod plăcut, dar Veronica nu pleca urechea

prea mult la ce i se spunea, preocupată cum era să născocească un plan astfel încât să-i înmâneze versurile tânărului medic. Putea să i le dea şi gata. El nu ar fi putut să le refuze fără să aducă un afront soției protectorului său. Veronica însă prefera să fie Aliberti cel care să se intereseze, să îi ceară să le vadă.

Prea complicat. Până la urmă, găsi o soluție. Îi veni în minte că ar putea să le ascundă sub pelerina bărbatului. Desigur că le-ar fi văzut şi ar fi înțeles, păstrând secretul. Dar, dincolo de o anumită sfială, Veronicăi îi era teamă de furia soțului, căruia o asemenea complicitate i-ar fi putut trezi bănuielile. Pentru moment era mai bine să se ferească de aşa ceva.

Până la urmă se hotărî să i le trimită printr-o servitoare. Aşa era cel mai simplu. Livrare la domiciliu!

A doua zi dimineața se trezi foarte devreme. Soțul ei plecase deja şi, din seara de dinainte, obținuse permisiunea să-şi viziteze părinții. Se îmbrăcase în grabă, mâncase doar cât să scape de senzația de gol în stomac şi apoi se lăsă condusă de unul dintre servitori la casa părintească.

Observă imediat că poarta nu fusese reparată nici până atunci. Trase aer adânc în piept şi ceru să fie anunțată.

— Nu arăți prea bine, o întâmpină mama.

Veronica bâigui ceva, dar, până la urmă, o lăsă

baltă. De fapt, orele lungi petrecute acasă şi nopțile nedormite începeau să lase urme pe chipul ei, accentuându-i paloarea. Slăbise foarte mult şi era trasă la față.

— Trebuie să mănânci, fata mea. Bărbaților nu le plac femeile prea slabe.

Se aşezară în salonul cel mare. Nimeni nu le aduse nimic, iar Veronica începu să se întrebe pe unde or fi Anna şi Chiara.

— Nu mă interesează dacă nu mă place soțul meu, zise ea cu țâfnă.

Cercetă din priviri tapițeriile, mobilele, tot ce era de văzut, orice, numai să nu înfrunte privirea mamei. Părea că nimic nu se schimbase. Acelaşi aer de sărăcie aristocratică. Chiar în acel moment intră tatăl ei, Francesco. Chipul îi era încrețit de riduri adânci, făcându-l să pară mult mai bătrân decât era de fapt. Trecu prin spatele soției, pe care o ciupi uşor de obraji şi se opri în fața fiicei. Îi adresă câteva întrebări banale, apoi o întrebă lucrul care îl apăsa cel mai mult: medicul trecea cumva printr-o perioadă mai dificilă cu banii? Panizza era bogat, dar, în ciuda acestui fapt, încă nu îşi onorase promisiunile pe care le făcuse celor din familia Franco. Găsise tot felul de scuze, dar niciuna nu reuşise să îl convingă pe Francesco. Şi nobilul începuse să pună la îndoială bunele intenții ale felcerului.

— Afacerile îi merg foarte bine, răspunse ea, cât

să îl liniştească.

Nu o interesa subiectul, dar nu voia ca tatăl ei să îşi facă griji.

Francesco bombăni ceva şi apoi se îndepărtă, lăsându-le pe mamă şi pe fiică din nou singure.

— Vino, draga mea, zise Paola luând-o pe Veronica de braț şi ducând-o în dormitorul ei.

Trecuse ceva timp de când nu mai călcase pe acolo. Nici înainte să se căsătorească şi să plece la casa ei nu intra prea des în dormitorul mamei. O explozie de verde şi roşu dădea o senzație de căldură oricui păşea în camera aceea. Observă cu plăcere că nimic nu se schimbase. Fiecare colț, fiecare mobilă, totul îi evoca frânturi din trecut, mai întâi din copilărie şi apoi din adolescență.

Lângă fereastra largă se afla o masă frumoasă din lemn masiv, înconjurată de scaune cu tapițerie de piele, pe care erau aşezate casete cu bijuterii pe care mama le purta doar în casă, fiindcă legile republicii interziceau ca o curtezană – chiar dacă în cazul ei era vorba de o fostă curtezană – să se afişeze în public cu aşa ceva. Se întreba câte dintre pietrele mamei erau cu adevărat „prețioase”. Bănuia că în cele mai multe cazuri era vorba despre gablonzuri, ținând cont de situația economică a familiei. Dar, printre toate acele „hârburi”, cum le numea tatăl ei, or fi fost şi câteva piese de valoare, primite în dar de la vreun galanton amorezat peste măsură de Paola.

Veronica îmbrățişă cu privirea toată încăperea. Soarele strălucitor scălda încăperea în lumină, trimițându-şi razele prin ferestrele mari. Atmosfera întunecoasă din ziua de dinainte fusese înlăturată de o licărire care părea să anunțe sosirea verii. Câteva raze despicau perdelele de mătase şi cădeau pe pernele micuțe din tafta, brodate cu gingăşie.

Fiecare lucru din încăperea aceea emana o senzualitate profundă, iar efluviul parfumurilor florale şi de tămâie îmbia la relaxare.

— Ia stai tu jos, Veronica! A trecut mult de când nu ți-a mai pieptănat mama buclele blonde şi frumoase.

Tânăra se aşeză, întorcându-se cu spatele la mama ei. O auzi pe Paola scotocind într-o cutiuță în care îşi ținea periile şi pieptenii. De-abia atunci îşi dădu seama că de mult nu îşi mai luase o clipă de răgaz, nu mai auzise o vorbă bună, nu mai simțise plăcerea unei mângâieri. Nu s-ar fi gândit niciodată că ar putea să fie chiar mama ei, adesea atât de rece şi de distantă, cea care să îi ofere o astfel de bucurie. Aşa că, în timp ce se uita în oglindă, cu părul despletit pe spate, se surprinse meditând la schimbările pe care viața le rezervă fiecăruia. Fuseseră de ajuns câteva luni ca totul să apară într-o altă lumină. Era suficient să se uite la mama ei, care, deşi nu făcea niciodată risipă de atenții, era de data aceasta alături de ea, îngrijindu-şi fetița. Nu încercă nici măcar să

numere de câte ori până atunci nu îi venise să o pălmuiască, să urle la ea fără nicio jenă... de câte ori nu ar fi vrut să îi zgârâie chipul perfect, să-i păteze pielea catifelată, pentru care era atât de cunoscută. Dar în momentul acela părea că orice supărare şi orice gând rău făceau parte dintr-un trecut atât de îndepărtat, încât se întreba dacă într-adevăr îi aparţinuse vreodată ei, şi nu altcuiva.

Paola trecea cu delicateţe peria prin pletele fiicei sale. Veronica închise ochii. Văzu figura soţului, aspră şi dură, îşi aminti cum mâinile lui zbârcite o pipăiau pe sâni cu tot atâta afecţiune de câtă putea să dea dovadă şi un satir. Deschise din nou ochii şi se răsuci dintr-o mişcare spre mama ei, lăsând în sfârşit lacrimile să îi ude obrajii.

— Ce se întâmplă? întrebă Paola alarmată.

— Trebuie să-ţi mărturisesc ceva, murmură Veronica. Sunt nefericită. Ajută-mă, te rog!

Paola o îmbrăţişă, sărutând-o cu tandreţe pe obraz. De puţine ori îi îngăduise să se bucure de prezenţa ei maternă. Rareori stătuseră atât de aproape una de cealaltă. În orice caz, Veronica nu îşi amintea de un asemenea gest din partea mamei sale. Dar pentru orice există momentul potrivit.

Paola lăsă la o parte periile şi pieptenii, se aşeză la masa cea mare şi o invită pe fiica ei să i se alăture. Apoi ascultă ce avea de spus Veronica despre căsnicia ei. Era o poveste ca multe altele, nici mai urâtă, nici mai frumoasă. Făcută din

umilințe, din câteva palme şi din multe nedreptăți.

Paola o lăsă pe Veronica să termine fără să o întrerupă. Ascultă cu răbdare, aruncând din când în când câte o privire pe fereastră, chiar către canalul mare, de unde se auzeau voci de bărbați şi de femei, râsete de copii şi mugetul animalelor. Încuviința din cap, uneori îşi frământa mâinile, dar nu deschise gura până când Veronica nu îşi repetă strigătul de ajutor.

— Draga mea, începu Paola, uitându-se în continuare în zare, la splendida panoramă care se oferea privirii sale, nu-mi spui nimic din ce nu ştiam.

— Atunci sunt pierdută, decretă Veronica.

Paola zâmbi. Întinse o mână şi o mângâie pe Veronica pe braț.

— Lasă-mă să termin. Voiam să spun că lucrurile prin care treci tu nu sunt nemaiîntâlnite. Am trecut şi eu, o să treacă şi fiica ta şi multe alte femei după noi. Este în firea bărbaților! Vor să domine, să simtă că sunt stăpâni... dar, de fapt, cele care comandă suntem noi. Numai că trebuie să le lăsăm soților noştri iluzia că ei sunt cei care ne conduc viața şi care ne hotărăsc existența. E ca un joc. Aici însă câştigă nu atât cine e mai bun şi mai onest, ci mai curând cel care e mai şiret.

Veronica îşi descleştă buzele. Era pe punctul de a spune ceva, dar mama ei continuă.

— Nu-ți pierde speranța! Problema ta are o

soluție, micuța mea!

— O soluție? repetă ea.

Ochii i se aprinseră de o strălucire neaşteptată, lucru care nu se mai întâmplase de mult.

— Da, da... zâmbi mama.

Înțelesese cu ce problemă se confruntă fiica ei, iar soluția, în ceea ce o privea, era la îndemână. La urma urmei, Veronica nu cerea altceva decât să se elibereze de povara unei vieți conjugale anoste şi găunoase.

— Bun, începu să explice Paola, tu eşti deja o femeie căsătorită. Ştiu că înveți arta picturii şi a dansului şi apoi, uită-te la tine, eşti extraordinar de frumoasă, ai un mers elegant şi o privire demnă. Ai toate calitățile pentru a fi primită printre oneste[2]. Responsabilii cu legile somptuare n-o să aibă nimic de spus dacă le prezinți dorința ta de a îndeplini profesia de curtezană.

Veronica avu o tresărire. Făcu ochii mari şi întrebă alarmată:

— Mamă, ce spui?

— Gândeşte-te, răspunse ea serafică. După părerea mea, este soluția ideală. Şi poate nici n-ar mai fi nevoie să locuieşti cu soțul tău.

---

[2] Termen prin care erau desemnate în secolele al XV-lea şi al XVI-lea curtezanele de lux, care, spre deosebire de prostituate, beneficiau de o educație aleasă, se bucurau de faimă şi aveau clienți bogați şi influenți, prin intermediul cărora de multe ori jucau un rol politic important.

— Dar... dumneata trăieşti cu tatăl meu!

— Lasă ce face mama ta fără minte, i-o reteză ea scurt. Asta n-are nicio legătură cu nimic. Vorbim acum de căsnicia ta, nu de a mea!

Începu să râdă. De fapt, nimic nu era vreodată aşa cum se vedea prin ochii unui străin. Cine cunoştea familia Franco din afară putea să îşi facă anumite impresii, însă realitatea era cu totul alta.

— În orice caz, reluă Paola, nu mi-ar fi uşor să plec, sunt deja prea ataşată de tatăl tău. În schimb, soțiorul tău... lasă, mai bine să nu-l vorbim de rău. Să ştii doar că, atunci când m-am căsătorit, tatăl tău era considerat unul dintre cei mai frumoşi tineri din oraş! în plus, diferența de vârstă nu era atât de mare, abia zece ani.

Veronica nu înțelegea.

— Dar dumneata eşti cea pe care mi-ai dat mâna bărbatului ăstuia!

— O greşeală, spuse Paola liniştită. Se mai întâmplă. Zgârcitul ăla de Panizza nu numai că e plin de cusururi, dar nici măcar nu şi-a ținut promisiunile. Chiar cred că tatăl tău îl va târî prin tribunale. Dar, lăsând asta la o parte, dacă vrei cu adevărat libertatea, trebuie să dai din coate. Dacă Panizza e deştept, o să se resemneze. Altfel... ei bine... e problema lui. Înseamnă c-o să trebuiască să-şi mute casa în altă parte.

— Mamă, sunt confuză. Credeam că vreți altceva pentru mine. O fi avar soțul meu, dar se îngrijeşte

să nu-mi lipsească nimic.

— Nimic, zici? Crezi că nişte bijuterii şi o masă îmbelşugată o să reuşească să te țină mulțumită? îți spun, sunt convinsă că aşa ar fi cel mai bine să procedezi.

Veronica încuviință din cap. Rămânea, totuşi, încă foarte uimită. Nu reuşea să creadă că propria mamă ar putea să îi propună să devină o... curtezană. Dar lucrul care o uimea chiar mai mult decât sfatul mamei era acel ton de confidență, planurile pe care le creiona ca şi cum ar fi fost cu adevărat interesată de soarta fiicei sale. Nu i se mai întâmplase să o audă vorbind astfel.

— Gândeşte-te bine, fata mea! Ai putea să ajungi bogată, să cunoşti lume importantă şi, mai presus de toate, ai fi liberă. Pentru noi, femeile, viața e nedreaptă, Veronica: nu ne permite să iubim şi ne condamnă la o tristă supunere în fața unor bărbați pe care de cele mai multe ori ajungem să-i urâm. Din cauza asta doamnele nobile – vorbesc de cel mai bine situate dintre ele – ne invidiază. Dintr-un anumit punct de vedere, noi suntem mai libere decât ele. Ți-o imaginezi pe vreo Morosina Morosini[3] făcând pe curtezana? Bărbatul ei ar jupui-o de vie... O, Doamne, poate o fac şi ele, dar dacă le prinde cineva... Oricum, ca să ne întoarcem la ale noastre, noi putem să dăm dragoste şi plăcere fără nicio

---

[3] Morosina Morosini-Grimani (1545-1614), soția dogelui Marino Grimani.

discriminare, în timp ce ele sunt încătuşate în rolul impus de societate, pentru totdeauna!

Veronica nu reuşi să mai scoată niciun cuvânt. Se uita când într-o parte, când în alta, neştiind dacă să se ridice şi să plece sau să mai ceară sfaturi. Cuvintele mamei îi răsunau în urechi şi i se învălmăşeau în minte. Prin urmare, acesta era destinul ei? Era acesta singurul mod în care putea să scape din ghearele unui viitor cenuşiu şi sumbru? Bineînțeles că îi plăceau bărbații, chiar mult. Avea un apetit dezvoltat şi o senzualitate foarte aprinsă, deşi lunile de căsătorie o răciseră întrucâtva, dar niciodată nu îi trecuse prin minte că ar putea deveni o curtezană, deşi fusese crescută într-o casă în care activitatea aceasta fusese practicată până târziu în adolescența ei.

Şi acum Paola, *mama ei,* îi propunea să devină ceea ce ea însăşi fusese.

Miresmele lagunei inundau încăperea. Veronica încercă să îşi adune gândurile, fără să se lase distrasă de alte lucruri. Până la urmă, îşi spuse că poate nu este o idee aşa de extravagantă. Chiar dacă nu ştia cum să o pună în aplicare. Dar care alt loc, dacă nu Veneția, putea fi mai potrivit pentru aşa ceva?

Oraşul era cunoscut pentru curtezanele lui. Climatul Contrareformei impuse de Roma, care îngrădise într-o anumită măsură purtările licențioase, încuraja întoarcerea la morala creştină.

Aceste îndemnuri nu atenuaseră însă viciile republicii libertine a veneților. Pământ de negustori, nod comercial, Veneția nu trebuia să dea socoteală Papei în ceea ce priveşte ocupațiile locuitorilor să-i Aici sufla o boare levantină, o adiere cu totul aparte, iar concepția despre viață şi despre plăcerile pe care le procură oamenilor era în mare măsură diferită față de vederile din alte locuri. Stăpânirea unuia dintre porturile cele mai active care existaseră vreodată şi administrarea de bogății nemaiauzite îi făcuseră pe venețieni mai deştepți şi le aduseseră putere. În acelaşi timp, îi puseseră în contact cu diferite culturi care se amestecau, se topeau una într-alta şi se uneau într-o îmbrățişare cel mai adesea inextricabilă. Aristocrați, soldați, preoți, negustori, muncitori – toți încercau să ia ce e mai bun, să îşi trăiască viața într-un mod decent. Asta însemna că un venețian avea în primul rând ambiția de a se îmbogăți, poate chiar să devină nobil. Imediat urmau celelalte „distracții”, printre care, bineînțeles, şi plăcerea carnală.

Un cod moral exista şi prin locurile acelea, dar primii care încălcau normele erau chiar miniştrii republicii, asupra cărora preoții nu aveau nicio putere.

Cei mai sârguincioşi clienți ai curtezanelor erau, de altfel, chiar aristocrații înstăriți, nobilii, funcționarii publici, care cu capitalul lor adăpau multe fântâni, multe râulețe, care se uneau într-un

singur râu năvalnic de senzualitate şi desfrâu.

3

Veronica, răscolită, ieşi din casa părintească cu paşi iuți. Nu ştia încă ce să facă. Îi vuiau în minte multe idei, dar niciuna nu-i părea demnă de a fi luată în considerare. Înainte de a se face nevăzută, o întâlni pe Chiara şi îi ceru să o însoțească. Simțea nevoia să dea glas lucrurilor care o preocupau, iar o plimbare putea să fie exact ce îi trebuia. Dar nu de una singură, în aşa un moment nu ar fi suportat să fie singură.

Chiara o însoți, mergând câțiva paşi în urma tinerei stăpâne. O vreme, nu spuse nimic. Slujnica ştia foarte bine ce planuri avusese dintotdeauna Paola pentru fiica sa. Dar niciodată nu şi-ar fi putut închipui că i le va dezvălui Veronicăi cu atâta candoare.

— Voi fi deci o târfă? se întreba Veronica printre suspine în timp ce rătăceau prin oraş.

Chiara nu răspunse. Nu îi vorbea, se mulțumea să o urmeze, trudindu-se să țină pasul cu ea. Spera doar ca dezamăgirea să îi treacă repede. Şi să înțeleagă... De altfel, după ce trăsese cu urechea la toată discuția dintre mamă şi fiică, cunoştea bine tot tabloul situației şi, aşa cum vedea ea lucrurile, doamna Paola nu greşea în totalitate. Dacă voia să scape de soțul cel nesuferit – care, la urma urmei,

era mai rău decât mulți alții –, ar fi fost suficient să îl împodobească pe veci cu o delicioasă pereche de coarne.

Şi totuşi, Veronicăi îi era greu să adopte această nouă viziune. Una era să se alinte cu un tânăr, să caute o întâlnire cu un măcelar, să se lase atinsă de un spițer, şi alta era să intre pe *piață,* cu un tarif şi cu o agendă pentru întâlniri. Capital şi libertate, asta îi promitea noua viață. Dar să fie chiar aşa?

Merse cu paşi iuți până la râul Carampane, la podul cunoscut de toți ca al Țâțelor, chiar în inima oraşului. Se opri câteva momente ca să-şi tragă suflul şi îşi dădu seama că Chiara, îngreunată de kilogramele în plus, o urma de la o distanță considerabilă.

Acolo, mai mult decât în orice alt loc din Veneția, ar fi putut să mediteze la viitorul ei. Erau prostituate la fiecare colț. Şi clienți. Cele mai multe dintre femei se arătau la fereastra care dădea spre canal, în timp ce bărbații alegeau marfa plimbându-se prin dreptul clădirilor.

Veronica se uită cu atenție la chipurile lor. Bărbați de toate vârstele şi buzunarele. Îşi îndreptă apoi privirea spre prostituate. Unele erau chiar frumoase. Altele, consumate de viața pe care o duseseră până atunci. Se fardau ca să devină mai ademenitoare, dar câteva, trebuia să recunoască, erau chiar dezgustătoare. Dintre toate, două ieşeau în evidență prin grație şi prin eleganța posturii. Nu

fără motiv se înghesuiau sub ferestrele lor cei mai mulți clienți. Rumoarea era de nedescris. Prostituatele ațâțau masa de bărbați arătându-le sânii sau ridicând un picior şi proptindu-l pe pervaz, sub pretext că ar vrea să-şi aranjeze ciorapul, dar dezvăluind în felul acesta calități şi mai ascunse. Dedesubt, turma umană părea stăpânită de un singur instinct, cel animalic, fremătând de fiecare dată când vreuna dintre prostituate făcea un astfel de gest. Câțiva întindeau mâinile, parcă vrând să le atingă pe femeile de la fereastră, pe care, fără bani cum erau, nu ar fi putut niciodată să şi le permită. Cei mai eleganți, dimpotrivă, râdeau cu plăcere, ştiind bine că în scurt timp avea să li se deschidă o portiță, şi că tot ce au de făcut e să urce în zbor câteva trepte pentru a ajunge direct în poala alesei.

— Veronica, ce căutăm aici? o întrebă Chiara gâfâind. Dacă ne vede cineva? Hai să plecăm!

Fata se întoarse să o privească. Ochii slujnicei scăpărau scântei.

— Ei bine, dacă tot trebuie să devin o târfă, ce loc mai potrivit aş putea găsi?

Furioasă, Chiara îşi încrucişă brațele. Veronica se întoarse din nou spre spectacolul acela necuviincios şi scoase un suspin.

— Mama mă vede ca pe ele, murmură ea cu glas stins, fascinată de imaginea care i se oferea privirii.

Grațiile feminine se ofereau sub cele mai diverse

forme, tot mai rafinate. Arta plăcerii era practicată în Veneția de secole şi fusese adusă pe culmile desăvârşirii. La Podul Țâțelor, orice piedică pe care ar fi putut să o ridice Consiliul[4] sau legile ducatului îşi pierdea validitatea. Ministrul stătea lângă magistrat, avocatul alături de archibuzier, iar intelectualul în spatele analfabetului. Toți erau acolo pentru un singur scop: carnea. Dădeau târcoale ca nişte animale de pradă, stând laolaltă, în aşteptarea unei prostituate cu mişcări unduioase, pe care să o posede. Gloata aceea îmboldită de dorință, bărbații aceia care gâfâiau ca şi cum ar fi fost pe punctul de a-şi da duhul în mâinile demonului desfrânării, era pentru ea un spectacol grotesc, dar incitant în acelaşi timp.

Veronica se simți dintr-odată târâtă de acolo.

— Ai înnebunit? Ce cauți aici? Aici nu-i de dumneata!

Federico Aliberti o apucase de braț atât de violent, încât pentru o clipă Veronica avu impresia că o să cadă. Clipi de câteva ori fără să înțeleagă ce se întâmplă, şi abia după câteva secunde îl găsi pe autorul gestului.

— Ah, spuse ea încurcată, dumneata erai?

— Chiar aş vrea să ştiu ce vă aduce prin locurile astea, zise grăbit tânărul, luând o mină severă.

Dar Veronica nu răspundea. Uşor amețită, părea

---

[4] Consiliul Suprem era cea mai importantă instituție a Veneției; avea atribuții legislative şi îl alegea pe doge.

că pierduse contactul cu realitatea. Chiara, care urmărea scena de la câțiva paşi, ar fi vrut să îi întoarcă vorba lui Aliberti şi să îi spună că aceeaşi întrebare ar fi putut să i-o adreseze şi lui. Dar, cum era doar o servitoare, preferă să îşi țină gura.

Se îndepărtară împreună de acel infern, pornind spre țărmuri mai senine.

Federico Aliberti o ținea de braț, sprijinind-o la fiecare pas, ca şi cum ar fi fost soția lui.

— Azi-dimineață mi-au fost înmânate versurile dumitale, îi zise el după o tăcere îndelungată. N-am reuşit să rezist şi le-am citit pe toate dintr-o răsuflare. Eram atât de entuziasmat, încât m-am hotărât să fac o scurtă plimbare... Destinul!

— Vorbeşti serios? zise ea cu îndoială în glas.

Îşi amintea perfect cu ce emoție se hotărâse să i le trimită printr-o servitoare din casa Panizza, Margherita. Le pusese într-o învelitoare de piele pe care o pecetluise bine cu ceară de sigiliu şi îi poruncise slujnicei să o ducă la reşedința doctorului Aliberti. Fără să spună nimic soțului, bineînțeles.

— Am rămas uimit. Rimele sunt foarte bine găsite, mai ales pentru o femeie.

Veronica schiță un zâmbet plin de satisfacție, dar nu se simțea încă în stare să rostească vreun cuvânt.

Rămaseră o vreme la o răscruce, într-o mică piață. Piațeta era însorită şi câțiva vânzători îşi

expuneau mărfurile. Aliberti o cerceta pe Veronica pe furiş, înduioşat de zăpăceala fetei.

— Să mergem acasă la mine, acolo o să avem linişte.

Veronica se lăsă convinsă fără să opună vreo rezistență. Din când în când arunca priviri Chiarei, ca şi cum ar fi vrut să se asigure că este încă alături ei. După câțiva paşi, îi învălui o linişte desăvârşită. Părea aproape un alt loc, nu zgomotoasa Veneție. Oraşul avea, printre multe altele, această frumoasă particularitate. Locurile zgomotoase alternau cu cele în care domnea liniştea cea mai adâncă. Aici nu era înghesuială, iar lumea mergea domol, ca pentru a nu îi deranja pe cei cu care se încrucişau. Veronica şi însoțitorii ei îşi domoliră şi ei pasul.

O fântână împroşca apă în bazinul de marmură. Aliberti se opri în fața ei, întinse mâna şi se bucură de apa răcoroasă, care îi dădea o senzație plăcută. Veronica îşi recupera încet-încet stăpânirea de sine. În acel moment îşi dădu seama că îl însoțise pe medic fără nicio ezitare, ca şi cum ar fi fost cel mai firesc lucru din lume. Ba mai mult, o străfulgera gândul că se duce, de una singură, acasă la un tânăr bărbat necăsătorit. Pentru o femeie măritată, aşa ceva era de-a dreptul inacceptabil.

Aliberti se întoarse spre ea. Veronica era chiar lângă el, iar Chiara, ceva mai în spate, aşteptând să vadă ce se întâmplă. Bărbatul zâmbi uşor şi îşi

reluă drumul.

După un drum lung, se opriră într-un sfârşit dinaintea porții unei case. Clădirea avusese cândva o înfățişare impozantă, cu arcade la ferestre şi motive decorative care aminteau de Orient, detalii arhitectonice pentru care plătise vreun proprietar înstărit de demult. Acum însă avea nevoie de o restaurare.

În trecut fusese locuită de o ramură a străvechii familii Badoer[5]. Membrii familiei o împărțiseră între ei, o închiriaseră sau o cedaseră. Acum la etajele inferioare stăteau negustori, iar la cele superioare, artişti şi mici comercianți. Case ca aceea se găseau peste tot în Veneția. Fațadele lor se oglindeau în sinuosul curs al canalelor sau se pierdeau printre străduțele strâmte din împrejurimi. Aveau câte trei, patru sau chiar cinci etaje. Milioane de stâlpi de lemn se scufundau în adâncul lagunei pentru a le susține fundația şi, cu toate că se făceau mereu lucrări pentru a le menține într-o formă bună, nu rareori se întâmpla ca vreunul dintre stâlpi să se năruie.

Veneția nobili şi bogați parcă se luau la întrecere în a înălța construcții fastuoase. Era o modalitate ca oricare alta de a-şi etala puterea financiară. Fiecare cartier avea casele sale – aşa erau numite – care, de regulă, luau numele

---

[5] Una dintre cele mai vechi familii din patriciatul venețian.

familiilor care le construiseră: Casa Venier, Casa Zorzi, Casa Foscari, Casa Pisani, Casa Giustiniani... Şi acele locuri reprezentau, mai ales în trecut, nucleul unor activități care mai apoi se dezvoltau, ducând totodată la extinderea caselor modeste, devenite de-a lungul secolelor adevărate vile. Pentru că la Veneția spațiile fuseseră dintotdeauna limitate şi, în loc de clădiri noi, cele vechi erau supuse în permanență lucrărilor de restaurare şi modernizare.

Cine vizita Veneția nu putea să nu rămână încântat de această abundență de frumusețe artistică. Totul părea să evoce sentimentul de putere pe care îl inspira republica. De la simplele poduri care împânzeau oraşul până la canale; de la fațadele caselor aristocratice la piațetele în care erau amplasate de regulă bisericile mari.

Frumoasă, bogată, autoritară. Serenisima reflecta însuşi spiritul locuitorilor ei. Lupi de mare şi negustori abili, soldați cutezători şi administratori devotați. Prin astfel de oameni reuşise republica să creeze de-a lungul secolelor un imperiu care se întindea mult dincolo de lagună. Marea Adriatică era un lac venețian. Peninsula Istria, Dalmația, insulele Mării Ionice, porturile albaneze, Creta, insulele Mării Egee constituiau o dominație solidă şi prosperă, cu scopul de a susține rețeaua comercială venețiană. Corăbiile republicii brăzdau marea de la răsărit la apus, de la nord la sud, de la

coastele Siriei şi ale Egiptului, trecând prin Coloanele lui Hercule, până la târgurile din Flandra, din Olanda şi din Anglia, întrecându-i astfel pe turci şi punând în umbră flotele franceze şi engleze sau pe cele din oraşele din Liga Hanseatică. O stare continuă de schimburi de mărfuri şi de război subteran, care aducea un flux neîntrerupt de bogății în mâinile celor care țineau frâiele jocului.

— E multă tristețe în versurile tale şi multă nevinovăție, spuse Federico în timp ce urca scările întunecate. Dar se simte că sunt scrise cu inima, adăugă el imediat ce trecură pragul locuinței sale modeste.

Palierul dădea direct într-o sală cu patru pereți, în capătul căreia se afla o uşă de lemn. În spatele ei se deschidea lumea lui Aliberti. Câteva camere dezordonate, în care la o privire atentă nu se zărea nimic de valoare. Teancuri de cărți, câteva piese modeste de mobilier, un pat dublu, care se întrezărea în spatele perdelelor groase ale baldachinului, şi câteva instrumente de lucru, împrăştiate pe masa ciobită. Pe un perete se aflau nişte ferestre mari, care luminau toată încăperea.

Veronica se uita curioasă de jur-împrejur în timp ce îşi recăpăta suflul. Chiara rămăsese pe culoar, aşa cum era firesc pentru o servitoare. Urma să aştepte aşezată pe trepte.

— Ia loc, spuse el politicos, indicându-i Veronicăi

un scaun cu un spătar care nu anunța nimic bun.

Observând stânjeneala ei, Aliberti zâmbi.

— Ei bine, nu-mi pot permite un mobilier mai elegant, dar cred că cel pe care-l am o să mă țină mult.

Veronica luă loc, iar faldurile bogate ale rochiei acoperiră picioarele scaunului. El mai luă un scaun şi îl aşeză în fața femeii, apoi o întrebă dacă nu doreşte ceva: un fruct, un pahar cu apă, un pic de vin... Acceptă apa, pe care Aliberti i-o servi dintr-o carafă cu un model în culori aprinse.

— Înțeleg că v-au plăcut versurile mele... zise ea într-un sfârşit.

— Da, desigur.

— Scriu ceea ce simt, şi asta mă ajută să alin povara trăirilor mele, explică ea şi puse pe masă ceşcuța de lemn care îi fusese oferită.

— De unde atâta nefericire? întrebă el cu un glas care Veronicăi îi păru că devine tot mai mângâietor.

Nu răspunse imediat. Stătea cu privirea pironită în tăblia mesei şi gândurile îi zburară cu repeziciune la cuvintele mamei şi la viziunea răscolitoare a prostituatelor de la ferestre, la tristețea zilelor cenuşii din casa soțului, la dorința ei de a fi o femeie împlinită, sfâşiată între aspirația de a obține un loc al ei sub soare şi conştientizarea că, pentru o soție, aşa ceva era considerat un păcat extrem de grav.

Tânărul medic se uita la ea, încercând să îi

ghicească starea de spirit dincolo de tăcerea stăruitoare. Ea stătea cu ochii plecați, vădit tulburată. Cuvintele lui Aliberti îi treziseră neliniştea şi o aruncaseră într-o mare de nesiguranță.

Federico era răscolit de o emoție neobişnuită. Veronica era enigmatică, capabilă de momente de tăcere de neînvins, dar ştia şi să schițeze, în doar câteva versuri, scene de o frumusețe fără egal. Lucrul acesta îl uimise. Rar i se întâmplase să întâlnească femei atât de deosebite, care să reuşească să nască în el sentimente atât de contradictorii.

Ca să întrerupă atmosfera apăsătoare, Aliberti zâmbi, dezvăluindu-şi dinții ca un şirag de perle.

— În orice caz, dacă o să consideri oportun, eu aş fi foarte bucuros să citesc în continuare creațiile dumitale. Mi se par grațioase, dar şi atât de subtile.

Dădu să se ridice, ca şi cum ar fi vrut să pună punct acelei întâlniri. Veronica însă avea alte planuri. Dintr-odată, îi veni o idee pe care până atunci nu o luase în considerare sau care cel puțin nu i se arătase în toată eficiența ei. Îndrăzneala pe care lunile lugubre de căsnicie o atenuaseră ieşi cu aroganță la suprafață, ca atunci când lăsase ca mâinile parfumate ale spițerului să îi atingă formele fragede. Un rol îl jucaseră poate şi cuvintele mamei, care îi deschiseseră o lume plină de tresăriri şi bătăi ale inimii, de dorință şi transgresiune, în care

ar fi putut să trăiască din plin toate acele senzații pe care fusese nevoită să le reprime în convieţuirea cu un bărbat rece şi zaharisit, în niciun caz obişnuit cu plăcerile corpului. Un rol îl jucaseră poate şi imaginea prostituatelor cu sânii dezveliţi şi chipul fardat, în aşteptarea clienţilor la Podul Ţâţelor... Acum era acolo, în faţa unui bărbat chipeş, care se arăta interesat de ea dincolo de farmecul ei carnal. Voia şi trebuia să descopere dacă Paola spusese adevărul, dacă e într-adevăr înzestrată cu arta de a oferi dragoste în forma cea mai piuă.

Ridică în sfârşit privirea pentru a o întâlni pe cea a lui Federico, în timp ce tânărul rămase nemişcat în aşteptarea unui gest din partea tinerei. Ţinea nişte foi în mână, cu care se juca nervos. Veronica se gândi că este vorba despre versurile ei, nu putea fi altfel. Nici măcar nu îşi dăduse seama când le luase.

Clopotele bătură de douăsprezece ori. Pentru Veronica ar fi trebuit să fie ora de întoarcere acasă. Chiara probabil adormise pe scări. Dinspre geamurile deschise se auzea vuietul străzii.

Veronica intui primejdia în care se afla. Simţea furnicături în fiecare punct al trupului său şi înţelese că ajunsese la o cotitură. Tânărul cu pielea proaspătă şi trandafirie, cu muşchii încordaţi şi chipul delicat ar fi ajutat-o să înţeleagă în ce măsură şi ce anume e în stare să simtă şi să

dăruiască. Fără să îşi dea seama, ar fi fost cobaiul ei.

Totul se petrecu foarte repede. Veronica se ridică şi înainta câțiva paşi către Federico. Apoi începu să se dezbrace. Pe măsură ce îşi dădea jos hainele, una după alta, se simțea tot mai pătrunsă de un sentiment de libertate, ca şi cum s-ar fi dezbrăcat de un înveliş care o întemnița şi o sufoca. Rămase goală din cap până în picioare.

Aliberti lăsă foile să cadă. Versurile înflăcărate de dragoste ale Veronicăi se risipiră în dezordine pe podea şi el, neîndemânatic, se aşeză în genunchi să le culeagă. Se aplecă şi Veronica, strângându-i mâna. Doctorul înghiți în sec şi reuşi să îngaime, cu o voce stinsă, câteva cuvinte:

— Dar, Veronica, soțul dumitale este profesorul meu, eu... nu pot.

Îl ajută să se ridice. Se uitară prelung unul în ochii celuilalt.

— Lasă-mă ca astăzi să-ți fiu eu profesoară, murmură ea dulce, ținându-l de mână.

Îl dezbrăcă fără grabă, cu mişcări precise. Pielea catifelată a lui Federico trezea în ea dorințe de mult adormite. Totul ar fi fost altfel față de întâlnirile pe care era nevoită să le aibă cu zbârcitul de Panizza. Bărbatul acela îi luase virginitatea, lăsând-o cu o adâncă senzație de greață. Apropierile intime dintre ei se consumaseră de fiecare dată pe grabă, într-un mod stângaci şi uneori chiar violent. Şi ea nu

reuşise niciodată să simtă plăcere. Dar acum ştia ce înseamnă să „primeşti” un bărbat înăuntru. Spera doar că senzațiile neplăcute trăite alături de soțul ei vor rămâne o amintire tristă.

De aceea, nu ezită nici măcar un moment, nici atunci când Federico încercă să o oprească. De altfel, împotrivirea lui dură numai o clipă, după care se lăsă în voia senzațiilor minunate, noi pentru el, chiar dacă umbrite din când în când de vinovăție. Trăda încrederea mentorului său, care îl adusese în lumea medicinei şi care îl învățase secretele meseriei, prezentându-l oamenilor potriviți şi făcând tot posibilul să îl introducă treptat într-o ambianță care i-ar fi adus în scurt timp bani şi prieteni influenți, în felul ăsta îl răsplătea! Dar dorința de a fi cu Veronica şi de a o strânge în brațe era mai puternică decât orice impediment de ordin moral, decât orice datorie de recunoştință față de Paolo Panizza.

Degetele lui Federico începură să exploreze trupul alb al Veronicăi, pielea ei perfectă, zăbovind pe pântece, pe şoldurile frumos rotunjite, pe sfârcurile care se întăreau şi apoi pe pubis, mai întâi timid şi apoi tot mai îndrăzneț. Veronica luă cu putere mâinile lui nesigure şi le conduse cu ardoare, dornică să fie posedată, să fie dominată de el cu adevărat. Îi înțelegea delicatețea, dar râvnea îndrăzneala, forța dezlănțuită. În ciuda faptului că era deja un bărbat în toată firea, pe Veronica o

cuprinse îndoiala că Federico cunoscuse vreodată adevăratul extaz al dragostei. Cine ştie ce experiențe avusese... Ar fi avut destul timp să îl întrebe, dar mai târziu. Acum îşi dădea seama că este pregătit. Muşchii încordați, nervii întinşi, respirația gâfâită, gura lacomă de sărutări. Îl conduse apoi în pat, îndepărtând perdelele. Îmbrățişă cu poftă trupul amantului ei tânăr şi neexperimentat. Zâmbi la gândul că, de fapt, nici ea nu ştie prea bine ce face. Era împinsă de instinct. Mama ei avea dreptate, senzualitatea o poseda în totalitate şi era imposibil să nu se reverse. Privi încă o dată goliciunea lui Federico şi o găsi atât de diferită de cea a soțului veştejit. Trupul lui Frederico o ațâța şi o îmbăta de pofta iubirii.

În scurt timp, erau aşezați unul deasupra celuilalt. Din ochii lui Federico dispăru orice urmă de candoare, ca şi cum ar fi trecut un prag dincolo de care puritatea nu trebuia să mai existe. Pasiunea puse stăpânire pe ei, transportându-i într-o cu totul altă lume.

Pentru Federico era prima dată. Cunoscuse trupeşte şi alte femei, dar totul se petrecuse mereu pe grabă şi fără plăcere. Acum însă extazul pe care îl trăia îl făcea să creadă că este în paradis. Veronica şi amantul său abia reuşeau să îşi înăbuşe gemetele, muşcându-şi buzele întredeschise, astfel încât gâfâielile să nu ajungă la trecători sau la vecini.

Veronica, cu ochii închişi, se vedea în altă parte şi lăsa să i se îngrămădească în minte imagini ale unor trupuri voluptuoase, mistuite de dorință, soprindu-şi astfel plăcerea, în timp ce amantul o poseda deja cu vigoarea şi mişcările sigure ale unui adult. Apoi, dintr-odată, simți că un val intens de căldură urcă în ea ca un fluviu care îşi umflă apele, făcând-o să îşi împingă bazinul tot mai rapid şi ieşind la suprafață prin toți porii, pentru ca într-un sfârşit să răbufnească prin glasul ei sugrumat.

Medicul imberb se legăna şi el în brațele plăcerii. Gâfâielile celor doi amanți explodară într-un geamăt prelung, satisfăcut. Nu le mai păsa de urechile indiscrete care ar fi putut să îi audă.

Da, Veronica avea darul. Acum ştia şi ea. Fusese nevoie de atât de puțin ca să înțeleagă!

Federico rămase derutat de experiență. Obosit şi transpirat, stătea nemişcat în pat, observând-o cum îşi regăseşte din nou răsuflarea. Când Veronica hotărî că venise momentul să se întoarcă acasă, medicul simți o strângere de inimă. Să o lase să plece în clipa aceea ar fi fost o mare pierdere.

Veronica înțelese toate acestea din privirea lui. Deci aşa arăta adevărata dominație! Aşa arăta puterea unei curtezane. Gândul acesta, care arunca o cu totul altă lumină asupra sorții ei, o făcu să zâmbească în timp ce o trezi pe Chiara – ațipită pe palier – şi îi zise că venise momentul să plece.

Prin urmare, mama ei avusese dreptate. Veronica

era într-adevăr înzestrată, şi cu măiestria ei ar fi putut cu siguranță să subjuge multe inimi şi să obțină mult mai mult decât ce îi oferea bătrânul respingător cu care se măritase la insistențele părinților ei.

4

În dimineața aceea caldă de vară, în piața din Rialto, zgomotul de voci feminine se împletea cu strigătele vânzătorilor. Chiara era ocupată cu îndeplinirea sarcinilor ei, trecând de la o tejghea la alta. În acel moment ezita între două articole care nu erau chiar la îndemâna tuturor. Dar, din momentul în care Veronica începuse să practice meseria de curtezană, cu tot ce presupunea o asemenea îndeletnicire, câştigurile ei generoase sporiseră şi veniturile familiei Franco. Efortul nu fusese mare. Din ziua întâlnirii cu medicul Aliberti, foarte curând Veronica avusese grijă să răspândească zvonul despre *disponibilitatea* ei. Şi bărbații se strânseră ca albinele la miere. Totul însă era stabilit de doamna Paola, care devenise *pieza,* codoşea ei. Datoria ei era să dea sfaturi şi mustrări, să selecteze clienții, să îi informeze despre program şi despre tarife. Şi asta în ciuda faptului că tânăra demonstrase încă de la început că are talent, chiar mai mult decât mama. Dar rămânea de aranjat „tabloul general”, cum zicea Paola. Adică alegerea

atentă a însoțitorilor, în aşa fel încât ocupația Veronicăi să rămână una discretă – măcar dintr-un anumit punct de vedere – şi să aducă un câştig cât mai mare cu un efort cât mai mic. În felul acesta, veniturile familiei Franco se rotunjiseră frumuşel chiar de la început. Părea că se întorseseră la splendoarea vremurilor de demult, când Paola Fracassa era încă „în circulație” printre curtezane, iar Francesco Franco se străduia să asigure familiei un trai acceptabil. Întunericul care se lăsase în momentul retragerii forțate a Paolei de pe scenă şi decăderea financiară a soțului păreau o amintire îndepărtată.

Faptul că toate aceste evenimente îl umpleau pe Paolo Panizza de ruşine şi mâhnire sinceră părea să nu intereseze pe nimeni. Dacă ştia – şi era greu să nu ştie se prefăcea că nu se întâmplă nimic. De altfel, singurul fel în care ar fi putut să rezolve problema ar fi fost un scandal, iar acesta era ultimul lucru de care aveau nevoie.

De câteva săptămâni, pentru Chiara, popasul la tejgheaua măcelarului dura mai mult ca de obicei, date fiind atențiile cu care fiul acestuia o copleşea pe slujnica cea chibzuită. O servea el de fiecare dată, cu mâinile pătate de sânge şi şorțul de piele murdar, care îl făceau să pară mai degrabă un războinic decât un negustor. De fiecare dată când îi întindea găleata cu bucățile de carne, degetele lor se atingeau.

În acea dimineață, ochii măcelarului zăboviră un pic pe buzele ei cărnoase, de un roşu aprins şi pe obrajii rotunzi, care lăsau să se vadă o anumită îmbujorare, apoi mai mult timp pe decolteu. Chiara, fiind timidă, crescută în umbra splendorii Veronicăi, nu reuşea să creadă că atenția acelui tânăr bărbat încântător poate fi îndreptată chiar către ea. După spusele mamei sale, „grațiile” ei nu erau de aşa natură încât să poată interesa pe cineva. Îi zicea că e anonimă şi grăsuță; sănătoasă, desigur, dar cel mult bună să ocupe patul vreunui văduv bătrân. Bună pentru unul ca doctorul Panizza, observa uneori, cu o ironie care nu era deloc pe placul Chiarei. De fapt, ea una nu se credea atât de urâtă. Dar spunându-i-se asta întruna... Bineînțeles, dacă ar fi putut să se îmbrace mai bine, să se machieze şi să se pieptene în mod corespunzător, cine ştie, poate ar fi avut mai mulți aşi în mânecă. Din păcate, treburile de peste zi nu îi lăsau niciun răgaz pe care să îl dedice înfrumusețării sau acelor mici şiretlicuri care puteau să trezească interesul bărbaților. Până nu demult, nici nu îşi bătuse capul cu asta. Nu căuta un soț, nu voia un logodnic. Dar lucrurile se schimbaseră. Privirea fiului măcelarului o impresionă şi o tulbură. Şi astfel, de câteva zile, înainte să iasă, încerca, dacă nu să se facă frumoasă – lucru imposibil –, măcar să se aranjeze puțin. Începuse, aşadar, să scoată cu grijă la vedere

buclele blonde de sub bonetă şi să îşi strângă sânii bogați în decolteu, astfel încât să se reverse, arătându-şi senzualitatea. Mişcarea se dovedi a fi una nimerită.

Dincolo de faptul că era încântată de vizita la piață, în aceea dimineață Chiara era cuprinsă, ca toți venețienii, de o stare de exaltare trepidantă. Şi asta pentru că se sărbătorea Nunta cu marea[6], o străveche ceremonie care trimitea la evenimente din jurul anului o mie şi care avea loc în aceeaşi zi cu înălțarea. Cu acest prilej toți locuitorii Veneției, de orice clasă socială sau venit, se strângeau în lagună, mândri de puterea şi de influența pe care le dobândiseră datorită inteligenței şi a tenacității.

După ce înmână mamei cumpărăturile de dimineață, Chiara îşi aranjă ținuta şi se grăbi să le ajungă din urmă pe Veronica şi pe doamna Paola, care plecaseră deja spre festivități.

Mergeau pe stradă, lăsând în urmă poduri aglomerate şi piețe animate de o zarvă de nedescris. La un moment dat, Veronica nu mai putu să se abțină:

— Am auzit zvonuri cum că tânărul măcelar îşi

---

[6] Nunta Veneției cu marea celebrează victoria repurtată de Liga Lombardă asupra împăratului Sfântului Imperiu Roman, Frederic Barbarossa, în 1176. Conform ritualului, dogele Veneției, aflat la bordul galerei Bucintoro, aruncă un inel de aur în valurile mării, ca simbol al dominației maritime a Veneției.

arată interesul pentru o anumită slujnică, îi spuse mamei, privind-o cu o prefăcută indiferență.

Noua curtezană nu uitase că el nu o considerase demnă nici măcar de o privire, nici când ea încercase cu aroganță să îl determine să îşi ridice ochii spre ea, şi nu reuşea să îşi ascundă o oarecare invidie față de atențiile acordate Chiarei, pe care, cu toată afecțiunea pe care o simțea pentru ea, o găsea absolut neinteresantă.

Chiara nu răspunse. Învățase în timp să stea la locul ei. Şi, mai ales, să nu o supere pe tânăra stăpână. Se limită deci să schițeze o grimasă de stânjeneală – pe care Veronica o luă drept un zâmbet de satisfacție – şi iuți pasul.

— Veronica, tu vezi-ți de admiratorii tăi, o certă mama, care nu pierdea niciodată ocazia să îi dea sfaturi cu autoritatea pe care i-o conferea experiența.

La urma urmei, pentru ea, fiul măcelarului, deşi destul de avut, nu era decât un vierme care ar fi putut să otrăvească un măr. În mod categoric, trebuia evitat. O uniune carnală cu un astfel de om nu ar fi făcut decât să o discrediteze pe Veronica. Poate i-ar fi adus câțiva bani, dar asta era prea puțin în comparație cu ruşinea pe care ar fi trebuit să o îndure după aceea. Era momentul ca fiicei ei să îi intre în cap că trebuie să se poarte ca o *curtezană,* nu ca o *târfă.*

O mulțime de oameni se înghesuiau zgomotos la

festivitate: tineri şi bătrâni, săraci şi bogați, într-un amestec ciudat, toți veniți să celebreze superioritatea maritimă a Veneției, exact ca atunci când, cu cinci secole în urmă, dogele Pietro al II-lea Orseolo plecase chiar în ziua de înălțare să cucerească Dalmația.

Chiara şi Paola se îndreptau către San Marco să asiste la slujba religioasă. Veronica, în schimb, îşi luă rămas-bun de la ele ca să meargă la San Nicolò al Lido, unde, după ceremonie, urma să aibă loc un banchet cu dogele Girolamo Priuli şi cu toți invitații săi. Dreptul ei de a lua parte la banchet se datora recentei promovări sociale obținute de soț, care nu mai era cunoscut doar ca medicul Panizza, ci şi ca *nobil homo* Paolo Panizza. Bătrânul, tot mai ursuz şi mai închis în sine, ştia bine că urcase pe scara socială numai datorită practicilor soției. Aşa că nu îi rămânea decât să se resemneze, chiar dacă purtările soției nu erau pe placid lui. Nu avea cum să refuze o asemenea onoare din partea Consiliului Suprem, cu atât mai mult cu cât acordarea noii titulaturi fusese înlesnită de intervenția personală a unuia dintre cei mai importanți Inchizitori de Stat[7], care, trei la număr, administrau cele mai delicate probleme ale republicii. Şi care, fără să mai fie nevoie să o spunem, erau la curent cu toate secretele veneția nilor. Cedase oare Veronica

---

[7] Instituție afiliată Consiliului celor Zece, a cărei principală funcție era împiedicarea divulgării secretelor de stat.

vreunuia dintre aceşti magistrați? Sau poate titlul îi fusese acordat doctorului tocmai pentru a crea o asemenea posibilitate? Era mai bine să nu îşi bată capul cu asta şi să se prefacă pentru moment că nu ştie nimic. Totul era deja aranjat, nu mai avea ce face. Şi, pe de altă parte, ceva îi ieşea şi lui din asta, şi nu doar un titlu care, la drept vorbind, era cam umflat şi, pe deasupra, nu atrăgea aproape niciodată după sine bogății efective. Patricienii da, ei erau într-adevăr la putere. Să fii nobil, în schimb, era un fapt foarte comun, fără valoare. În orice caz, era un titlu şi putea să îi fie cândva de folos.

Întreaga situație i se părea cu adevărat enervantă. Inima lui era plină de resentimente şi dezamăgiri. Nu reuşea să înțeleagă cum de situația îi scăpase de sub control, cum de reuşise fetişcana aceea să-l tragă pe sfoară! Veronicăi, dimpotrivă, situația părea să îi convină de minime. Era suficient să îi vezi chipul radios ca să înțelegi cât e de fericită de întorsătura pe care o luaseră evenimentele. Dar această stare de fapt nu putea să țină mult timp. Panizza nu era un bărbat capabil să ierte un asemenea afront. Mai ales pentru că nu era obişnuit să primească un astfel de tratament. Zâmbi la gândul că în scurt timp Veronica va simți gustul răzbunării lui Paolo Panizza.

În timp ce medicul înşelat cocea în minte planuri crunte, cufundându-se în gânduri amare, oamenii adunați la festivități de-abia puteau să respire din

cauza zăpuşelii. Nici măcar o adiere de vânt nu încreţea apele lagunei, care răspândeau mirosuri pătrunzătoare de putreziciune. Depozitele de gunoi ale sutelor de mii de locuitori aruncau o umbră asupra unui eveniment care celebra victoria şi puterea Veneţiei, căsătoria cea mai strălucitoare şi mai măreaţă care putea să existe între om şi natură. Oraşul se făcea una cu marea, care îi era deopotrivă binecuvântare şi blestem. Sursă de lux şi deznădejde. Zăcământ nesecat de bogăţii şi mormânt pentru generaţii întregi de veneţieni.

În piaţa San Marco, rumoarea mulţimii neliniştite se întrerupse ca la un semn când primul demnitar al bazilicii, întâiul preot canonic, se porni să rostească vorbele ritualice cu care invoca marea, cerându-i îndurare, în numele tuturor navigatorilor. Vocea profundă şi monocordă răsuna în aer ca o rugăciune ancestrală, emoţionându-i pe cei prezenţi. O atmosferă solemnă se răspândea rapid pe ulițele înţesate de lume, precum şi pe mare, în timp ce ambarcaţiunile împodobite de sărbătoare plecau de la mal în cortegiu, după ce fuseseră stropite cu apă sfinţită. În fruntea tuturor înainta Bucintoro, galera de ceremonie decorată cu simbolurile Justiţiei şi cu stema republicii.

În timp ce procesiunea înainta, brăzdând apele line ale lagunei, în aer răsunau formule străvechi, amestecate cu glasul coriştilor capelei din San Marco şi cu bătăile clopotelor din biserici şi

mănăstiri care, la unison, intonau un cântec de glorie. În preajma mănăstirii şanţ Elena, barca cu fund plat a patriarhului, împodobită cu steaguri, se alătură cortegiului de nave. Şi, imediat după aceea, acelaşi lucru îl făcură şi alte mii de gondole frumos decorate, luntre închiriate de către bresle, bărci puse la dispoziţie de gentilomi şi galere al căror echipaj era furnizat de marinarii de la Arsenal[8]. Nu exista barcă sau altă ambarcaţiune în întreaga Veneţie care să nu aspire să ia parte la acea minunată ceremonie prin care splendida republică îşi reînnoia, în fiecare an, căsătoria cu marea.

Momentul culminant al serbării era ritualul *benedictio*[9], care avea loc pe ambarcaţiunea patriarhului: doi preoţi canonici intonau versuri religioase cu glasurile lor mlădioase, în timp ce patriarhul binecuvânta apele. Luntrea patriarhului se apropie apoi de Bucintoro, într-o unire mistică a doua puteri, a sacrului şi a profanului, iar întâiul preot canonic din San Marco îngână de trei ori formula ritualică *Asperges me hyssopo et mundabor*[10].

În timp ce corabia dogelui se pregătea să iasă din lagună prin portul Lido, bucuria mulţimii creştea,

---

[8] Arsenalul reunea docurile Veneţiei, în care era concentrată forţa navală a statului.

[9] „Binecuvântare” (lat. în original).

[10] „Stropeşte-mă cu isop şi mă voi curăţi” (lat. în original); formulă care se regăseşte în *Psalmul* 50.

iar entuziasmul se răspândea. De-abia în acel moment se confirma adevărata căsătorie cu marea. La un semnal al dogelui, patriarhul vărsă în mare o sticluță de apă sfințită. La rândul lui, dogele îşi aruncă în mare inelul de aur, prin care se unea pe veci cu apele mării.

În acel moment, în timp ce mulțimea emoționată se pregătea să se întoarcă acasă, comentând evenimentele spectaculoase ale acelei zile memorabile, Veneția cea adevărată se pregătea să sărbătorească până în toiul nopții, desfătându-se cu meniuri rafinate, muzică şi dans, ca apoi să se dăruiască, spre seară, plăcerilor trupeşti, în aşternuturile moi ale paturilor nupțiale.

Pentru Veronica, aceea avea să fie ultima Nuntă cu marea pe care o sărbătorea ca femeie măritată. Când se întoarse acasă, cu puțin timp înainte de răsărit, după ce petrecuse în compania unor persoane înstărite şi amatoare de excese, primi o surpriză amară. Lucrurile sale, împachetate şi aranjate în fața intrării vilei lui Paolo Panizza, erau la vedere şi stârneau râsetele vulgare ale trecătorilor – foarte puțini, din fericire – care asistau la acel moment. Veronica nu protestă. Se aştepta la aşa ceva. Se limită la a spune celor doi valeți pe care unul dintre noii ei prieteni îi pusese la dispoziția ei să se întoarcă în linişte acasă. Dispuse, aşadar, ca lucrurile ei să fie supravegheate şi să fie chemat cineva care să i le ducă la Casa Franco.

Paolo Panizza, ascuns în spatele unei ferestre, voia să se bucure de spectacol. Dar nu avea motive de râs. Fusese convins că o va vedea pe Veronica intimidată, speriată sau cel puțin mânioasă. Dimpotrivă, ea afişa un calm imperturbabil. Acest fapt îl înfurie peste măsură. De-abia atunci înțelese cât de puțin contează în ochii Veronicăi.

Femeia, bănuind că fiecare gest îi este urmărit, îşi râdea în sinea ei de situație. Spuse cu o voce destul de gravă că ar fi trebuit să se aştepte din partea unui încornorat la un astfel de comportament, demn de un bărbat fără nicio educație. Apoi anunță, astfel încât să fie bine auzită, că noaptea încă nu se terminase şi că vrea să fie însoțită la prietenul de la care tocmai venise.

De fapt, Veronica era furibundă, dar nu voia să lase să se vadă. Îşi jucă rolul în mod exemplar, îndepărtându-se doar când câțiva bărbați, găsiți de unul dintre valeți, fură însărcinați să îi transporte toate lucrurile la destinație.

Panizza se retrase definitiv din locul de unde privea, înfuriat peste poate. Nimeni nu află vreodată motivul pentru care bătrânul luase acea decizie neaşteptată. Cum putuse să rabde jugul şi coarnele atâta timp, fără să dea vreodată semne de supărare, pentru ca mai apoi să explodeze ca o băşică umflată? câțiva ziceau că fusese din cauza unor vorbe otrăvite spuse de cineva în timpul Nunții cu marea. Alții, din cauza faptului că era

prea înaintat în vârstă ca să poată suporta bine scandalul. De fapt, hotărârea era luată de mult timp, iar medicul aştepta doar momentul potrivit pentru a o pune în practică. Ar fi putut să îşi închidă în casă soția, să o denunțe, să îi producă mii de neplăceri, dar nu i-ar fi adus nicio mulțumire. Ținea la Veronica în felul lui şi, la urma urmei, înțelegea ce poate să însemne pentru o tânără să fie căsătorită cu un bărbat bătrân. Dar nu mai putea să şi-o imagineze în brațele amantului de serviciu. Nu suporta felul în care evoluau lucrurile. Şi, oricât s-ar fi gândit, despărțirea era singura soluție posibilă.

În scurt timp, vestea s-a răspândit din stradă în stradă, din cartier în cartier. Oricare ar fi fost motivul surprinzătoarei despărțiri, cu siguranță medicul Panizza era cel care avea să suporte consecințele. Procedând astfel, nu numai că îşi punea în joc titlul, de care oricum nu îi păsase prea mult niciodată, dar risca să piardă respectul „respectabililor”, care formau o bună parte din clientelă.

5

Din ziua în care mama ei o inițiase în meseria de curtezană, Veronica nu pierduse nicio clipă. Părea că trecuseră secole de când îşi schimbase viața. De fapt, se scursese de-abia un an. Poate i se părea că

trecuse o veşnicie pentru că se simțea complet în largul ei şi pentru că niciun regret nu îi umbrea inima. Nu avusese nici măcar o clipă sentimentul că doreşte să se întoarcă la viața ei anostă de soție neglijată şi nici nu voia să audă de o nouă căsătorie.

Căsnicia cu Panizza se năruise, prin urmare, într-un mod mizerabil, cât ai bate din palme. Familia Franco îi jurase doctorului o cumplită răzbunare, acuzându-l că este un nelegiuit care nu îşi ține cuvântul dat. Prietenii – noii prieteni – ai Veronicăi începură să îl ocolească, lucru care foarte curând îl făcu pe medic să piardă o mare parte dintre clienți.

Toate acestea însă erau de domeniul trecutului. Un trecut care în ochii Veronicăi părea unul îndepărtat, ca şi cum nu ar fi existat niciodată. Şi totuşi, totul se petrecuse într-un interval de câteva luni.

Veronica se mutase într-o vilă somptuoasă, în apropiere de Santa Maria Formosa, în cartierul Castello. După ce îşi lăsase lucrurile în casa părinților, căutase cu disperare un loc în care să se mute şi, într-un sfârşit, se părea că găsise ceva potrivit. Casa ei trebuia să fie una deosebită, elegantă, rafinată, fastuoasă. Şi-o dorise impunătoare, împodobită cu tapițerie verde şi aurie, cu un pat ascuns în dosul unor perdele lucioase de atlaz şi cu ferestre înalte, care să lumineze

dormitorul chiar şi în zilele întunecoase, atât de frecvente în lagună.

Acolo se născu mitul *curtezanei* Veronica Franco. Cea mai frumoasă din Veneția. Cea mai desfrânată. Cea mai inteligentă. Toți erau siguri că, în scurt timp, numele ei avea să depăşească granițele lagunei ca să se răspândească ca un sonet suav mai întâi pe teritoriile republicii, iar apoi în statele din împrejurimi.

Odată cu faima creşteau şi câştigurile, protecțiile, mulțimea cunoştințelor de rang înalt. Patricieni, magistrați, negustori, soldați, ba chiar şi oameni ai bisericii se perindau prin alcovul ei somptuos, simple cifre în contabilitatea carnală pe care o ținea Veronica. Prin câte lupte trecuse în acele cearşafuri parfumate! Câte trupuri zgâriase sub avântul sexului! Tineri, bătrâni, frumoşi şi urâți, toți luaseră cu ei o amintire deosebită a celei care era cea mai admirată şi mai dorită *poetă* din lagună.

Cu trecerea timpului, arta ei se rafina tot mai mult. În fiecare zi, în loc să se plictisească în compania unor amoraşi fără amor, învățase să acorde fără să dea, să dăruiască luând şi să domine fără să se lase vreodată cucerită. După cum zicea mama ei, eleva îşi depăşise profesoara. Cu mult. Perfecționase în aşa fel delicatețea gesturilor voluptuoase, arta atingerilor dătătoare de plăcere, senzualitatea privirilor misterioase, gata să sugereze, dar niciodată să dezvăluie, fără să piardă

însă vreodată candoarea şi ținuta demnă a unei femei de viță nobilă, cu un blazon foarte important şi gata să îşi facă intrarea, dacă-şi juca bine cărțile, în patriciatul aurit al Veneției.

Tocmai acesta era lucrul care făcea din ea una dintre curtezanele cele mai iubite – echilibrul perfect între inocență şi desfrâu, prin care îi subjuga pe toți bărbații, căsătoriți sau nu, încântându-i cu senzații neexplorate, greu de închis apoi în ascunzişurile memoriei. Multe aveau talent, dar niciuna nu era în stare să o egaleze. Asta şi pentru că de fiecare dată reuşea să ofere o experiență complet nouă, chiar şi pentru cine o frecventa de mai mult timp. Neaşteptată. În mod cert irepetabilă.

Calităților trupeşti cu care erau înzestrate toate curtezanele, Veronica le adăuga şi alte „atuuri”. Era cultivată şi inteligentă, iar după satisfacerea trupului, cu ea era o plăcere să-ți desfeți şi mintea, conversând prin moduri subtile, pe care doar o femeie deosebită ştia să le stăpânească. Literatură, artă, religie, filosofie – subiectele care se puteau dezbate erau numeroase şi în orice discuție Veronica se dovedea o interlocutoare plăcută, datorită cunoştințelor ei, lecturilor aprofundate şi unor intuiții care uneori îi lăsau muți de uimire chiar şi pe cei mai învățați. Nu părea să existe niciun domeniu al cunoaşterii în care Veronica să nu fie versată.

Perdelele ei de mătase tăinuiau dispute poetice, explorări subtile în lumea sentimentelor, incursiuni în pictură şi în arhitectură. Dar nu numai atât. În aşternuturile ei se dădea glas şi unor periculoase secrete de stat pe care le scăpau clienții neprecauți, parcă vrând, în trufia lor, ca acele mărturisiri să demonstreze că şi ei sunt interesanți, la fel ca Veronica. Existau, bineînțeles, şi momente în care de-abia aştepta să se elibereze de amantul care se întâmpla să îi ocupe patul. Fie pentru că era teribil de plictisitor, fie pentru că igiena lui lăsa de dorit. Dar astfel de lucruri se întâmplau destul de rar. Avea un apetit de nestins şi reuşea să găsească ceva interesant la fiecare dintre cei care erau primiți în patul ei.

În 1562, la un an de când se despărțise de soț, fusese invitată la un banchet al dogelui, la San Nicolò. Un prânz pantagruelic, un şir nesfârşit de platouri cu bucate alese, udate cu vin din belşug şi, între felurile de mâncare, frumusețea versurilor cu care Veronica se pricepea să îşi întrețină comesenii.

Curtezana îi scruta, unul câte unul. Citea în sufletul lor neliniştile provocate de sumele investite în călătorii îndepărtate şi tresărirea inimilor tulburate la vederea iubitelor. Trecea ca în zbor deasupra grijilor bărbaților în aşteptarea promovărilor dorite şi niciodată primite, deasupra exasperărilor fiicelor bune de măritiş, dar încă necăsătorite, deasupra proprietăților în paragină şi

a împrumuturilor încă de restituit. Nu se uita numai la bărbați, ci îşi îndrepta atenția şi asupra femeilor – ocupate să arunce ocheade tot timpul –, rotindu-şi privirea când într-o parte, când într-alta, ca să nu nedreptățească pe nimeni. Multe erau curtezane ca şi ea, dar niciuna la acelaşi nivel.

Părea că asistă într-adevăr la o paradă, dar cu siguranță nu la una cu bărci sau alte ambarcațiuni, ci la o paradă de frivolitate şi superficialitate. Un carusel de personaje de poveste, cu ținută impecabilă, coafură îngrijită, chip fardat şi parfum înțepător. Aceea era lumea Veronicăi. Falsă şi adevărată în acelaşi timp. Locul în care se simțea în largul ei, gata să ridiculizeze un cardinal şi să intre în grațiile patricianului aşezat lângă ea, inteligentă şi spirituală cu un membru din Consiliul celor Zece şi gânditoare cu filosoful de dinaintea ei.

Era ca un joc. Se simțea ca o pisică într-o gaură de şoareci. Ghicea slăbiciunile, speranțele, visele şi dorințele fiecăruia şi ştia să le întoarcă în avantajul ei, alegând întotdeauna cartea câştigătoare, care putea să o ajute într-o chestiune sau în alta, având totuşi grijă, pe de altă parte, să nu piardă prea mult timp cu vreun bărbat care s-ar fi dovedit mai degrabă enervant decât util.

Atenția pe care o atrăgea Veronica le umplea de ciudă pe celelalte femei de la banchet. Nu mai era loc pentru niciuna în afară de Veronica Franco. Şi asta le supăra, le făcea să fie invidioase şi să se

frământe. Şi totuşi, nu puteau face nimic ca să o împiedice pe rivala lor să fie în centrul atenției. Orice voce s-ar fi ridicat împotriva Veronicăi ar fi fost imediat redusă la tăcere. Orice bârfa sau răutate s-ar fi întors împotriva celui care o inițiase. Şi despre acela cu siguranță nu s-ar mai fi vorbit niciodată. Nimeni nu l-ar mai fi invitat nici măcar într-o cârciumă. Aceasta era puterea Veronicăi, aceasta era dominația categorică pe care o exercita asupra tuturor. Soție de doge fără doge, patriciană a alcovului, regină *meretrix*[11].

Mama ei asistase la Nunta cu marea dintr-o altă parte a lagunei. Trecuseră vremurile când stătea în mijlocul lumii bune. Însoțită de tânăra servitoare, se întoarse acasă puțin obosită, cu capul îngreunat. Familia Franco urma să continue sărbătoarea şi între ei, odată ce se adunau toți ai casei. Toți în afară de Veronica, evident, care deja locuia singură şi ducea o viață foarte tumultuoasă. În Casa Franco, trezită la viață datorită generozității fiicei „preferate”, la cină aveau să se servească mâncăruri rafinate pregătite de Anna şi de fiica ei, Chiara. Bucate apetisante, pe care familia Franco îşi permitea să le pună pe masă datorită averii pe care şi-o refăcuse cu ajutorul Veronicăi. Felurile erau servite chiar de Chiara, care era încă şi mai radioasă decât de obicei în urma logodnei cu fiul

---

[11] Prostituată, curtezană” (lat. în original).

măcelarului. Logodnă pe care mama ei, Anna, o binecuvântase. Poate şi din acest motiv în seara aceea tot ce fusese gătit era de un fast nemaipomenit.

— Când femeia e bună, începu stăpânul Francesco, care se afla deja la al cincilea pahar de vin, totul merge strună!

Anna era mândră de fiica ei. Îşi dorea pentru fată un alt destin decât cel pe care îl avusese ea. Nu voia ca dulcea Chiara să fie o servitoare toată viața. Iar fiul măcelarului ar fi putut să fie cheia potrivită pentru a-i deschide uşa spre un viitor pe care deja îl întrezărea. Căsătoria cu un măcelar însemna intrarea în cercul micilor negustori, al celor care, deşi nu se scăldau în aur, îşi permiteau totuşi să îşi satisfacă anumite fantezii sau capricii. Era, oricum, o soartă mai bună decât cea pe care i-ar fi putut-o aduce o căsătorie cu un muncitor de la Arsenal, cu un soldat căzut în mizerie sau cu un ofițer fără siguranța unui loc de muncă. Casa fiicei sale, dacă lucrurile ar fi mers cum îşi dorea, ar fi fost mereu ferită de foamete şi plină de cărnuri şi de bucate îndestulate, care de obicei se găseau doar pe mesele celor bogați. Cu alte cuvinte, chiar spera ca fiul măcelarului să facă lucrurile cum trebuie, iar Chiara să ajungă prima din neamul Trevisan care să se elibereze de „servitute”. Asta însă nu o împiedica să se teamă că tânărul cel îndrăzneț ar putea urmări, de fapt, un singur lucru şi că, de

îndată ce l-ar obține, ar da-o pe fiica ei uitării. Aşa că se arăta înțelegătoare față de practicile anumitor femei care se vedeau obligate de familiile îndatorate să obțină între cearşafuri ceea ce nu reuşeau să obțină prin abilitățile lor de bune întreprinzătoare.

Nu o blama pe Veronica pentru că era una dintre aceste femei. Ea făcuse alegerea ei. De altfel, o iubea ca pe fata ei, ca şi cum ar fi fost sânge din sângele ei. O ținuse în brațe pe când nu ştia decât să scâncească şi să miorlăie, o văzuse crescând, plângând şi pierzându-şi speranța, pentru ca apoi să se transforme într-o femeie superbă, gata să-şi poarte crucea şi să guste din plăcerile lumeşti. Apoi se întâmplase să aleagă un drum pe care Anna îl ura, şi pentru asta Anna nu putea să dea vina decât pe doamna Paola. Doamna Paola fusese cea care o târâse pe pupila ei în prăpastia păcatului, în abisul pe care ea, ca o creştină fervent ă, îl vedea ca pe anticamera infernului. Nu avea însă ce să facă, faptul era consumat. Nu îi rămânea decât să spere ca un astfel de destin să nu o aştepte şi pe Chiara, fiica ei adevărată.

Nu îndrăznise niciodată să zică nimic. Nicio înțepătură, niciun protest, nicio mustrare. Era o simplă bucătăreasă, şi asta avea să rămână până la sfârşitul zilelor. Chiar dacă ea era cea care o alăptase pe Veronica pe când era prunc, nu ar fi îndrăznit niciodată să depăşească acea linie imaginară care îi separa pe stăpâni de servitori. De

altfel, la drept vorbind, se aşteptase ca mai devreme sau mai târziu să se întâmple şi asta. Prea vorbea cu emfază doamna Paola despre trecutul ei de curtezană – Anna ar fi zis mai degrabă „de prostituată” –, care îi oferise atâtea trăiri intense şi venituri frumoase. Ce se întâmplase cu averea doamnei Paola ştiau cu toții: fusese înghițită de acel sac fără fund care era soțul ei. Bețivan şi încornorat. Dar asta era firea stăpânei. Destinul său era strâns legat, nu se ştie din ce motiv, doar de Francesco Franco. În felul ei, îl iubea. Şi nu se gândise niciodată să îl părăsească sau să trăiască singură. Ce găsise la acel omuleț durduliu, nimeni nu înțelesese... Bineînțeles, în tinerețe fusese un bărbat arătos, dar în rest, nu mai avea nicio calitate. Nu era bun de nimic. La începutul căsniciei, încercase o vreme să păstreze averea pe care o moştenise, dar apoi investițiile greşite şi risipa nejustificată îi sărăciseră şi, dacă nu ar fi fost meseria doamnei Paola, ar fi ajuns amândoi să cerşească pe străzile oraşului. Francesco nu se plânsese niciodată de amanții soției, iar ea, ce-i drept, se bucurase de o libertate de care nu aveau parte multe femei. Cel puțin până când frumusețea ei începuse să se ofilească.

Şi iată rezultatul: de-a lungul anilor, Paola, prin purtările ei şi prin felul în care vorbea când evoca viața – minunată, după spusele ei – de curtezană, reuşise într-un sfârşit să cucerească imaginația

fiicei, marcându-i destinul. Atâta tot.

— Dacă vârsta nu m-ar fi distrus, obişnuia ea să spună, aş face şi acum ce făceam pe vremuri.

Sânii nu mai erau plini şi rotunzi ca odinioară. Pielea nu mai era netedă, iar trecerea anilor îşi pusese pecetea pe mâinile zbârcite şi pe fruntea ridată. Nu că ar fi devenit urâtă, dar cu siguranță nu mai era proaspătă ca un trandafir. Încă mai trezea unele emoții în bărbații de o anumită vârstă. Şi ea, conştientă de asta, susținea că, dacă nu ar fi fost atât de preocupată de prestigiul său, şi-ar fi îngăduit din când în când anumite distracții. Dar nu pentru bani, ci pentru simpla plăcere. Cât să simtă că este încă în viață.

Ani de-a rândul, cât timp doamna Paola fusese pe culmile succesului, bucătăreasa auzise întruna gemete şi gâfâieli înfierbântate venind din camera stăpânei. La orice oră din zi şi din noapte. Uneori se întâmplase ca dorința de a afla cu cine se întreține doamna în acel moment să o împingă pe Anna să tragă cu urechea. Dar nu rezista mult. Îşi făcea semnul crucii şi pornea iute spre bucătărie, îngrozită şi scârbită.

Obişnuia să îi spună fiicei sale, când pomenea de astfel de lucruri, pe care ea le numea „josnice”, că o femeie serioasă nu ar putea să scoată asemenea zbierete animalice. Chiara asculta cu atenție, privindu-şi mama lucrând de zor printre cepe şi legume, pui şi ouă.

— Mai devreme sau mai târziu, zicea ea în încheiere aproape de fiecare dată, Dumnezeu o să pedepsească casa asta pentru desfrânarea care se găseşte în ea!

Din fericire, în afară de răsturnările economice, nimic prea grav nu se întâmplase în familia Franco. Asta nu o împiedica pe Anna să se întrebe din ce în ce mai des cum poate o femeie, zi de zi, să se ofere cu atâta voluptate, fără să obosească vreodată, fără să se oprească pentru a se gândi că viața aceea, până la urmă, nu e viață! Nu reuşea să înțeleagă o astfel de situație. Pentru ea, cel mai frumos gest de dragoste pe care şi-l putea imagina era să îşi ofere trupul unui bărbat. Aşa că nu fusese decât cu soțul ei. După moartea lui, venită subit în urma unei gripe intestinale, nu căutase altă companie. Nu voia şi nu îşi dorea o viață deşănțată!

Chiara râdea în sinea ei de maniile mamei. De această pudoare împinsă la extrem. Dar, pe de altă parte, nu împărtăşea nici viața Paolei, care sfida orice reguli. Punându-le, totuşi, față în față pe cele două femei, precum şi lucrurile pe care le povesteau uneori amândouă, era imposibil să nu facă nişte comparații. Pentru Paola, sexul era un izvor nesecat de plăceri. Pentru mama ei, fusese mijlocul de a o aduce pe lume. Pentru una, goliciunea era un lucru firesc, pentru cealaltă, în schimb, era un rău de care trebuia să se ruşineze. În aşa măsură încât cu soțul, „luptele” aveau loc în

cel mai profund întuneric. Fără ca simțurilor să li se permită prea multe. Spiritul practic era cel care avea întâietate.

Anna încercase să îi insufle şi fetei ei aceeaşi austeritate în purtări:

— Mai bine să te faci călugăriță decât să ajungi prostituată, îi zicea mereu, cu înțelepciunea simplă a omului din popor.

— Mamă, îi răspundea Chiara încet, doamna Paola este o curtezană, nu o prostituată.

— Oricum ai lua-o, tot o târfă e, îi tăia Anna vorba fără zăbavă, pornindu-se apoi să îşi facă semnul crucii, cerând iertare pentru cuvintele ei.

Tocmai când doamna Paola se potolise, începuse Veronica. Ca şi cum Paola i-ar fi cedat sceptrul. Şi iată că atunci, de parcă nu fusese suficient ceea ce ochii ei pioşi văzuseră până de curând, începură „lecțiile de dragoste” pe care mama i le dădea fiicei.

— Şi mai este şi căsătorită cu doctorul ăla! zicea Anna tăind în două nişte hălci de carne, de parcă ar fi spintecat vreun turc. Frumoase lucruri o mai învață pe fată!

Zile în şir vedea că Veronica se dăruieşte tot mai mult – trup şi suflet, s-ar fi putut spune – acestei noi aventuri. Şi, cu cât se deprindea mai mult cu noua ei meserie, cu atât se vedea mai limpede cât de atrasă este de ea. Cu cât se „întârfea” Veronica mai tare, cum zicea printre dinți bucătăreasa, cu atât mai mult creştea fericirea mamei.

Până la urmă, când aflase că doctorul Panizza o alungase de acasă, se născuse în ea speranța ca tânăra să se căiască. Se rugase ca vreo voce lăuntrică să o cheme pe calea cea dreaptă. Dar tânăra era făcută din acelaşi aluat ca mama ei şi, la fel ca doamna Paola, se lăsase devorată de acea boală care era desfrânarea, de acel venin care le spurca pe femeile venețiene, mistuindu-le pe dinăuntru şi făcându-le sclave ale plăcerilor trupeşti şi băneşti, până când bătrânețea le răpea frumusețea, faima şi onorurile.

Doar atunci păreau să îşi dea seama – aproape toate – că timpul zburase de tot, că anii cei mai buni fuseseră irosiți. Pentru că, în cele mai multe cazuri, se regăseau singure, epuizate, poate chiar bolnave, şi cu siguranță nu mai erau acceptate de înalta societate. Le vedeai lingându-şi rănile, închise în casa care cândva le adăpostise pasiunile şi care acum nu le mai adăpostea decât tristețea. Nimeni nu le mai considera demne de vreo privire sau de vreun gest de curtoazie. Nu mai erau urmărite decât pentru a fi jefuite de roada îndelungatului comerț nelegiuit pe care îl practicaseră atâta vreme. Asta doar dacă, de-a lungul anilor, fuseseră atente şi nu îşi risipiseră toată averea.

Doamna Paola cel puțin se gândise bine să îşi țină soțul în preajmă şi să îşi întemeieze o familie adevărată. Dar multe se ofiliseră fără să se

îngrijească prea mult de ziua de mâine. Spera, aşadar, ca Veronica să semene cu mama ei nu doar prin trăsăturile detestabile şi blamabile, ci şi prin prudență şi chibzuință.

6

— Astăzi sunteți mai frumoasă ca oricând.

Acestea erau singurele cuvinte care ieşiseră din gura înțeleptului din Adunarea Senatului, Andrea Tron, în timp ce muşca cu lăcomie din carnea suculentă de potârniche, holbându-se la decolteul Veronicăi.

Fiecare mişcare a buzelor anunța alte pofte, altă carne de muşcat. Şi Veronica zâmbea, ştiind că în seara aceea unul dintre cei mai înstăriți clienți pe care o curtezană şi-i putea dori va rămâne prins în plasa ei. Ea şi Tron avuseseră şi alte „lupte” erotice în trecut. Dar Veronica nu cedase prea uşor, în ciuda favorurilor pe care el putea să i le ofere, pentru că voia să mărească miza. Tron, aşadar, îi făcuse curte o perioadă îndelungată, iar în ziua aceea, cu ocazia Nunții cu marea din 1562, vedea încă o dată promisiunea unei nopți de neuitat.

Andrea Tron, fiul unui Nicolò care fusese procurator în San Marco şi, la rândul lui, descendentul unui alt Nicolò, care cu un secol în urmă fusese doge, stăpânea un splendid palat lângă biserica San Stare şi printre strămoşii săi

putea să enumere militari şi politicieni care jucaseră un rol important în lărgirea graniţelor Serenisimei. În plus, era considerat unul dintre cei mai avuţi oameni din oraş. Atenţiile lui puteau să facă foarte plăcută viaţa unei curtezane. Şi totuşi, Veronica, urmând învăţăturile codoaştei sale, îl făcuse pe bietul Tron să muncească pe brânci. Şi asta pentru că „legile nescrise” ale curtezanelor prevedeau ca femeile să nu acorde niciodată prea multe favoruri – sau pentru o perioadă prea îndelungată – unui singur bărbat. În primul rând, pentru că favoritul ar fi devenit prea îngâmfat. În al doilea rând, pentru că în scurt timp s-ar fi plictisit. Şi atunci adio cadouri şi atenţii! Bărbaţii, într-adevăr, se îndepărtează repede de ceea ce obţin cu uşurinţă. Greşeală pe care doamna Paola o făcuse cu Francesco Franco, cu toate că ceea ce o împinsese spre încălcarea uneia dintre regulile de aur ale curtezanelor fusese dragostea.

Veronica îşi promisese să nu cadă niciodată în aceeaşi capcană în care căzuse mama ei. Şi, din acest motiv, îşi schimba foarte repede amanţii, fără să stea prea mult pe gânduri.

Jocul ei era unul periculos, pentru că, deşi curtezanele erau respectate şi căutate, rămâneau totuşi nişte simple instrumente ale plăcerii pentru bărbaţii din înalta societate. Să îi dezamăgească – sau mai rău, să îi umilească – putea fi un gest nechibzuit. Aşadar, trebuia să îi ţină la distanţă cu

politețe, ca şi cum i-ar fi invitat să participe la un joc pentru care, mai devreme sau mai târziu, ar fi primit un premiu. În sfârşit, trebuia să fie mereu atentă să nu depăşească anumite limite, pentru că denunțarea şi lemnița pândeau chiar după colț. Amanții dezamăgiți şi bărbații geloşi le făcuseră viața destul de grea multora dintre „colegele” ei de breaslă. De altfel, deşi multe curtezane se trăgeau din familii bune, cele mai multe se „făcuseră” singure, provenind direct din rândurile plebei. Pentru ele, la prima greşeală, pedeapsa venea neîntârziat.

Dar ceea ce Veronica nu ştia încă – sau se prefăcea că nu ştie – era că o femeie ca ea cu greu ar fi ținut în frâu un bărbat pentru totdeauna, că inima celui care o aducea în pat nu s-ar fi dăruit niciodată inimii ei. O femeie de moravuri uşoare nu putea să dispună de propriul destin şi nici să cunoască vreodată dragostea adevărată, pentru că numai cu greu ar fi acceptat un bărbat să se unească pentru totdeauna cu ce fusese împărțit cu atâția alții. Veronica prefera să trăiască în schimb cu iluzia că, la fiecare întâlnire din alcov, bărbații care se culcau cu ea lăsau în patul ei şi o bucată din inima lor.

După banchet şi obişnuitele formalități, toți oaspeții dogelui plecaseră. Câteva clipe mai târziu, Andrea Tron o ajunsese din urmă pe Veronica la ea acasă. Valetul care îl însoțea îi luase pelerina şi

bereta şi se aşeză în bucătăria cea mare, în aşteptarea stăpânului său. Se servi cu un strop de vin şi nişte resturi de came, ca să îşi potolească foamea.

Tron bătuse la uşa dormitorului şi, spre plăcerea lui, o găsise pe Veronica deja întinsă. Se aşeză pe marginea patului şi începu să îşi dezlege cataramele de la pantofi şi să îşi dea jos pantalonii.

— Pentru câteva săptămâni, draga mea, nu vă voi putea vedea, spuse el, stând deocamdată cu spatele la ea.

— Ah, zise ea. Vă lăsați dorit, domnul meu...

Tron râse, gândindu-se la toate sarcinile pe care i le impunea funcția lui politică; era unul dintre cei care administrau armata şi marina statului.

— Ştiți, sunt multe lucruri de care un înțelept al republicii trebuie să se ocupe, chiar şi în afara zidurilor Veneției.

Se întoarse în sfârşit către Veronica. Îşi întinse mâna şi începu să mângâie pielea diafană a tinerei, fină şi delicată, care lăsa să se străvadă liniile albăstrui ale vinişoarelor care palpitau. În scurt timp, atingerile discrete se transformară în strângeri viguroase.

— Îmi veți lipsi, îi şoptea el.

— Dumneavoastră îmi veți lipsi mie, răspunse femeia, cu istețimea celei care înțelesese cât de important este ca fiecare client să se simtă deosebit. Hotărî, aşadar, că vorbele rostite fuseseră

suficiente şi se puse călare peste nobil, strângându-i şoldurile între coapsele ei calde, mângâindu-i blând fiecare coastă în timp ce începu să se unduiască deasupra trupului robust şi bine făcut al prăzii sale.

El nu mai vorbea. Din gura lui nu mai ieşeau decât icnete de plăcere, care din când în când luau forma unor gâfâieli.

Simțurile li se înlănțuiau, făcându-i să uite de ei. Zgomotele străzii se auzeau înăbuşit, de parcă ar fi aparținut unei alte lumi. Acum erau numai ei doi, două trupuri care se contopeau într-o îmbrățişare fierbinte.

Veronica îşi ridică fruntea, simțind bărbăția lui Tron, în timp ce nobilul, în extaz, murmură cuvinte pe care ea nu le auzea. În schimb, țipetele obraznice şi plângărețe care veneau din stradă le auzi foarte bine. Gălăgia întrerupse euforia celor doi, tulburându-i şi punând capăt oricărei plăceri.

— Ce se întâmplă? întrebă Tron gâfâind.

Țipetele, inițial nedesluşite, se auzeau tot mai clar şi mai puternic. Veneau de afară. De la intrarea în vila Veronicăi.

— Vă rog, lăsați-mă să intru! Veronica, deschide!

Curtezana intui imediat cine trebuia să fie autorul acelei zarve de nedescris. Se desprinse din îmbrățişarea lui Tron şi fugi aproape goală spre uşa dormitorului. Slujnica ei, Laura, care până în acel moment îi ținuse companie valetului lui Andrea

Tron, se grăbi să răspundă chemării stăpânei.

— Du-te să vezi cine îndrăzneşte să mă deranjeze la ora asta! zise cu asprime Veronica, ridicând amenințător arătătorul.

Laura nu avu nevoie să i se spună şi a doua oară. Veronica se întoarse la amantul său, care, ofensat, se aşezase pe marginea patului.

— Scuzați-mă, domnul meu... Trebuie să fie vreun bețivan!

El nu zise nimic.

Imediat după aceea intră Laura, care nu păru deloc surprinsă la vederea goliciunii nobilului. Era un spectacol cu care deja se obişnuise. Se apropie de stăpână şi îi şopti că venise medicul, tânărul acela... Alibrandi, Alberti, ba nu, Aliberti.

Veronica făcu ochii mari. Cum de îşi permitea necioplitul ăla aşa ceva? Uitase, poate, bunele maniere?

Încercând să pară degajată, îi ceru servitoarei să îl oblige să plece.

— Da, doamnă, dar... am încercat! răspunse fata. Nici nu vrea să audă de aşa ceva. A pus piciorul în prag şi a spus că vă aşteaptă în salon. N-am putut să fac nimic!

— Bine, draga mea, zise Tron, ridicându-se şi începând să se îmbrace, mai bine continuăm discuția noastră când mă întorc, poate atunci n-o să mai întâmpinăm obstacole.

— Iertați-mă. E doctorul Aliberti, un prieten

drag...

— Desigur, un prieten drag... zâmbi el.

Când fu îmbrăcat, îşi chemă valetul cu un glas atât de puternic, încât răsună în toată casa. Valetul se grăbi să îi aducă bereta şi pelerina. Tron făcu dinadins o plecăciune caraghioasă şi părăsi casa. Trecând prin salon, aruncă o privire către tânărul medic.

— Doamna mea, grăbeşte-te! Prietenul dumitale te aşteaptă, spuse el ironic şi ieşi furios pe uşă.

Veronica se aranjă în pripă. Mâinile îi tremurau de mânie. Ar fi putut să îl oprească pe Tron şi să îi ceară lui Aliberti să se întoarcă altă dată. Dar totul se petrecuse atât de rapid, încât nu avusese timp să ia o decizie.

— L-am pierdut, zise ea, gândind cu voce tare. Ca să nu mai spun că el e atât de puternic, încât poate să cumpere şi o sută de curtezane ca mine! Doar nu sunt de neînlocuit! Laura, zise apoi cu o voce agitată, ajută-mă să-mi aranjez corsetul.

Între timp, medicul poet se aşezase pe un fotoliu comod din piele, cu brațe din lemn, frumos decorate. Se rezemă de spătarul confortabil şi nu reuşi să nu se gândească la scaunele lui cu picioare strâmbe, care păreau mai degrabă meşteşugite de molii decât de mâinile unui tâmplar priceput, în timp ce se lăsa să se afunde printre pernele fotoliului, făcându-se tot mai mic în cămaşa pe care o purta şi care era mult prea mare pentru

constituția lui. Ce diferență, în comparație cu veşmintele scumpe şi strălucitoare pe care le purta bărbatul care tocmai ieşise! Deşi deja sosise anotimpul cald, oaspetele Veronicăi nu renunțase la pelerină sau la roba roşie, care îl diferențiau de ceilalți patricieni, îmbrăcați în robe simple, negre. Era convins că îl cunoaşte, îl mai văzuse pe undeva, dar nu îşi amintea cine este.

Era prea confuz ca să poată da chipului vreun nume. Nu reuşea nici măcar să înțeleagă cum de găsise în sfârşit curajul să meargă la Veronica. Femeia care îi răpise uzul rațiunii. Femeia care îi furase dulceața traiului cotidian, făcându-l pur şi simplu să înnebunească de dragoste. O dragoste, din păcate, neîmpărtăşită.

Veronica se cuibărise în mintea lui şi nu îi mai dădea pace. Mai întâi i se arăta în vise, de fiecare dată când se lăsa întunericul, pentru a-i aminti gustul pielii ei albe, apoi începu să îl chinuie şi ziua, când se trezea gâfâind, îşi găsea aşternutul îmbibat de transpirație şi îşi dădea seama că iubita e altundeva, ocupată să mângâie trupul gol al unui alt bărbat.

Treptat, Veronica devenise obsesia lui zilnică, făcându-l să piardă contactul cu realitatea. Îşi abandonase prietenii şi rudele, se retrăsese ca un melc în cochilia lui şi îşi neglijase meseria, singura lui sursă de venit. La asta contribuise şi cearta cu protectorul său, Panizza, care, nu se ştie cum,

aflase de aventura vremelnică a lui Aliberti cu Veronica.

Şi astfel, această dragoste care ar fi trebuit să îi dea elan şi putere devenise o închisoare. Căutase consolare trecând de la o prostituată la alta, umblând în compania acelor femei uşoare şi vulgare care însufleţeau hanurile cu gemetele lor sau, chiar mai rău, momeau trecătorii de pe stradă, vânzându-se pentru câţiva bănuţi. La lumina zilei tot farmecul le pierea, iar pe înserat, urât mirositoare şi grosolane în purtări, umblau pe la răscruci nu ca nişte femei, ci ca umbrele unor femei. Fiecare legătură pe care o avea cu o astfel de femeie, în loc să alunge amintirea Veronicăi, lăsa în tânărul medic o rană, un semn al alunecării lente şi fatale către o prăpastie fără fund. Apoi, după ceva timp, descoperise că este bolnav de malafranţă. Înfricoşătoarea boală franţuzească. Sexul se transformase atunci în ceva cu atât mai dureros.

Veronica îl întâmpină vădit iritată. Se postă dinaintea lui cu mâinile în şolduri, ca o ţărancă. Era gata să îi arunce o sumedenie de jigniri. Un potop de cuvinte urâte. Cum îşi permisese el, un neisprăvit ca vai de capul lui, să strice o astfel de seară? Cine se credea?

Când îl avu însă în faţă, ezită. Nu şi-l amintea deloc aşa: părea un naufragiat care de-abia scăpase dintr-o furtună îngrozitoare, cu barba zbârlită şi părul ciufulit, cu ochii în fundul capului, injectaţi

că ai unui condamnat care petrecuse câteva luni bune în teribilele bolgii ale infernului. Ziua în care i se dăruise îi părea deja o amintire ştearsă şi îndepărtată. Şi totuşi, gândindu-se bine, nu trecuse aşa de mult timp de atunci. Doar un an, mai mult sau mai puțin. Se întâmplase cu puțin timp înainte ca soțul ei să o lase pe stradă.

Federico părea îmbătrânit şi stors de vlagă. Veronica, dimpotrivă, era magnifică. Era ca şi cum soarele s-ar fi întâlnit cu o imitație palidă a sa.

— Ce cauți aici? îl întrebă femeia după ce îşi reluă alura semeață.

Într-un fel sau altul, trebuia să i-o plătească. El însă rămase nemişcat şi mut, uitându-se la ea, copleşit de splendoarea acelei creaturi perfecte. Fotoliul din piele îl înghițise cu totul, iar el se făcea tot mai mic. Ce rămăsese din tânărul frumos de altă dată? Cum putuse să ajungă în halul acela?

— Vreți să-mi răspundeți sau aveți de gând să mă fixați toată seara?

Tânărul reuşi atunci să pronunțe câteva cuvinte şuierate, dar vocea i se sugruma în gât, incapabilă să pună în ordine gândurile care i se învălmăşeau în minte. Mânia curtezanei se transforma tot mai mult în milă. Timpul lăsase urme asupra acelui trup odinioară proaspăt şi viguros, înzestrat cu atâta putere şi frumusețe.

— Dar ce ți s-a întâmplat? îl întrebă ea cu un glas tot mai compătimitor.

El nu zise nimic, dar găsi curajul să îi întindă o trăistuță. Până în acel moment o ținuse strâns în mână, cu toată forța pe care o mai avea în trupul său distrus şi sleit.

Ea o luă cu delicatețe. Aruncă o privire înăuntru şi dădu cu ochii de o monedă: un scud. Nu reuşea să îşi ia ochii de la el. Oare decăzuse chiar atât de mult? Cerşea cu economiile lui o noapte împreună cu ea?

Veronica ridică privirea.

Federico părea cuprins de delir.

— De atunci nu m-ai mai vrut, spuse el cu tremur, în glas. M-am gândit că, fiind sărac, nu mă vreți pentru că nu pot să plătesc!

Veronica îşi coborî privirea pe măsuță. Bărbatul acesta o iubea, cum de nu înțelesese mai demult? Şi se consumase din cauza acestei pasiuni, zi după zi, ca o victimă a unei boli fără leac. Da, pentru că dragostea neîmpărtăşită este mai rea ca ciuma. Mai ales dacă obiectul dorinței rămâne indiferent ca un sloi de gheață.

În tânărul medic se regăseau delicatețea şi fragilitatea care se întâlnesc îndeobşte la bărbații capabili să iubească şi să sufere, să pătimească şi să plângă cu aceeaşi forță a trăirii de care sunt capabile femeile. Să fie un semn de slăbiciune? Veronica nu ştia. Era obişnuită cu alt fel de bărbați. Depravați, egoişti, incapabili să se gândească la altceva decât la propria plăcere. Ea se purtase cu

Federico la fel cum se purta cu bărbații pe care obişnuia să îi frecventeze. Se folosise de trupul acela tânăr şi viguros doar din capriciu, pentru că voia să vadă până unde poate să ajungă plăcerea ei. Fusese un experiment, primul de acest fel. Şi o convinsese că acesta este drumul pe care trebuie să îl urmeze în viață. Apoi însă îl părăsise, cu aceeaşi cruzime cu care un bărbat părăseşte o prostituată după ce preacurviseră sub un pod. Pe de altă parte, Federico nu îi mai era necesar, pentru că ea devenise o curtezană, iar unei curtezane nu îi trebuie dragostea unui tânăr lefter, visător, pierdut în verbiaj romantic.

Aliberti dădea impresia că se mai liniştise. Se ridicase într-un sfârşit din fotoliu şi stătea drept în fața doamnei lui.

— Îmi amintesc fiecare amănunt din dimineața aceea caldă: îndrăzneala dumitale şi timiditatea mea, trupul dumitale, devenit strălucitor la atingerea razelor care intrau pe fereastră odată cu zăpuşeala, mâinile hotărâte care explorau corpul meu stângaci, transformându-mă într-un nesocotit şi un imprudent. Cu dumneata am descoperit dragostea.

— Nu ai descoperit dragostea, îl întrerupse ea, ci sexul. Dragostea nu e pentru lumea asta.

Federico clipi surprins.

— Ce te-a făcut atât de neînduplecată? Versurile dumitale ştiau să vorbească despre sentimente

pure, nu doar despre plăceri carnale efemere.

— Şi totuşi, dumneata ai venit astăzi aici ca să-mi ceri trupul, nu doar dragostea. Păstrează-ți banii. După starea în care te afli, aş zice că îți sunt mai necesari dumitale decât îmi sunt mie.

Veronica voia să îl alunge. Nu voia să răscolească trecutul. Nu era dispusă să vorbească de sentimentele ei. Aliberti avea dreptate, devenise dură ca marmura şi părea insensibilă. Adevărul însă era că, dacă l-ar mai fi ascultat, vorbele lui ar fi putut să trezească în ea o durere amorțită şi să îi deştepte toate îndoielile. De exemplu, că drumul pe care îl alesese ar fi putut să nu o ducă nicăieri.

Că fericirea nu ar fi obținut-o trecând de la un amant la altul. Nu voia cu niciun chip să zăbovească asupra acestor sumbre subiecte de meditație. Altfel, putea să îşi ia gândul de la viitorul său de *prințesă* a curtezanelor.

Dr Federico nu era dispus să se lase dat la o parte. Visa la momentul acela de luni de zile. Se imaginase de mii de ori în mijlocul acelei discuții. Şi, de fiecare dată când se gândise la ce ar fi zis sau la ce ar fi făcut pe urmă, era convins în inima lui că Veronica s-ar fi aruncat în brațele sale.

Îi apucă mâna cu putere. Ochii îi ieşeau din orbite, ca şi cum ar fi avut febră. Preț de o clipă, Veronica rămase împietrită. Nu îl credea în stare să îi facă vreun rău. Nu blândul Federico. Dar... auzise de ce sunt în stare bărbații refuzați.

— Dacă nu mă vrei din dragoste, atunci ia măcar banii! De ce-i refuzi? Eşti o curtezană, oferă-mi ce-ți cer!

Veronica izbucni într-un râs zgomotos.

— Tocmai pentru că sunt o curtezană pot să refuz ce-mi ceri!

Dădu să îi înapoieze banii, dar nu avu timp să mai spună nimic. Dintr-o mişcare, Federico fu lângă ea. O strânse la piept, sărutându-i gâtul, sânii. Veronica simțea gura caldă şi înflăcărată a tânărului trecând pe pielea ei, scârbind-o. Federico puțea, hainele lui răspândeau un miros oribil, dar nu asta o preocupa în clipa aceea. Era îngrozită. Aliberti părea un animal sălbatic care îşi capturase prada.

Corpul fragil al medicului, atât de plin de viață cu doar câteva luni în urmă, părea că îşi trage seva revigorantă din simplul contact cu Veronica. Sugea cu aviditate acea carne parfumată şi îmbătătoare, umplându-se de o energie neaşteptată şi eliberându-se în sfârşit de tulburarea care îi ținuse companie timp de multe nopți şi zile în ultima perioadă din viața lui.

Federico Aliberti avea doar douăzeci şi şapte de ani, dar părea cu mult trecut de patruzeci. Paloarea atât de plăcută a pielii lui era doar o amintire. Zguduit de dorințe, de sărăcie şi de obsesie, se lăsa dus către o moarte prematură şi crudă.

Urletele Veronicăi, care încerca să scape din

strânsoarea lui Federico, atraseră atenția slujnicei. Biata femeie, incapabilă să îşi elibereze stăpâna, ieşi în stradă şi chemă în ajutor câțiva trecători care tocmai treceau pe sub ferestrele casei. Veniră în grabă şi vecinii. Fu nevoie de opt brațe robuste pentru a o smulge pe tânără din brațele lui Federico.

Îl împinseră către uşă. Spumele din colțul gurii îl făceau să semene cu un câine atins de rabie sau, chiar mai rău, cu un suflet blestemat, posedat de diavol.

Afară domnea un întuneric de nepătruns. Țipetele înspăimântătoare pe care le scotea tânărul în timp ce era alungat răsunau pe străzi, trezind curiozitatea vecinilor, care scoteau capul pe fereastră. Veronica se închise înăuntru cu servitoarea. Deşi se simțea din nou în siguranță, vocea tânărului o făcea să se înfioare. Zbuciumată şi temătoare, se dezbrăcă şi se întinse cu greu în pat, ca şi cum dintr-odată ar fi ajuns-o toată oboseala de pe lume. Lacrimile îi şiroiau pe obraji ca picăturile de ploaie pe geamuri. Şi, pe când Veronica plângea cu toată inima, apele lagunei îl înghițeau pe unul dintre fiii lor, conducându-l către liniştea cea de pe urmă.

Ce gust bun aveau valurile acelea line, se gândea Federico în timp ce se scufunda. Veronica era în dormitorul ei şi plângea întruna, vărsând râuri de lacrimi pentru bărbatul pe care îl folosise şi apoi îl

părăsise, pentru soarta neînduplecată, pentru sufletul ei rece, pentru ea şi pentru toate femeile din Veneția, fără să ştie că, nu departe, cel care îi prilejuise atâta tristețe scormonea adâncul mocirlos al unui canal oarecare.

Când somnul o doborî şi dulcea îmbrățişare a lui Morfeu o rupse de restul lumii, primul ei amant se abandonă lui Hades, renunțând să mai lupte cu apele venețiene. Închiseră ochii amândoi în acelaşi timp. Unul dintre ei însă, pentru totdeauna.

7

Trupul fu găsit a doua zi de către primii gondolieri care salutau răsăritul, brăzdând apele linişte ale lagunei. Probabil se aruncase de pe Ponte della Paglia, unde se târâse după ce rătăcise prin întuneric pe străzile cartierului Castello, în regiunea de sud-vest, care dădea spre cartierul San Marco.

Laura, care cu o zi în urmă se speriase cumplit din cauza tulburării lui Federico Aliberti, plecase la piață înainte ca stăpâna să se trezească. Află astfel că fusese găsit un cadavru. Gondolierii erau încă acolo, strânşi în jurul amărâtului care fusese scos la suprafață. Slujnicei nu îi trebui mult ca să-l recunoască. Vestea zbură apoi din cartier în cartier, nu atât pentru că ar fi fost ceva neobişnuit ca într-un oraş ca Veneția să se facă astfel de descoperiri,

ci pentru că mulți făcuseră legătura dintre înec şi cele întâmplate cu o noapte înainte. Se zvonea că tânărul fusese alungat din casa unei curtezane renumite. Se spunea şi că mortul fusese un client asiduu al prostituatelor. Mai pe ocolite, se sugera că, la urma urmei, o căutase cu lumânarea. Mulți de prin părțile acelea îl ştiau din vedere. Îl văzuseră adesea beat, vagabondând pe lângă casa Veronicăi Franco, chiar dacă nu ştiau ce îl aducea pe acolo.

Către jumătatea dimineții, când Veronica era încă adâncită în somn, Laura, care rămăsese să se uite la tristul spectacol, văzu apropiindu-se de înecat câțiva bărbați şi femei care ziceau că sunt rude şi prieteni. Susțineau sus şi tare că nu se poate să se fi sinucis, că era un om bun, blând şi cu o fire nobilă. Mai ales prietenii săi – unul în special – treceau printre cei care se adunaseră acolo, explicându-le că fusese un medic excelent, pe care îl aştepta un viitor luminos. Dar îl urmărise ghinionul; o târfă – auzise cuvântul cu urechile ei – îl făcuse să îşi piardă mințile.

Laura se îndreptă spre casă, tot gândindu-se cum ar fi mai bine să îi povestească stăpânei. Odată ajunsă acasă, o trezi şi o întrebă dacă poate să îi vorbească deschis.

— Ce s-a întâmplat? întrebă stăpâna, cu pleoapele încă îngreunate de somn.

— Vai, domniță... un lucru urât...

Veronica se spălă pe față şi se aşeză în fața

oglinzii. Trebuia să îşi aleagă parfumul.

— Adică? întrebă ea distrată.

— Ştiți, tânărul care a fost ieri pe-aici...

Veronica puse la loc pe masă sticluța de parfum, fără să se întoarcă. Presimțea ce urma să audă, şi inima îi tresări în piept.

— L-au scos acum câteva ore dintr-un canal!

Nu spuse nimic. Rămase cu privirea pironită în oglindă, uitându-se la reflexia chipului ei înlemnit, în timp ce Laura îşi făcea de lucru lângă pat, încercând să lase impresia că nu dă prea multă importanță veştii. Servitoarea se mira că stăpâna se arată atât de nepăsătoare față de individul acela. Nici măcar moartea lui nu-i smulsese vreun comentariu. De fapt, Veronicăi îi venea să leşine, îi părea mult mai rău decât putea şi voia să lase să se vadă. Dar de ce făcuse aşa ceva? De ce fusese atât de nebun, încât să renunțe la viața lui pentru ea?

— Se ştie din ce cauză a murit? întrebă ea într-un sfârşit.

— Se spune că era beat şi că a căzut pur şi simplu în apă, explică Laura. Dar era pe-acolo şi un ins bărbos, care zicea că îi e prieten şi care o ținea una şi bună că îşi pierduse mințile din cauza unei femei... Mă rog, din cauza dumitale.

Veronica se întoarse dintr-odată spre slujnică.

— A rostit numele meu?

— Nu, nu cred... Eu, cel puțin, nu l-am auzit.

Prietenul misterios era, probabil, la curent cu

situația lui Federico. Dar nu ştia care femeie e pricina nebuniei lui. Veronica se îngrijoră. Dacă cineva ar fi făcut vreo legătură între moartea medicului şi persoana ei, ar fi putut avea neplăceri.

— Şi acum unde e?

— Când am plecat, aşteptau groparii să-l ducă. La osuarul din şanț Ariano, cred.

Veronica o lăsă să plece şi rămase singură. Nu era prima dată când se întâlnea cu moartea. Era un gând care îi venea în minte din când în când, mai ales cu ocazia deceselor frecvente ale prietenilor, rudelor şi cunoscuților. Dar în noua ei lume, formată dintr-un şir nesfârşit de petreceri, banchete şi saloane literare, oroarea morții şi duhoarea cadavrelor în putrefacție nu îşi aveau locul. Mai ales dacă, aşa cum se întâmpla de obicei, era vorba de persoane pe care nu le cunoscuse prea bine, care nu fuseseră legate de ea într-un fel atât de „intim”. I se mai întâmplase să moară bărbați care se bucuraseră de farmecul ei. Dar acest fapt nu căpătase niciodată tonalități de tragedie. Şi apoi, muriseră din motive care nu aveau nicio legătură cu ea. Unul căzuse de pe cal, iar altul – de boală. Şi, mai ales, erau persoane pe care le văzuse doar o dată sau de două ori, persoane de care nu era legată în niciun fel. În schimb, cu Federico era altceva. El îi citise poeziile, iar Veronicăi îi plăcea să îl considere primul bărbat adevărat din viața ei. Nu reuşea să şi-l imagineze încremenit şi rece.

— Săracul Federico, murmură ea. Oare merita aşa o soartă?

Tot restul zilei şi-l petrecu într-o stare de teribilă tulburare, încredințând versurilor sale neliniştea pe care i-o provoca gândul la deznodământul neaşteptat şi crud pe care dragostea îl poate rezerva oamenilor. Dragoste nu simțise niciodată, era convinsă, pentru că, atunci când se trezea în patul ei, în aşternutul moale şi înmiresmat, nu-şi închipuia niciun alt chip lângă ea şi, chiar dacă mulți bărbați se încumetaseră să îi încălzească patul, niciunul nu reuşise încă să facă acelaşi lucru cu inima ei. Poate nu era pregătită. Poate, pur şi simplu, nu se înfruptase suficient din bucuriile vieții pentru a se dedica în totalitate unei singure persoane. În plus, nu putea să îşi imagineze o viață închinată zi de zi unui iubit anume, nu se vedea respirând răsuflarea celuilalt, privind lumea prin ochii lui sau trăind în aşteptarea unui cuvânt sau a unei mângâieri din partea lui.

Hotărî să se ducă la mama ei. Trebuia să îşi spună păsul cuiva. Sufletul ei agitat avea nevoie să găsească o alinare în vorbele mamei. Codoşea ei ştia întotdeauna ce să spună ca să îi spulbere îndoielile. Va reuşi oare şi de această dată?

În drum spre Casa Franco, află că noutatea zilei nu mai era găsirea cadavrului unui tânăr medic. Acel eveniment fusese deja dat uitării. De data aceasta, tema conversațiilor era un oarecare Zaffini,

care fusese arestat pentru că, amețit de câteva pahare în plus, hoinărea prin oraş, înjurând doamnele nobile, blestemându-le şi strigându-le obscenități. Câtă ipocrizie! La fiecare poartă şi colț de stradă se făcea comerț sexual, dar vai, ce nenorocire se întâmpla dacă cineva isca un scandal de felul acesta! Funcționarii republicii erau foarte severi când venea vorba de un scandal. Mai ales dacă erau deranjați exponenți ai elitei sociale. Şi mai gravă era vina dacă la jignire se adăugau şi vulgarități sau blesteme. Existau chiar şi nişte judecători însărcinați în mod special cu examinarea unor astfel de incidente – Executorii împotriva Blestemului, care se ocupau de reglementarea şi sancționarea comportamentelor imorale ale venețienilor. Controlau hanuri, cârciumi, străduțe şi cartiere, pedepsindu-i pe toți cei cărora le scăpau cuvinte obscene – iar în Veneția era mulți. Printre sarcinile lor era aceea de a-i aresta pe codoşi şi de a-i băga la închisoare pe „defloratorii” de virgine, precum şi pe toți cei care jigniseră Sfânta Biserică. Astfel, se întâmpla ca pe mâinile lor să ajungă chiar şi preoți, obişnuiți şi ei cu un anumit tip de limbaj destul de vulgar.

Zaffini făcuse astfel încât Federico să fie dat uitării. Aşa era lumea. Mereu în fugă după noutăți. Veronica însă nu avea nimic de câştigat din asta. În primul rând, pentru că, deşi nu voia să recunoască, se simțea vinovată de moartea tânărului. Şi apoi,

pentru că îi era încă teamă că sinuciderea lui i-ar putea fi imputată de către opinia publică. O curtezană fără inimă nu era bine văzută.

Rolul său nu îi impunea să fie o femeie mărinimoasă şi cu frică de Dumnezeu, dar bărbații se speriau mereu când era vorba să aibă legături cu o harpie lipsită de remuşcări. Şi ea nu voia să fie văzută ca o femeie nemiloasă. O reputație de *Mantis religiosa*[12] fără inimă ar fi putut să îi distrugă „cariera”.

Paola Fracassa era singură acasă. Anna şi Chiara ieşiseră. După ce îşi trimise slujnica într-un colț, Veronica îşi deschise imediat sufletul mamei ei care, din cauza unei uşoare dureri de cap, stătea întinsă în pat, cu ochii închişi şi cu spatele rezemat de nişte perne moi.

— Mamă, tot ce s-a întâmplat e din cauza mea, spuse Veronica deznădăjduită când termină de povestit. M-am folosit de trupul lui şi apoi l-am alungat...

Deschizând uşor ochii, Paola zâmbi.

— Ți se pare amuzant? izbucni Veronica, uitând de bunele maniere.

— Of, fata mea... mai ai multe de învățat. Foarte multe.

Veronica nu înțelegea ce ar fi putut să însemne astfel de vorbe.

---

[12] Insectă numită popular şi „călugărița”; după fecundare, femela devorează masculul.

— Ce e de învățat din moartea unui om? Sau poate dumneata eşti deprinsă cu aşa ceva?

— Nu spune prostii, îi răspunse Paola. Mă întrebam doar ce motiv ai avea să te simți vinovată. Poate că îți spunea în ultima vreme că te iubeşte?

— Ei bine, nu... De fapt, mi-a scris câteva versuri şi a venit să mă vadă, mai ales în ultimele luni. Dar, dintr-un motiv sau altul, l-am alungat de fiecare dată. Ştii, eram ocupată...

— Draga mea, bineînțeles că erai ocupată. Dar te mai întreb o dată: ce legătură ai cu moartea lui? El a fost cel care s-a îndrăgostit de tine şi care s-a distrus pentru tine. Tu nu ştiai nimic. În condițiile astea, ce-ai fi putut să faci?

Prezentate în această nouă lumină, lucrurile păreau să stea cu totul altfel decât îşi închipuise Veronica. Poate că mama ei chiar avea dreptate. Federico se îndrăgostise nebuneşte de ea, dar, în acelaşi timp, nu făcuse nimic altceva decât să lase pasiunea să îl consume. Până la actul final.

— Puteam să-i zic să rămână.

Iată, asta părea o soluție satisfăcătoare. Orice, numai să nu ia în seamă logica Paolei.

— N-ai fi făcut decât să-ți complici existența. La ce bun? El ar fi devenit încă şi mai obsedat şi, până la urmă, l-ai fi gonit. Mai devreme sau mai târziu tot ar fi făcut o prostie. Mai bine că s-a întâmplat acum.

— Dar mă iubea. Nu pot să mă prefac că nu e

adevărat. Dimpotrivă, chiar dragostea lui e cea care mă macină. Sunt obişnuită cu altfel de bărbați... îmi face rău să ştiu că exista cineva care mă dorea şi pentru altceva, nu doar pentru corpul meu.

Paola clătină din cap şi scoase un suspin care rămase suspendat în aer.

— Doamne, Veronica! Vorbeşti ca o proastă! Ce-mi povesteşti nu e cu totul nou pentru mine. Nu li se întâmplă oare tuturor femeilor? Ştii bine, căsătoriile noastre – inclusiv a ta – nu sunt niciodată hotărâte de noi. Ne oferim trupul unor soți abominabili ca să-i ajutăm să se ridice la înalta sarcină de a aduce pe lume copii. Nimeni nu se îngrijeşte de sentimentele noastre. Tu te-ai purtat cu bărbații în acelaşi fel în care ei se poartă cu noi, zi după zi. Singura diferență este că noi avem tăria să suportăm un astfel de tratament, pe când ei nu.

Veronica se întreba dacă mama ei o ascultă cu adevărat. Ştia şi ea foarte bine lucrurile acestea. Nu venise acolo ca să i se explice cât de cruzi sunt bărbații.

— Cu alte cuvinte, faptul că el mă iubea pentru dumneata nu contează deloc?

Paola o privi fix.

— De ce, pentru tine contează?

— Desigur.

— Şi atunci de ce nu eşti lângă el? De ce nu eşti acolo unde l-au lăsat, să-i plângi moartea?

— Dar, mamă...

— Of, hai, nu trebuie să te întristezi dacă îți vorbesc în felul ăsta. Aliberti şi-a ales drumul. Nu aveai cum să-l ajuți. O să vezi că într-o zi, când o să numeri cicatricele pe care ți le-au lăsat toți bărbații pe care i-ai cunoscut, ceea ce crezi că ai făcut acelui sărman nefericit va fi grija ta cea mai mică în comparație cu durerea pe care ți-o vor fi pricinuit ceilalți. Ascultă-mă, nu te mai frământa.

— O fi cum zici dumneata, spuse Veronica cu lacrimi în ochi. Cum putea fi mama ei atât de lipsită de umanitate? Atât de rece şi de insensibilă?

— Ce e? Crezi că sunt o femeie rea?

Parcă i-ar fi citit gândurile.

— Sunt copleşită. Totul e atât de nou pentru mine!

— Dacă îți face bine, vino în brațele mele.

Astfel de cuvinte nu schimbau nimic pentru Veronica. Nu asta căuta. Ar fi vrut ca mama ei să fie spontană, nu să îşi calculeze fiecare mişcare, fiecare gest şi gând.

— O să-i spun micului Dolfin să nu vină diseară. Şi anulez şi întâlnirea de noapte cu Ramberti. Vreau să fiu singură.

Paola se ridică de pe perne şi se aşeză pe marginea patului, în fața Veronicăi. Acele ultime cuvinte nu îi plăcuseră deloc.

— Micuța mea, nu gândeşti bine. Ascultă sfaturile mele... După cum vezi, te-au dus departe.

Veronica răbufni de indignare.

— Ştiu deja ce vreți să-mi spuneți!

— Aşa e, dar nu strică să mai auzi o dată. Nu-ți permiți să închizi uşa în fața unui astfel de client.

Lodovico Ramberti, negustor bogat, cinic şi încrezut, era proprietarul unei insule la ea Manzo, lângă Chioggia. Pe deasupra, deținea depozite de mărfuri, cote de participare la cele mai importante expediții de negoț venețiene, terenuri în câmpiile din Concordia şi clădiri pretutindeni.

— Şi ce mi s-ar putea întâmpla? întrebă tânăra vexată.

— O curtezană, reluă Paola, ca şi cum s-ar fi pregătit să spună o poveste lungă, nu poate să nu ia seamă la aşteptările clienților.

Altfel, răzbunarea poate să fie cumplită. Ai auzit ce i s-a întâmplat Zaffettei?

— Nu ştiu despre ce vorbeşti... şi nici cine este Zaffetta asta! zise Veronica nepăsătoare.

— Vezi? Am dreptate... Mai ai multe de învățat. Ei bine, Zaffetta era o curtezană frumoasă şi faimoasă, cea mai căutată pe vremea când tu erai doar o copilă.

Cu aerul plictisit, Veronica se aşeză să asculte povestea pe care mama ei părea foarte fericită să o poată depăna. Zaffetta, aşadar, refuzase să îl primească pe unul dintre amanții ei nobili, iar acesta urzise o răzbunare teribilă, pe care numai un cinic ar fi putut să o guste. Lăsase să treacă ceva timp de la afront şi apoi o invitase pe

curtezană la Chioggia, în vila lui luxoasă. După ce luaseră prânzul împreună, bărbatul s-a împreunat cu ea. Totul părea să decurgă ca de obicei, până când, dintr-odată, amantul i-a impus Zaffettei un *treizeci şi unu.*

— Un „treizeci şi unu”? întrebă Veronica. Ce înseamnă asta?

— Treizeci şi unu de bărbați care ți-o trag, asta înseamnă! Unul după altul, fără prea multe menajamente. Şi nu vorbesc de bărbați nobili, parfumați, ci de țărani, pescari, trecători, bătrâni adunați cine ştie de prin ce coclauri, special pentru asta!

— Deci au violat-o! făcu Veronica ducându-şi mâna la gură, îngrozită.

— Da, sub privirea amuzată a amantului, care a savurat toată scena.

— Ramberti era amantul ei?

— Exact.

Veronica rămase mută pentru câteva minute. Apoi, masându-şi tâmplele, ca pentru a se elibera de un gând supărător, spuse:

— Şi totuşi, dumneata mi-ai spus mereu că noi, curtezanele, suntem libere.

— Nu există libertate, draga mea. Dacă vrem să supraviețuim, fiecare dintre noi trebuie să se supună regulilor. Şi prima regulă a unei curtezane este să nu supere niciodată pe cineva care îi poate fi de folos.

— Credeam că prima regulă e să nu te dăruieşti prea uşor şi niciodată să nu dai unui singur bărbat...

— Şi asta, zâmbi Paola. Să zicem că sunt mai multe „prime” reguli. Ține-le minte pe toate.

Fata încă se mai gândea la povestirea mamei, imaginându-şi acel carusel josnic la care fusese supusă sărmana Zaffetta, când deodată Anna dădu buzna în cameră, înroşită la față.

— Anna, ce fel de comportament e ăsta? întrebă Paola.

— Scuzați-mă, doamnă. Ne-au făcut cererea, doamnă, ne-au făcut cererea, începu slujnica să strige, radiind de o fericire stranie, care îi transformase căutătura severă de toate zilele într-o expresie veselă, parcă de copilă. Veronica nu o văzuse niciodată atât de euforică. Era obişnuită să o vadă muncind de zor, recitând cu capul plecat versuri din rozariu. Sau certându-şi fiica sau pedepsind-o pentru tot felul de greşeli, pe care ar fi putut totuşi să i le treacă cu vederea.

Dar în ziua aceea se vedea că se întâmplase ceva deosebit. Asta îi atrase atenția stăpânei, care se grăbi să o întrebe, mirată şi furioasă:

— Anna, pentru numele lui Dumnezeu! Ce s-a-ntâmplat? Nu înțeleg ce te-a apucat.

Bucătăreasa îşi mai domoli entuziasmul şi spuse gâfâind:

— De dimineață am însoțit-o pe Chiara la piață

pentru tocmelile obişnuite. La tejgheaua cu came, măcelarul tată şi-a înclinat uşor capul şi mi-a zis, fără prea multe ocolişuri, că fiul lui ar vrea-o pe fiică-mea de soție.

Paola şi Veronica se priviră fix pentru o clipă. Apoi mama izbucni într-un râs eliberator.

— Ah, mă bucur. Micuța Chiara merită un bărbat bun şi puternic. Şi cine ştie câți nepoți frumoşi o să-ți facă!

Veronica nu luă parte la bucuria generală. Nici la bucuria sinceră a Annei, nici la cea falsă a Paolei. Mintea ei abandonă iute imaginile urâte cu treizeci şi unu şi gândurile îi fugiră la ochii de safir ai tânărului măcelar, pe care trecerea timpului îi făcuse mai intenşi, la buclele lui blonde şi la buzele lui pline. Chiara avea să fie cea care se va bucura de trupul lui viguros, în timp ce ea, Veronica, fusese silită să se ofere unui bărbat bătrân şi incapabil de iubire, care îi împietrise inima atât de tare, încât o transformase într-o femeie rece şi nemiloasă. Nu era drept! Două veşti rele într-o singură zi nu putea să suporte.

Nu zise niciun cuvânt. Anna povestea din nou, cu mai multe detalii, episodul cererii în căsătorie. Paola încuviința din cap, în timp ce pe fiică, dimpotrivă, o rodea invidia – o senzație nouă pentru cine se considerase tot timpul cu o treaptă mai sus decât ceilalți.

— Şi cum a primit Chiara vestea? întrebă

stăpâna.

— Să nu-i vină să creadă, nu altceva! încă i se pare un vis.

Pentru Veronica, în schimb, era ca un coşmar. Din care era mai bine să se deştepte cât mai repede. Când se ridică să plece, cuvintele mamei o ajunseră din urmă ca nişte ecouri îndepărtate. Se vorbea despre nuntă, de petrecere...

Cu coada ochiului însă, Paola îi văzuse reacția. Oare ce se întâmpla cu fiica ei? îşi spuse că vestea, poate, o luase prin surprindere. Dar nu ar fi ghicit niciodată că inima Veronicăi clocotea de furie. Tânăra îşi luă în grabă la revedere de la mama ei. În dreptul bucătăriei se încrucişă cu Chiara, care, zâmbitoare, veni la ea să îi dea vestea cea bună. Veronica o evită şi, fără să îi adreseze vreun cuvânt, ieşi cu paşi grăbiți şi pomi spre piață aproape în fugă.

Chiara rămase năucită. De ce se purta stăpâna cea tânără atât de urât cu ea? Se certase, poate, cu mama ei? Alungă imediat aceste griji. Avea alte lucruri la care să se gândească. Lucruri cu adevărat minunate.

Veronica nu ştia de ce simte că trebuie neapărat să îl vadă pe tânărul acela care nu binevoise să îi acorde nici măcar o privire. Nu uitase că nopți la rând, după ce se căsătorise cu Paolo Panizza, adormise cu imaginea chipului său întipărită în minte.

Nu cunoştea ce fire tăinuia, cum se comporta în fața unei femei sau dacă ascundea sau nu o inteligență ascuțită. Ştia doar că era înzestrat cu acel tip de frumusețe care le făcea pe fete să viseze. Iar trupul lui, pe care ea şi-l imagina gol, o îmboldise spre primele explorări ale plăcerii solitare. Nu îi venea să creadă că aşa un dar de la Dumnezeu va ajunge în mâinile unei biete slujnice, o fată fără niciun căpătâi, lipsită de orice farmec care ar fi putut trezi interesul vreunui bărbat. Ce-o fi găsind el la Chiara? Ce avea Chiara şi ea nu avea, de o sută de ori mai mult?

Când ajunse la prăvălia măcelarului, răsufla greu şi avea înfățişarea răvăşită a cuiva care se grăbeşte să facă un lucru important. Plebea care aştepta la rând să fie servită îi deschise cale să treacă. Hainele frumoase, machiajul perfect, eleganța persoanei ei indicau imediat că este de viță nobilă. Unele, mai bârfitoare, care erau la curent cu tot ce se întâmpla prin Veneția, o recunoscuseră. Se uitau la ea pe furiş, şoptindu-şi la ureche tot felul de răutăți despre înfățişarea ei de păpuşică dichisită şi despre pletele ei curgătoare. Cele mai în vârstă însă o priveau cu milă, ca şi cum ar fi purtat asupra ei o emblemă a ruşinii. Pe de altă parte, cele mai tinere îi schițau un zâmbet, fără să ascundă o anumită invidie pentru veşmintele ei luxoase şi pentru ținuta îngrijită, care îi făcea pe toți bărbații prezenți să îşi întoarcă privirea după ea.

Tânărul măcelar tocmai îi dădea un pachet unei bătrâne matroane, care glumea cu el, dezvelindu-şi oribilul arc de dinți stricați la auzul complimentelor măgulitoare care i se aduceau. Era un fel de a-i trage pe sfoară pe clienți. Veronica nu putea să sufere astfel de practici. Observă şi că are mâinile murdare de sânge, lucru care nu îl împiedica să şi le treacă prin păr. Unghiile îi erau înnegrite, fără a ştirbi, totuşi, nimic din frumusețea tânărului.

Veronica şovăi o clipă, neştiind cum să îi vorbească. În sfârşit, el îşi întoarse ochii spre ea. Se priviră țintă câtva timp, dar Veronica tot nu îşi găsea cuvintele. Din fericire, nu avu nevoie. Tânărul îi zâmbi.

— Bună ziua, doamnă Veronica! Ce plăcere să vă servesc! Vă caut o bucată frumoasă de came slabă-slabă, fără niciun strop de grăsime? Nu ştiu însă dacă o să reuşesc să găsesc vreuna atât de uscată.

Femeile care făcuseră roată în jurul Veronicăi izbucniră în râs. Ea se uită în jur neîncrezătoare, nu doar din cauză că râdeau de ea, dar şi pentru că nu înțelesese ce voiau să însemne cuvintele măcelarului. Apoi, după un moment de nedumerire, înțelese la ce anume făcea aluzie.

— Desigur, nu simt la fel de rotundă ca femeia pe care vreți s-o luați de nevastă, dar şi eu ştiu să-i fac pe bărbații mei fericiți!

I se părea că replica ei fusese în acelaşi spirit ca a necioplitului, dar tânărul nu îi mai dădu nicio

atenție.

— Cine urmează?

— Nesimțit jegos ce eşti, şuieră ea printre dinți.

Nu mai primise niciodată un asemenea afront. Mai ales că nu i se mai întâmplase ca un bărbat să fie atât de insensibil la farmecele ei. Dar la ce se putea aştepta de la un măcelar ignorant? Tânărul nu era cum şi-l imaginase.

Arăta cu un heruvim, se gândi, dar era grosolan ca un porc. Numai cu hălcile însângerate de came ştia cum să se poarte. Halal soț avea să fie pentru Chiara! Şi de-abia gândul acesta reuşi să îi aducă un pic de linişte.

Aşa cum ajunsese, la fel de repede şi plecă. Tânărul o privi în timp ce se îndepărta, fără să regrete deloc că o jignise. Nu suporta acel gen de femei care credeau că au între picioare cea mai neprețuită comoară de pe fața pământului. Dimpotrivă, îi făcea plăcere să le supere şi să se poarte urât cu ele. Pe de altă parte, fusese mereu fascinat de tinerele cuminți, care căutau cu toată seriozitatea un bărbat cu care să îşi împartă toată viața. În felul lui, era un sentimental, unul de modă veche, care nu îşi dorea decât un cămin şi o familie. Iată de ce Chiara era potrivită pentru el. Dar acest lucru doar câțiva îl puteau înțelege, şi cu atât mai puțin Veronica.

Hotărâse să se întoarcă acasă la mama ei şi să o îmbrățişeze pe Chiara pentru vestea cea bună. Pe

de o parte, pentru că îi părea rău că o ocolise, pe de altă parte, pentru că mitul măcelarului era deja mort şi îngropat. Şi împreună cu el, orice urmă de invidie.

În lumina blândă care cuprindea Veneția, până şi simțurile căutau o împăcare cu lumea. Era firesc să repare greşeala făcută față de Chiara.

Veronica mergea agale, meditând la întâmplările de peste zi: Aliberti, Zaffetta, măcelarul cel grosolan, cuvintele mamei sale.

Toate îi tulburaseră sufletul şi o făcuseră să acționeze impulsiv şi dezordonat, fără să controleze prea mult lucrurile pe care le zicea.

Când ajunse din nou în casa părinților, porni imediat în căutarea Chiarei. O găsi în compania mamei ei. Fără să zică nimic, o îmbrățişă. O strânse în brațe tare de tot. Era prima senzație plăcută şi umană pe care o simțea de mult timp încoace. Chiara îi răspunse la îmbrățişare, copleşită de emoție în fața acelui gest neaşteptat.

— Mă bucur pentru tine, spuse Veronica într-un sfârşit, privind-o.

Chiara zâmbi, încercând să-şi stăpânească lacrimile de fericire.

— Tot nu-mi vine să cred, zise ea, ținând mâinile Veronicăi într-ale sale.

Obrajii îi erau îmbujorați, chipul îi radia de bucurie.

„O să vezi tu”, ar fi vrut să adauge. „O să vezi tu

cât de nemernic e bărbatul cu care te măriți”. Dar se abținu. La urma urmei, nu voia să distrugă acel moment de fericire.

— Bun, acum avem o nuntă de pregătit, strigă Veronica, ținând pentru sine adevăratele ei gânduri despre viitorul Chiarei.

8

Veneția, 1574

În salonul familiei Venier se ținea unul dintre cele mai apreciate şi mai rafinate cercuri literare din Veneția renascentistă.

Pe acele scaune şi fotolii discutaseră cele mai sclipitoare minți ale epocii, de la Bernardo Tasso[13] la Sperone Speroni[14], prinț al Academiei înflăcărații din Padova, de la faimosul Pietro Aretino la Tintoretto şi mulți alții.

În după-amiaza aceea, la gândul că va petrece câteva ore în compania unor bărbați excepționali din domeniul literelor şi al artelor, Veronica simțea fericirea ieşind prin toți porii. Mințile cele mai strălucite ale timpului ei aveau să primească în anturajul lor o femeie.

---

[13] Bernardo Tasso (1493 – 1569), poet itailan, tatăl poetului Torquato Tasso

[14] Sperone Speroni degli Alvarotti (1500 – 1588), gânditor şi scriitor umanist.

Când stătea printre ei, nu se mai simțea curtezană, ci poetesă. Excelența intelectuală avea capacitatea de a transcende granițele sexului şi pe cele ale diferențelor sociale, instituind între ea şi bărbați o neaşteptată egalitate – destul de periculoasă, de fapt, pentru că o făcea să creadă că totul, este posibil, că nu mai există granițe şi că inhibițiile nu îşi au rostul.

Dincolo de uşa salonului însă, realitatea era cu totul alta, iar mințile, mult mai meschine, cunoşteau foarte clar limitele fiecăruia.

Veronica reuşise să dea viață unui cerc literar dinamic şi în vila ei luxoasă, sediu de reuniuni academice aprinse, în timpul cărora discursuri pompoase despre sensul existenței, al frumosului şi al artei se împleteau cu momente muzicale pentru destindere. În mai mult de zece ani de carieră ca *honorata,* îşi câştigase renumele de femeie emancipată, cu vederi largi, nu doar în mediul „meşteşugurilor” sale, ci şi în cultură, luând parte cu mult curaj la duelurile poetice şi ținându-le piept unor literați mult mai apreciați şi mai lăudați decât ea.

În ciuda faptului că la început intrarea în salon nu fusese deloc una uşoară, Veronica ajunsese treptat să se simtă în largul ei acolo. În ziua aceea, ca de obicei, intră în Casa Venier cu un aer mândru şi încrezător.

— Draga mea, cât mă bucur că ai acceptat

invitația noastră!

Domenico Venier îi ieşi în întâmpinare, încântat să o primească printre talentele care însuflețeau întâlnirea din acea după-amiază.

— Eleganța dumitale e o adevărată desfătare pentru ochii noştri, se băgă în vorbă Maffio Venier, nepotul lui Domenico, înainte să se lanseze într-un lung monolog, recitând versurile lui Aretino, cu care mulți dintre cei de față fuseseră în tinerețe tovarăşi de petrecere.

Paola îi povestise Veronicăi multe amănunte despre viața lui Pietro Aretino, descriindu-l ca pe un fin cunoscător al curtezanelor. Creionându-l ca pe un bărbat inteligent şi uşuratic cum nu găseşti mulți. *Sonetti lussuriosi* îşi câştigaseră deja locul în istorie. De altfel, cu siguranță avusese parte de tot felul de aventuri galante, fiind fiul unui cizmar sărac, un oarecare Luca del Buta, şi al unei curtezane renumite, Margherita dei Bonei, cunoscută tuturor cu numele de scenă Tita. Dusese o viață aventuroasă, plină de spectaculos, în timpul căreia legase prietenii cu personaje foarte respectabile. La Roma fusese în slujba cardinalului de Medici. Îl cunoscuse pe Papa Leon al X-lea, apoi pe Adrian al VI-lea, care îl exilase din cauza unor versuri ironice afişate în piața Navona. Se întorsese apoi la Roma în timpul lui Clement al VII-lea, dar se plictisise repede şi începuse să se plimbe prin Italia fără să uite vreodată de Arezzo, unde deținea o

casă, în care, printre altele, se păstra portretul pe care i-l făcuse Parmigianino. În sfârşit, în 1527 se mutase la Veneția, locul cel mai potrivit pentru geniul său extravertit, unde a şi murit în 1556. Aici compusese faimoasele sonete, cărora le adăugase apoi piesa de teatru *la cortigiana.* Tot la Veneția se împrietenise cu literați, politicieni, prelați şi... curtezane. Printre acestea se număra şi Zaffetta, cea care devenise faimoasă prin asaltul celor treizeci şi unu şi pe care Aretino în mai multe ocazii o lăudase ca pe o splendoare inegalabilă, dedicându-i şi un ditiramb în care o înălța chiar la rangul de cea mai frumoasă curtezană din Veneția. Acum erau amândoi morți de-a binelea, dar amintirea lor încă dăinuia. Oare aceeaşi soartă o aştepta şi pe Veronica?

Despre Aretino ştia ce era de ştiut. De exemplu, că nu umbla cu jumătăți de măsură; spunea lucrurilor pe nume: zicea fără niciun fel de jenă „țâțe” în loc de „sâni”, pe curtezanele cele mai rafinate le numea „târfe”, iar pe clienții lor, „curvari”... într-un cuvânt, ştia să fie pe cât de rafinat şi de subtil, pe atât de grosolan, iar sexul slab avea ocazia să vadă deopotrivă partea lui cea mai bună şi cea mai rea.

Lui Maffio îi plăcea teribil să le tachineze pe femei, care rareori erau acceptate la întâlnirile lor, mai mult pentru a se împăuna în fața interlocutorilor lui decât din pură răutate. Voia să

uimească mai degrabă decât să umilească. Dar adesea, fără să-şi dea seama, devenea deosebit de nesuferit. În astfel de momente, unchiul se vedea nevoit să îl cheme la ordine.

— Iubesc femeile şi iubesc viața, încheie el apoteotic şi izbucni în hohote de râs, ținându-se de burtă cu ambele mâini.

Era vădit încântat să îi poată ține companie unei frumuseți cum era Veronica. La fel de evident era şi faptul că băuse prea mult. Dar asta nu părea să îl împiedice în vreun fel să se dea în spectacol.

— Dumneata ai făcut un pact cu diavolul, adăugă el şoptit la urechea femeii când se aplecă să îi sărute mâna.

— Ah, să n-o spuneți prea tare. Monseniorul pe care îl văd aşezat acolo în spate ar putea să se supere, făcu ea gângurind. Pe vremurile astea e mai bine să nu fii luată drept vrăjitoare.

El se dădu în spate cu câțiva paşi şi mai admiră o dată frumusețea pe care o avea în fața ochilor. Anii trecuseră pentru toți, dar nu şi pentru Veronica Franco. Părea într-adevăr dintr-o altă lume. Mereu la fel, mereu proaspătă, mereu încântătoare.

— Maffio, ți-a înghițit pisica limba? întrebă râzând un prieten din spatele lui.

— Niciodată, cât oi trăi! spuse el vesel.

Începu deodată să intoneze versuri dedicate curtezanelor cunoscute şi mai puțin cunoscute şi, punând în rimă tot felul de obscenități, atrase

atenția tuturor celor prezenți, care se amuzau copios, chiar dacă nu toate poemele erau reuşite.

De la Tullia Lombarda la Cornelia Griffo, de la Gaspara Stampa la Elena Ballarina, asupra căreia zăbovi mai mult, evocând desfrânarea şi farmecul voluptuos care o distingeau. Vorbi câte puțin despre fiecare. Despre ultima, ținu să amintească faimoasele întâmplări când, singură la Roma în timpul asaltului lanscheneților, reuşise să satisfacă poftele întregii armate spaniole şi germane. Un adevărat record, care, la întoarcerea ei la Veneția, îi adusese o primire triumfală din partea celorlalte curtezane. Era doar o legendă, bineînțeles, dar spunea multe despre apetitul nesățios al Elenei Ballarina.

În sfârşit, Domenico Venier îl mustră pe nepot, care se opri din înşiruirea viciilor şi a virtuților acelor femei memorabile.

Apropiindu-se apoi de Veronica, oaspetele de onoare al serii, o luă politicos de mână.

— Stimați domni, dragi prieteni, nu mi se pare frumos să-i amintim fermecătoarei noastre Veronica atitudinea altor curtezane, oricât ar fi de renumite şi de apreciate de noi toți.

La auzul cuvintelor lui, toți aplaudară. De altfel, Domenico era recunoscut de toată lumea ca un gentilom desăvârşit, versat în artele şi distracțiile preferate ale bogaților. În tinerețe fusese un bun ofițer în slujba republicii. Iubea literatura, la fel ca

fratele său, Lorenzo. Dar greutățile vieții începuseră să se abată asupra lui. Îşi pierduse mai întâi fratele, apoi i se şubrezise sănătatea. Se retrăsese din societate şi ducea o viață tihnită în splendidul palat pe care îl moştenise de la străbunii lui, dar păstrase capacitatea înnăscută de a repara greşelile celorlalți, priceperea de a alina durerea şi dragostea pentru frumos.

Veronica nu se lăsase însă intimidată de neruşinarea tânărului Maffio. Dimpotrivă, după ce îi ceru voie unchiului, care aprobă cu un zâmbet larg, începu să îl înfrunte pe acelaşi teren, sfidându-l cu lovituri de rime şi luându-l pe aristocrat peste picior în fața tuturor.

Până la urmă, Maffio ridică mâinile la cer.

— Doamne sfinte, cu dumneata nu se poate câştiga, draga mea Veronica!

Versurile ei erau atât de meşteşugite, încât îi lăsară pe toți fără cuvinte. Oaspeții lui Domenico erau uluiți de cunoştințele ei, de dicția perfectă, de memoria ieşită din comun. Îl pusese la respect pe fante şi dăduse de înțeles din ce stofa e făcut nepotul lui Domenico.

Şi Domenico Venier rămase profund impresionat. Ştia că Veronica este o femeie formidabilă – din multe puncte de vedere – dar nu şi-o imaginase atât de tenace, încât să țină piept chiar şi nepotului său libertin şi slobod la gură. Se gândea deja de ceva vreme să devină sfătuitorul şi îndrumătorul ei

literar, dar în acea zi avu confirmarea deplină a talentului ei. Ştia că tânăra scrie şi – din auzite – cunoştea în linii mari şi povestea doctoraşului care, cu ani în urmă, îi dăduse o mână de ajutor, citindu-i versurile. Acum era el cel care ar fi călăuzit-o pentru ca talentul tinerei să nu se risipească. Îşi dorea nespus ca Veronica să fie apreciată şi recunoscută pentru priceperea ei.

În casa aceea, deşi doar pentru câteva ore, Veronica uită ce înseamnă să fii femeie. Pentru o scurtă perioadă de timp, nu se mai gândi la cât de nedreaptă fusese deseori condiția femeilor. Îi veni în minte dorința arzătoare care o însoțise pentru o bună bucată de timp în tinerețea ei, când îşi repeta încet că i-ar fi plăcut să fie bărbat. Frații săi se bucuraseră, într-adevăr, de o libertate extraordinară în comparație cu ea. Dar, mai ales, câştigaseră dragostea şi afecțiunea părinților fără niciun efort. Aceia fuseseră anii în care se născuse în ea un sentiment de invidie față de bărbații de care nu reuşea să se elibereze în totalitate. Chiar dacă ducea o viață în mod evident mai bună decât o mare parte dintre femeile pe care le cunoştea, nu se simțea cu adevărat liberă. Libertatea pe care şi-o cucerise cu unghiile şi dinții era nesigură, trecătoare, mereu gata să se prăbuşească. Depindea de toanele celorlalți, nu era rezultatul unei stări de fapt. Astăzi exista... dar mâine? în schimb, bărbații erau liberi prin însăşi natura lor.

Puteau să îşi ducă viața după bunul plac, fără să țină cont decât de ei înşişi şi, cel mult, de Dumnezeu. Iată de ce, în afară de trupul său, mai iubea şi poezia. Pentru că aici, în acest lăcaş de cuvinte şi de gânduri, reuşea să găsească o clipă de libertate. O lume în care îi era permis să îmbrace alte straie şi să înfrumusețeze cu versurile ei rafinate faima proastă în care se simțea prizonieră de fiecare dată când întâlnea privirea altor femei, cu mult mai oneste decât ea.

Iubea poezia mai mult decât iubise vreodată vreun bărbat. Versurile o făceau să se simtă vie, să simtă că participă în sfârşit la ceva important.

În seara aceea, după ce plecă din palatul Venier, Veronica poetesa, din nou şi pentru a mia oară, se travesti. Ieşi la suprafață cealaltă față a ei, Veronica desfrânata, prostituata înfocată, manevrând artei seducției aşa cum puține femei puteau să o facă.

Amantul ei sosi exact la timp, impecabil, ca de fiecare dată. Marc Antonio della Torre era unul dintre preferații ei. De multe ori se întrebase dacă admirația visătoare pe care o simțea pentru el putea fi asemuită cu dragostea. Dar nu reuşise niciodată să alunge întrebările printr-un răspuns sigur.

De altfel, Veronica nu ştia ce înseamnă dragostea. Trecerea timpului nu făcuse decât să îi confirme acest lucru. „Ce ştiu eu despre dragoste?” se gândea în timp ce îşi pieptăna părul sau se

farda. „Am fost oare vreodată iubită de părinții mei?” încerca imediat să îşi abată gândurile spre altceva, pentru că altfel ştia unde ar fi ajuns... Amintirea lui Federico, deşi estompată de trecerea timpului, o vizita adesea în astfel de momente.

Marc Antonio era fermecător, bogat, rafinat şi o făcea să se simtă cea mai frumoasă femeie din lume. Asta să fie iubirea?

Cei doi se întâlneau adesea şi în afara Veneției, la Fumane, în apropiere de Verona, unde amantul înstărit deținea o vilă splendidă, o adevărată bijuterie, îmbrăcată în marmură şi împodobită cu tablouri cu subiect mitologic, un loc suspendat între vis şi realitate, în care era foarte uşor să uiți de tine.

În acea seară, Veronica era într-o stare deosebit de euforică. Bineînțeles, mai fusese şi cu alte ocazii în salonul palatului Venier, dar abia în acea după-amiază îşi făcuse intrarea oficială în cercul literaților şi al intelectualilor. Şi asta îi lăsase un gust dulce în gură. În plus, toate acele versuri legate la faptele memorabile ale curtezanelor de altă dată, îi aţâţaseră simțurile. În noaptea aceea ar fi putut să îl întâlnească şi pe Cerber, atât de mare era pasiunea pe care o simțea.

Dar, spre deosebire de alte dăți, nu râvnea la simpla luptă erotică. Dorea, în schimb, să îl uimească pe amantul ei, poate cu vreo surpriză rafinată. Să îl delecteze cu plăceri nebănuite.

Veronica făcea nişte distincții între amanții ei. De la toți obținea – de la unii mai mult, de la alții mai puțin – plăcere fizică. Însă erau, pe de o parte, unii plictisitori, cu care voia să termine cât mai repede, şi alții cu care îi plăcea să se joace, să se dăruiască şi să se refuze, pentru ca lupta să dureze cât mai mult.

Marc Antonio, desigur, aparținea celei de-a doua categorii. De fapt, Veronica mai crease o categorie, numai pentru el. De fapt, cu el nu se bucura doar de plăcere carnală; mai era ceva, care mergea dincolo de asta... Ca de obicei însă, nu o denumea „dragoste”, pentru că avea groază de acel cuvânt, rezervat pentru un sentiment pe care nu-l cunoştea. Nu putea nega totuşi că între ei doi exista o afinitate care putea să înşele inima unei femei, făcând-o să creadă că este vorba de... dragoste. Iată, din nou gândise cuvântul interzis.

Ora cinei se apropia, iar Veronica, aşteptându-şi nerăbdătoare amantul, se gândea la ultima lor întâlnire, care avusese loc chiar la Fumane. Din vila lui Marc Antonio se bucurase de o vedere superbă, care îi umpluse sufletul; o vale largă, imensă şi liniştită, de o rară frumusețe, care îți tăia respirația. O bijuterie într-un ocean de verdeață, departe de duhoarea oraşului şi de zgomotele supărătoare ale atelierelor, care o transportase pe Veronica într-un peisaj de poveste, care inspira numai sentimente pure. Vila era un cuib al

desfrâului, şi era uşor să îți pierzi capul printre amazoanele şi amoraşii care umpleau pereții cu dansurile lor.

Veronica se desfăta cu dulcea amintire a momentelor minunate petrecute cu amantul ei la Fumane, iar amintirile vii îi hrăneau aşteptările pentru acea nouă şi pasională întâlnire. Dacă pentru ceilalți pierdea şirul, când venea vorba de Marc Antonio, fiecare zi petrecută alături de el lăsa o amprentă de neşters în memoria ei. Se iubiseră de şapte ori, în şapte luni diferite, în şapte locuri distincte, adoptând şapte poziții diverse şi urcând, nici nu mai e nevoie să o spunem, pe şapte culmi ale plăcerii pure şi intense.

De obicei îşi aştepta clienții în camera mare, care găzduia cele mai bune mobile, chiar în fața ferestrei care dădea spre biserica Santa Maria Formosa. De regulă, li se dăruia după ce întreținea cu ei conversații plăcute. Cu mulți bărbați, aceste preliminarii se consumau repede. Erau interesați de un singur tip de exercițiu, şi acela cu siguranță nu era cel mintal. Alții însă se lăsau antrenați în discuții interesante. Şi pentru unii, şi pentru ceilalți, finalul era acelaşi.

De data aceea însă îi ordonă Laurei, care de ceva timp începuse să şchiopăteze, să îl conducă pe della Torre direct în dormitorul ei.

Totul trebuia să fie perfect. Atmosfera, cu totul captivantă. De aceea, ordonase ca perdelele groase

din brocart să fie strânse şi ca încăperea să fie înseninată doar de lumina pâlpâitoare a unui sfeşnic. Parfumă încăperea cu o esență foarte înțepătoare de flori, apoi admiră patul împodobit cu o cuvertură din fir de aur, cu perne din catifea, atlaz şi mătase.

Se dezbrăcă uşor, atentă să nu îşi strice coafura. Se opri apoi în dreptul oglinzii mari, care surprindea doar un reflex palid al frumuseții ei maiestuoase. Se întinse goală pe patul împodobit, înconjurată de pături fine de mătase, care desenau în jurul ei un halo insesizabil.

În semiîntuneric, camera lua forme noi, iar pereții se umpleau de umbre schimbătoare. Veronica mişca perdelețele, iar trupul ei părea la fel de vaporos ca țesătura fină a draperiilor.

Auzi uşa scârțâind. Apoi o lumină puternică străpunse pentru câteva secunde întunericul din alcov. Uşa se închise şi della Torre rămase să o admire de la depărtare. Veronica se ridică şi porni către el. Îl privi intens, apoi îi dădu jos prețioasa mantie, lăsând-o să alunece pe podea. El nu se mişcă până când Veronica nu îl dezbrăcă de tot. Apoi, ținându-se de mână, se întinseră în pat unul lângă celălalt. Mireasma trupurilor înlănțuite o îmbăta. Dorința fără limite de a se împreună o înfiora. Şi patul era învăluit de un parfum deosebit de tămâie, pe care îl răspândea o cremă cu care se unsese Veronica şi care apoi îmbibase aşternutul.

Începu o luptă erotică care, dacă ar fi fost după Veronica, ar fi durat la nesfârşit. Trupurile lor ardeau de dorință şi se căutau cu lăcomie. Gurile se întâlneau gâfâind, înfometate de aer şi de sărutări. Pântecul ei îl caută pe cel al bărbatului, până când simți o căldură intensă străbătând-o prin tot corpul şi începu să tresalte deasupra lui. Marc Antonio o privea fascinat, în timp ce ea, cu ochii închişi, se unduia cu o ardoare tot mai sălbatică. Sudoarea din calda noapte de vară îi îmbroboni chipul, iar pletele îi curgeau până aproape de fese luând, în lumina slabă a camerei, reflexe arămii.

Când plăcerea devenea mai intensă şi mai greu de controlat, îşi muşca buza de jos. El atunci o strângea de sânii tari şi o apuca de şolduri ca să o facă să tresare în acelaşi ritm cu el. Veronica nu renunța niciodată la plăcerea de a atinge uşor trupul amantului său, lăsându-şi mâinile să se aşeze delicat pe pieptul său, pe coaste, numărându-le una câte una, ca apoi să întârzie din nou pe pântece şi să se îndrepte pe furiş mai jos.

De-abia când ajunse în culmea plăcerii şi se înfioră cu toată ființa ei închise ochii, ca să guste din plin beatitudinea care îi inunda ființa. Scăpă un strigăt înăbuşit, deschise iarăşi ochii şi se întoarse din nou la realitate.

Rămaseră mult timp culcați unul lângă celălalt, fără să spună nimic. Ea stătea cu spatele şi, din

când în când, el îi mângâia gambele, fesele, umerii, ca apoi să ajungă la pletele ei. Veronica adormi obosită şi satisfăcută. Când se trezi, camera era cufundată în întuneric. Cu siguranță afară era încă beznă, nicio rază de lumină nu se întrezărea dincolo de obloane. Se întoarse cu lene, sperând ca el să fie tot acolo. Văzu, în schimb, partea lui de pat nefăcută şi păturile ghemuite. Mai încolo, pe măsuța pe care îşi ținea parfumurile, observă ceva... Se ridică şi porni desculță într-acolo, urându-se pentru prostia ei.

Douăzeci de scuzi. Ca să plătească *o târfă* vulgară. Della Torre plecase, cine ştie când, cine ştie de ce, dar lăsase banii ca să plătească acea noapte de iubire. Păcat că ar fi putut să o aibă gratis, dacă doar ar fi cerut-o.

Se posomorî. Cu o smucitură, aruncă banii pe podea. „Ce mi se întâmplă?” se întrebă, ducându-şi mâinile la tâmple. Nu, nu putea fi dragoste. Nu îşi permitea să cadă în aşa o capcană. Şi totuşi, când el îşi scosese mădularul din trupul ei, Veronica simțise un gol imens. Ca şi cum ar fi fost abandonată pe o stâncă pustie, ca să moară de plictiseală.

„Dacă l-aş iubi”, se gândi ea mai departe, „ar trebui să o simt în inima mea”. În schimb, simțea doar răceală. Spaimă. Frică. O strigă cu voce tare pe Laura, care, şchiopătând, veni nepieptănată, cu ochii pe jumătate închişi. Îi ordonă să îi aducă

infuzia obişnuită cu pătrunjel – cât să nu rişte să rămână însărcinată, aşa cum o învățase codoşea –, apoi se aşeză din nou în pat. Înainte să adoarmă, se întrebă doar unde e în acel moment Marc Antonio. Poate se întorsese acasă. Sau poate intrase în vreo cârciumă să îşi refacă forțele cu nişte vin în compania vreunui prieten. Sau poate era cu o altă femeie... o *târfă,* la fel ca ea.

9

În vara înăbuşitoare a anului 1574, Veneția se pregătea să trăiască o perioadă de mare trepidație din cauza sosirii în oraş a lui Henric de Valois, care se întorcea din Polonia, unde domnise puțin peste un an, începând cu luna mai a lui 1573. Regatul polon îi dăduse destule bătăi de cap tânărului monarh, în parte pentru că fusese constrâns de delegația polonă să semneze şi să jure pe *Pacta conventa*[15] un fel de legământ între Dumnezeu şi noul ales, prin care atribuțiile regelui erau restrânse în favoarea Adunării. Evident, un procedeu aflat departe de tradițiile franțuzeşti. Tânărul Valois acceptase coroana împotriva dorinței lui în timpul unei ceremonii mai mult decât

---

[15] Înțelegere contractuală pe care, între anii 1573 şi 1764, regele Uniunii polono-lituaniene era obligat să o încheie cu națiunea polonă în momentul în care era ales la tron.

fastuoase, care se ținuse la Cracovia în ultimele zile ale lunii mai. Dar, dat fiind că regatul îi era destul de nesuferit tânărului rege, imediat ce i se oferise ocazia de a părăsi Polonia, Henric plecase imediat. Vestea morții fratelui său, Carol al IX-lea, în 30 mai 1574, survenită după o teribilă agonie în castelul din Vincennes, îi deschidea drumul spre succesiunea la tronul Franței. Însemna să lase un tron electiv pentru unul ereditar – o ocazie unică şi prețioasă. Prin urmare, cum nu ajunsese la niciun acord cu marii latifundiari polonezi, Henric se grăbi să părăsească Polonia în mare secret, şi se îndreptă spre Paris, unde îl aştepta una dintre cele mai influente coroane din întreaga Europă. Dar, înainte să ia asupra lui noi îndatoriri, tânărul Valois era în căutarea câtorva momente de distracție şi plăcere, iar Veneția era perfectă pentru aşa ceva.

Viitorul rege, care avea doar douăzeci şi trei de ani, îşi îngăduise un popas de unsprezece zile în mondena republică, binecunoscută pentru laxitatea moravurilor ei, care o diferența de celelalte oraşe.

La sosire fu întâmpinat cu bucurie de către mulțimea care se adunase să îl vadă în acea zi călduroasă de la jumătatea lui iulie. Femei din popor şi doamne de la curte se înghesuiau pe ulițe să admire defilarea, sperând ca încoronatul imberb să le arunce o privire languroasă. Henric şi dogele Alvise Mocenigo ajunseră la Lido pe un vapor somptuos, pus în mişcare de trei sute cincizeci de

vâslaşi. De-a lungul traseului fuseseră ridicate minunate arce de triumf, proiectate de faimosul arhitect Andrea Palladio. Unul dintre acestea fusese îmbogățit de „trăsăturile de penel” ale lui Tintoretto.

În plus, în cinstea vizitatorului fusese pus la punct un program bogat în evenimente menite să facă şederea lui Henric al III-lea în oraşul lagunar cât mai plăcută: un şir nesfârşit de petreceri, banchete cu zeci de feluri de mâncare şi spectacole de toate felurile, inclusiv unul pirotehnic pe Canal Grande.

Între timp, Veronica se distra ascultând acasă la mama ei povestirile codoaştei despre tânărul rege. Bogăția de amănunte pe care femeia le ştia despre fiecare nimic care se întâmpla în oraş o lăsa fără cuvinte de fiecare dată. Nu reuşea cu niciun chip să înțeleagă de unde obține maică-sa atâtea informați. De fapt, nu se întâmpla nimic în toată Veneția cu care Paola Fracassa să nu fie deja la curent şi, din acest motiv, era o adevărată plăcere să o asculte.

— Circulă zvonuri cum că regele ar avea nişte obiceiuri sexuale mai ieşite din comun, spunea ea în şoaptă, pentru a ține secretele departe de urechile servitorilor.

În ziua aceea, în Casa Franco era şi doamna Flavia, o rudă îndepărtată, venită de câteva luni la Veneția, după ce petrecuse mai mulți ani la Roma. Era însoțită de fiica ei, Fiammetta, o tânără radioasă, de paisprezece ani, cu părul de culoarea

abanosului şi cu ochi de căprioară sperioasă.

Veronica şi-o amintea de pe vremea când era doar o fetiță. Tatăl Fiammettei, un bogat negustor de stofe, cu legături puternice la curtea papală, avusese parte de un accident nefericit cu un an în urmă, când, lovit de apoplexie, nu mai fusese în stare să îşi continue afacerile. Familia se hotărâse atunci să se întoarcă la Veneția, unde numai vechii prieteni şi rudele pe care le lăsaseră în urmă mai puteau să îi salveze de la o sărăcie cruntă. La început le fusese greu, dar până la urmă reuşiseră să îşi rezolve problemele cele mai apăsătoare.

Flavia îşi recăpătase zâmbetul, petrecând cea mai mare parte a zilelor în Casa Franco, unde păreau să domnească seninătatea şi bunăstarea economică.

În timp ce Paola intra în tot mai multe detalii despre gusturile sexuale ale regelui Franței, Veronica, aşezată lângă fereastră, se uita când prin salon, când pe geam. Cât de frumoasă se făcuse Fiammetta, se gândi. Tânăra domnişoară o atrăgea în mod deosebit. Poate datorită aerului nevinovat care o învăluia, poate datorită modestiei fetei. În acel moment stătea într-un colț, cu capul plecat şi cu mâinile împreunate în poală. Era minunată.

Din când în când, fata îşi ridica privirea ca să o caute pe cea a Veronicăi. Cele două îşi zâmbeau, după care Fiammetta îşi pironea privirea în podea, ca şi cum ceea ce se spunea între acei pereți nu se regăsea printre subiectele care o interesau.

De cealaltă parte a ferestrei, întregul oraş părea că înnebunise. Gondolierii se grăbeau să îi transporte pe curioşi. Unii mergeau cu barca fără țintă, poporul se revărsase pe străzi, iar câte un vânzător străin şi şmecher profita de asta ca să îşi laude marfa. De fapt, în zilele de sărbătoare, până şi cei mai recalcitranți venețieni deveneau volubili şi maleabili, şi oricine era bun de gură ar fi putut să îi convingă că, dacă se ung cu o anumită cremă, ar putea să se arunce de pe podul Rialto şi să zboare. Nimic nou sub soare, se gândea Veronica, deşi sosirea unui rege nu era un lucru care să se întâmple în fiecare zi. Iar venețienii, de la cel mai avut până la cel mai amărât, trăiau evenimentul cu toată ființa lor.

Pe Veronica o distra mulțimea forfotitoare care îi trecea pe sub ochi. Din când în când, printre trecători mai zărea şi câte un client de-al ei, îmbrăcat în robă, împopoțonat pentru ocazie şi cu un aer amuzant de serios. Printre alții, îi văzuse pe Andrea Tron, Jacopo Babelli, Lodovico Ramberti, fiecare preocupat să fie văzut de către ceilalți. Hainele lor luxoase probabil costau cât coroana pe care tânărul rege urma să şi-o aşeze în curând pe tâmple. De la înălțimea la care se afla, Veronicăi i se păreau mici de tot şi cu totul neînsemnați.

— Vorbeşti serios, chiar aşa depravat este? întrebă Flavia pe jumătate amuzată, pe jumătate scandalizată.

— Da... Ei bine, pare să aibă gusturi destul de schimbătoare, adăugă Paola râzând.

— Doamnele mele, le întrerupse Veronica, sexul nu se supune niciunei reguli, important e ca amândoi partenerii să consimtă.

— Veronica, o certă mama, adu-ți aminte că e şi Fiammetta de față.

— Are paisprezece ani, mamă, aproape vârsta pe are o aveam eu când m-ați aruncat în brațele unui bătrân. De altfel, dacă nu mă înşel, dumneata ai deschis subiectul!

Paola o fulgeră cu privirea. Trecuseră mai bine de zece ani de la acel eveniment nefast. Dar Veronica nu părea să îşi fi iertat părinții pentru ceea ce făcuseră.

— Eu nu vreau să mă mărit, interveni timidă Fiammetta.

Cele trei femei se întoarseră spre ea. Tânăra se făcu roşie la față şi încercă să le evite privirea, mai ales pe cea a mamei ei.

— Vreau să mă călugăresc, se grăbi ea să adauge, cu privirea ațintită în podea.

Paola nu reuşi să îşi stăpânească un râs zgomotos.

Veronica se uită la ea mai cu luare-aminte. Micuța era mai dârză decât şi-o imaginase. Ştia – sau credea că ştie – ce să facă în viață. Dacă alegerile ei erau bune sau nu era altă problemă. Cel puțin îşi stabilise un țel. În slujba căruia îşi pusese

toată voința. Se întoarse şi îi aruncă Paolei o privire aspră.

— Acum nu e momentul potrivit să vorbim despre asta, i-o reteză scurt Flavia. Ştii ce cred despre subiectul ăsta.

Paola se potoli. Nu voia să piardă timp cu dorințele stupide ale unei fetițe care nu avea nicio posibilitate să ducă la îndeplinire ceea ce nu era voința părinților. Şi apoi, setea de bârfe care o rodea o îmboldea să reînnoade firul discuției de unde îl întrerupsese Fiammetta. Vorbiră astfel tot despre tânărul Valois şi, odată epuizat subiectul, Paola trecu la noutăți, întrebând-o pe Flavia ce mai este pe la Roma.

— Ei bine, draga mea, răspunse Flavia, a trecut deja ceva timp de când sunt plecată...

— Dar ştiu că încă mai primeşti nişte scrisori. Sau greşesc? zise cealaltă, întinzând mâna şi mângâind-o pe cea a Flaviei.

— Da, de fapt, sunt în continuare bine informată.

— Atunci, reluă Paola fără să se dea bătută, vei şti să-mi zici dacă e adevărat că vor să le alunge pe toate curtezanele din oraş.

La Veneția circula de ceva timp un zvon că la Roma atmosfera devenise mai apăsătoare, că Biserica şi clerul, luând aminte la evenimentele dezastruoase din timpul Reformei, ar avea de gând să mai „îmblânzească” obiceiurile supuşilor. Papa Pius al V-lea, care murise cu doi ani înainte, fusese

un aprig susținător al luptei împotriva viciului şi a desfrânării fără ruşine. Acțiunile lui se îndreptaseră spre toate clasele sociale, fără să îi protejeze nici măcar pe cardinali sau pe înalții prelați. Roma însă era un oraş de preoți şi de prostituate şi, în fața acestei situații, chiar şi severul pontif se văzuse nevoit nevoit să se dea bătut. Să alunge curtezanele ar fi însemnat să golească Roma de mii de suflete.

— N-o să reuşească niciodată, susținea Flavia. Roma este plină de curtezane. Nu poți să le dai afară din oraş. Dacă vrei să te convingi, e de-ajuns să intri în biserica Sant'Agostino. Curtezanele se aşază mereu în primele rânduri, care le sunt rezervate. Altfel, credincioşii s-ar uita întruna la ele şi n-ar mai fi atenți la predici, în urma adierii de parfum pe care o lasă trecerea lor se înşiră o cohortă întreagă de paji, de servitoare şi de admiratori. Este un adevărat spectacol să le priveşti.

Paola sorbea fiecare vorbă a oaspetei ei, aruncând din când în când priviri mândre Veronicăi, ca şi cum lupta curtezanelor romane pentru supraviețuirea „breslei” ar fi fost problema ei personală.

— Deci n-o să se schimbe nimic... zise Paola mulțumită.

— Ceva – ceva s-ar putea să se schimbe pentru o vreme. Dar n-o să dureze mult. N-am nicio îndoială.

Discuțiile frivole care începeau să o plictisească

pe Veronica fură dintr-odată întrerupte de slujnică, care năvăli în încăpere extrem de agitată. De când Chiara se căsătorise cu tânărul măcelar, familia Franco încercase în mai multe rânduri să tocmească o altă fată în casă. Dar cele mai multe rezistaseră doar câte o dimineață. Găsiră însă, într-un sfârşit, o înlocuitoare care să se ridice la nivelul aşteptărilor. Dorotea era harnică, săritoare şi trebăluia prin casă toată ziua. Singurul ei defect era spaima care o stăpânea aproape tot timpul. Trăia în mod constant cu teama de a face vreo greşeală sau de a fi nedreptățită. Veronica zâmbea la aceste fixații, dar, în acelaşi timp, o aprecia pentru că vedea în ea o fire simplă.

Orfană de tată şi de mamă, Dorotea se încredințase Domnului de când, copii fiind, ea şi fratele ei Marco îşi pierduseră părinții, îşi pusese toată speranța în gândul că Dumnezeu cel puțin nu ar fi abandonat-o niciodată. Datorită acestei credințe arzătoare, se înțelegea foarte bine cu Anna, bucătăreasa, care, de când se căsătorise Chiara cu frumosul măcelar, nu mai înceta să îl preamărească pe Dumnezeu, mulțumindu-l pentru minunata soartă de care aveau parte. Anna se ruga Domnului şi dimineața, şi seara, iar dacă se întâmpla vreodată ca, prinsă cu treburile, să uite să îşi facă vreo rugăciune, era convinsă că mari nenorociri se vor abate asupra „fetiței” ei din cauza neglijenței sale. Şi atunci, cu prima ocazie, dădea

fuga până în piață, unde Chiara deseori îi ajuta pe socru şi pe soț, sau acasă, ca să fie sigură că fata nu a pățit nimic.

Bucătăreasa şi slujnica se înțelegeau de minune, iar în casa aceea în care, după spusele lor, domnea pierzania, aveau multe rugăciuni de spus ca să îndepărteze securea divină care, mai devreme sau mai târziu – erau sigure de asta –, avea să se abată asupra întregului oraş, la fel cum se întâmplase cu Sodoma şi Gomora.

Aşadar, Dorotea, cu ochii mari şi gesticulând cu repeziciune, se năpusti în încăpere.

— Doamnă, spuse ea pe nerăsuflate, sunt doi bărbați la uşă care cer să vorbească cu doamna Veronica.

Slujnica rămase apoi nemişcată în fața lor, frecându-şi mâinile ca şi cum ar fi mâncat-o. Veronica, în schimb, nu părea prea interesată de ştire.

— Ce fel de bărbați sunt? întrebă Paola, încercând să îşi rețină un zâmbet.

— Distinşi, foarte distinşi, spuse Dorotea.

Paola se întoarse către Veronica.

— Aştepți pe cineva?

— Nu, răspunse ea fără chef. De fapt, nimeni nu ştia că venise în vizită la mama ei, iar pe oaspeți îi primea întotdeauna la ea acasă. Ei bine, să aflăm cine sunt, spuse ea într-un sfârşit.

Se ridică şi, însoțită de servitoare, se duse la

intrare. La întoarcere avea un aer liniştit şi mulțumit, de parcă l-ar fi întâlnit pe arhanghelul Gabriel.

Flavia şi Fiammetta o priveau cu atenție. Paola se apropie la câțiva paşi de Veronica şi îi zise cu tremur în glas:

— Veronica, n-o să-ți vină să crezi.

Veronica se întoarse spre ea plictisită.

— Dogele te aşteaptă la palat.

Nu răspunse imediat.

— M-ai auzit, fata mea? întrebă Paola, începând să îşi piardă răbdarea. Dogele te vrea la palat chiar în clipa asta. Ce mai stai?

Nu ştia ce o apucase, dar în acel moment putea să o cheme şi Dumnezeu în persoană, că tot nu ar fi interesat-o. Erau prea frumoase laguna şi oraşul ca să se lase distrasă de altceva. În acel moment era Veronica poetesa, incapabilă să îşi proiecteze sufletul în haosul obişnuit al evenimentelor mundane. Mulțimea aceea de figuranți care zumzăiau în jurul ei ca nişte albine harnice în căutarea mierii nu îi zicea absolut nimic. Îşi construia în jur o carapace invizibilă, care o făcea să se simtă la adăpost de agitația muşuroiului uman. Ce îi spusese un client într-o noapte, după ce se iubiseră până la epuizare? Ah, da... îşi amintea. Plictiseala; vorbiseră despre monotonie, acel *malaise* care loveşte persoanele sensibile, mai ales pe cele care caută neobosite ceva care nu se

poate găsi decât arareori: fericirea. Mulți se mulțumesc cu satisfacția temporară, alții, cu amețeala simțurilor şi încă alții, cu viața liniştită de zi cu zi. Ea nu. Nu reuşea să se împace cu o astfel de soartă. Crezuse că, fiind curtezană şi bucurându-se de libertate sexuală şi intelectuală, i se va deschide uşa către Eden. În schimb, trecerea timpului nu îi aducea decât plictiseală şi oboseală, pentru că zilele erau mereu la fel, mereu goale, mereu umplute cu frivolități, începuseră să o plictisească şi bărbații, şi sexul, şi goana după o plăcere pe care numai cu greu o mai găsea. Doar puțini reuşeau să îi mai stârnească momente de „bucurie”; în rest, de cele mai multe ori juca doar teatru.

În astfel de momente de derută, se întreba ce naiba i se întâmplă. Şi atunci se simțea atât de departe de mama ei, de stilul de viață cu care o obişnuise şi pe care i-l impusese. Atunci doar Veneția, cu acoperişurile sale, cu domurile, canalele şi păsările sale, cu momentele ei de vacarm şi de linişte, mai reuşea să o calmeze puțin.

Codoşea ei înțelegea prea bine tulburarea pe care Veronica încerca să o ascundă sub masca indiferenței şi a trufiei. A muțeniei, uneori. Sau a unei apatii desăvârşite. Neliniştea fetei o îngrijora, pentru că o curtezană nu trebuia niciodată să uite cine este şi ce destin o aşteaptă. O curtezană nu trebuia niciodată să piardă contactul cu realitatea

sau să pornească în căutarea a ceea ce nu era „îngăduit”. Nu era sănătos şi folositor să îşi pună atâtea întrebări. Trebuia pur şi simplu să se bucure, să se bucure, să se bucure... înainte ca moartea sau bătrânețea să vină şi să îi răpească singurul lucru care putea să facă viața unui bărbat – sau unei femei – demnă de acest nume.

Dar Veronica ştia, spre deosebire de mama ei, că viața nu înseamnă doar talame şi lupte erotice, farduri şi parfumuri, dantelării şi întâlniri galante. Veronica ştia că viața adevărată este dincolo de ferestrele mari ale salonului, în mijlocul mulțimii care forfoteşte pe stradă. Erau cei care se trezeau dimineața devreme ca să muncească la varniță sau ca să îşi încarce spatele cu sacii grei de cărbune, erau femei care îşi creşteau singure copiii în loc să îi dea unor doici sau preceptorilor, erau familii care se adunau seara obosite şi visătoare în fața unei farfurii de supă aburindă. Dincolo de salonul familiei Franco exista o întreagă lume învățată cu gustul oboselii şi al mulțumirii de după o zi grea de muncă. Un întreg univers, care dintr-odată începea să ia o înfățişare atrăgătoare pentru tânăra curtezană, care trăise mereu cu convingerea că întemeierea unei familii nu ar trebui să se regăsească printre preocupările uneia care practică meseria ei. Da, o încânta nespus să se gândească în sfârşit la ceva care să nu însemne lux sau căutare vanitoasă a puterii – nu doar a puterii sociale, ci şi

a celei pe care o femeie ca ea putea să o exercite asupra celuilalt sex –, să uite pentru o clipă de truda nesfârşită de a deveni tot mai cunoscută, care nu îi lăsa timp pentru lucrurile mărunte din viața de zi cu zi. Şi astfel, cei doi fii pe care Veronica îi născuse în urma relațiilor ei mercenare fuseseră imediat dați în grija preceptorilor, a slujnicelor şi a servitoarelor. Hotărâse ca fiii ei să trăiască departe de ea şi de Veneția, în şesurile din jurul oraşului. De aceea, îi vedea rar. Dar bineînțeles că Veronicăi îi plăcea să fie generoasă cu ei. Când era vorba de Achiletto, cel mare, de patru ani, şi de Enea, care abia avea doi ani, nu exista nicio dorință copilărească de-a lor, nici măcar una şoptită, pe care femeia să nu facă tot ce îi stătea în putință ca să o îndeplinească. Încerca să compenseze astfel neajunsurile ei ca mamă. Îşi amintea că numai rareori îi vizitase, fiind mereu prinsă cu afaceri urgente, mereu prea ocupată, mereu pe fugă. Pentru ce? Pentru nişte frivolități! Aşa gândea în clipa aceea, dar bineînțeles că până atunci nu trăise decât din astfel de frivolități.

— Veronica, eşti aşteptată, insistă Paola cu iritare în glas, întrerupând astfel reveriile Veronicăi. Doar nu vrei să-l laşi pe doge să te aştepte!

— Mă duc, mă duc, se hotărî ea într-un sfârşit.

Escortată până la somptuosul palat Foscari, Veronica îşi dădu repede seama că fusese chemată pentru că tânărul Valois era intrigat de nenumăratele poveşti care circulau pe seama vieții ei de curtezană.

Trecând prin saloane cu pereți împodobiți de tapiserii splendide şi de fresce uluitoare, ajunse într-o cameră în care plutea un miros stătut, ca şi cum obloanele nu mai fuseseră deschise de mult.

Aşezat într-un colț, în penumbră, femeia văzu un bărbat plăpând, care nu părea deloc suveranul unei națiuni puternice. Nu făcu însă greşeala să uite că, în ciuda aparențelor, omulețul acela caraghios şi jumulit este unul dintre cei mai importanți monarhi din occident. Şi că în niciun caz nu avea voie să îl dezamăgească, indiferent ce i-ar fi trecut prin cap să îi ceară sau să îi facă.

Lângă rege stăteau doi paji destul de obosiți. Mai încolo, încă nişte bărbați şi câteva dame. Toți se uitau la ea nedumeriți. O situație destul de stânjenitoare, întreruptă, din fericire, de intrarea dogelui, însoțit de câteva persoane de vază şi de patricieni.

Dogele îl salută cu respect pe Hernie de Valois, care se mulțumi doar să îşi încline uşor capul. Schimbă apoi câteva cuvinte cu cei din suita lui, având mare atenție să nu ridice prea mult vocea.

Imediat după aceea, se apropie de Veronica şi o salută respectuos. Pe chip i se citea încordarea.

Pleoapa ochiului stâng i se zbătea cu repeziciune. Era chinuit de o spaimă cumplită. Presimțea că dorința tânărului rege de a se întâlni cu Veronica Franco putea să se soldeze cu o mare greşeală diplomatică. Mai întâi de toate, pentru că nu era indicat ca succesul vizitei monarhului să depindă de o curtezană. În al doilea rând, pentru că ştia, din auzite, ce fel de femeie este Veronica şi nu reuşea să îşi închipuie ce s-ar fi întâmplat dacă Valois ar fi îndrăznit să depăşească limitele impuse de bunele maniere. În ochii dogelui, Veronica era o adevărată amenințare la adresa relațiilor diplomatice cu tânărul Valois.

— Draga mea Veronica, deschise discuția pomposul condotier al republicii, nobilul Andrea Tron i-a vorbit foarte frumos despre dumneata regelui Franței, care şi-a exprimat dorința de a te cunoaşte.

— Cererea lui mă copleşeşte, răspunse Veronica schițând cu prudență o plecăciune, pentru că nu îi plăcea să îşi plece capul în fața unui bărbat, fie el şi rege. Se întoarse deci către Valois, căruia îi făcu un semn din cap, ca pentru a spune că înțelesese de ce fusese chemată. Îl privea pe tânărul suveran drept în ochi, încercând să ghicească ce se ascunde sub carapace.

Henric de Valois spuse ceva la urechea unuia dintre ai săi, izbucnind apoi într-un râs vulgar. Aşteptările lui fuseseră pe deplin împlinite. Auzise

vorbindu-se despre curtezană ca despre una dintre cele mai frumoase femei din lume, dar voise să se convingă singur. Iar Veronica era, într-adevăr, la înălțime.

Francezul se gândea deja la plăcerea pe care avea să o guste în scurt timp în compania curtezanei.

Cu o oarecare stânjeneală, dogele şopti ceva la urechea femeii. Ea se întoarse grațios spre rege. Îşi imaginase că vizita ei se va încheia astfel: regele va cere să fie cu ea. O noapte de iubire, iată ce îşi dorea.

Îl privi mai bine pe Henric de Valois. Dincolo de zvonurile ciudate care circulau pe seama lui, nu reuşea să îşi ia de pe suflet senzația apăsătoare care o cuprinsese încă de la intrarea în încăpere. Ca o presimțire sumbră. Nu doar înfățişarea regelui îi dădea impresia asta. Şi totuşi zâmbi, ar fi trebuit să se simtă măgulită. Cine ştie câte curtezane s-ar fi bătut ca să îl aibă pe rege.

— Sunt onorată, spuse ea cu simplitate, făcând o mică plecăciune în fața lui Henric.

El îi zâmbi, arătându-şi dinții nu tocmai îngrijiți şi vorbi încă odată cu unul dintre valeții lui, care, la rândul lui, îi ceru secretarului dogelui câteva informații. La rândul lui, secretarul se adresă dogelui. Veronica se întrebă de ce nu vorbesc direct între ei în loc să recurgă mereu la un terț. Ah, etichetă blestemată!

Dogele se albi uşor. Henric credea că vor ieşi toți

şi îl vor lăsa singur cu femeia.

— Explică-i regelui, zise el iritat, c-o să-i facem pe plac... dar nu acum. Apoi se întoarse către curtezană şi, cu o tristețe pe care Veronica o găsi exagerată, adăugă: O să te anunțăm când va avea loc plăcuta întâlnire. Poți pleca, draga mea.

Chiar când Veronica se pregătea să se retragă, Henric se ridică şi o privi languros.

— Cuvintele lui Andrea Tron nu vă fac dreptate.

Ea rămase nemişcată. Era un compliment? Sau o simplă evaluare a mărfii pe care o avea în fața ochilor?

Unul dintre soldați deschise uşa, iar Veronica ieşi. În timp ce se plimba pe coridoare, însoțită de un ofițer, se întreba dacă şi în Franța curtezanele sunt la fel de importante şi de respectate ca în Veneția. Se întrebă şi câte doamne avusese tânărul rege. Până la urmă, tocmai de aceea venise în oraş, ca să se înfrupte din noi plăceri. Şi nu alesese din întâmplare Veneția; era convins că acolo se va putea cufunda în chefuri şi frivolități înainte de a se dedica trup şi suflet îngrijirii noului său regat.

Se întoarse acasă pe o gondolă, escortată de un valet. Ar fi preferat să meargă de una singură, dar era mai prudent ca cineva să o însoțească.

Avea de ce să fie mândră. Prima curtezană din Veneția, iată ce ajunsese. O femeie puternică, care putea să i se adreseze dogelui aproape ca unui egal. Care în curând urma să îi țină companie unui rege.

Ce avea el să îi dăruiască? Cum avea să o răsplătească pentru darul pe care ea urma să i-l facă?

În timp ce se îndreptau spre Santa Formosa, Veronica îşi imagina deja nenumăratele întrebări pe care avea să i le pună Paola şi sfaturile pe care avea să i le dea, pentru a o pregăti cât mai bine. Dar nu credea că are nevoie de aşa ceva. Trecuse deja ceva timp de când eleva îşi întrecuse profesoara. Paola putea să se laude cel mult cu vreun cardinal şi nişte aristocrați, dar nu fusese niciodată în pat cu un rege!

Privea în jur, zăbovind cu ochii asupra câmpurilor şi a străduțelor pline de lume. Văzând-o pe ambarcația cu însemnele ducale, mulți se întrebau cine este. Alții o recunoşteau. Toți cei care ştiau de vizita regelui ar fi dorit să îi pună mii de întrebări. Curiozitatea consuma sufletul veneția enilor mai mult decât desfrânarea însăşi. Puțini avuseseră norocul să se apropie de Valois sau să îi vorbească. De un astfel de privilegiu se bucurau, bineînțeles, numai cei care făceau parte din cel mai înalt patriciat.

În schimb, pentru ea fusese incredibil de uşor. Nici nu căutase să îl întâlnească pe rege. El fusese cel care bătuse la uşa ei. Dar oare ce aştepta Valois de la ea? Cum avea să se poarte, ce amintire avea să îi păstreze Veronicăi Franco? începu să se neliniştească. Era sigură că „artele” ar fi făcut-o

plăcută, dar până la ce punct? O îngrijorau zvonurile care îl înfățişau pe Henric ca pe un vicios incorigibil. Nu ştia încă la ce anume se refereau vocile care îl blamau astfel, dar de un lucru era sigură: voia ca acea noapte de iubire să intre în istorie.

Începuse să se însereze. În acele zile deosebit de înăbuşitoare, mirosurile respingătoare ale lagunei se răspândeau cu agresivitate pe străzi, amintind tuturor de canalele pe care erau nevoiți să le curețe în mod constant. Adierea uşoară a amurgului mai răcorea oraşul după căldura de peste zi, dar împrăştia miresmele pretutindeni.

Veronica transpirase: dantelele cu care era îmbrăcată o făceau să simtă de zece ori mai puternic zăpuşeala acelei zile de vară.

Când mai avea puțin până acasă, ceru să coboare. Valetul protestă, spunându-i că nu este o oră potrivită să se aventureze pe străzi de una singură, dar femeia nici nu voia să audă. Îi răspunse că prin acele părți toți o respectă şi că nu există niciun pericol.

Privi gondola îndepărtându-se şi îl auzi pe valet lamentându-se că va fi cu siguranță aspru certat. Apoi pomi spre Santa Maria. Apucă să facă doar câțiva paşi.

— Singurică... Ce faci prin oraş singurică?

Femeia se blocă. Vocea spartă şi amețită de băutură venea de undeva din spatele ei. Cel care

vorbise era probabil sub un portic, lângă intrarea unui han. Pentru un moment îi fu teamă că ar putea fi atacată. Nu era neobişnuit să fii deranjat pe stradă. Bărbații erau convinşi că femeile pot să suporte orice afront, iar pentru un om de rând cu mințile începțoşate de vin nu exista nicio diferență între prostituate, curtezane sau matroane. Tocmai se căia că îl trimisese pe valet înapoi la palat, când din penumbră ieşi Maffio Venier, nepotul poet al mentorului ei. De la mica lor dispută din casa unchiului, răzbunătorul Maffio nu pierduse nicio ocazie de a-i arunca Veronicăi vorbe înțepătoare. „Dumneata vrei să mă convingi cu orice preț că eşti un bărbat detestabil”, îi zisese cândva Veronica, după obişnuitul schimb de replici. „Iar dumneata nu poți pretinde ca toți să te iubească!” îi întorsese el vorba, lovind-o mai tare decât cu o sută de cuvinte jignitoare.

Maffio pomi spre Veronica, de-abia ținându-se pe picioare. După mersul lui caraghios, se vedea clar că băuse prea mult.

— Dragă Veronica, zise el când fu la un pas de ea, nu ştii că e periculos să rătăceşti pe străzile din Veneția fără suită? Unde sunt însoțitorii dumitale? O femeie ca dumneata e pradă sigură pentru derbedei.

— Mai ales pe cei beți, răspunse ea.

— Nu-ți fie frică, Veronica. Eu sunt blând ca un mieluşel. Singura mea armă e limba ascuțită... şi de

ea ştii să te aperi bine.

— Ce vrei să spui? întrebă ea uşor iritată.

— Hai, dintre toți, dumneata eşti cea care ştie să mă țină în frâu cel mai bine.

Rămase o clipă tăcut şi apoi, observând rochia frumoasă pe care o purta Veronica, zâmbi larg, încrețindu-şi colțurile gurii.

— Văd că şi dumneata te străduieşti, ca şi restul femeilor, să-ți scoți scoți în evidență decolteul pentru tânărul rege. Oraşul ăsta parcă şi-a pierdut mințile de când adăposteşte un Valois.

Veronica râse, gustând gluma.

— Bietul meu Maffio, eu nu sunt ca „restul” femeilor din oraş. Eu n-am nevoie să mă pun în evidență. Bărbații sunt cei care vin să mă caute, nu invers!

— Oh... făcu el căscând gura. Un iz de vin ajunse până la nasul Veronicăi. Eşti mereu atât de modestă!

— Nu cred că sunt mulți la Veneția care să dea dovadă de modestie... cu atât mai puțin dumneata.

— Într-adevăr.

— De fapt, regele tocmai m-a ales să-i fiu însoțitoare... nu ştiu dacă înțelegi.

Maffio suspină, încercând să îşi păstreze zâmbetul. Deci regele o ceruse ca să se distreze cu ea. Deodată, efectele vinului părură să dispară. Vocea îi deveni aspră.

— Trebuie să fii foarte mulțumită, bombăni el,

chinuindu-se să păstreze un zâmbet tot mai fals.

Veronica deschise teatral brațele.

— Sunt. Se pare că nu toți sunt insensibili la calitățile mele, ca dumneata.

Fără să mai țină seamă de buna-cuviință, Maffio îi întoarse spatele. Făcu câțiva paşi spre portic şi spre hanul din care ieşise când o văzuse trecând pe Veronica. Deodată, se opri şi, fără să se întoarcă, zise:

— Sper doar ca regele să se bucure de darul pe care o să i-l faci... dar mă îndoiesc.

Bulversat, intră în cârciumă. Mulți dintre clienți stăteau cu capul pe masă. Câțiva râdeau, alții plescăiau, iar cei mai mulți încercau să le agațe pe femeile din cârciumă.

Maffio se aşeză în fața pocalului său. Ar fi vrut să mai bea, dar în acel moment se simțea din nou lucid. Veronica avea oare şi această putere? „Târfa”, se gândi cu mânie. Apoi trânti pe jos tot ce se găsea pe masă. Hangiul îi aruncă o căutătură cruntă, dar apoi se linişti. La urma urmei, avea să îl pună să plătească tot ce spărgea.

— Oh, biata mea Veronica... care zici că eşti atât de inteligentă. Hangiu, vin!

Hangiul cel mătăhălos mai aşeză o ulcică şi un pocal în fața nobilului.

— Dacă spargi, plăteşti, zise el cu asprime.

— Pleacă! urlă Maffio. Lasă-mă în pace!

Şi, în timp ce îşi turna vin cu mâna tremurândă,

o ura pe curtezană cu patimă. Era o ură din aceea pe care nu o pot nutri decât bărbații îndrăgostiți. Pentru că el, chiar dacă o înțepa şi o ataca mereu pe Veronica, o iubea dureros de mult. Maffio nu avusese niciodată curajul să o mărturisească nimănui, dar la Veronica se uita de-a dreptul cu venerație. Numai că nu reuşea să treacă peste un lucru: nu putea să conceapă să o împartă cu nimeni altcineva... iar Veronica era curtezană. Şi încă o curtezană care devora bărbat după bărbat.

Ştia prea bine că o relație cu ea ar fi fost doar un izvor nesecat de durere. Aşa că o iubea în tăcere, iar în public o detesta, se certa cu ea şi îi arăta numai dispreț. Dar când era de unul singur, Veronica devenea pentru el Sfânta Fecioară, moaştele la care se ruga, îngerul pe care îl adora. De-ar fi putut măcar să scape de acest viciu al ei... El i-ar fi asigurat un trai îndestulat, bogății, iubire. Oricât de des l-ar fi citat pe Aretino, Maffio credea de fapt în anumite valori tradiționale: familia, casă, fiii. Râvnea să iubească, să fie iubit şi să aibă urmaşi care să îşi amintească de el cu drag. Atâta tot. Bineînțeles, iubea şi poezia, literatura, arta, dar acestea erau pentru el doar nişte distracții cu care îşi ocupa timpul în lipsa acelui ceva adevărat care încă îi lipsea.

Veronica era întruchiparea a tot ceea ce îşi dorea. Dar ca să o aibă trebuia să o schimbe, să o facă să renunțe la drumul pe care şi-l alesese. Cum nu

credea că ar avea vreo şansă de izbândă, încerca să îşi alunge gândul.

Numai că dragostea înăbuşită, disprețuită şi neîmpărtăşită putea, mai devreme sau mai târziu, să răbufnească şi să îi tulbure mințile, aşa cum se întâmplase deja cu Federico. Veronica nici nu bănuia primejdia în care s-ar fi putut afla dacă evenimentele ar fi luat o astfel de turnură şi dacă ceea ce Maffio simțea pentru ea, din tandru şi pur, ar fi devenit irațional şi răzbunător.

Maffio scuipă pe jos vinul cu gust de fiere. „Blestemate”, se gândi, „tu o să mă omori”.

Dar, înainte ca Veronica să-l omoare, Maffio voia să o facă să sufere cu vârf şi îndesat. Cu Valois trebuia să se vadă? Bine... Să se ducă şi să profite de orele petrecute cu regişorul ei, că de plătit, tot urma să plătească. Încă nu ştia cum să o pedepsească, dar cu siguranță avea să se răzbune.

Veronica îşi văzu de drum. Maffio o urmărea de la o ferestruică ce dădea spre stradă. O cerceta cu înflăcărare, mistuit deopotrivă de dragoste şi de ură. Ştia doar că o iubeşte mult, mult prea mult, şi că o urăşte tot pe-atât, mai mult decât urâse vreodată pe cineva.

11

Bazilica San Marco era înțesată de credincioşi care veniseră să asculte solemnul *Te Deum* în

onoarea lui Henric de Valois. Veronica şedea în primele rânduri împreună cu mama ei, care doar că nu leşinase când aflase de cererea regelui. Paolei i se părea că, în sfârşit, toate visurile ei de faimă şi mărire se împliniseră.

Multe curtezane înfrumuseţau lăcaşul sfânt cu veşmintele lor elegante, trăgând cu ochiul din când în când la preferata suveranului, aşa cum începuseră să o numească pe poetesa lagunei după ce zvonul despre dorinţa lui Henric al III-lea se împrăştiase în întreaga Veneţie. Puţini ştiau că regele ar fi vrut să se bucure imediat de noua lui „jucărie”, dar că distracţia fusese amânată din considerente politice pentru un alt moment.

Şuşotelile nu mai încetau. Cine ar fi aruncat o privire prin biserica ticsită de lume ar fi putut să recunoască mulţi ofiţeri şi administratori ai republicii. Mulţi erau însoţiţi de consoarte, dintre care cele mai multe erau nevoite să suporte o povară nu tocmai modestă. Veronica îi recunoscu în mulţime pe câţiva „clienţi” de-ai ei, deloc stânjeniţi de faptul că alături de soţii şedeau şi amantele. Să treacă prin faţa acelor femei îi provoca un sentiment straniu. Se simţea întrucâtva responsabilă de ruşinea pe care o vedea întipărită pe faţa lor, vinovată de suferinţa lor, de faptul că îi îndepărta, prin desfrânare, pe bărbaţi de patul conjugal, atrăgându-i în aşternuturile ei de mătase. Soţiile şi mamele acelea nu aveau cum să accepte

cu inima deschisă faptul că păcătoasele continuau să vină cu încăpățânare în casa Domnului, cu capul sus, în chip de creştine inocente. Legea însă nu lăsa loc la discuții: chestiunea fusese tranşată printr-o normă din 1543, care făcea o diferență clară între simplele prostituate – femei necăsătorite care păcătuiau cu mai mulți bărbați, nedemne să stea printre credincioşi pe de o parte, şi, pe de altă parte, curtezane – femei căsătorite sau, în orice caz, de neam bun, pentru care dragostea mercenară constituia nu o profesie oarecare, ci o artă, şi care, din acest motiv, aveau tot dreptul să ocupe chiar primele rânduri în biserică, ca şi cum ar fi fost cele mai devotate fiice ale Domnului.

Tot în primele rânduri erau şi domnii care frecventau salonul Venier. Ai fi putut să juri că nu vor să piardă nici măcar o notă din Te *Deum* dacă literații intriganți, cardinalii durdulii, poeții şi criticii de artă nu ar fi lăsat să le scape din când în când nişte căscaturi neruşinate. De fapt, îşi şopteau tot felul de nimicuri şi mulți dintre ei moțăiau cu mâinile împreunate pe burțile grase.

Când ceremonia se termină, câțiva dintre ei fură treziți de însoțitori. Printre zâmbete şi priviri cu subînțeles, se îndreptară spre ieşire. Începând cu rândurile din spate, biserica se golea alene.

Paola mergea alături de fiica ei. Voia să se asigure personal că totul este gata în locuința de lângă Santa Maria Formosa pentru vizita lui Henric de

Valois din acea seară. Contrar aşteptărilor tuturor, regele avea să vină acasă la Veronica.

Veronica urma să îl răsfețe pe rege oferindu-i tot soiul de trufandale, ca apoi să dea frâu liber meşteşugurilor pentru care era cunoscută. Invitații erau numeroşi, iar pentru primirea lor fuseseră cheltuiți mulți bani. Poate prea mulți, se gândea Paola. Dar avea neapărată nevoie să lase o impresie bună. De altfel, dogele lăsase să se înțeleagă că acelea sunt cheltuieli de protocol ale republicii şi, ca atare, banii vor fi înapoiați.

Slujnicele munciseră din greu multe zile pentru ca totul să fie gata pentru marele eveniment. Aveau de pregătit bucate alese, de curățat argintăria şi de măturat fiecare colțişor din casă. Dar nu numai. Cumpăraseră mobile elegante şi tot felul de obiecte decorative, tencuiseră o parte din fațada distrusă de umiditate, aranjaseră locul în care acostau bărcile, măturaseră străzile şi, în plus, plătiseră vecinii ca să aşeze la ferestre flori şi ghirlande.

O parte a salonului era ocupată de o masă mare, acoperită de fețe de masă brodate, pe care erau aşezate cupe din sticlă de Murano, furculițe şi cuțite strălucitoare. Cina urma să fie servită de către nişte valeți împrumutați de la palatul ducal – dogele nu avea încredere în străini – şi mâncărurile aveau să fie gustate în prealabil. În plus, într-un colț, fuseseră aduşi câțiva muzicieni care să înveselească serata.

Petrecerea avea să cuprindă două momente. Prima parte, deschisă tuturor invitaților, avea să decurgă într-un mod mai discret, fără să se depăşească o anumită limită. Apoi, la sfârşitul serii, odată plecați oaspeții incomozi, s-ar fi ajuns la punctul cheie. Ideea fusese a Paolei. La un moment dat, valeții aveau să aşeze pe masă un platou uriaş. Apoi cineva ar fi ridicat capacul şi pe platou ar fi apărut ea, ca o nouă Venus, complet dezbrăcată, gata să satisfacă dorințele regelui.

Veronica se întreba dacă nu ar fi un lucru de prost gust. Dar Paola era convinsă că ideea l-ar fi impresionat pe rege, căruia îi plăcea să fie surprins. De altfel, pentru Veronica problema nu era să apară goală. Se întreba doar dacă acea intrare teatrală ar fi fost pe placul lui Henric. Mai erau doar câteva ore până când avea să afle.

Când ajunseră acasă la Veronica verificară stadiul în care se aflau pregătirile. Nu mai era mult şi aveau să sosească primii oaspeți. Cupele de Murano, sub lumina difuză a candelabrelor aprinse, creau nişte minunate efecte de lumină, care făceau pereții să strălucească. Veronica ceruse slujnicelor să întunece încăperea, lăsând doar o licărire slabă, care să îi pună în evidență splendoarea pielii străvezii, semn al rafinamentului şi al unei poziții sociale bune. Dimpotrivă, pielea închisă la culoare sau bronzată era disprețuită, pentru că era un semn distinctiv al celor care

purtau pe trup urmele muncii sub soarele arzător.

Îndoielile şi nelinişţile fură spulberate chiar în momentul în care începu banchetul. Totul merse bine. Felurile de mâncare erau delicioase. Servirea fu ireproşabilă, demnă de masa dogelui.

Mesenii băură butoaie întregi de vin. Nivelul conversațiilor se menținu la înălțime, iar muzicienii interpretară în surdină melodii splendide. Apoi, la un moment dat, lumina deveni mai slabă. Câțiva oaspeți – aşa cum prevăzuseră gazdele – se retrăseseră, iar Veronica dispăru pentru câtva timp.

Henric se întrebă de mai multe ori unde ar putea să fie şi încerca să bea cât mai puțin cu putință. Dintr-odată, valeții intrară sprijinind pe lectică un platou de dimensiuni enorme, ascuns sub un bol de metal. Îl aşezară cu grijă pe masă şi apoi, încet, în acordurile muzicii, misterul fu dezvăluit. Veronica se ridică de pe platou, arătându-şi frumusețea extraordinară.

Henric de Valois rămase surprins şi mulțumit. Cunoscuse multe femei, dar niciuna nu reuşise să îl uimească în felul acesta. Se afla dinaintea unui trup alb, cu forme voluptuoase, încadrat de plete blonde-arămii şi răspândind un parfum de mosc şi de flori.

Aplaudau cu toții şi mulți zăngăneau cu tacâmurile în pahare, în semn de aprobare. Bărbații şi femeile de față comentau în şoaptă apariția Veronicăi, nevenindu-le să-şi creadă ochilor.

Veronica înaintă câțiva paşi pe masă şi apoi, ajutată de unul dintre valeți, care nu reuşea să îşi ia ochii şi mâinile de pe ea, se duse să se aşeze lângă rege.

— Dumneata nu eşti din lumea asta. Poate o nimfă a pădurilor, venită să mă răpească, zise Henric apucând cu dinții nişte boabe de struguri.

Un elegant maestru de ceremonii, ales din rândul oaspeților francezi, avea grijă, în tot acest timp, ca vinul să nu lipsească niciodată de pe masă şi ca farfuriile să fie strânse imediat ce se goleau, deşi Henric era deja ațâțat de cu totul alte pofte.

Tânărul rege începu să îi mângâie delicat pielea, plecând de la sâni şi oprindu-se pe şolduri, cu o atingere uşoară, abia simțită.

Veronica simți delicatețea mâinilor lui moi, de catifea. Acesta era deci capriciosul rege? Se „războise” cu bărbați mult mai grosolani, se gândi ea.

Henric se ridică. Înălță cupa şi îi salută pe toți.

— Rămâneți în voie, continuați să mâncați şi să beți în cinstea mea, prieteni. Vă rog să mă scuzați, dar un angajament mă cheamă altundeva.

Zâmbi şi bău din cupă, apoi o luă de mână pe Veronica şi ieşiră uşor din sala în care invitații începuseră din nou să râdă, să bea şi să glumească.

Laura şi un valet de-al regelui fură primii care intrară în cameră. Bărbatul cercetă totul cu

privirea, controlând chiar şi sub pat. Apoi făcu semn suveranului că totul este în ordine. Veronica şi Henric îşi făcură intrarea. Slujnica închise uşa, iar valetul rămase de gardă afară.

De-abia atunci Henric lăsă mâna Veronicăi şi începu să se dezbrace. Gesturile lui erau lente, deloc dezordonate sau smucite. Păstra în mişcări un aer de regalitate, chiar dacă nu avea corpul vânjos al unui condotier, ci mai degrabă trupul plăpând al unui tinerel imberb şi fragil. Însă avea nişte şolduri frumoase, pântecul încă plat şi se parfumase, deşi era încă incert dacă îşi făcuse chiar şi baie. Francezii erau recunoscuți pentru igiena lor precară.

Când Veronica îl văzu fără haine, înțelese că îl posedă în totalitate. Crezuse că va fi el cel care va conduce jocul. În schimb, îl găsi intimidat, nesigur, pe alocuri aproape neîndemânatic. Cum putea să fie atât de... speriat? începu deci să exploreze corpul tânărului amant, coborând uşor spre pântece şi zăbovind acolo îndelung, în timp ce liniştea încăperii era întreruptă de sărutările ei şi de horcăielile bărbatului, care deveneau tot mai dese. Fu o noapte lungă, în timpul căreia Henric cunoscu un extaz cu totul nou pentru el. Celor care îl întrebară a doua zi le răspunse că nu putea să descrie în cuvinte bucuria acelei nopți, paradisul prin care trecuse cu ochii deschişi, munții pe care îi escaladase în căutarea unei plăceri pe care până

atunci nici măcar nu şi-o putuse închipui. O noapte întreagă, care însă după spusele lui durase foarte puțin.

Henric urma să plece în Franța cu o dulce amintire. La darul neprețuit pe care i-l făcuse deja regelui, Veronica adăugă şi un mic portret şi două sonete, compuse special pentru ocazie. În ele îi mulțumea regelui pentru timpul petrecut împreună. Înainte să plece, Henric îi trimise un minunat colier preferatei lui, zicându-i că este o bijuterie de familie la care ține foarte mult şi la care doar pentru ea se îndură să renunțe. De fapt, după cum se dovedi după aceea, era unul dintre numeroasele coliere pe care le sustrăsese din Polonia în momentul fugii sale. În orice caz, era de o valoare inestimabilă şi doar cu el ar fi putut să acopere de o sută de ori ce cheltuiseră pentru eveniment. Lucru care, oricum, nu o împiedică pe madona Paola să ceară la finanțele republicii remunerarea pentru cheltuielile suportate.

Iată deci că miturile erau demontate, că persoanele înfățişate într-un anumit fel se dezvăluiau mai bune decât renumele lor. Asta credea Veronica despre Henric, care până la urmă se dovedise delicios.

Vestea înflăcăratei întâlniri se răspândi în scurt timp în toată Veneția. Cu toate detaliile pe care nu le puteau şti decât cei care fuseseră la cină. Nu exista niciun dubiu că Paola fusese cea care dăduse

un imbold zvonurilor. La acestea se adăugară apoi şi bârfele servitorilor, ale valeților şi ale musafirilor.

Unii ziceau că în acea noapte se atinseseră culmile desfrâului, alții, că Henric rămăsese atât de secătuit, încât dormise apoi două zile fără întrerupere. Se spunea că Veronica satisfăcuse plăcerile regelui în cele mai perverse feluri, în timp ce alții sugerau pe ocolite că petrecerea se transformase într-o orgie. În sfârşit, fiecare punea câte ceva de la el, fără ca nimic să poată fi verificat sau demonstrat. La urma urmei, nu voiau decât să vorbească despre asta, ca să arate că ştiu mai multe decât alții şi că pot dezvălui „picanterii” cunoscute doar celor din anturajul protagoniştilor.

Veronica află fiecare detaliu. Îi fură povestite în amănunțime toate poveştile care circulau pe marginea nopții ei cu Henric.

— Dacă aş fi făcut fie şi numai a zecea parte din lucrurile care mi se atribuie, spuse ea neştiind dacă să râdă sau să se îngrijoreze, ar fi trebuit să rămânem îmbrățişați cel puțin zece zile!

Asta fu tot ce spuse. Lăsă ca fiecare să creadă ce vrea. Numai astfel de zvonuri puteau face ca noaptea ei cu Henric să devină legendă. Pentru ea, câştigul ar fi fost enorm. Ar fi fost invidiată de femei şi dorită de bărbați, chiar mai mult ca înainte.

Veronica nu fu foarte clară nici măcar cu mama ei. Îi zise doar că nu se întâmplase nimic deosebit față de alte întâlniri. Că regele este un bărbat ca

toți ceilalți, doar că ar trebui să se spele mai mult. În rest, puțină îndemânare şi încă şi mai puțină fantezie.

— Dar te-a... Vreau să zic, a încercat să...

— Vrei să ştii dacă m-a sodomizat? întrebă ea fără ruşine.

Paola dădu aprobator din cap.

— Bineînțeles, a fost primul lucru pe care l-a făcut.

Paola înghiți în sec. Mai puse şi alte întrebări, dar Veronica nu răspunse. Mama protestă, susținând că are dreptul să ştie, pentru că era meritul ei dacă mersese totul bine.

— Îți ajunge să ştii că a fost amabil. N-a luat nimic din ce nu i-am dat eu de bunăvoie.

După câteva zile, regele se pregăti de plecare.

Amintirea lui în mintea Veronicăi era încă vie. În mâini ținea prețiosul colier şi se întreba cine ar putea fi atât de bogat încât să îl cumpere. Avea de gând să-şi ia o casă frumoasă la țară, pe continent, unde să se retragă în timpul lunilor de vară.

În timp ce se gândea care ar fi locația cea mai potrivită în care să-şi petreacă iernile, Laura anunță sosirea patricianului Domenico Venier.

Vestea o mulțumea pe Veronica. Bătrânul era foarte legat de ea, dar dintr-un sentiment deosebit, ca ataşamentul unui mecena pentru protejatul său sau ca dragostea unui tată pentru fiica lui. Bunul Domenico lăuda calitățile intelectuale ale Veronicăi,

nu aspectul ei fizic. Şi asta era suficient pentru a-l face diferit față de ceilalți bărbați. Ea îl vedea mai mult ca pe un bunic decât ca pe un protector. Şi adeseori îi vorbea deschis, chiar dacă era mult mai în vârstă decât ea şi atât de slăbit, încât de multe ori se vedea nevoit să rămână închis în casă.

Dar când putea, Domenico nu rata nici măcar o ocazie să o invite la el pe Veronica sau să meargă la ea în vizită. Erau legați printr-o afecțiune profundă, pecetluită de un respect total şi necondiționat.

Pe Venier nu îl interesa cu câți bărbați îşi împărțea Veronica patul. Nu îşi dorea să se numere printre ei şi cu atât mai puțin să fie prețuit pentru altceva decât cultura sa vastă. Însă pretindea – şi avea grijă – ca toți să îi poarte Veronicăi respect. În cercul său şi, dacă se putea, şi în afara lui. De aceea îl certase de nenumărate ori pe nepotul său, Maffio, care o atacase dur pe tânără, aruncându-i epitetele cele mai vulgare, la care Domenico obişnuia să răspundă cu binecunoscuta vorbă „cine se tachinează se iubeşte”.

În acea după-amiază, Domenico avea dureri la un şold.

— Of, draga mea, aerul Veneției nu mă ajută. Chiar cred c-o să trebuiască să plec o vreme din oraş ca să-mi revin.

— Îmi pare atât de rău, dragul meu prieten! Vrei să te însoțesc?

— Chiar ai face-o?

Veronica se uită țintă la el. În ochii lui nu era nicio urmă de răutate. Doar uimire.

— Şi de ce n-aş face-o? Pierd atât de mult timp cu bărbați insignifianți! Să petrec câteva zile cu dumneata nu ar putea decât să mă îmbogățească.

Domenico zâmbi. Îi luă mâna într-ale lui şi o mângâie.

— Eşti ca o fiică pentru mine, spuse el cu sinceritate. Dar nu ți-aş cere niciodată un asemenea sacrificiu. Te-ai plictisi de moarte. Şi apoi, nu-mi place să mă vezi în starea asta... Oi fi eu bătrân, dar am încă mândria mea.

Râseră împreună. Apoi Domenico, ca să schimbe subiectul, spuse:

— Am auzit de portretul pe care i l-ați dăruit regelui Henric.

— Măcar atât puteam să fac pentru el.

Domenico încuviință din cap.

— Ştiu că mulți vă critică pe la spate, cu toate că şi-ar da şi o mână ca să fie în locul dumitale.

— Sunt obişnuită cu invidia, deja nu mai are niciun efect asupra mea.

— Dar de data asta ar putea fi periculoasă. Dacă pot să-mi permit să-ți dau un sfat, rămâi liniştită pentru o vreme, prea multă expunere ar putea să-ți facă rău.

— O să urmez sfatul dumitale, Domenico.

— În plus, zise el mai departe, aş vrea ca mâine să vii acasă la mine. Am o surpriză pentru tine.

— O surpriză? făcu ea bătând din palme. Despre ce e vorba?

— Niciun indiciu! Pe mâine!

12

Salonul din Casa Venier putea să se mândrească, la fel ca de obicei, cu prezența subtililor literați şi a artişştilor de orice fel. Erau deja câțiva ani de când reşedința primitoare a lui Domenico Venier devenise un loc de întâlnire pentru pictori faimoşi, care veneau să vorbească despre tot ce înseamnă cultură, modă sau distracții şi să asculte muzică şi poezii.

Nu era neobişnuit ca mulți tineri talentați să folosească acele reuniuni ca pe o rampă de lansare, pentru a-şi face cunoscute lucrările în rândul artişştilor al căror verdict conta. Cei care erau promițători nu treceau neobservați, iar salonul era o ocazie perfectă pentru a răspândi până şi cele mai excentrice idei sau pentru a promova noi curente.

La una dintre aceste întruniri, Domenico Venier cunoscuse un tânăr şi talentat artist, Federico Contarini, crescut în umbra celebrului său maestru, Jacopo Robusti, cunoscut ca Tintoretto.

Şi Veronica avusese ocazia să îl cunoască pe Tintoretto, unul dintre numeroşii artişşti care binevoiseră să frecventeze salonul ei intelectual. Nu ştia însă de existența acestui elev, pe care, în

schimb, Domenico îl remarcase imediat. Uimit de talentul său, îi comandase mai multe lucrări care aveau apoi să împodobească una dintre vilele de la țară al patricianului şi marele salon din Casa Venier, în care bătrânul îşi primea prietenii. Elevul lui Tintoretto îi sugerase un număr important de subiecte: scene de vânătoare, reprezentări mitologice, portrete ale lui Domenico, poate în compania unui cățeluş, peisaje din Veneția... Dar bătrânul amfitrion ştia deja ce vrea.

— Desigur, desigur, dragul meu prieten... o să faci şi lucrurile astea. Dar mai întâi vreau un portret.

— În cazul ăsta, o să trebuiască să pozezi, fu răspunsul lui Contarini.

Domenico râse din toată inima.

— Ce ai înțeles tu? Nu vreau să faci un portret cu mine. O să faci un minunat tablou, pictând-o pe Veronica Franco. Şi o vreau complet goală.

Federico auzise vorbindu-se adesea despre ea, încă de când sosise la atelierul maestrului său. Mulți lăudau frumusețea acestei femei, preaslăvindu-i culoarea pielii şi eleganța purtărilor. Dintr-un motiv sau altul, deşi numele ei era pe buzele tuturor, nu reuşise niciodată să o întâlnească.

Tintoretto îi auzea pe clienții ei, patricieni şi negustori bogați, descriind-o extaziați. El însuşi o cunoştea, dar nu se pronunțase niciodată cu privire

la farmecele ei. Ştia că meseria lui presupune şi să asculte mărturisirile clienților bogați, fără să se implice însă prea mult. Acest fapt îl ajuta să le înțeleagă firea mai bine, ca apoi să o reproducă în tablourile lui.

Federico încă îşi amintea ziua în care, la cincisprezece ani, îşi însoțise fratele la Podul Țâțelor. La vederea femeilor provocatoare care se arătau la ferestre, întrebase care dintre ele este Veronica Franco.

— N-o s-o găseşti aici, i-a răspuns distrat Lodovico Contarini, uitându-se fascinat la sânii bogați ai Chiarettei Padovana, o curtezană binecunoscută pentru formele sale generoase şi pentru desfrânarea ei. Ea e preferata mea, a şoptit Lodovico, cu ochii larg deschişi şi visători ai unuia care vede un miraj. Mi-aş cufunda capul în decolteul ei ore în şir.

— Du-te la ea, l-a sfătuit cu toată candoarea timidul Federico.

— Bietul meu frățior, a zâmbit iritat celălalt. Astea nu-s de nasul nostru. Ca să cumperi fie şi un sărut de-al lor, trebuie să ai mulți scuzi zdrăngănind în buzunar.

Lodovico îşi dădea aere de expert, chiar dacă era doar cu doi ani mai mare decât Federico.

— Un scud e mult... Doar pentru un sărut? Dar de ce să plătească cineva atâția bani ca să fie cu o femeie? Ar fi mai uşor să găseşti o soție, pe care să

poți s-o atingi şi s-o săruți ori de câte ori vrei.

Lui Federico i se părea o soluție cu mult mai practică şi mai economică.

Ludovico i-a dat o palmă uşoară.

— Prost mai eşti... Ce ştii tu? O soție e o soție. O curtezană e altceva! Femeile cu care te căsătoreşti se transformă. Sunt ca nişte monştri. Le iei de soție pentru că sunt delicioase şi apoi îți otrăvesc viața. Se fac cicălitoare, se îngraşă ca un burduf de vin şi îți fac viața imposibilă. Nimeni nu rămâne mulțumit de soția lui, crede-mă.

Federico, auzindu-l dând astfel de sentințe, i-a aruncat o privire ironică.

— Nu ştiam că ai fost căsătorit de atâtea ori.

— Ia mai taci, animalule! Am prieteni care au trecut prin asta. Şi-mi povestesc cum e în fiecare zi.

Federico nu a mai spus nimic. Era convins însă că fratele lui exagerează. Nu toate soțiile se preschimbau neapărat în nişte vrăjitoare. Lua exemplul mamei sale, care fusese femeia cea mai blândă din lume. Şi nu i se părea că tatăl lui avusese vreodată motive să se plângă de ea.

O vedea îmbrăcată mereu în aceleaşi haine închise la culoare, neapărat negre sau gri. Cu bonețica bine strânsă, îşi acoperea pletele atât de bine încât Federico nici nu ştiuse vreodată ce culoare au. Chiar şi când dormea, îşi purta părul strâns într-un coc ascuns de ochii tuturor. Zilele ei era împărțite între muncile de gospodărie – nu îşi

permiteau să țină vreo slujnică – şi piață. Aveau şi o grădină mică de zarzavaturi, în care părea să îşi petreacă cele mai liniştite momente. Cu toate acestea, nu stătea acolo decât ca să dea de mâncare găinilor şi să aibă grijă de puținele verdețuri pe care reuşea să le îngrijească. Trăsăturile ei aspre se îndulceau doar când întâlnea privirea celor doi băieți. Cu soțul schimba doar câteva cuvinte. Numai esențialul. Asta şi pentru că săracul muncea de dimineața până seara, până cădea din picioare; se întorcea acasă doar cât să mănânce o gustare şi să doarmă. Uneori trecea puțin şi pe la han, de unde se întorcea mirosind a băutură şi atât de cherchelit, încât nu mai nimerea nici măcar scara de lemn care ducea spre culcuşurile din paie. De obicei, se prăbuşea pe podeaua din bucătărie cu mult înainte de a ajunge la scară. În privința asta, îi dădea totuşi dreptate fratelui său. Nu exista prea multă plăcere în căsnicie. Dar şi ai lui fuseseră tineri cândva. Şi probabil se iubiseră. De altfel, nu o auzise niciodată pe mama lui vorbindu-l de rău pe soț. Îl certa, bineînțeles, iar uneori îl trezea cu lovituri de mătură. Dar dincolo de asta nu trecea. Iar el nu o lovise pe femeie decât o singură dată, când ea pierduse prosteşte o pungă cu câțiva bănuți.

Federico a tot admirat spectacolul de la Podul Țâțelor, până când Lodovico i-a mai tras o palmă

uşoară, aducându-l cu picioarele pe pământ.

— Să mergem acum. Mâine te duc undeva.

Şi s-a ținut de promisiune. Fie dintr-un soi de sadism care îl îmboldea să facă ce îşi propusese, fie pentru că şi el era de fapt doritor să meargă. Era convins că pentru cel mic venise vremea înțărcării. Iar el, Lodovico, avea să fie cel care îl va duce să cunoască plăcerile cărnii.

După ce a luat cu el câțiva bănuți, şi-a târât fratele până la podul Rialto. Ascunse pe la colțuri, în penumbră, prostituatele se ofereau trecătorilor. Bărbați căsătoriți sau nu, bătrâni cu pielea lăsată şi zbârcită, tinerei fără prea multe pretenții şi cu încă şi mai puțini bani în buzunar, cu toții îşi căutau o femeie şi se împreunau gâfâind ca animalele, abia adăpostiți de privirile trecătorilor.

Federico a simțit un fior. S-a blocat dintr-odată şi i-a fost imposibil să continue. Ce vedea nu îi plăcea deloc. Unde îl dusese Lodovico, ce era locul acela? Şi femeile acelea urâte şi scârboase ce voiau de la el? De ce îl priveau arătându-şi sânii lor veştejiți, rânjind cu gura lor ştirbă şi sulemenite ca nişte harpii?

A băgat de seamă că nu toate sunt îmbrăcate în acelaşi fel. Unele aveau haine bărbăteşti, iar altele îşi țineau fustele ridicate până sus, arătându-şi cu obscenitate goliciunea. La o privire rapidă, nu se vedea nici măcar una demnă măcar de o monedă.

— De ce suntem aici? a întrebat el înfricoşat.

Bănuia intențiile lui Lodovico şi nu voia să se arate slab, dar nici nu putea să îşi înfrângă o anumită repulsie.

— Vezi tu, Federico, l-a certat celălalt cu aplombul unui cunoscător, şi printre curtezane există o diferențiere socială. Cele pe care le-ai văzut ieri arătându-şi grațiile unui puhoi de bărbați care se călcau în picioare să ajungă mai aproape de ele sunt oneste, adică de neatins pentru noi.

— Şi astea ce sunt? a întrebat Federico, interesat de întorsătura pe care o luase conversația.

— Astea sunt prostituatele care cutreieră sub poduri. Ele au reputația cea mai proastă. Sunt biete târfe, care se vând ca să aibă din ce trăi, oferindu-se oricui. O fac pentru câțiva bănuți. Şi să nu te aştepți la nimic deosebit. Sunt împuțite, duhnesc a pişat şi a dinți stricați. Dar sunt singurele pe care bărbații ca noi şi le pot permite. Asta dacă nu începi să vânezi servitoare şi slujnice. Dar dacă eşti prins eu d-alea, s-ar putea să rămâi fără boaşe!

În timp ce Lodovico îi tot dădea înainte, explicându-i de-a fir a păr cine sunt acele „doamne”, de tânăr se apropiase o prostituată bătrână, atrasă de frăgezimea băiatului.

— Ia vino cu mine, micuțule! Să te-nvăț eu nişte lucruri... Nu-mi datorezi nimic, pentru tine e totul gratis, a spus ea şi a râs cu poftă, arătând o gură înnegrită ca un şemineu stins.

Federico a rămas împietrit. L-a înhățat de braț pe fratele lui, care s-a desprins repede din strânsoare.

— Nu face pe pişăciosul! i-a strigat o altă femeie, aşezată lângă un lighean şi cu o pisică mare, care îi dădea târcoale. Doar nu te mănâncă!

— Lasă-l în pace, a intervenit în sfârşit Lodovico, după care s-a întors către Federico şi l-a invitat să îl urmeze.

— Unde mergem? a întrebat Federico lipindu-se de el, recunoscător că nu îl lăsase în voia acelei scorpii.

Au ajuns în scurt timp la un han în care, chiar de la intrare, tinere prostituate îşi arătau coapsele ferme, sânii încă bine făcuți şi buzele cărnoase. Erau cu siguranță îmbrăcate mai bine decât cele de dinainte.

— Ia uite câtă marfa! a exclamat Lodovico întorcându-şi capul pretutindeni şi lingându-şi buzele.

— Astea de ce nu stau la Podul Țâțelor? Nu mi se par aşa urâte.

— Pentru că sunt străine. Numai venețienele au voie să îşi primească clienții la pod. Mai încolo, cum ai văzut, sunt bătrânele, resturile, pentru cei mai disperați. Aici însă ai de unde alege şi au prețuri acceptabile.

În timp ce Lodovico vorbea, Federico deja pusese ochii pe o tânără, atras de gâtul ei de alabastru, de buzele voluptuoase şi de superbele bucle negre.

Avea trăsături fine, care îi aminteau de anumite femei despre care se spunea că vin din Orient.

— Aha, văd că ai ales... zise Lodovico.

De fapt, Federico doar o admira pe fată, ca şi cum s-ar fi aflat în fața unei frumoase opere de artă. Nu se simțea încă pregătit. Dar în acea seară nu era el cel care făcea regulile jocului. Lodovico i-a şoptit tinerei câteva cuvinte la ureche, iar ea, cu grație, l-a invitat pe Federico să se apropie.

— Du-te acum, când termin vreau să te găsesc aici, a spus Lodovico râzând.

Şi-a ales o fată corpolentă, cu nişte sâni enormi, şi s-a îndepărtat cu ea. Tânăra cu bucle negre l-a luat pe Federico de braț şi l-a tras după ea într-o fundătură de lângă han. Pe băiat îl cuprinsese panica. Şi acum? Ce era de făcut? Putea, desigur, să fugă şi să se întoarcă acasă, unde mama lui ar fi sărit imediat să îl apere. Dar ar fi devenit batjocura fratelui mai mare, care cu siguranță ar fi povestit pățania tuturor prietenilor şi cunoscuților.

— Cum te cheamă? a întrebat el cu un nod în gât, sperând ca fata să se mulțumească doar să vorbească, fără să ceară şi altceva.

— Angela, i-a răspuns ea, revărsând asupra lui un zâmbet minunat.

Vocea îi era catifelată, dar avea un accent străin. Din local răzbătea o muzică stridentă de flaute şi darabane vesele. Pe uşă era un du-te-vino continuu de tineri şi mai puțin tineri, de bărbați şi femei.

Niciunul nu părea deranjat de zarvă şi de obscenităţi. Bărcile treceau prin apropiere, iar marinarii, cu eventualii lor clienţi, aruncau cel mult priviri curioase. Nu se vedeau nicăieri soldaţi sau ofiţeri care să facă ordine în haosul acela. Fiecare făcea numai ce credea de cuviinţă. Până la urmă, erau la Veneţia, nu la mănăstire.

Federico începuse să simtă o moleşeală ciudată. Ar fi vrut să atingă obrazul neted şi fraged al fetei, dar, în acelaşi timp, îi era teamă. Îşi imaginase de câteva ori cum ar fi fost „prima dată”. Totuşi, una era să visezi cu ochii deschişi şi alta, să trăieşti pe propria piele. Ce drog puternic putea să fie trupul unei femei disponibile! Ar fi putut să ia minţile oricui. Adesea îşi provocase singur plăcere, aşa cum era firesc la vârsta lui. Dar în clipa aceea, în faţa sânului care începea să se dezvelească şi a zâmbetului care parcă îl invita, sângele îi clocotea în vine şi mii de voci îi strigau că nu e un păcat, că tot ce vede este un dar care nu trebuie refuzat.

Angela şi-a descoperit sânii. I-a luat o mână şi a aşezat-o pe pieptul ei. Apoi, când a văzut că tânărul pierde orice control şi se lasă cu totul în voia ei, l-a condus către o intrare. De acolo au urcat câteva trepte şubrede, care scârţâiau sub paşii lor. Au ajuns imediat într-un coridor strâmt şi cu tavanul de lemn atât de jos, încât Federico aproape că îl atingea cu capul. Două torţe, una la fiecare capăt, le luminau drumul. La stânga şi la dreapta erau

nenumărate uşițe. Fiecare ascundea câte un mic alcov urât mirositor. În cămăruța în care au intrat nu erau decât un culcuş de paie şi un lighean plin ochi cu apă.

Se găseau chiar deasupra hanului. Printre scândurile strâmbe răzbăteau crâmpeie de lumină, lăsând să se vadă firele de praf care zburau în aer. Muzica, vocile clienților şi gălăgia din cârciumă se auzeau încă foarte tare. Zgomote răzbăteau şi din alcovurile de lângă ei. Federico auzea gemete, fraze întretăiate, urlete de plăcere... sau de durere?

Se lăsase cuprins de iureşul acelei cacofonii infernale. Nu opunea nicio rezistență, ca şi cum locul în care se afla ar fi făcut imposibilă orice împotrivire. Fata cerceta sub brâul lui. El s-a făcut violet, dar mâinile experte ale tinerei continuau să îşi facă de lucru. Nu reuşea să îşi ascundă excitația, ca şi cum corpul lui ar fi fost, în acel moment, separat de mintea lui, răspunzând la chemări sălbatice, care scăpau de sub controlul rațiunii.

Ea l-a trântit pe culcuşul de paie şi a început imediat să se dezbrace. Cineva bătea ritmic cu o mână în peretele de lemn al alcovului de alături, de parcă ar fi vâslit.

Angela s-a aşezat pe pântecul lui, arcuindu-şi spatele şi împingându-şi sânii în față.

— Îți plac? l-a întrebat.

— Cum? a bâiguit el, absolut incapabil să se

gândească la un răspuns coerent. În celălalt alcov, un răget de felină i-a făcut pielea de găină.

— Vrei să mă atingi?

Federico a întins mâna, ca apoi să şi-o retragă imediat. Angela a izbucnit în râs.

— Eşti un pic cam ciudat, a zis ea, dar măcar eşti drăguț.

Doar atunci Federico şi-a dat seama că are în față un trup perfect, plăpând, dar armonios, pe care ar fi vrut să îl imortalizeze pe loc într-un tablou. Dar Angela nu era acolo ca să i se facă portretul, chiar dacă pentru Federico asta ar fi fost mai uşor decât ce aştepta ea cu adevărat de la el.

— Pentru mine este prima dată, a murmurat el, dar Angela se aplecase deja deasupra lui şi începuse să îi muşte uşor o ureche, ca apoi să coboare pe gât şi pe urmă mai jos, tot mai jos... Nici nu şi-a dat seama când mâinile ei experte i-au desfăcut pantalonii.

Federico a închis ochii. Simțea gura ei caldă şi auzea cuvintele dulci pe care le rostea, ca şi cum ar fi fost doi amanți adevărați, nu o prostituată cu clientul ei. Dar poate că şi aceste femei simțeau uneori plăcere, se gândea el. Poate cu cei tineri, care încă mai au dinți şi nu duhnesc a ceapă. Şi nu put a căcat. Poate că mirosul proaspăt al tinerilor le amintesc prostituatelor senzații de mult uitate...

Poate că atunci când sunt cu un băiat, simt mireasma inocenței, a purității.

Plăcerea a fost scurtă, dar i-a lăsat un gust dulce pe buze, gustul pielii Angelei. În aer încă se simțea parfumul de scorțişoară al trupului ei, pe care ea se grăbise să îl acopere imediat ce terminaseră, gata să se ofere unui nou amant pasager.

13

Angela fusese prima lui femeie, iar Federico nu avea să o uite niciodată.

Multe lucruri se schimbaseră în cei opt ani care trecuseră de atunci. Fratele lui, Lodovico, îşi găsise o soție, pe fiica trupeşă a brutarului, avea două fetițe, grăsuțe şi rotunde, contractase o boală venerică foarte urâtă şi rămăsese aproape orb în urma unei bătăi cu un bețivan. Patima pentru cârciumi şi târfe îl urmărea pretutindeni, obligându-l să împace cu greu rolul de soț cu cel de curvar. Cea pe care şi-o alesese ca parteneră de viață de multe ori îl târâse acasă de prin culcuşurile de paie jegoase în care lăsase urmele prezenței sale.

Soția îl trezea aruncându-i în față găleți de apă rece ca gheața, care aveau efectul de a transforma instantaneu somnul liniştit al bețivului în furia unei bestii capabile să se năpustească fără milă asupra trupului enorm al bietei femei, pe care el nu o credea capabilă să simtă prea multe şi pe care, prin urmare, nu o considera prea feminină. În această privință, îşi spunea Federico, Lodovico

văzuse bine. Soția lui chiar se îngrăşase teribil după nuntă, fără vreo cauză aparentă.

Dar nu se despărțeau. Poate pentru că el avea nevoie de pâinea pe care i-o asigura lucrul la cuptorul socrului. Poate pentru că, la urma urmei, țineau unul la celălalt. Şi asta îi permitea lui Lodovico să suporte mustrările necontenite ale tatălui Mărgăritei, care nu scăpa nicio ocazie de a-l taxa drept trândav, pierde-vară, curvar şi bețivan. După răbufnirile tatălui şi ale fiicei, în urma a nenumărate escapade, temându-se să nu fie aruncat în stradă, Lodovico luase pentru câtva timp un aer şi o atitudine respectabile. Nu voia să ajungă să ceară pomană pe la vreo răscruce.

Federico, în schimb, era făcut din alt aluat. Şi părinții îşi dăduseră seama de asta imediat. Încă de mic copil, se arătase meditativ şi sensibil. Erau momente în care părea pierdut în lumea lui, prin care rătăcea visător, gândind la misterele universului şi ale existenței umane.

— Cum de noaptea este înseninată de stele şi de lună, tată? întreba în serile cristaline, când uita de sine, cercetând ore în şir, cu nasul în sus, bolta cerească.

Tatăl său, om bun, care nu dăduse niciodată pe la şcoală şi care nu ştia decât să muncească cu brațele în Arsenal, îi răspundea că Dumnezeu este cel care umpluse cerni de acele minunate obiecte luminoase, pentru a face întunericul mai puțin

întunecat şi inima omului mai puțin singură.

Şi, tot de mic copil, Federico arătase o pasiune ieşită din comun pentru culori şi desene. Tatăl său făcuse o plecăciune atât de adâncă, încât mai avea puțin şi îşi atingea nasul de podea când îl implorase pe maestrul Jacopo Robusti să îl accepte ca ucenic în atelierul lui. Lui Federico îi scânteiaseră ochii cei mari şi negri atunci când Tintoretto spuse „da”.

— Pare un băiat şcolit şi harnic, spusese Tintoretto, dar o să trebuiască să facă tot ce îi zic eu. Dacă iese din cuvântul meu, în secunda următoare îl trimit acasă.

— Nu vă îngrijorați, domnule, n-o să vă dezamăgească, răspunsese tatăl, ținându-l pe Federico de mână.

Pe urmă întocmiseră în fața notarului contractul prin care Tintoretto se angaja să îl țină la el un număr de ani, până îl învăța „meseria”. În schimb, băiatul urma să facă orice lucru i-ar fi poruncit maestrul. Casa şi masa îi erau asigurate, precum şi un veşmânt şi o pereche de încălțări.

Mama lui plânsese când Federico plecase de acasă. Deşi atelierul era destul de aproape de casă, treburile zilnice erau multe şi de aşa natură, încât îi lăsau prea puțin timp pentru a-i vizita pe ai lui, pe care oricum nu avea voie să îi vadă decât duminica.

Acomodarea cu atmosfera din atelier fusese destul de grea. Ceilalți ucenici râdeau de el, îl luau

peste picior şi îl băteau. Lucruri fireşti, pentru care tatăl îl pregătise.

— Eşti cel mai mic, o să-şi descarce pe tine toate frustrările.

Şi el încasase totul cu stoicism. Tăcut, conştiincios, niciodată nepoliticos sau îngâmfat, făcea ce i se cerea, căutând să păstreze relații bune cu toată lumea. Ceilalți ar fi putut să îl ia drept o fire slabă, dar, într-un sfârşit, s-au obişnuit să îl aibă în preajmă. Astfel, noutatea sosirii lui a trecut destul de repede, iar împreună cu ea, şi palmele şi glumele.

Nu exista vreo comandă mai deosebită în atelier pe care maestrul să nu i-o încredințeze lui când nu putea să o dea celor mai buni ucenici de-ai săi. Iar el o ducea la bun sfârşit cu sârguință, lăsându-se învăluit, în momentele de pauză, de parfumurile îmbătătoare care pluteau în atelier. Printre îndatoririle cele mai obositoare era aceea de a face curat după ceilalți. Strângea pânzele, mătura podelele, îndepărta pânzele de păianjeni, spăla scândurile de lemn, schimba paiele, aranja uneltele de lucru. Apoi, după ceva timp, maestrul a hotărât să îl aşeze pe lângă un ucenic de-al lui, cu care a învățat să fărâme minerale şi scoarțe, să diferențieze pigmenții şi să îi facă mai vii, pregătind culorile pentru pânză. Avea o înclinație deosebită pentru pigmenții aprinşi şi puternici, cum ar fi cinabrul, din care crea un colorit roşu ca sângele,

care i se părea pur şi simplu minunat.

În ciuda trupului plăpând, muncea la piuă fără oprire, cu puterea a trei bărbați puternici, până când maestrul îi zicea că este suficient. Uneori, Tintoretto era mişcat până la milă de flăcăul care trudea pentru el cu devotamentul unui servitor, fără să crâcnească sau să ceară vreodată vreo pauză. Atunci îi dădea voie să îşi exerseze mâna pe o bucată de lemn, cu un vârf de plumb. Zi după zi, lună după lună, a reuşit să îşi perfecționeze tehnica şi să îşi însuşească secretele meseriei, atrăgând în scurt timp laudele maestrului.

Tintoretto era un om ursuz, însă ştia să acorde răsplata cuvenită celor care excelau în munca lor. Singura sa grijă era ca tinerilor să nu li se urce laudele la cap. Din acest motiv, putea să pară uneori zgârcit cu elogiile. Dar cu Federico era altfel. Ştia bine ce fel de ucenic are dinaintea lui. Băiatul era isteț şi cu siguranță nu se pierdea pentru un „bravo” sau „ai făcut o treabă excelentă”. Era conştient de faptul că mai are încă mult de învățat.

— Dacă o ții tot aşa, în scurt timp o să fii mai bun decât mine, i-a zis într-o zi.

Pentru Federico, aceste vorbe au fost darul cel mai frumos pe care l-a primit vreodată.

După mulți ani petrecuți în studiu, în umbra maestrului, comanda lui Domenico Venier era una dintre cele mai importante pe care le primise până atunci.

Lui Federico îi plăceau în mod deosebit portretele. Erau specialitatea lui, în care putea să îşi pună în valoare atenția pe care o acorda detaliilor şi abilitatea de a le transpune într-un mod armonios, în acord cu ansamblul compoziției. În plus, era convins că un portret bun trebuie să comunice observatorului şi caracterul subiectului, dincolo de aspectul fizic.

Când a aflat că trebuie să o picteze pe Veronica Franco, sarcina i s-a părut încă şi mai încântătoare. Cu ea avea în comun interesul pentru poezie – se zicea că versurile ei sunt sublime – şi dragostea pentru artă.

Cât despre faptul că era o curtezană, acesta era ultimul dintre gândurile sale. La drept vorbind, din ziua în care se „luptase” cu Angela, nu mai avusese legături cu nicio femeie. Nu fusese o alegere gândită; pur şi simplu soarta făcuse să fie prea ocupat cu penelurile şi cu paletele pentru a se putea dedica şi altor lucruri. Adevărata lui dragoste era pictura, pentru restul nu avea timp. În acel moment din viața lui femeile erau, într-adevăr, nişte creaturi minunate, dar doar pentru că puteau să ajungă pe o pânză. I se întâmplase adesea să aibă în față modele foarte frumoase, fete îmbrăcate sumar, care pozau pentru un tablou sau altul. Dar nu se gândise niciodată să profite de situație, cum făceau mulți dintre colegii lui. În atelier, din această cauză ceilalți ucenici ziceau că e o fetiță.

Dar pe el nu îl interesa.

Angela însă îl tulburase, în privința asta nu încăpea nicio îndoială. Săptămâni în şir, nu făcuse decât să se gândească la cele întâmplate. Nu mai putea să îşi scoată din minte imaginea trupului ei gol. Şi astfel, gălăgia din han, gâfâitul şi suspinele îi intraseră în cap, răsunându-i încontinuu în timpane. Suspendat între realitate şi vis, se vedea târât de femeile pe care le întâlnise în acele locuri rău famate şi, ca un învățăcel care depinde în totalitate de cuvintele care ies dintre buzele maestrului, se simțea incapabil să se opună. Le vedea în jurul lui, atingându-l şi mângâindu-l cu mâinile lor obişnuite cu desfrâul. Atunci se trezea transpirat, excitat şi respirând greu.

În mai multe rânduri dăduse târcoale hanului pe furiş, imaginându-şi ce se întâmplă între pereții lui şi sperând să o vadă pe Angela. Şi, când se întâmplă să o zărească, fugea imediat mâncând pământul. În momentele în care întâlnea privirea fetei celei oacheşe, inima începea să îi bată mai tare, gura i se usca şi i se punea un nod în gât. Fugea înspăimântat, cât mai departe cu putință de acel lăcaş al pierzaniei, fugea fără să se uite în urmă, până când reuşea să se liniştească. Şi maestrul îi observase tulburarea, acea nelinişte care părea să pună stăpânire pe el dintr-odată, mai ales când urma să aibă de-a face cu vreo femeie, chiar şi dacă era trimis doar să cumpere câte ceva

pentru atelier.

— Ştii prin ce ne deosebim de bestii? i-a zis într-o zi Tintoretto. Prin faptul că suntem în stare să ne ținem în frâu impulsurile. Altfel, am trăi într-o lume a sălbaticilor.

— De ce îmi spuneți aşa ceva, maestre?

— Pentru că eşti confuz... aşa cum eram şi eu la vârsta ta. Şi nu vreau ca trupul să îți domine mintea. Eşti talentat şi trebuie să-ți cultivi îndemânarea. De celelalte lucruri o să te îngrijeşti mai târziu. Dacă o să ai chef.

Din ziua aceea, Federico a hotărât să îşi scoată din cap femeile, ca să nu îl abată de la lucrul lui. Cu siguranță maestrul nu voia să îl transforme într-un eunuc, dar ştia bine câți ucenici pierduse din cauza femeilor uşoare şi a tot felul boli.

Trecuse ceva timp de când purtase cu Tintoretto discuția aceea, iar Federico se simțea perfect pregătit să înfrunte orice prezență feminină, chiar şi pe a Veronicăi Franco.

— Vreau să reiasă rafinamentul ei, dar să se simtă şi îndrăzneala care o deosebeşte de alte femei, ceruse Domenico Venier, care cunoştea bine sufletul Veronicăi, poate mai bine decât oricine altcineva, şi voia ca tabloul să surprindă adevărata ei fire.

— Iertați-mă, domnule, îşi permisese să sugereze Federico, dar poate un halat fin legat la mijloc ar reda mai bine...

— Am spus goală, îl întrerupsese Venier. Complet goală. Veronica nu are nevoie de vreun văl care s-o ascundă, ea este ceea ce este.

Bătrânul pusese la dispoziția artistului o cameră cu ferestre mari, astfel încât Contarini să se poată bucura de cât mai multă lumină şi să lucreze în cele mai bune condiții. Două slujnice munciseră trei zile întregi să o elibereze de mobile şi de alte obiecte inutile. În mijlocul camerei fusese pregătită o masă mare de abanos, pe care să îşi aşeze pictorul uneltele, iar alături, un şevalet şi o sofa drapată cu o stofa purpurie, pe care să se întindă modelul.

În sfârşit sosi şi ziua întâlnirii.

În timp ce Federico se învârtea prin cameră cu un aer înnegurat şi preocupat, aşezând şevaletul când în spatele mesei, când alături, în căutarea unghiului perfect, din care să tragă folos din orice crâmpei de lumină ce pătrundea prin ferestrele largi, sosi Veronica.

Îl auzi pe pictor mormăind nişte cuvinte de neînțeles în timp ce se plimba cocoşat prin salon, cu capul între umeri.

Venier o însoțise până la prag. Veronica era nehotărâtă. Îşi dorea portretul, dar nu ştia dacă vrea să pozeze goală.

— Vreți să mă faceți să cred că vă stânjeneşte? întrebă patricianul un pic surprins.

— Bineînțeles că nu, răspunse ea, mai atrasă, de

fapt, de aspectul ciudat al tânărului pictor decât de cuvintele lui Venier. Îl observase imediat, de îndată ce se deschisese uşa, chiar dacă el, în celălalt capăt al camerei, rămăsese adâncit în gânduri, fără să îşi dea seama că are companie.

— Persoanele cu adevărat importante, încercă să îi explice Venier, nu au nevoie de podoabe ca să îşi arate măreția.

— N-am văzut niciodată vreun portret nud al unui rege, obiectă ea. Ar fi ridicol. Uite, eu nu vreau să par ridicolă.

— Regii îşi fac portrete din rațiuni politice, nu din dragoste pentru artă. Aici e vorba despre artă, nu despre politică.

Federico îşi dădu în sfârşit seama de prezența lor. Făcu o plecăciune de complezență şi rămase în aşteptare, lângă fereastra largă.

Două slujnice erau în spatele lui Venier şi al Veronicăi. Una ținea o casetă, iar cealaltă era gata să ia în primire hainele doamnei.

Domenico deschise caseta şi scoase câteva bijuterii minunate.

— De fapt, n-o să fii complet goală... cel puțin nu cu astea.

Veronica rămase mută de admirație. Erau chiar mai frumoase decât colierul primit în dar de la Henric de Valois.

— Bijuteriile au aparținut unei prințese care a trăit acum multe secole în Bizanț. Ce spui de asta?

— Sunt splendide, reuşi ea să murmure, după care le înapoie slujnicei care aştepta. Cine e pictorul? întrebă Veronica, convinsă ți i se acum de frumusețea ideii.

— Federico Contarini, un discipol de-al lui Tintoretto. E fiul unui lucrător din arsenal, să nu-ți vină să creadă. Dar e talentat cum puțini sunt.

Ceea ce auzea o intriga. Îl fixă cu privirea pe tânărul care părea că nu reuşeşte să reziste acelor ochi atât de seducători!

— Frumosul se poate insinua în oricine, nu-i aşa, dragul meu prieten?

— Aşa e. Nu cunoaşte nicio deosebire de rang sau de origine.

Poți să fii cel mai odios sau cel mai plăcut, cel mai bogat sau cel mai sărac – când muza te alege, nu poți să spui „nu”.

— Şi chiar e ucenicul lui Tintoretto?

— Unul dintre cei mai promițători, ți-am spus deja.

Veronica lăsă la o parte orice împotrivire. Ştia bine că oricine lucrează în atelierul lui Robusti, fie şi cel mai neînsemnat ucenic, este demn de tot respectul ei.

În timp ce Federico stătea în continuare cu privirea pironită în podea, ea îşi scoase hainele cele elegante, îşi puse colierul de ametiste şi rubine şi înaintă spre bietul Contarini. Tânărul purta o mantie de mătase albastră şi era perfect aranjat,

din creştet până la pantofii lucioşi cu cataramă, care îl făceau să pară mai degrabă un fante decât un artist.

Veronica îşi reținu un zâmbet amuzat, dar îşi îngădui o clipă de răgaz ca să studieze înfățişarea caraghioasă a acelui pictor timid şi auster, care nu reuşea să privească nimic altceva în afară de vârful propriilor pantofi.

Lumina puternică de la amiază pătrundea generoasă pe fereastră, răspândind în încăpere o strălucire ce devenea şi mai orbitoare când întâlnea albul pereților cu stucaturi. Lumina învăluia totul, de la masa mare de abanos la şevalet, la vase şi la peneluri, precum şi la părul ciufulit al lui Federico, astfel încât ochii Veronicăi avură nevoie de mai multe minute pentru a se obişnui cu peisajul.

— Bine ai venit, Veronica, zise el ridicând privirea.

Ea îşi înclină uşor capul şi pomi spre canapea, fără să arate nici cea mai mică ezitare în a-şi arăta spatele sau fesele tari. Se întinse apoi pe sofa cu mişcări lente, studiate şi meticuloase, fără să lase la voia întâmplării niciun gest.

Federico se apropie de ea, încruntându-şi sprâncenele din cauza concentrării, se lovi de masa grea, ocoli o mulțime de foi care căzuseră pe podea, creând în câteva minute o dezordine de nedescris şi, când ajunsese la femeie, nu îşi acordă nici măcar o clipă să îşi spună că se găseşte în fața

unuia dintre cele mai dorite trupuri din toată Veneția, atent cum era la lumină, la efectele de umbră şi la zonele de pus în valoare prin culori deschise şi delicate, care să scoată în evidență pielea ca de marmură a acelei ființe gingaşe.

Se oprise chiar în fața ei, fără să îndrăznească să înfrunte ochii splendizi ai tinerei. Îi apropie un braț de şold, pe celălalt îl lăsă moale, apoi luă câteva şuvițe de păr şi le lăsă să cadă senzual pe un sân, astfel încât sfârcul abia să se observe. În sfârşit, îi îndoi uşor un picior ca să îi acopere puful pubisului. Acoperise părțile intime şi, cu acele retuşuri făcute în numele pudorii, i se părea că modelul lui este încă şi mai frumos decât mai înainte.

Veronica urmărea ce face, uimită de răceala cu care îi pipăia trupul şi acționa asupra formelor ei, fără să întârzie ca să o cerceteze mai bine. Într-un fel, o distra această formă de respect, însă se întreba dacă nu cumva ascunde vreo tară deosebită a tânărului.

La început îi păruse doar un băiețaş imberb stânjenit şi stângaci, dar în scurt timp îşi dăduse seama că se găseşte în fața unui adevărat artist. Nimic nu îl distrăgea de la opera lui, nici măcar pentru o secundă, şi tot ce îşi dorea în acel moment era să creeze premisele potrivite pentru o capodoperă.

Venier îi promisese o răsplată generoasă. Dar

totul depindea de măiestria cu care ar fi reuşit să redea pe pânză acel miracol al naturii care era Veronica.

Domenico îi lăsase singuri. Federico se apucă de lucru.

Din când în când, întindea gâtul din spatele pânzei. Arunca priviri scurte către model, ca apoi să se întoarcă la portretul care îi absorbea toată atenția. Veronica profita de momentele în care o studia pentru a-i cerceta trăsăturile. Chiar dacă avea douăzeci şi trei de ani, chipul pictorului păstra paloarea unui adolescent. Avea pielea albă şi o figură prelungă, în mijlocul căreia străluceau, ca stelele în plină noapte, doi ochi negri ca smoala. Un chip de copil, se gândi Veronica, care purta însemnele unui ascetism îndelungat şi ale unei înțelepciuni neobişnuite, despre care vorbeau ridurile de pe frunte şi felul în care îşi muşca buza de jos, ca să îşi mărească puterea de concentrare.

Contrastul dintre albeața lăptoasă a pielii şi profunzimea ochilor negri dădeau privirii lui Federico o intensitate aparte, neliniştitoare şi hipnotică. Gura lui cărnoasă şi roşiatică contribuia şi ea la contrastele puternice ale chipului, pentru că strălucea ca cireşele coapte pe fondul palorii obrajilor. Trăsăturile delicate şi pielea diafană îl făceau să semene cu o păpuşă de porțelan. Rareori mai găsise Veronica atâta grație în fizicul unui bărbat.

Nimic în el nu îi trăda originile, în ținuta lui nu se vedea nicio urmă a anilor petrecuți dormind pe culcuşuri de paie incomode şi împuțite sau respirând putoarea varului şi a aburilor ceaunului în care gătea mama lui. Dacă nu era nobil din naştere, Federico părea să fie prin maniere. O noblețe pe care o dobândise cu mari eforturi şi cu multă perseverență şi pe care acum putea să o înfățişeze celor care se mândreau cu sângele lor albastru, fără să fi reuşit să obțină şi o noblețe lăuntrică.

— Pentru astăzi ajunge, zise Federico, întrerupând brusc gândurile Veronicăi. Se schimbă lumina. O să reluăm mâine dimineață, la aceeaşi oră.

Pictorul ieşi din cameră pentru a-l anunța pe Venier că munca lui pentru acea zi luase sfârşit.

Femeia mai rămase un moment în acea poză meditativă, dându-şi seama că nu este învățată să interacționeze cu bărbați care nu fac nicio aluzie la meseria ei şi care nu o văd mai întâi ca pe o curtezană şi abia apoi ca pe o femeie. Nimeni nu rămăsese vreodată cu totul indiferent la farmecul sau la „meşteşugul” ei. Tânărul artist însă reuşise să o uimească, şi acesta nu era un lucru de neglijat.

În aceeaşi zi, pe înserate, codoşea Veronicăi merse să îi facă o vizită. Sosi în compania Fiammettei şi a Flaviei. Laura, care le însoți până la salon, arunca din când în când câte o privire pe furiş la domniță, înzorzonată ca o păpuşă.

Fiammetta îşi roti privirea prin încăpere, uluită de frumusețea tapițeriei, de aranjamentele somptuoase, de mobilierul pe care şi-l puteau permite doar cei mai bogați patricieni din oraş.

— Doamnă, mama dumitale şi însoțitoarele dumneaei vă aşteaptă în salon, zise Laura.

Veronica încuviință din cap. Tocmai încerca să îşi adune impresiile de peste zi, aşternându-le pe hârtie.

— Vin imediat, spuse ea, oprindu-se să citească ce scrisese până atunci, în timp ce lua câteva boabe de struguri din fructieră şi le ducea cu voluptate la gură.

În anumite momente – puține, ce-i drept –, Veronica reuşea să înlăture învelişurile de aparențe, dezbrăcându-se de masca mult prea groasă care îi acoperea adevăratul chip. Acelea erau momentele în care-i se întâmpla tot mai des – se întreba ce întorsătură luase viața ei şi dacă drumul pe care apucase era într-adevăr demn de a fi urmat. Aceste gânduri îi induceau o stare asemănătoare cu ceea ce simțea de fiecare dată când Marc Antonio della Torre o plătea pentru dragoste şi o părăsea. Atunci i se punea un nod în gât şi de-abia îşi mai

stăpânea lacrimile, încercând să înăbuşe sentimentul copleşitor de singurătate care îşi făcea cuib în inima ei. Se simțea obosită şi inutilă, ca şi cum viețuirea în acea lume izolată nu servea la nimic altceva decât la prelungirea unei lente agonii.

Ura acele momente dificile, în care Veronica cea semeață şi sigură pe ea lăsa locul unei alte femei. Şi îşi dădea seama că, odată cu trecerea vremii, starea de rău devenea tot mai sâcâitoare şi mai frecventă. Ca o etapă care se termina, şi apoi, mai devreme sau mai târziu, revenea. Dacă la început era vorba doar despre momente scurte, despre plictiseli trecătoare, între timp, crizele se înmulțiseră şi puteau să dureze chiar şi o zi întreagă. Uneori chiar mai mult. Atunci se cufunda în scris şi încerca să se gândească la lucrurile frumoase pe care ar fi putut să le facă în viață. La orice, mai puțin la ceea ce ajunsese să facă de fapt.

„Oi fi oare doar o jucărie în mâna destinului?” se întreba.

Laura intră din nou în cameră. Călcă apăsat, ca să îşi anunțe prezența.

Veronica se întoarse.

— Sunteți aşteptată, şopti slujnica.

Femeia se ridică şi se duse la oaspeții ei, sigură că în seara aceea îndoielile, problemele şi neliniştile o vor asalta din nou.

Cele trei musafire şedeau frumos în salon. O carafă de vin era aşezată pe masa mare, împreună

cu trei cupe pline. Dar niciuna nu se atinsese de băutură. Paolei nu îi plăcea vinul, nici Flaviei, iar Fiammetta era considerată încă prea mică să bea. Laura mai aduse o carafă cu apă, un coş cu fructe de sezon şi câteva prăjituri tocmai scoase din cuptor.

— Cum a fost astăzi la Venier? deschise Paola discuția, plină de entuziasm.

— Mă întreb cum faci de ştii mereu totul, răspunse Veronica deranjată. Iată, în privința asta nu o moştenise deloc pe Paola.

— Draga mea Veronica, îi explică Paola, cunoaşterea înseamnă putere! Şi apoi, nici nu-ți poți imagina câte perechi de ochi sunt gata să spioneze fiecare mişcare pe care o faci. Vorba umblă mai iute ca vântul...

— Bun, atunci înseamnă că nu e nevoie să-ți povestesc nimic.

— Hai, nu fi nepoliticoasă! Desigur, pretutindeni găseşti pe cineva care arde să-ți spună o bârfă bună, dar nu poți să intri chiar oriunde. Cu atât mai puțin în Casa Venier.

— Dar tu, mamă, pari să ai o adevărată obsesie pentru indiscreții, o certă fiica.

Paola încruntă sprâncenele. Luă o cireaşă şi o mestecă lent. Scuipă sâmburele şi îl aşeză pe o farfuriuță.

— Aşa e făcută Veneția, ăsta e aerul pe care îl respirăm. Altfel, ce ne-ar rămâne de făcut? Nu

suntem norocoase, ca bărbații. Noi, femeile, nu putem să mergem la război sau să facem negoț. Şi apoi, o bună curtezană trebuie să fie mereu informată despre ce se întâmplă în jurul ei. Nici nu ştii câte averi se fac datorită cunoaşterii!

— Cum aşa? interveni Flavia.

— Să luăm un exemplu practic. Ştiați că săracul Nicolò Vallaresso a rămas văduv? Ei bine, cum el dădea pe dinafară de bani, iar soția lui era o harpie şi jumătate, averea lui era mereu ținută sub control. Dar, odată moartă harpia, sărmanul de el îşi poate îngădui anumite distracții... Ar fi cazul să afle că o femeie bună este gata să-l consoleze.

Veronica dădu din cap. Acela era unul dintre discursurile care, în ultima vreme, o scoteau din sărite. La începutul carierei, nu ar fi dat nicio atenție unor astfel de lucruri, dar acum, în schimb, simți un fior pe şira spinării. Paola avea un talent de a o face furioasă.

— Cum? Ar trebui să profit de doliul unui om – poate un om bun – când mormântul soției încă nici nu s-a răcit bine? Bravo, mamă. Asta da, frumoasă învățătură!

— Dacă nu o faci tu, o s-o facă altcineva, micuțo. Şi apoi, de când ai tu asemenea scrupule?

Flavia şi Fiammetta nu scoteau niciun cuvânt, mulțumindu-se să se uite când la Paola, când la Veronica.

— Mamă, oamenii se mai schimbă. Şi chiar şi o

curtezană, până la urmă, poate să aibă un suflet. Sau nişte reguli. De altfel, nu mai am nevoie de sfaturile dumitale.

Paola rămase încremenită. Pentru ea nu era vorba de nişte „sfaturi”. Şi apoi, de unde venea impertinența asta? Ce se întâmpla cu fetița ei? Era obişnuită ca Veronica să se supună fără discuție îndrumărilor ei, dar în ultima vreme o simțea tot mai îndărătnică. Ajunsese poate la concluzia că e mai bună şi mai înțeleaptă decât mama? Naiva de ea! mai erau atâtea lucruri pe care trebuia să le învețe! în plus, tocmai faptul că e mereu gata să dea sugestiile potrivite – aşa le numea ea – o făcea să se simtă vie, să simtă că încă mai face parte din acea lume al cărei meşteşug nu îl mai practica decât cu vorbele. Pe de altă parte, ce îi rămânea de făcut? Soțul ei ajunsese un bețivan bătrân, care îşi petrecea zilele în lenea cea mai cruntă, mulțumit că poate să profite de pe urma bogățiilor fiicei sale. Frații Veronicăi se făcuseră mari şi părăsiseră de ceva timp casa părintească. Doi urmaseră o carieră militară şi erau în cantonament departe de casă. Al treilea, în schimb, se dăruise vieții ecleziastice, cu speranța că va obține un venit frumuşel. Casa rămăsese goală şi doar legătura cu Veronica o mai ajuta pe Paola să îşi țină mintea ocupată cu ceva.

Hotărî să nu ia în seamă obrăznicia fiicei, aşa că trecu la adevăratul motiv al vizitei.

Veronica băgă de seamă că, pe când Paola se

pregătea să abordeze un nou subiect, Flavia plecase capul şi strângea din pumni, ca şi cum cuvintele pe care urma să le audă ar fi străpuns-o ca o mie de cuțite.

— Ia zi, ce părere ai de Fiammetta? Nu ți se pare că rezultatul e foarte reuşit?

Curtezana o măsură din priviri pe tânăra îmbrăcată ca o femeie în toată firea şi încărcată de atâtea podoabe, încât părea o madonă acoperită de plăcuțe votive.

— De ce ați urâțit-o în halul ăsta? întrebă Veronica.

Din punctul ei de vedere, Fiammetta era atât de elegantă şi de grațioasă, încât nu avea nevoie de nimic sofisticat.

— A sosit momentul ca şi ea să-şi asume responsabilitățile față de familie şi să aducă o contribuție cu munca ei, explică Paola.

— Familia? întrebă Veronica. Ce vreți... O, doar nu credeți că...

Paola făcu un gest cu mâna, ca pentru a spune că nu mai vrea să audă nimic. Totul începuse cu ceva timp în urmă. Flavia i se plânsese de situația economică a familiei, care era din nou îngrijorătoare. Îi spusese că în scurt timp s-ar putea trezi în stradă. Paola luase în serios acele cuvinte şi, până la urmă, găsise o soluție. În felul ei, evident. Vorbise despre asta cu Flavia, care la început nu păru prea încântată, dar apoi reuşise să

o convingă că aceea era singura cale. Şi astfel, se pregătiseră să sacrifice viciului încă o tânără inocentă, în acelaşi fel în care se întâmplase cu mulți ani înainte cu Veronica. Însă Fiammetta, spre deosebire de cea mai iubită curtezană a Veneției, nu avea firea potrivită pentru a se mişca într-o astfel de lume. Ea era dulce şi delicată, cu singurul vis de a se oferi Domnului. Cu siguranță nu desfrâului.

Veronicăi nu îi trebui mult ca să înțeleagă că Fiammetta, dacă ar fi fost aruncată în acea lume a păcatului, s-ar fi veştejit repede. Simțea cum creşte mânia în ea.

— Când o să te opreşti? urlă furioasă la Paola. Când o să-ți dai seama că trebuie să încetezi să mai hotărăşti soarta celorlalți? Fiammetta nu poate... O, Doamne, mi-e rău şi numai dacă mă gândesc...

Se ridică şi începu să se plimbe de colo colo prin salon, uitându-se când la Paola, când la Flavia, când la tânără.

— Veronica, reacția ta e... deplasată!

— Eu sunt deplasată? răbufni ea din nou. Şi dumneata atunci ce eşti? Poate c-ai convins-o pe Flavia, spunându-i cine ştie ce minuni despre viața noastră, dar ele nu ştiu nimic din ce simte o curtezană! Nimic!

— Nu mi se pare că tu duci o viață cu lipsuri, obiectă Paola.

— Dacă uneia i-a mers bine, asta nu înseamnă că

aşa o să fie pentru toate, mamă. Şi apoi, eu simt eu. A o face pe Fiammetta curtezană e ca şi cum ai arunca nestemate la porci!

— Veronica, cred că mergi un pic prea departe... Adu-ți aminte că sunt mama ta.

— N-am uitat, spuse ea cu înverşunare. Apoi, către celelalte două femei: Veniți, urmați-mă! Vreau să vă arăt ceva.

Flavia şi Fiammetta se ridicară neîncrezătoare şi o urmară de la distanță, în timp ce Paola rămase cu gura căscată în salonul părăsit.

Soarele era deja aproape de asfințit, trimițând pe cer splendide reflexe violete.

Între timp, din lagună, umbrele întunericului desenau forme înspăimântătoare pe zidurile caselor. Cât dură drumul, Fiammetta nu făcu decât să țină pasul cu Veronica, fără să pronunțe vreun cuvânt, în timp ce mama ei, prăpăstioasă şi sperioasă din fire, îşi reținea suflul şi le urma zorită pe cele două tinere, făcându-şi întruna semnul crucii şi apostrofând-o pe Veronica.

— Unde ne duci? Eu vreau să mă întorc acasă!

Între timp, la cel mai mic zgomot, o strângea la piept pe Fiammetta, rugându-se Domnului să nu iasă din apă vreun suflet de dincolo şi să le înghită cu fălcile lui. Spaimele ei erau o moştenire rămasă de la strămoşi, o reminiscență a fricii lor față de necunoscut şi de insondabil. Chiar dacă lumea făcuse progrese pe calea cunoaşterii, iar Veneția

putea să se laude cu modernitatea şi cultura ei, lumea era încă superstițioasă şi fricoasă, mai ales noaptea, când spiritele blestemate puteau să-şi bată joc de preoți şi de religie, de rugăciuni şi de amulete.

Flavia avea o adevărată obsesie pentru creaturile supranaturale – pe care, de altfel, nu le văzuse niciodată altundeva decât în ilustrațiile vreunei cărți –, pentru diavoli şi pentru toate duhurile despre care se zicea că locuiesc printre oameni. Şederea la Roma îi întărise această manie, făcând-o adesea să vadă aievea ceea ce nu era, să audă ceea ce nu exista, să ia drept adevărate nişte simple fantasmagorii.

Flavia era, aşadar, cufundată în totalitate în neliniştile ei şi aproape că nici nu auzi când Veronica anunță că ajunseseră la destinație.

O negură uşoară pusese stăpânire pe străzi, învăluind peisajul care se deschidea dinaintea lor. În aer se ridica fumul miilor de şemineuri şi de focuri aprinse peste tot în oraş. Prin pâcla aceea, de-abia se mai puteau întrezări creaturile de la ferestre, care doar vag aminteau de aspectul unor ființe umane.

Erau la Podul Țâțelor. Pe ulițe roiau grupuri de femei care nu mai semănau deloc cu ce fuseseră în tinerețe. Bătute, murdare, vulgare, păreau scuipate dintr-o scârboasă bolgie a infernului.

— Suntem la Carampane, spuse Flavia speriată.

Veronica încuviință din cap. Se apropie de Fiammetta, care se uita în jur îngrozită, şi îi arătă o siluetă dizgrațioasă, cu o burtă mare şi cu sânii lăsați.

— O vezi pe femeia aia?

Fiammetta înghiți în sec. Îi amintea de o vrăjitoare, o farmazoană cu părul vâlvoi. Îi lipsea doar nasul coroiat.

— Uită-te bine la ea! O cheamă Anna Bettinelli. Cândva era o curtezană destul de renumită, înainte ca boala franțuzească să-i mănânce carnea.

— Boala franțuzească?

— Da, o boală urâtă, cunoscută şi ca *morbo gallico.* Se ia când practici „meseria”.

Apoi, îndreptându-şi privirea în altă parte, îi arătă o a doua siluetă:

— Cea de colo e Chiara Simonetti. Acum ceva timp era foarte bogată, dar unul dintre amanții ei a lăsat-o pe drumuri.

Se întoarse spre Flavia, încercând să îi surprindă privirea. În ochii ei era doar frică şi groază.

— Şi iat-o acum pe cea mai năpăstuită dintre toate, continuă Veronica. Elena, Elena, strigă ea.

Se apropie o femeie înaltă, care trecuse cu siguranță de treizeci de ani. Chipul ei era desfigurat într-un mod oribil.

— Veronica, zise ea cu gura strâmbă din cauza maxilarului dislocat, ce cauți aici?

— Voiam, spuse Veronica arătând-o pe

Fiammetta, să vadă ce fel de viață duci. Cu tot respectul, se înțelege.

Elena râse cu grosolănie, cu toată gura ei ştirbă. Un grup de neghiobi se distraseră bătând-o o noapte întreagă. Apoi îi arseseră fața, după ce, evident, o violaseră unul câte unul.

— Astea sunt târfe, zise încet Flavia. Paola vorbea de cu totul altceva.

Veronica îi aruncă o căutătură aspră.

— Încă nu eşti convinsă? Uită-te în jur şi o să înțelegi de ce am hotărât să vă aduc aici. Femeile astea au fost cândva frumoase, mai mult sau mai puțin. Dar acum le refuză toți, în afară de săraci. Cei care înainte le cumpărau pe bani frumoşi au dispărut de mult. Viața le-a răpit nu doar frumusețea, ci şi sufletul. Acum trăiesc oferindu-se vânzătorilor de peşti, studenților fără bani şi oamenilor de nimic. Iar când e nevoie, cerşesc.

— Eu... nu ştiam...

— Haide, nu face pe neştiutoarea. Ştiai foarte bine că există şi astfel de femei, care ies noaptea, la adăpostul întunericului. Ca să simtă mai puțină ruşine şi mai puțină durere, ca să nu trebuiască să citească dezgustul în privirile celor pe care îi întâlnesc.

— Şi Paola voia ca Fiammetta să ajungă în haliri ăsta?

— Şi dumneata la fel... Pentru că pericolul e cel pe care îl vedeți aici. Eu am fost norocoasă. Amanții

mei sunt bogați, puternici, uneori frumoşi... dar pentru cele ca ele, fiecare noapte poate să fie ultima.

Veronica o luă de mână pe Fiammetta şi îi arătă încă o dată acel trist spectacol cu o mişcare amplă a brațului.

— Vezi tu, micuțo, frumusețea trece, şi atunci pentru noi nu mai există nicio scăpare. Dragostea mercenară ne expune la riscul de a lua boli îngrozitoare, şi nimeni nu are milă de o prostituată urâtă şi bolnavă. Asta e cealaltă față a meseriei, aceea pe care femeile astea vor să o ascundă, pentru că adevărul e că prostituția foloseşte tuturor: republicii, celor care guvernează, bărbaților obosiți şi revoltați împotriva lumii care îi oprimă... Noi suntem cele pe care fiecare dintre ei îşi descarcă tensiunile şi neliniştile, dar, când nu le mai suntem de folos, se descotorosesc de noi ca de un peşte stricat.

Flavia înghiți în sec. Cum putuse să cadă în aşa o capcană? Paola îi vorbise de case luxoase, de bijuterii, de petreceri, de banchete, de o viață bună. Nu îi pomenise de o asemenea posibilitate.

— Şi tu o să ajungi aşa? o întrebă tânăra.

— Dacă nu vrea Domnul, nu, zâmbi Veronica. Eu, cum ți-am spus, am avut noroc. Sau poate Dumnezeu, în nemărginita Lui bunătate, m-a apărat.

Ochii Fiammettei ardeau de teamă:

— Du-mă de aici, te rog!

Lacrimi grele îi brăzdau obrajii, spălându-i fardul cu care o machiaseră.

— Te implor, îi strigă Fiammetta Flaviei, vreau să mă fac călugăriță, nu vreau să ajung aşa!

Se întoarseră acasă fără să mai schimbe niciun cuvânt. Niciuna dintre ele nu îndrăznea să vorbească. Veronica însă, în inima ei, era mulțumită. În acea zi se simțea în sfârşit bine. Şi făcuse o faptă bună. Nu ştia exact ce o împinsese să se poarte astfel şi să le deschidă ochii celor două rătăcite. Vizita la Podul Țâțelor le impresionase profund, iar asta era mai mult decât suficient pentru a o pune la adăpost pe Fiammetta de o soartă crudă.

Când fură aproape de casă, îşi dădu seama că e într-o teribilă întârziere: amantul din seara aceea trebuia să sosească din clipă în clipă. Gândul acesta o aduse cu violență la realitate.

15

Se apropia sfârşitul anului.

Domenico Venier hotărâse să dea o petrecere când portretul Veronicăi avea să fie gata – modelul şi pictorul aveau să fie, bineînțeles, invitații de onoare. Se bucura deja la gândul că avea să petreacă o zi întreagă în compania oaspeților săi, delectându-se cu versuri suave şi melodii gingaşe.

Portretul era incredibil de bine făcut şi trăda o mână sigură, dar delicată. Chipul Veronicăi parcă ar fi fost chipul fermecător al unei virgine sau al unei nimfe a pădurilor. Cu siguranță nu era al unei femei oarecare. Federico se întrecuse pe sine.

— Chiar aşa mă vezi? întrebase entuziasmată Veronica, căreia i se interzisese să tragă cu ochiul la portret înainte să fie gata.

— Cum să nu? De ce, dumneata cum te vezi?

Tânărul avea o capacitate neobişnuită de a o face pe Veronica să se simtă fără apărare. Era ca şi cum Federico, deşi nu îi adresase o vorbă cât timp o pictase, adâncit cum era în lucrul său, reuşise totuşi să treacă dincolo de nuditate, să pătrundă până în adâncul sufletului ei, citind senzații şi trăiri de care poate nici măcar ea nu era conştientă.

În ziua aceea, în salonul din Casa Venier nu se adunase doar floarea aristocrației venețiene, ci şi o seamă de importante personalități religioase, precum cardinalul Ferdinando de Medici, aflat în vizită în Veneția, mai mult din motive politice decât spirituale, în căutarea unor dovezi incriminatoare care să îi ajute familia în încercarea de a se debarasa de nobila doamnă venețiană Bianca Cappello. Rafinata damă îl vrăjise pe fratele său, Francesco I, obligându-l la o viață de vicii şi de risipă, pe lângă faptul că îl făcuse să îşi trădeze soția, Ioana a Austriei. Aceasta îi născuse marelui duce doar fete, motiv pentru care Francesco I era

sătul până peste cap de consoarta lui. Dimpotrivă, frumoasa Bianca, pe care o cunoscuse cu vreo zece ani înainte, era o adevărată minune şi părea să fie în stare să îi dăruiască mult râvnitul moştenitor băiat. Desigur, fusese şi un soț la mijloc, pe numele lui Pietro Bonaventuri. Dar, cu doi ani în urmă, murise într-o altercație pe care unele persoane o socoteau destul de suspectă.

— Şi femeile nobile ştiu să fie curtezane abile, zise ironic cardinalul, provocând ilaritatea comesenilor de lângă el. Apoi, reluându-şi discursul pe un ton mai grav, adăugă: De fapt, mă tulbură destul de tare decăderea moravurilor. Se vede la fiecare colț de stradă. Prostituate, hanuri pline până la refuz de femei rău famate, sâni şi coapse la vedere pretutindeni. Mă întreb dacă asta n-o fi noua Sodoma. Doamne fereşte!

Cuvintele cardinalului întunecară chipurile invitaților. Tânărul prelat, de abia douăzeci şi cinci de ani – devenise cardinal la paisprezece –, demasca astfel slăbiciunile şi păcatele oraşului, dar cu siguranță nu era cel mai potrivit pentru a vorbi despre puritate şi neprihănire. Toată lumea ştia ce viață duce de fapt, punându-şi toate forțele în slujba unicului său vis – acela ca, într-o zi, să moştenească titlul fratelui său, Francesco.

Domenico Venier nu se lăsă defel intimidat. Luă în mână o cupă frumoasă şi se uită cu atenție la vin.

— Ia spuneți-mi, Eminență, începu el cu o voce sigură, după părerea Sfinției Tale, vinul ăsta ar avea acelaşi gust dacă s-ar bea la Roma?

Cardinalul bombăni ceva în barbă. Toți ciuliră urechile, aşteptând ca Venier să se dezlănțuie.

— Pentru că, vedeți dumneavoastră, dacă e adevărat că acest vin poate fi gustat la Veneția la fel ca la Roma, fără să-şi piardă din acest motiv calitățile, e la fel de adevărat că viciul care nu e înfăptuit la Roma ar trebui totuşi tolerat la fel ca în Roma.

— Eu nu am spus aşa ceva.

— Dar nu mi se pare că cineva se străduieşte prea mult ca să curețe străzile Romei de prostituatele murdare... Aşa că de ce vă scandalizați atâta?

— Amintiți-vă, încercă să se apere prelatul, că şi circumstanțele se schimbă. Conciliul de la Trento a întărit lupta împotriva diavolului, a păcatului, a viciilor, a desfrâului. Moralitatea trebuie să fie impusă peste tot... şi sper şi mă rog ca în curând bunele obiceiuri să revină atât la Roma, cât şi la Veneția.

Venier zâmbi. Discursul lui Ferdinando de Medici era întrucâtva confuz. Vorbea de moralitate, de Conciliu şi de altele ca şi cum hotărârile luate ar fi fost deja puse în practică. Dar hotărî să abandoneze subiectul; nu voia să transforme evenimentul într-o dispută între politică şi religie,

între Roma şi Veneția, între Dumneze şi Lucifer. Nu asta îl interesa. Pentru alt motiv se adunaseră acolo.

Dar cardinalul dorea să aibă ultimul cuvânt.

— În orice caz, la Roma sunt mai puține ocazii de distracție. Ocazii ilegale, vreau să zic... Acolo unde este mai puțină bogăție, este mai mică şi tentația.

— Se prea poate, întări un nobil venețian care locuise mult timp în oraşul pontifului, unde lucrase ca asistent al ambasadorului. Dar curtezane se găsesc din belşug şi la voi.

— La voi, continuă Ferdinando, ca şi cum nici nu l-ar fi auzit pe celălalt, mi s-a spus că prostituția este preferată pentru a combate un rău mult mai mare: sodomia între bărbați.

— Chiar aşa e, spuse Venier serafic, preferăm ca bărbații noştri să fie curvari decât pederaşti. Mi se pare corect, până la urmă. Scuzați-mi gluma, dar, dacă sunteți prins cu o curtezană, ce vi se poate întâmpla? în schimb, dacă sunteți surprins înțepenit în vreun gondolier, ei bine, vă aşteaptă o funie de toată frumusețea la coloanele din San Marco.

Cuvintele lui Venier făcură să se lase în încăpere o linişte mormântală. Domenico îl privea fix pe cardinal, ca pentru a-i spune că, dacă ar vrea, ar putea să continue, ducând poate discursul chiar pe plan personal, dat fiind faptul că se zvonea că nici cardinalului nu îi displăceau anumite distracții.

Venier îşi luă din nou cupa de vin. Era gata să anunțe un toast cu care să risipească tensiunea, când Veronica, care nu zisese nicio vorbă până în acel moment, se ridică şi îl privi pe cardinal.

— Scuzați-mă, Excelență, dar aş vrea să fac eu un toast. Dacă stăpânul casei îmi permite, desigur.

Domenico încuviință din cap şi se aşeză. Veronica ridică potirul şi, trecând cu privirea peste toți cei prezenți, spuse:

— Nimic nu-i mai divin decât un om care iubeşte, pentru că atunci îl stăpâneşte un zeu. Asta spunea Platon, cu mult timp în urmă. Un om cu adevărat înțelept. Veneția este un oraş care are de oferit multă iubire. De aceea, propun un toast în cinstea Serenisimei. Să fie eternă!

Toți se ridicară în picioare şi închinară fericiți o cupă în cinstea Veneției. În scurt timp, spiritele se calmară, iar banchetul îşi reluă ritmul firesc.

Cardinalul mâncă puțin în acea seară. Din când în când, arunca câte o privire către Veronica, care era aşezată la o oarecare distanță.

— Veneția e un oraş într-adevăr minunat, nu vi pare, Excelență?

Ferdinando suspină, apoi bău puțin vin şi îi scăpă un râgâit.

— Depinde din ce punct de vedere, zise el ridicându-şi din nou ochii spre femeie.

— Are de oferit prostituate superbe şi femei mărețe.

— Da, ştiu din experiență, mormăi cardinalul, referindu-se la Bianca Cappello mai degrabă decât la Veronica.

Maffio Venier, aşezat lângă cardinal, îşi întoarse şi el privirea spre Veronica. Ce-l mai scotea din minți femeia asta! Pur şi simplu îl înfuria. Şi acum avea ocazia să vorbească despre ea. Evident, într-un mod nu prea politicos.

— O cunoşteați pe Veronica Franco?

— Nu prea frecventez curtezanele, răspunse cu un rânjet cardinalul. Chiar dacă trebuie să recunosc că are o înfățişare foarte plăcută. Pare... pare un înger.

— O, chiar e, Excelență. Chiar e. Dar cu aripile ei mângâie numai pe cine vrea ea. Am compus multe versuri legate de asta. Ştiți, femeia din Veneția e perfidă, prefăcută, palidă, plăpândă, mucegai şi putregai şi tâlhar cu păr bălai.

Apoi luă în mână cupa, plină ochi cu vin, şi făcu un toast numai pentru urechile cardinalului.

— Vedeți, aici în Veneția poți să fii rege fără coroană – ca dogele – şi regină fără consort – cum sunt curtezanele –, numai să existe vreun încornorat ca noi ceilalți care să țină lumânarea. Asta fac ele, trăiesc pe seama bărbaților dispuşi să facă orice, numai să apuce şi ei o fărâmă de paradis, nu ştiu dacă sunt explicit. Asta e esența puterii unor asemenea femei.

— Şi Bianca, blestemata aia, era tot o curtezană?

— Dacă nu prin nume, cred că este acum prin fapte, nu-i aşa? zise Maffio zâmbind.

— Ei bine...

Un căscat prelung îl împiedică pe cardinal să termine ce avea de spus. Băuse destul de mult. Era mai bine să nu exagereze, şi pentru că nu avea încredere în nimeni. Cu atât mai puțin în cel care era nepotul stăpânului casei şi care părea alunecos ca un țipar.

Seara continuă tot mai agitată. Zeci de voci se amestecau între ele. Paharele de vin se goleau cu o repeziciune incredibilă. Maffio aruncă a mia oară o privire mulțumită şi vicleană spre curtezană şi goli întreaga cupă dintr-o înghițitură. Sosise momentul să îi dea Veronicăi lovitura de grație şi să îi creeze un nou duşman.

— Dacă-mi permiteți, Excelență, mai devreme vorbeați despre Bianca Cappello, fiica senatorului Bartolomeo, viitor şef al justiției în Treviso.

„Târfa”, se gândi Ferdinando.

— Ei bine, am aflat că Veronica ține o corespondență cu ea.

Cardinalul făcu ochii mari.

— Vorbiți serios?

— Ei bine, nu am văzut scrisorile cu ochii mei, dar se pare că Veronica şi Bianca Cappello au multe în comun.

— E bine de ştiut, spuse cu zăduf cardinalul.

„Iată-te aranjată”, se gândi Maffio. „Poate n-o să

se întâmple nimic, poate cardinalul o să plece fără să-ți facă vreun rău. Sau poate nu...”

Elucubrațiile lui fură întrerupte de Domenico, care îi cerea cu voce tare Veronicăi să cânte la lăută. Federico Contarini, care îşi avea locul ceva mai departe, o privea pe frumoasa curtezană mai întâi pe furiş, apoi mai îndrăzneț, ca într-un sfârşit să se uite la ea fără nicio sfială.

Veronica ceru să i se aducă instrumentul. Nu ar fi vrut să intre în joc, dar dorința de a-i demonstra cardinalului că are şi calități care trec cu mult dincolo de trupul ei era mai puternică decât ea. Şi apoi, cum ar fi putut să îl refuze pe mecena?

Banchetul se apropia de final, iar mulți dintre cei prezenți erau deja beți. Veronica era convinsă că făcuse față cu succes unei noi seri memorabile. Ținuse piept unui cardinal, avusese grijă să nu îi dea prea multă importanță lui Maffio – nesuferitul de Maffio – şi fusese foarte apreciată pentru talentul ei de instrumentistă. La sfârşit fusese dezvelit şi minunatul portret pe care i-l făcuse Federico. Şi toți rămăseseră uimiți de extraordinara frumusețe a tabloului. Veronica aplaudase fericită, la fel ca Domenico şi ceilalți musafiri. Doar cardinalul şi Maffio reacționaseră cu o răceală nedisimulată. Dar nimeni nu îi luase în seamă.

Da, fusese într-adevăr o seară memorabilă şi plină de triumf pentru Veronica. Mai lipsea doar un lucru pentru ca succesul ei să fie deplin. Se apropie

atunci de tânărul pictor, aplecându-se uşor şi îmbătându-l cu parfumul ei.

— Aş vrea să-ți comand o lucrare, asta dacă accepți să lucrezi pentru o femeie. Te aştept mâine dimineață acasă la mine, îi şopti ea la ureche.

Federico Contarini nu avu timp să îi răspundă. Ea îi întoarse spatele şi părăsi salonul.

Gândul o bătea de mult timp, iar în seara aceea luase în sfârşit o hotărâre. Îşi dorea un portret doar pentru ea. Dar voia să fie înfățişată doar femeia din ea. Nu *curtezana.* Şi apoi, îi plăcea pictorul. În săptămânile în care pozase pentru el învățase să îl cunoască.

Credea chiar că se născuse un fel de complicitate între ei, făcută din priviri, şoapte abia murmurate şi gesturi subtile. Federico o fascina, nu putea să nu o recunoască. Față de el simțea o atracție adevărată. Acum însă, în mod straniu, avea senzația că e altceva la mijloc. O îmbujorare primăvăratică, un freamăt nou, care înlocuia dorințele cărnii cu cele ale spiritului.

16

Federico se plimba distrat şi neliniştit pe ulițele cartierului San Polo, unde se afla casa-atelier pe care o închiriase după ce plecase de la Tintoretto. Se îndrepta spre eleganta vilă a Veronicăi de lângă Santa Formosa. Deşi ultima întâlnire cu frumoasa

curtezană îi dăduse forțe proaspete, se simțea obosit.

Din păcate, fusese trezit cu noaptea-n cap de socrul fratelui său. Bătrânul se plângea de faptul că Lodovico dispăruse din nou, lăsându-i singuri pe soție şi pe copii. Au început amândoi să îl caute, prin cârciumi şi canale, până când l-au găsit prăbuşit la pământ, pe jumătate gol, în apropierea pieței de peşte. Cineva îl bătuse, asta era clar. Probabil că îl şi jefuise. Din fericire, nu era mort, dar dormea buştean. Cine ştie cât vin dăduse pe gât. Socrul şi fratele l-au luat de brațe, l-au ridicat şi l-au întins pe o targă improvizată. În jurul lor, lumea se adunase ca la spectacol. De ceva vreme se zvonea că mor oamenii pe stradă ca secerați, din cauza febrei care, din naivitate, era pusă pe seama ciumei. De aceea, mulți evitau să atingă necunoscuți, mai ales dacă aveau înfățişarea deplorabilă a lui Lodovico.

— De data asta îl spânzur de picioare şi îl dau de mâncare la câini, a zis tatăl Mărgăritei.

Pe drum, Federico a încercat să îl îmbuneze. Băgase de seamă că fratele are fața năclăită de sânge. Îl snopiseră în bătaie. Îi furaseră până şi pantofii.

L-au dus la el acasă şi l-au întins în culcuş, în timp ce soția nu mai pridideа cu văicărelile, plângându-şi soarta nefericită. Zicea că nu se măritase cu un om, ci cu un barbar. Că aia nu e

căsnicie, ci blestem. Nu era niciun chip să îl trezească pe Lodovico. Dar când Federico i-a zis că probabil fusese bătut, Mărgărită s-a mai potolit.

— E-n viață. Doar asta contează, i-a spus el cu blândețe. Dar a fost cât pe ce.

— Dacă ar avea grijă de familie mai mult, în loc să meargă la curve... a dat sentința socrul.

Federico l-a luat de un braț şi l-a dus într-un colț.

— Îți înțeleg mânia, dar de data asta las-o aşa. Ajunge că o să aibă o durere îngrozitoare de cap când o să se trezească. Mai bine ține asta şi cheamă-l pe felcer, a zis el întinzându-i o monedă. Ca să-i curețe rănile.

A mai aruncat o privire spre Lodovico, dar nu a văzut-o decât pe soție, care, trupeşă cum era, îl acoperea cu totul. Avea în mână o cârpă şi nişte apă, cu care a început să îi curețe fața şi rănile. Apoi i-a luat capul între mâinile ei mari şi a încercat să îi spele părul. Dar Lodovico se văita – în somn – şi s-a întors pe partea cealaltă. Mâhnită, femeia s-a dat bătută. La urma urmei, Mărgărită îl iubea din suflet. Nu era o iubire făcută din dulcegării şi mângâieli, dar ceva tot unea acele două vieți. Ceva care era dincolo de puterea lui de înțelegere. Şi, pentru un moment, s-a lăsat copleşit de invidie pentru acel frate al său pe care femeile şi vinul îl făcuseră un laş. Dar care, chiar şi în condițiile acelea, îşi păstra încă puterea de a trezi

sentimente profunde pe care Federico, pe de altă parte, nu reuşea niciodată să le nască în nimeni.

Acestea erau, aşadar, gândurile care îl absorbeau în timp ce se îndrepta cu paşi repezi spre casa Veronicăi şi, la fel ca în copilărie, când se închidea într-un mutism exasperant, punându-şi tot felul de întrebări, şi în acea dimineață se ghemuise ca un arici, ridicând în jurul său un zid de tăcere, pe care nu ar fi permis nimănui să-l doboare.

Laura îl invită să intre şi să se aşeze, apoi o chemă pe stăpână.

Veronica sosi ciripind, spunându-i cât de bucuroasă este să-l vadă, să poată vorbi cu el şi alte lucruri de felul acesta. Federico însă nu părea să o asculte.

Se mulțumi să primească indicațiile femeii, care voia un tablou complet diferit față de cel pentru care pozase la Venier. Fără nuditate, spunea ea; voia ca pe pânză să nu se vadă decât esența ființei sale. Iată, acela era aspectul pe care îl voia potențat.

Federico îşi pregăti instrumentele şi o aşeză pe Veronica în poză. Suspină apoi de câteva ori. Nu, nu era multă lumină. În acea zi, cerul era cenuşiu şi întunecat, iar oraşul părea stăpânit de melancolie. Stătu o clipă să se gândească. Veronica îl întrebă dacă e totul în ordine.

— Da, să vedem, poate reuşesc şi aşa, zise el, mai mult pentru sine decât pentru Veronica.

Până la urmă, îşi spuse că lumina aceea slabă poate să îi devină un aliat prețios. Ar fi putut să-i facă un portret umbrit de o tristețe discretă, de-abia sugerată. Îşi aminti chipurile acelor impozante statui care îi înfățişau pe împărații romani din trecut, mai ales pe aceia care erau denumiți „împărați filosofi” sau pe cei care trăiseră în vremuri de anarhie. Pe chipul lor se citeau tristețea şi apăsarea acelor vremuri, ca şi cum viața ar fi fost pentru ei doar un prilej de neîntreruptă suferință. S-ar fi putut inspira din acele modele pentru a o picta pe Veronica. O femeie care tindea spre latura spirituală a existenței, capabilă să exploreze sufletul uman şi să simtă angoasa vremurilor.

Curtezana căscă. Purta o haină extravagantă, împodobită cu pietre prețioase. Îşi adunase părul de pe frunte, lăsându-şi buclele frumoase să-i cadă pe umeri. La gât purta un şirag subțire de perle, care acoperea un decolteu discret. Ovalul perfect al chipului era îmbogățit de nişte cerceluşi lungi şi de o diademă care sclipea printre pletele arămii.

— Vreau să te văd din profil, zise el pentru a-i evidenția chipul prelung şi bărbia ascuțită.

Veronica se supuse. La sfârşitul serii, Federico îşi curăță pensulele cu o cârpă şi le aşeză pe masa pe care lucrase. Apoi acoperi lucrarea pe care o schițase.

— Te rog, spuse el cu un zâmbet timid, să nu te uiți la el înainte să fie gata, altfel se pierde toată

magia.

Veronica îi zâmbi la rândul ei.

— Rămâi să iei cina cu mine, maestre Contarini?

Federico ar fi vrut să spună „da”, dar se trezi refuzând-o. Când ajunse în stradă, îşi spuse că e un prost. De ce nu se oprise la masă? Prefera sfecla şi ceapa din cămara lui față de bucătăria rafinată a Veronicăi?

Se întoarse în atelierul lui şi se instală în dreptul intrării, cu un pahar de vin într-o mână şi cu un fruct în cealaltă. Muşcă din măr şi luă o înghițitură de băutură. Se uită la lună şi la profilurile caselor. Îi veni în minte profilul Veronicăi. „Ce ciudat”, se gândi, „femeia asta e atât de... schimbătoare”. Îi făcuse nudul, îi văzuse toate farmecele. Îmbrăcată, era cu totul altă persoană. Termină mărul, azvârli cotorul în canal, dădu pe gât şi ultima picătură de vin şi se pregăti de culcare, măcinat de griji şi de nelinişte.

Federico muncea zi după zi şi nu se oprea decât când îl întrerupea Veronica, pentru că o aşteptau alte sarcini. El o privea cum se îndepărtează, frumoasă şi disponibilă. Dar nu pentru el. În ceea ce o privea, Veronica punea capăt acelor întâlniri cu o oarecare părere de rău. Îi plăceau blândețea pictorului, gentilețea lui înnăscută, discreția de care dădea dovadă în toate împrejurările. În plus, o încânta devotamentul lui pentru muncă. Era ca un mic călugăr gata să îşi spună cu sârguință

rugăciunile.

În îndelungatele tăceri pe care cei doi le împărțeau, ea îi studia chipul mâhnit, întrebându-se ce chinuri sufleteşti trădează vinişoara albăstruie de pe frunte. Buzele lui pline şi cărnoase, de un roşu aprins numai rareori dădeau naştere unuia dintre zâmbetele lui dezarmante.

Timp de mai multe zile nu îl mai invită să rămână după lucru. Lui Federico, în inima lui, îi părea rău. Cu siguranță se simțise jignită, îşi spunea el. Dar nu era aşa. De fapt, Veronica nu voia să îl oblige. Credea că lucrurile trebuie să se întâmple de la sine. Aşa că aşteptă ceva timp înainte să îi facă o a doua invitație.

— Mi-ar plăcea să rămâi puțin cu mine în seara asta, spuse ea cu un zâmbet radios. O instruise pe Laura ca nimeni să nu-i deranjeze, oricât de important ar fi fost.

Federico schiță şi el un zâmbet uşor, fără să spună nimic.

Îl conduse în salon, unde masa era deja gata. Veronica îl urmări cu privirea în timp ce Federico se întoarse cu spatele şi luă loc pe un scaun. „Federico”, se gândi, „tot aşa îl chema şi pe bietul medic care s-a omorât din cauza mea”. Ce capriciu al sorții!

Ea se aşeză pe partea opusă şi aşteptă ca Laura să îi servească. Când potirele fură umplute, Veronica îl ridică pe al său.

— Aşadar, dragul meu maestru...

— Spuneți-mi doar Federico. E mai mult decât suficient, spuse el întrerupând-o.

Veronica încuviință din cap mulțumită.

— Aşadar, dragul meu Federico, cum merge portretul? Am fost cuminte şi nu am tras cu ochiul.

— Merge bine, doamnă Veronica.

— Veronica. E mai mult decât suficient! glumi ea.

Un alt zâmbet din partea bărbatului.

— Mai e mult până e gata?

— Nu, câteva zile, să zicem...

Veronica se întunecă uşor. Ar fi vrut ca tânărul pictor să tot lucreze la tablou, ca ea să poată să se bucure cât mai mult timp de emoția pe care o simțea când îl primea. Când el o privea pieziş, cu aerul acela încruntat, sângele îi năvălea în obraji.

— Foarte bine, răspunse ea, ferindu-se să îşi arate îngrijorarea.

Rămaseră o vreme tăcuți, în vreme ce gustau bucatele pe care Laura tocmai le adusese. Federico era în încurcătură. Nu i se mai întâmplase niciodată aşa ceva. Şi să ştie că e în fața uneia dintre cele mai neruşinate femei din Veneția cu siguranță nu îl ajuta. Aşa că ar fi preferat să rămână mut decât să zică vreo prostie. Era intimidat de frumusețea orbitoare a Veronicăi şi de inteligența ei vie. Cu fiecare zi care trecea, îşi dădea seama tot mai mult de acest lucru. Şi începea să înțeleagă de unde vine panica pe care o simte în

mod constant în prezența ei. Era teama celui care începe să nu se mai poată lipsi de cineva anume.

— Pauzele dumitale lungi mă îngrijorează, spuse într-un sfârşit Veronica. Compania mea te plictiseşte?

Federico fu cât pe ce să se înece cu mâncarea. Trebui să ia o gură de vin ca să îşi revină.

— Cum poți să spui aşa ceva, doamna mea! Doar că... eu nu am o viață aventuroasă, nu am ce povesti. Pictez, pictez şi iar pictez. De fapt, aş putea să-ți pun aceeaşi întrebare.

— Nu, dragul meu, nu mă plictiseşti, nici tăcerile tale nu mă supără. Dar citesc tristețe în ochii dumitale, amărăciune. Şi sunt curioasă, aş vrea să aflu motivul.

Veronica vorbea de parcă ar fi cântat. Parcă ar fi îngânat imnul unui sentiment care îi inspira teamă, dar pe care îl simțea crescând în ea şi devenind tot mai puternic. Nu semăna cu nimic din ce simțise până atunci. Nici măcar cu ce se amăgise că ar putea găsi la Marc Antonio. Şi totuşi, melodia aceea care îi țâşnea din străfundurile sufletului nu părea să tulbure prea tare indiferența lui Federico.

Dar era doar o aparență, pentru că, în realitate, Federico era de-a dreptul îngrozit. Nici măcar nu îndrăznea să îşi ridice privirea.

Laura strânse masa şi îi lăsă complet singuri. Ei doi şi o ulcică de vin. Femeia se ridică şi îl invită să se aşeze în fotoliul cel mare, care ar fi putut cu

uşurință să găzduiască mai multe persoane. Federico, posomorât, se aşeză într-un colț, la o distanță cuviincioasă față de Veronica. Veronica de-abia se opri să râdă. Apoi, apropiindu-se uşor, îi îndepărtă cu arătătorul o şuviță de păr care îi acoperea fruntea. Federico avu o tresărire şi se retrase imediat.

— Mă găseşti atât de respingătoare, încât nu mă laşi nici măcar să te ating? se miră Veronica.

— Nu, nu e asta... doar că trebuie să plec.

— Să pleci? Inima Veronicăi începu să bată nebuneşte. Unde, mă rog? Ai... Ai pe cineva care te aşteaptă?

Federico se ridicase în picioare în fața ei. În mână încă mai avea cupa. Portretul prostului perfect. Clătină din cap.

— Nu, adică nu trebuie să pleci? Sau nu, nu ai o iubită?

Pictorul suspină. Începu să spună că atelierul nu este păzit, că ar putea să îl calce hoții, că trebuie să îi dea de mâncare motanului său, Alvise, că a doua zi are multe lucruri de rezolvat, îl aşteaptă o dimineață plină de obligații.

Veronica nu mai adăugă nimic. Se ridică la rândul ei, luă cupa din mâinile lui Federico şi o chemă pe Laura.

— Arată-i domnului uşa.

Federico încercă să se scuze, dar Veronica plecase deja. Se refugiase în grabă în camera ei şi

se trântise în pat. O lacrimă începu să i se prelingă pe obraz. „Proasto! Proasto!” se gândi. „Bărbații sunt cu toții la fel. N-are rost să te amăgeşti că ar putea să existe vreunul altfel decât toți ceilalți”. Se întinse pe cearşaf cu brațele desfăcute şi auzi, de jos, poarta închizându-se. Numără paşii pe care îi făcu Federico până la colțul străzii şi apoi îşi luă la revedere de la el în gând. Rănită, mânioasă, incapabilă să înțeleagă că lui Federico îi e teamă să îşi prelungească şederea la ea fie şi doar cu o secundă. Obişnuită cu viața ei de curtezană, Veronica nu se gândea, bineînțeles, la asta, ci la femeia care, cu siguranță, îl aştepta. Era convinsă că Federico fugise ca să nu o trădeze pe mândra lui. Şi asta o mâhnea încă şi mai tare.

Între timp, Federico, bulversat, îşi asculta paşii care răsunau pe pavaj. Recapitula în minte fiecare mişcare a Veronicăi, fiecare senzație pe care i-o inspirase. Înainte să iasă, zăbovise în fața amoraşilor care împodobeau pereții vestibulului. Membrele lor erecte şi zeflemitoare îl făcură să se gândească, pentru un moment, la ceea ce Veronica ar fi putut să îşi dorească de la el când îi mângâiase fruntea cu delicatețe.

Chiar dacă afară era frig, iar soarelui tot mai slab de septembrie îi luau locul nori mari şi cenuşii, care umbreau oraşul, învăluindu-l într-o licărire slabă şi tremurătoare, el transpira. Poate din cauza inimii care îi bătea să îi sară din piept, îngreunându-i

respirația, sau din cauza atingerii acelei femei, care trezise în el nelinişti pe care le credea de mult îngropate în tainița sufletului său. Din nou îl cuprinse panica. Din nou acea teamă, devenită încă şi mai întunecată din cauză că îşi dădea seama că făcuse o impresie proastă şi o jignise, fără îndoială, pe Veronica.

Curtezana nu putea nici măcar să îşi imagineze ce secret ascunde Federico – o taină care îl împiedica să privească minunatele forme ale Veronicăi cu ochii languroşi ai oricărui alt bărbat. O taină primejdioasă, pe care Federico încerca să o țină ascunsă, dăruindu-se cu totul muncii sale şi înăbuşind până şi cea mai mică zvâcnire a inimii.

Ducându-se spre casă, preț de câteva momente, fu tentat să se întoarcă la ea şi să îi mărturisească totul, dar, imediat după aceea, teama îl asaltă încă şi mai copleşitoare, aşa că tânărul îşi văzu de drum.

Nu, ea nu trebuia să ştie, îşi spuse în sinea lui.

17

Veronica petrecu o noapte agitată. Rămăsese mult timp să privească cerul negru, fără lună şi fără stele, care i se părea mai întunecat ca oricând. O durere puternică îi cuprinsese tot corpul, plecând dinspre vintre, urcând ca un junghi sfâşietor până în piept şi apoi sugrumând-o.

Putea oare dragostea să doară atât de tare? se întreba dacă ceea ce simte este, într-adevăr, acel sublim sentiment pe care, de nenumărate ori, încercase să îl pună în versuri. Dar nimic până atunci nu fusese atât de răvăşitor. Nu putea să compare ceea ce trăia în clipa aceea cu ce simțise mai demult pentru bărbați ca Federico Aliberti sau fiul măcelarului său, mai recent, Marc Antonio.

Scrise întruna, până în miez de noapte, aplecată deasupra foii, şi cuvintele curgeau precum fluviile când se revarsă, inundând cu cerneală hârtiile tăcute. Nici asta însă nu reuşi să o liniştească.

În patul ei mare, parfumat şi primitor o întâmpină în seara aceea o singurătate nemiloasă, care o făcu să se simtă pustiită, ca atunci când, abia căsătorită, îşi petrecea nopțile veghind în casa medicului Panizza, rece şi înconjurată de tristețe.

Se întreba unde greşise. Imaginea lui Federico îi era întipărită în minte ca o pecete. De ce se arăta aşa de stânjenit în prezența ei? Poate că nu o plăcea? Sau poate era un suflet cucernic, căruia femeile de teapa ei îi erau dragi ca sarea-n ochi? în cazul acesta însă, ar fi fost de două ori ipocrit, pentru că îi făcuse portretul o dată pentru Domenico Venier şi apoi la cererea ei.

O durea inima. În noaptea aceea mai mult ca oricând. De când începuse să se vadă cu tânărul pictor, niciodată nu încercase în mod serios să îşi înfrunte sentimentele... sentimente care creşteau pe

zi ce trecea.

Dacă cineva ar fi întrebat-o ce simte pentru pictor, nu ar fi ştiut ce să răspundă. Îi plăcea chipul lui, care părea să poarte povara a mii de răni şi a tot atâtea secrete. Şi-l închipuia întins lângă ea, lăsând-o să îi mângâie pielea albă şi fină. Dar de-abia în ultimele săptămâni se întâmplase ca bunăvoința şi simpatia față de Federico să îi apară drept ceva cu mult mai profund. În ultimele zile, situația scăpase de sub control. Federico devenise gândul ei constant, care o însoțea cu dulceață în somn şi care o trezea cu un suspin dimineața. Până şi când se afla în compania amanților ei închidea ochii ca să şi-l imagineze pe el, şi atunci chiar şi sexul devenea mai blând şi mai dulce, la fel ca trăsăturile lui Federico.

Totul părea să meargă perfect. Dar seara aceea... privirea lui pierdută, scuzele pe care le îndrugase, refuzul... Nu mai ştia ce să creadă.

De-abia spre răsărit reuşi să adoarmă şi, cu toate că era deja epuizată, avu un somn agitat, în care se visă încercuită de bărbați plini de pofte, care o dezbrăcau şi imediat după aceea o atingeau cu mâinile murdare. Aceleaşi mâini apoi se descompuneau încet, împreună cu tot restul corpului, lăsând-o în prada unei dorințe bolnăvicioase care îi pătrundea prin piele şi îi frământa carnea. Un foc de neoprit îi mistuia măruntaiele, învăluind-o în scurt timp în flăcări.

Atunci plăcerea se transforma într-o durere copleşitoare, care o sfâşia.

Se trezi leoarcă de transpirație şi o izbi imediat un miros urât. Totul era cât se poate de real. Se odihnise foarte puțin, pentru că ieşi la fereastră şi văzu primele raze ale soarelui revărsându-se peste case şi lagună.

„Cel puțin astăzi o să fie soare”, se gândi.

Îmbrăcă rochia cea mai simplă pe care o avea, se înfăşură într-un şal ca să se apere de aerul înțepător de dimineață, şi îi ordonă Laurei, şi ea abia trezită, să o însoțească. Femeia se îngrijoră. De altfel, nu obişnuia să o vadă pe stăpână deşteptată atât de devreme. De obicei, dacă adormea târziu noaptea, se trezea a doua zi de-abia spre amiază. Însă nu îndrăzni să pună întrebări şi porni cu ea pe ulițele încă tăcute şi adormite.

Când lăsară în urmă cartierul lor, cufundat încă într-un somn dulce, şi intrară în San Polo, le întâmpină o învălmăşeală de sunete şi le amețiră tot felul de mirosuri.

Ziua începea devreme în bodegi. Străzile mişunau de viață, trezind neastâmpărul în inima Veronicăi. Bărbați cu chipul acoperit de funingine; varnițe din ale căror guri ieşeau aburi de căldură încărcați de mirosuri; femei intrând şi ieşind din băcănii cu coşurile pline cu bunătăți, sunetele surde ale dălților, amestecate cu strigătele vulgare ale bărbaților murdari, care duceau pe umeri saci de

cărbuni.

Parcă trecuse o eternitate de când Veronica nu se mai plimbase pe străduțele acelea, unde trăia mare parte din „plebea” Veneției. I se legănau în minte momentele de pe vremea când era fetiță şi fugea împreună cu Chiara printre dughene, oprindu-se în fața brutăriei ca să adulmece mirosul de pâine proaspăt scoasă din cuptor. De mult nu mai primise veşti de la Chiara. De prea mult timp, dacă se gândea bine. Ştia că născuse două fete, dar nu le văzuse niciodată. Viețile lor o luaseră în direcții mult prea diferite, sau poate aşa fuseseră dintotdeauna. Pe vremea când erau doar nişte copile, deosebirile dintre ele nu însemnau nimic în fața bucuriei fără griji a tinereții. Ca femei însă, viața le învățase ce prăpastie de netrecut este între o curtezană şi o mamă grijulie, mai ales una de origine umilă.

Nu era însă momentul să se lase copleşită de tristețe.

Se opri dinaintea unei femei corpolente, la vreo patruzeci de ani, roşie la față şi cu scufie albă, şi o întrebă unde locuieşte pictorul Federico Contarini. Femeia îi făcu semn să meargă drept înainte, până când o să dea de o străduță pietruită, plină de colibele înghesuite, văruite în alb.

Veronica se bucură să constate că nimeni nu o recunoaşte în veşmintele ei simple. Desigur, era puțin probabil ca vreunul dintre plebei să fi avut

de-a face cu ea. Ar fi putut să o vadă în timpul unei ceremonii publice, dar fără rochiile ei de curtezană trecea neobservată. Se simțea uşurată. Între timp, Laura se străduia să țină pasul cu ea, croindu-şi drum cu greu prin praf şi printre sacii care împiedicau trecerea.

Atelierul lui Federico era încă închis, dar Veronica nici nu se sinchisea că ar putea să îl trezească. Până la urmă, din cauza lui nu putuse ea dormi noaptea. Bătu aşadar cu insistență, în timp ce Laura, în spatele ei, privea îngrijorată când la dreapta, când la stânga, ca o hoață care tocmai se pregătea să intre pe furiş în casa cuiva.

În sfârşit, tânărul se hotărî să deschidă. Purta o cămaşă de noapte prost croită, cu cel puțin două mărimi mai mare, şi o pereche de pantaloni descusuți. Se vedea că venise la uşă imediat ce se dăduse jos din pat. O arătau părul zbârlit şi ochii cârpiți de somn şi urduroşi, încă sensibili la lumina zilei care tocmai se năştea.

Când se trezi în fața celor două siluete cenuşii, învăluite în şaluri cu franjuri, pe moment nici nu îşi dădu seama că una dintre ele este Veronica Franco.

— Cu ce pot să vă ajut? bolborosi printre căscaturi.

— Ai putea să ne pofteşti înăuntru, răspunse sec curtezana.

Federico rămase împietrit. Numai cu greu reuşi să facă legătura dintre glasul acela şi Veronica.

Fără bijuterii şi înveşmântată în haine simple, era tot frumoasă, dar mai puțin strălucitoare.

Casa-atelier dezvăluia, la prima privire, lipsa unei mâini de femeie. Dezordinea era stăpâna casei: o masă de lemn plină de pive, scândurele şi vase de sticlă, o masă de scris amărâtă, îngropată în hârțoage, pânze neterminate înghesuite într-un colț şi o gaură în perete, care ducea spre camera alăturată. Nu era o uşă, ci chiar o spărtură făcută cine ştie când, cu lovituri de ciocan. Probabil că în trecut cele două încăperi nu comunicau între ele.

Laura se uita la stăpână tot mai îngrijorată. Se întreba ce caută singure acasă la bărbatul acela. Ştia cine este, îl văzuse de multe ori în casa de lângă Santa Formosa. Şi, la drept vorbind, nu-i plăcuse niciodată.

Parcă intuind stânjeneala servitoarei, Veronica se întoarse către ea.

— Poți să pleci acum, zise ea autoritar.

— Cum? bâigui servitoarea fără să înțeleagă.

— Am zis că poți să te întorci acasă.

Laura schiță o plecăciune şi se retrase. „Pe toți sfinții”, îşi spuse în sinea ei, „coana Veronica n-are deloc stare şi e atât de capricioasă!”

După ce Laura îi lăsă singuri, Federico se retrase într-un colț, încercând să se aranjeze cât mai bine. Veronica, în schimb, începu să analizeze locuința. Lăsând dezordinea la o parte, locul lăsa o impresie puternică de sărăcie lucidă. Nu exista nimic acolo

care să merite osteneala de a fi furat. Aşadar, minciunile scornite cu o zi înainte erau acum demascate. În schimb, un motan frumos se alinta pe un scaun şubred şi o privea fix, cu mustățile întinse şi cu urechile îndreptate în sus.

— Cărui fapt îi datorez vizita dumitale... la ora asta? întrebă el într-un sfârşit.

Veronica privea mai departe în jur iscoditor, în căutarea vreunui indiciu care să îi spună ceva nou despre enigmaticul tânăr din fața ei. Plecase de acasă fără vreun plan în minte, împinsă doar de dorința de a mai vedea o dată ochii lui mari şi căprui şi de a afla motivul pentru care o refuzase cu atâta dispreț. Deodată se găsea în „regatul” lui, neştiind ce ar trebui să facă. Trase aer adânc în piept şi se gândi la miile de lucruri pe care ar fi putut să i le spună, dar nu îi veni în minte nimic îndeajuns de chibzuit.

Continuă deci să îl fixeze cu privirea. Atunci Federico se ridică, eliberă două scaune de sub teancurile de foi şi de schițe şi o invită pe Veronica să ia loc. Nici nu se gândea să o gonească pe Alvise de unde stătea.

Veronica îşi scoase şalul. Plecase de acasă fără ca măcar să se pieptene, aşa că părul lung i se revărsa despletit pe spate.

Federico ar fi vrut să îi spună că este frumoasă ca un înger, dar nu reuşi decât să înghită în sec.

Tăcerea se prelungea. Când li se întâlneau

privirile, îşi întorceau capul în altă parte, ca apoi să se uite din nou cu nesaț unul la altul. Federico ar fi vrut să o poată servi cu ceva, dar nu avea decât apă.

Până la urmă, Veronica îşi sprijini mâinile pe genunchi şi, sfredelindu-l cu privirea, îl întrebă:

— Nu mă doreşti pentru că sunt o curtezană, nu-i aşa?

Federico tuşi, uşor stânjenit. Dar de data aceasta, nu putea să fugă sau să găsească scuze.

— Nu despre asta e vorba, răspunse el. În împrejurări dificile, toți facem ce suntem nevoiți să facem.

Veronica nu înțelese ce voia Federico să spună şi rămase convinsă că tânărul o detestă pentru că, deşi de rang înalt, era totuşi *o târfă.* Aşa că, fără să ia în seamă ceea ce tocmai auzise, începu încet-încet să îşi povestească viața, îmboldită de dorința imperioasă de a povesti, mai curând pentru ea decât pentru el. Povesti pe îndelete pe ce căi de nestrăbătut ale destinului devenise o femeie însetată de plăcere, mereu în căutare de mijloace prin care să îşi satisfacă viciul.

Îi povesti totul, de la început, descriindu-i căsătoria ei nefericită, propunerea şocantă a mamei, viața pe care şi-o construise an după an. Mărturisi că totul devenise monoton şi că i se urâse cu viața pe care o ducea. Adăugă că, dacă nu ar fi fost poezia, viața ei ar fi fost cât se poate de

searbădă. Desigur, în ceea ce făcuse găsise o imensă plăcere, pe care nu o ascundea. Aşa cum nu ascundea nici că bărbații sunt pentru ea indispensabili. Cu trecerea timpului însă, începuse să simtă că dorința nu mai este suficientă.

— Am trăit arzând în flăcăra dorinței, în fiecare zi din viața mea, lăsând-o să mă consume, fără ca până acum să simt vreo durere... înțelegi ce vreau să zic? întrebă ea, lăsând la o parte orice urmă de mândrie.

Veronica băgă de seamă că Federico o asculta înmărmurit. Confesiunea ei atât de sinceră şi de neaşteptată stârnise în el un sentiment straniu. Dar Veronica interpretă mâhnirea de pe chipul lui ca pe o dovadă că se indignase din cauza felului în care ea îşi trăise viața. Parcă era un judecător gata să emită o sentință.

— Dragul meu Federico, reluă Veronica, care simțea că trebuie să ducă destăinuirile până la capăt, să nu crezi că viața mea a fost doar desfrâu şi viciu. Am trecut şi prin momente de dureroasă singurătate. Umilințe. Violențe. Şi nu-ți imaginezi câtă răutate... Eu ştiu că am sufletul plin de dragoste şi că o pot oferi cu ambele mâini. Poate de asta am ales calea pe care am ales-o. Dar ce am primit în schimb? Mama cel puțin a găsit un bărbat care, în felul lui, a iubit-o. Eu nici măcar de asta nu am avut parte. Sunt o curtezană, e adevărat. Mă culc cu bărbați doar pentru plăcere şi bani.

Recunosc. Dar în sufletul meu, cum poate ai înțeles, nu sunt mai rea decât altele. Am dat prea multă atenție frumuseții... fascinației tuturor pentru corpul meu. Şi cu ce m-am ales? Cu nimic. Vilele frumoase, banii, bijuteriile – nimic din toate astea n-o să pot lua cu mine. Las totul aici. Poate o să se bucure de ele copiii mei, dar oare bogățiile astea o să poată să înlocuiască binele suprem, dragostea unei mame? Numai rareori le-am arătat că îi iubesc. Eram convinsă că nu e nevoie. Am fost zgârcită. Doar o mângâiere pe obraji din când în când. Am petrecut foarte puțin timp cu ei, dar, pe de altă parte, cei mai buni preceptori din Veneția s-au ocupat de educația lor. De fapt, e mai bine că n-au crescut având-mă pe mine ca model de urmat, cu atât mai puțin pe tații lor. Un client mânat de pofte cu greu se transformă într-un tată responsabil.

Privirea lui Federico se umplu de blândețe. Veronica îi vorbea din inimă. Lăsase garda jos şi se lepădase de toate măştile, dezvelindu-şi sufletul.

— Acum sunt aici, în fața ta. Şi ştii de ce. Regi, aristocrați, bărbați bogați mi-ar pune la picioare mii de comori ca să mă aibă lângă ei.

Pictorul se ridică şi se apropie de ea ca să o vadă mai bine, în timp ce o rază plăpândă care venea de afară îi însenina chipul, înconjurându-i-l de o aură luminoasă. Trăsăturile ei păreau şi mai dulci, ca şi cum destăinuirea, acea golire de sine, o făcuse încă

şi mai fascinantă. Dintr-odată, îi păru fragilă. Îi atinse bărbia şi apoi obrajii, în timp ce ea, cu ochii închişi, îi adulmeca pielea. Îi mângâie pleoapele care tremurau şi trecu încetişor cu buricele degetelor peste curba delicată a nasului ei.

— Poate am fost...

— Ce? întrebă ea deschizând deodată ochii.

— Veronica, chiar nu ştiu de unde să încep, spuse el, ruşinându-se. Se simțea laş, pentru că nu avusese curajul să îşi deschidă sufletul în fața ei, aşa cum făcuse ea pentru el.

— Dumneata mi-ai vorbit cu inima deschisă, spuse el. Să ştii că ieri am plecat dintr-un motiv cât se poate de precis.

Veronica ținea pumnii strânşi.

— O altă femeie?

Federico clătină din cap, zâmbind.

— Vino cu mine, vreau să-ți arăt ceva, îi spuse el luându-i mâna cu blândețe.

Deschizătura din perete ducea spre o altă cameră, folosită ca dormitor. Federico dădu la parte un parapet de lemn mâncat de molii, în spatele căreia era ascunsă o portiță.

Veronica rămase uimită. Dar privirea lui Federico o linişti imediat.

— Urmează-mă, zise el şi făcu un semn femeii, în timp ce aprindea o lumânare.

O scară mică ducea spre o îngustă galerie subterană. Se simțea un puternic miros de

mucegai, iar umezeala intra până în oase. În timp ce traversau acel sinistru culoar de sub pământ îşi simțeau picioarele afundându-se într-un pământ vâscos şi noroios. Apoi, dintr-odată, la mirosul de umezeală se adăugă un miros pătrunzător de pictură proaspătă; era pur şi simplu amețitor. În capătul coridorului era o încăpere îngustă.

— Eşti pregătită? şopti Federico înainte să o lase să intre.

Veronica îşi simțea inima bătând puternic în piept. Nu-i plăceau spațiile întunecoase şi nu avea nici cea mai mică idee cu privire la ce o aştepta de cealaltă parte a uşii. Când tânărul lumină pereții cu flacăra slabă a lumânării, un amestec ciudat de emoții o cuprinse pe curtezană: surpriza şi plăcerea se uniră cu un sentiment de uluire.

Cine era de fapt Federico Contarini?

18

Trupuri goale de bărbați tineri se înşirau pe pânze mai mari şi mai mici, rezemate de pereții pătați de igrasie ai aşa-zisei pivnițe rupte de lume şi de realitate, care părea săpată în adâncul pântecelui pământului.

Fiecare tablou era altfel şi înfățişa bărbați de toate tipurile, unii robuşti şi puternici, alții plăpânzi şi uscățivi, dar toți arătându-şi fără reținere nuditatea, pusă în valoare printr-o tuşă puternică

şi decisă.

Pe chipurile lor se citea dorința, gurile lor întredeschise şi roşii păreau stăpânite de plăcere sau pregătite să o primească. Câțiva erau pictați cu mâinile în păr, iar alții, într-o poză şi mai intimă, mângâindu-se între coapse. Însă tablourile care o făcură pe Veronica să se înfioare fură cele în care pânza era puternic haşurată cu tuşe de carmin pe fundalul portretului. Acel roşu-aprins pentru care Federico făcuse o adevărată pasiune avea darul de a scoate în evidență desfrânarea pe care o zugrăveau operele de artă din pivniță. Pentru că era vorba, cu siguranță, despre nişte opere de artă, dată fiind capacitatea extraordinară a pictorului de a reprezenta ființa umană, cu trăsăturile ei reale, şi de a transmite emoții, prin privirile reprezentate pe pânză.

Veronicăi îi trecu un fior pe şira spinării, şi nu doar din cauza frigului din încăpere. Camera aceea secretă adăpostea opere de un gust pervers, chiar demonic, dar capabile să transmită senzații reale şi să trezească o excitație sălbatică.

Pentru Veronica, toate acele trupuri goale păreau să aparțină bărbaților lacomi pe care îi văzuse în vis cu o noapte în urmă. Poate fusese o premoniție şi urma să i se întâmple ceva îngrozitor.

În ciuda groazei care o cuprinsese, privirea ei nu reuşea să se desprindă de acele posturi ispititoare, care păreau că o invită să ia parte la plăcerea lor. O

luase o căldură puternică, şi atunci închise ochii.

Federico o luă de braț şi o scoase afară. Ea îl urmă, stând în continuare cu ochii închişi, în timp ce el o conducea sus, înapoi în lumea reală. Deschise obloanele şi puternice raze de lumină invadară camera, aducând ziua.

Femeia să lăsă încet să cadă pe scaun, aproape năucită, în timp ce imaginile trupurilor pictate pe pânză i se perindau prin fața ochilor. I se părea că le aude până şi vocile strigându-i numele ca nişte suave cântece de sirene, invitând-o să se întoarcă la ei.

Veronica se grăbi să îşi acopere urechile, dar vocile îi răsunau în minte, făcând-o să tremure. Federico îi dădu atunci puțină apă şi aşteptă să se calmeze. Ştia că trebuie să îi dea nişte explicații.

— Tu, acum, eşti singura care ştie de camera mea secretă, Veronica.

Odată ce îi arătase cele mai tulburi şi mai întunecate aspecte din viața lui, politețurile nu îşi mai aveau rostul.

— Dar de ce atâția bărbați goi? întrebă ea, recuperându-şi într-un sfârşit suflul.

— Îi pictez pe amanții mei. Unii sunt adevărați, alții sunt doar rodul viselor mele.

Veronica rămase împietrită.

— Adică eşti... bâigui femeia, nereuşind să îşi ducă gândul până la capăt.

— Da, Veronica. Cum ne spuneți voi, „normalii”?

„Fetițe”, „invertiți”, „pederaşti”? Asta ca să nu pomenesc şi alte nume, mult mai urâte. Nu ştiu, sunt aşa de confuz... Dar ştiu sigur că trupurile femeilor nu mă atrag atât de mult ca trupurile bărbaților. Şi că am simțit mai multă plăcere în compania bărbaților decât în cea a femeilor.

— Eşti homosexual, spuse ea gânditoare, ferindu-şi privirea.

— Cel puțin aşa cred, îți repet. Dar nu pot să-ți spun ce am cu adevărat în cap. Uneori mi se întâmplă să am nişte dorințe, dar nu sunt niciodată îndreptate către ceea ce ar trebui să-mi spună natura. În orice caz, nici nu mai ştiu cât timp a trecut de când nu am mai atins o femeie.

Tânărul artist se aşeză lângă ea şi îi istorisi povestea de la început, vorbindu-i despre firea lui sensibilă şi retrasă, care, încă din copilărie, îi atrăsese privirile batjocoritoare ale celorlalți băieți, mai îndrăzneți. Îi vorbi despre prima dată când fratele său îl târâse la un han, dându-l pe mâna unei tinere prostituate, care să îl inițieze într-ale sexului. Angela fusese minunată, dar el rămăsese cu totul debusolat. Acel unic contact cu celălalt sex îl făcuse să mediteze asupra firii lui. Fără să găsească însă vreun răspuns.

Apoi, din fericire, intrase în atelierul maestrului său. Arta devenise singura dragoste din viața lui şi aşa rămăsese timp de mulți ani, până când Federico începuse să facă portrete.

— Firea mea, îi spuse el, nu mi s-a dezvăluit imediat. Nici astăzi nu sunt sigur de ceea ce sunt. Nu ştiu cum să-ți explic... Pur şi simplu nu eram interesat de femei, dar nu de asta mergeam la bărbați. Apoi, cu trecerea timpului, am început să mă întreb de ce sunt diferit de ceilalți... Şi atunci, indiciu după indiciu, adevărul a început să mi se dezvăluie. Uneori clar, alteori piezişş şi pe ocolite.

Îi povesti zâmbind despre femei cu trup splendid, cu sânii tari şi obraznici, cu fesele moi şi albe ca marmura, care pozaseră pentru el. Şi totuşi, niciuna dintre ele, deşi pozau întotdeauna în poziții provocatoare, nu născuse în el vreun impuls sau vreo tulburare. Le aranja cu mâna lui pletele pe sânii bogați, dar nu simțea absolut nimic.

— La început am crezut că sunt bolnav. Dar apoi mă fura imediat munca mea, şi singurul lucru la care mă mai gândeam era cum să pun în valoare tuşele, cum să surprind unduirea trupurilor şi expresia ochilor.

Alvise începu să toarcă. Se strecură printre picioarele lui Federico, frecându-se de el cu impertinență.

— Dar o vreme au fost doar gânduri, tot felul de îndoieli care nu-mi dădeau pace. Apoi, într-o zi, lucrurile s-au schimbat, continuă tânărul. Era o zi oarecare, o zi de vară fierbinte şi înăbuşitoare, când, mai în joacă, mai în serios, i-am cerut unui vechi prieten din copilărie să pozeze pentru mine.

Nu pictase niciodată nudul unui bărbat, iar maestrul său îi spunea întruna că un adevărat artist trebuie să fie în stare să reprezinte natura în toată diversitatea ei, inclusiv lucrurile care nu ne plac sau care nu prea atrag privirile noastre. Alberto, tânărul model, acceptase. Se cunoşteau de mici copii. De nenumărate ori se fugăriseră pe străzi, printre canale, murdărindu-se şi rostogolindu-se pe jos. Ca adulți, ținuseră legătura. Şi vorbeau des, despre câte în lună şi în stele. Îi unea aceeaşi sensibilitate a sufletului, aceeaşi curiozitate pentru tot ce există, pentru astrele care iluminau bolta cerească, pentru fiecare creatură, în incredibila ei individualitate.

Federico îl luă pe Alvise şi îl aşeză pe genunchi. Motanul încercă să îl lingă pe bărbie, dar tânărul mai avea multe să îi povestească Veronicăi, care rămăsese fără cuvinte.

— Lumina era slabă, iar pielea lui Alberto părea învăluită într-o aură albăstruie. Nu se stânjenea să se arate gol în fața mea. Până la urmă, eram prieteni de nedespărțit. Şi pentru mine, la început, totul era normal. Un model de pictat, pânză, culori şi nimic altceva. Alberto era doar un prilej care mi-ar fi permis să zugrăvesc ceva nou. Nu doar forme feminine, rotunjimi şi altele de felul ăsta. Aş fi avut o nouă provocare: muşchi contractați, un piept lat, o constituție robustă.

Şi astfel, la început, artistul se cufundase în

munca sa. Pregătise culorile, făcuse o schiță în cărbune, calculase în minte proporțiile. În tot acel timp, Alberto stătea nemişcat, afişându-şi goliciunea în fața lui Federico. Tânărul model se mira că îi este frig în acea zi însorită, dar acolo jos era ca şi cum s-ar fi găsit într-o altă lume, într-o cavernă ancestrală, în care instinctele primitive puteau oricând să răbufnească la suprafață.

Pictorul a început să exploreze formele tânărului său prieten: de la delicata curbă a nasului la orbitele strălucitorilor să-i ochi albaştri şi la gura mare şi cărnoasă, de un roşu aprins. Acea culoare sângerie a pasiunii era ca o chemare malefică pentru Federico, tulburându-l profund. Culorile îi ațâțau simțurile mai mult decât formele.

A zăbovit apoi asupra liniilor aspre ale gâtului, asupra umerilor largi şi a pieptului viguros. Alberto era deprins să care saci de cărbuni încă de când era mic copil: asta îi făcuse corpul robust şi puternic, ca al unui războinic antic. Federico, care, în schimb, avea o constituție plăpândă şi fragilă, admira musculatura prietenului, pe care, parcă, îşi aşeza privirea pentru prima dată în viața lui.

Când a abandonat analiza detaliilor pentru a-l observa în întregime, pornirile dinăuntrul său i s-au dezvăluit cu atâta forță, încât nu mai putea să le nege, deşi se lupta din răsputeri să le înăbuşe. Inima a început să îi bată cu putere şi, în ciuda răcorii şi a umidității din încăpere, tânărul avea

senzația că arde pe dinăuntru.

A încercat să alunge gândurile absurde şi necurate din capul său, plimbându-şi nesigur privirea pe tânărul corp al prietenului, dar s-a trezit zăbovind asupra părților intime. Gura i s-a umplut de salivă şi i s-a părut că simte gustul pe care era convins că îl are pielea lui Alberto.

Chiar dacă încerca să se concentreze asupra portretului – să alunge diavolul, cum zicea el –, mâna deja îi tremura şi vederea i se începtoşase, întunecată de acea neprevăzută pierdere a rațiunii căreia îi căzuse victimă.

Până la urmă, l-a invitat pe tânărul prieten să îşi pună hainele pe el, inventând o scuză oarecare. Alberto, înfrigurat, a preferat să urce imediat, ca să se îmbrace la căldură. Niciodată nu îşi dorise atât de mult să fie din nou toropit de aerul înăbuşitor ca în clipa aceea.

Odată ce au ajuns la suprafață, i-a lovit un val de căldură atât de puternic în comparație cu răcoarea din pivniță, încât pe Federico l-a luat cu amețeli. Simțea că leşină. Tânărul prieten l-a sprijinit şi l-a aşezat cu grijă în pat.

În acel moment, când pictorul l-a văzut pe prietenul său aproape întins lângă el, complet gol, cu pielea îmbrobonită de sudoare, instinctul neînfrânat a pus stăpânire pe el cu o violență căreia nu i s-a mai putut opune.

Nu vedea nimic altceva în jurul său în afară de

gura lui Alberto, acel roşu-carmin care pentru el devenise o obsesie şi un chin.

A înfăptuit gestul cel mai îndrăzneț, avântându-se să se înfrupte din acele cireşe suculente şi să îi smulgă un sărut prietenului său. Alberto a ezitat şi s-a desprins imediat din îmbrățişare. Pentru un moment, au rămas unul lângă altul, atât de aproape, încât îşi auzeau respirația şi bătăile inimii. Se cercetau din priviri, ca şi cum ar fi încercat să pătrundă unul până în adâncul sufletului celuilalt, şi apoi, pe neaşteptate, gurile lor s-au întâlnit din nou, dar, de această dată, buzele tânărului model s-au lăsat căutate de cele ale prietenului şi s-au deschis nesigure, lăsându-l pe Federico să le exploreze cu limba, pentru a le gusta savoarea.

Pentru prima dată, descoperea plăcerea. Din ziua aceea, vechiul său prieten i-a devenit amant, răspunzând la dorință cu dorință. Au pornit împreună pe cărări neexplorate, căutându-se tot mai des, unindu-se pe furiş în îmbrățişări fugitive, de teamă să nu fie descoperiți.

Primele dăți, după ce făceau dragoste, Federico petrecea restul zilei cuprins de o senzație de greutate care îi strivea pieptul. Fusese educat de părinții lui în spiritul valorilor creştine. Tatăl său îl învățase să îi urască pe cei care se împreunează împotriva naturii, asigurându-l că Atotputernicul are grijă să îi pedepsească pentru desfrânarea lor. Legile divine, prin care fuseseră creați bărbatul şi

opusul lui, femeia, pentru ca împreună să găsească împlinire, nu puteau fi încălcate.

Dar, oricât s-ar fi chinuit Federico să găsească aceleaşi emoții în compania sexului opus, nu reuşise; dimpotrivă, se îndepărtase tot mai mult de femei, până când aproape că ajunsese să simtă repulsie față de corpul femeiesc. Nu reuşea să înțeleagă de ce Domnul îl lăsase în viață, deşi îi cunoştea firea. Mama lui, cu înțelepciunea ei de femeie simplă, îi explicase, când ajunsese şi el la vârsta adolescenței, că Dumnezeu cheamă la El sufletele celor care au sodomia în trup, punând capăt vieților lor înainte să poată transmite acea molimă şi celorlalți. El, Atotştiutorul, cunoştea întocmai destinul fiecăruia şi îi salva pe acei bieți oameni înainte ca păcatul să pună stăpânire şi pe membrele lor, ceea ce i-ar fi obligat apoi să treacă prin suferințe indescriptibile şi eterne în flăcările infernului.

Federico vorbi mult timp cu Veronica, fără nicio întrerupere. Cuvintele se revărsau ca un şuvoi, iar Federico povestea cu uşurința unuia care se elibera dintr-odată de o povară imensă, aruncând-o peste un şanț.

Odată, spunea el, pe când era încă un copil, fusese foarte bolnav. Febra îl făcea să se zvârcolească şi în somn, iar junghiurile pântecelui nu îi dădeau răgaz nici să înghită o picătură de apă. Părinții lui erau convinşi că îi venise sorocul;

plătiseră un medic care să îl ajute pe micuțul lor să se vindece, dar el se mulțumise să îi prescrie nişte infuzii de ierburi care nu aveau niciun efect. Într-o zi, când febra mare şi prelungită deja începuse să îi împuțineze trupuşorul amărâtului, tatăl lui a adus acasă o bătrână tămăduitoare. Federico nu îşi mai amintea exact cum arăta străina, pentru că delirul morții îl rupsese de realitate, dar, în lunile şi în anii ce au urmat, fratele lui, Lodovico, avea să i-o descrie de nenumărate ori.

— După spusele fratelui meu, nici nu era femeie muritoare, spuse el zâmbind stânjenit, ci o vrăjitoare, ştirbă şi cu părul alb şi zburlit. M-a uns cu o alifie mâloasă, care mirosea a mosc, a bolborosit nişte cuvinte în timp ce mă freca pe burtă şi a vegheat la căpătâiul meu timp de o noapte întreagă, până când am adormit liniştit, iar horcăiala care se auzise până cu o zi în urmă s-a transformat într-o respirație regulată. Şi dusă a fost.

Când s-a trezit, febra scăzuse. Din ziua aceea, Federico şi-a revenit încet-încet, până când s-a vindecat complet. Mama lui a fugit imediat la biserică să aprindă o lumânare pentru Sfânta Fecioară şi pentru Sfântul Marcu, în semn de mulțumire pentru miracolul pe care îl săvârşiseră. Mai târziu însă, Federico a înțeles că nu Domnul fusese cel care îl salvase, ci diavolul, care luase înfățişarea acelei bătrâne vrăjitoare şi îi dăduse din

nou viața în schimbul sufletului său. Era condamnat pentru eternitate.

Veronica suspină. În timpul acelei lungi povestiri nu scosese un sunet, cuvintele lui Federico o lăsaseră mută. Ar fi vrut să îi spună că diavolul nu are nicio legătură, cu atât mai puțin sfinții şi Fecioara Maria! Că ceea ce trăise el era obişnuit... Că tinerilor li se întâmpla des să fie zăpăciți şi să se simtă pierduți. Dar nu reuşi să spună nicio vorbă. Continuă să se uite la el, cu senzația că îl pierduse. Chiar înainte de a-l putea cuceri.

Federico, după ce se opri o clipă să îşi tragă sufletul şi să îl aşeze în sfârşit pe Alvise pe jos, îşi reluă povestea.

— La început, când am descoperit această „fire” a mea, am încercat să mă duc la biserică. Voiam să-i cer ajutor lui Dumnezeu, ca să alunge din mintea mea gândurile păcătoase şi să pună stavilă emoțiilor năvalnice. În plus, mărturisesc că mi-era teamă de viitor... Mă chinuia teama c-o să ard în iad. Visam legiuni de arhangheli care mă înconjurau şi mă târau într-un hău. Coşmaruri care nu-mi dădeau pace.

Dar, oricât s-ar fi rugat, nu se întâmpla nimic şi niciun sfânt nu se îndura să îl asculte. În mai multe rânduri, fusese tentat să se spovedească. Se gândea că, dacă şi-ar lua de pe suflet povara nelegiuirilor sale şi ar fi ascultat de un preot, pornirile lui ar găsi într-un sfârşit calea cea

dreaptă. Teama era însă prea mare. Dacă secretul lui ar fi trecut de pragul bisericii, Federico ar fi fost condamnat la moarte. Pentru cei ca el, pedeapsa era rapidă şi dureroasă. Lugubrele coloane din San Marco găzduiseră zeci, dacă nu chiar sute de sodomiți; puteau să treacă şi săptămâni întregi de la înfăptuirea dreptății înainte ca spânzurații să fie duşi de acolo.

Şi astfel, cu timpul, se convinsese că, de fapt, nu este un om chiar atât de rău. Dacă Satana ar fi pus cu adevărat stăpânire pe trupul şi pe sufletul lui, atunci cu siguranță Federico ar fi avut nişte dovezi în acest sens: dorințe necurate şi josnice, bucuria de a provoca suferință celorlalți... în schimb, nu era nicio urmă de aşa ceva în Federico. Dimpotrivă, era un băiat timid şi sensibil, căruia nedreptatea suferită de alții îi provoca o suferință aproape fizică.

Până şi mama lui fusese mereu foarte îngrijorată din cauza bunătății lui excesive, convinsă fiind că cei inimoşi ca el ajung, mai devreme sau mai târziu, să fie striviți de răutatea celor mulți.

Poate, se gândea Federico, ceilalți – chiar şi părinții lui – sunt cei care greşesc când consideră că „excentricii” de felul lui sunt vânduți diavolului. Poate că răutatea şi nefericirea lumii fuseseră cele care îi etichetaseră drept „impuri” pe cei care trăiau în afara canoanelor de falsă moralitate. Aşa că, uşor-uşor, chinurile şi sentimentele de vinovăție trecuseră, iar Federico intrase din nou în casa

Domnului, fără să mai fie cuprins de ruşine.

— Şi ce s-a întâmplat cu Alberto? întrebă într-un sfârşit Veronica.

— Într-o zi, tatăl lui ne-a găsit împreună. Nu am fost atenți şi ne-am lăsat în voia poftelor în casa lui. El a văzut totul. M-a biciuit straşnic cu vâna de bou şi m-a amenințat că, dacă mă mai arăt pe-acolo, mă omoară în bătaie. A doua zi, l-a târât pe Alberto la San Marco şi l-a obligat să asiste la execuția a doi sodomiți. Mulțimea exulta şi aplauda, încântată de spectacol. Cei doi amărâți încercaseră să se ferească de funie, dar, la orice mişcare de-a lor, încasau picioare şi pumni... Un spectacol respingător. De atunci, nu l-am mai văzut.

— Şi cât timp a trecut? întrebă ea cu tristețe în glas.

— Mult, crede-mă. Acum însă m-am împăcat cu mine însumi. Am înțeles că trebuie să mă accept aşa cum sunt. Şi că sunt unele impulsuri cu care nu pot să lupt.

Se uită la musafira lui cu blândețe. Se eliberare de povară şi acum putea să o înfrunte într-un fel mai matur.

— Acum ştii cine sunt, Veronica. Mă cunoşti mai bine ca oricine altcineva.

Curtezana îl fixa cu privirea, frământată de senzații contradictorii. Nu ştia ce să zică sau să facă. Pe de o parte, era bucuroasă că este confidenta lui şi că îi vede adevărata față. Pe de altă

parte însă, se gândea că toate acestea i-ar fi putut îndepărta. Îi înțelegea bine temerile. Şi ea se lovise de falşii moralişti, de „lumea integră”, care ştia doar să judece. Dar ceea ce o îndurera cel mai tare era faptul că dragostea pe care o căuta la Federico nu ar fi fost niciodată posibilă dacă el continua să prefere bărbații.

Era frântă. Găsi puterea să se ridice şi îl mângâie pe Alvise, care se apropiase de ea.

— Veghează asupra stăpânului tău, spuse femeia cu glasul stins. Privindu-l pe tânăr, adăugă: Dacă părinții tăi au dreptate, dacă e adevărat că, prin ceea ce facem, suntem blestemați pe veci, înseamnă că o să petrecem mult timp împreună în infern.

Apoi, fără să mai spună nimic, plecă.

19

Între timp se iscase un vânt puternic. Femeile îşi țineau strâns scufia, de teamă să nu zboare.

În piața San Marco, grupulețe de trecători curioşi se îngrămădeau să admire reprezentația unui saltimbanc care se distra jonglând cu mingiuțe colorate. Bărbații aplaudau puternic, în timp ce soțiile lor schițau zâmbete timide, acoperindu-şi adesea gura fără dinți cu mâinile aspre.

Dar ceea ce reținu atenția Veronicăi fu o altă mulțime, încă şi mai numeroasă. Bătrâni şi tineri, copii şi adolescenți, femei şi bărbați se înghesuiau

în jurul unui călugăr care vorbea cu o voce răsunătoare, gesticulând amplu şi energic.

Se ridicase pe un amvon improvizat, făcut din două bănci de lemn puse una peste cealaltă. Ascuns sub rasă şi acoperindu-şi chipul cu gluga, arunca avertismente obscure asupra Veneției. Vorbea despre păcate şi pedepse şi îi îndemna cu ardoare pe cei de față să se căiască şi să îşi îndrepte purtările, ca Domnul să fie milostiv cu ei. Dar nu mai rămânea mult timp... Timpul era pe sfârşite. Lumea trebuia să se grăbească.

Veronica se amestecă prin mulțime. Nimeni nu ar fi putut ghici că veşmintele acelea modeste o ascundeau pe una dintre femeile cele mai căutate pentru „meşteşugurile” ei. Scufia îi ascundea părul şi astfel, anonimă, se simțea în siguranță. Se uită cu luare-aminte la călugărul care, adresându-se mulțimii înțesate, plescăia avertismente şi speranțe. Din când în când, bărbatul îşi îndrepta privirea spre cineva în mod deosebit, şi nu puteai să nu rămâi impresionat de ochii lui cenuşii, mari, ciudați şi înfundați în cap.

Nu avea o înfățişare plăcută. Sprâncenele ca două paranteze, cenuşii, la fel ca ochii, şi bărbuța zbârlită îi scoteau în evidență pielea extrem de albă, aproape străvezie. Aspectul călugărului o neliniştea.

Îşi agita mâinile zbârcite, când ridicându-le la cer, pentru a invoca intervenția divinității, când

lăsându-le în jos, spre inima pământului, unde sălăşluia duşmanul lui Dumnezeu, diavolul. Alteori, degetul lui acuzator țâşnea din mâneca rasei, arătând spre cineva din mulțime. Şi vorbea, vorbea, vorbea... Trebuia să fie clar tuturor că cei care urmează poruncile Domnului merită împărăția cerurilor şi că cei care se îndepărtează de ele, lăsând ca răul să pună stăpânire pe viața lor, se vor scufunda tot mai jos, în brâiele cele oribile, într-un întuneric de nedescris, osândiți pe veci la muncile infernului.

De fiecare dată când mâinile călugărului se îndreptau spre cer, mulțimea scotea un „oh” extaziat. Dimpotrivă, când călugărul îşi îndoia spatele până când mai era puțin şi atingea lada care îi servea drept tribună, suspinul mulțimii devenea apăsător. Reuşea să îi țină în puterea lui, obținând de la ei exact reacția pe care o voia, datorită extraordinarului său talent oratoric.

Veronica observa totul cu atenție. La început, cu seriozitate. Apoi, privind în jur, nu mai putu să îşi păstreze mina gravă. Când văzu nişte femei care, pentru a-l imita pe călugăr, se prosternau şi se ridicau la unison cu el, nu reuşi să îşi înfrâneze un râs ironic, în plus, îşi dădu seama că bărbații, spre deosebire de femei, sunt mai puțin entuziasmați să audă acele avertismente răsunătoare, iar pe chipul lor începea să se deseneze mânia. După spusele călugărului, se puteau vedea deja tot felul de semne

care prevesteau cât se poate de limpede nenorocirile ce aveau să vină. Începu să vorbească despre stolurile de păsări care se arătau pe cer, făcând tot felul de acrobații nefireşti, de parcă ar fi vrut să îi avertizeze pe oameni de iminența unor catastrofe. Trecu apoi la descrierea apelor lagunei care, în anumite locuri, luaseră un colorit roşiatic – şi toți jurau că este adevărat, cu toate că niciunul nu ştia să indice punctul exact în care această ciudată pigmentare marină s-ar fi putut vedea amintindu-le oamenilor că acelaşi lucru se întâmplase şi în Egipt cu mult timp în urmă. Până şi cerul, zicea el cu emfază, se milostivise să îi avertizeze, desenând prin norii săi creaturi stranii, antropomorfe, care uneori luau forma unor îngeri înaripați, iar alteori, înfățişarea unor ființe cu coame şi cozi.

Mulțimea atunci ridica nasul spre cer, încercând să vadă dacă formele de care vorbea călugărul mai sunt acolo.

— L-am văzut! Uitați! E Satana, fără îndoială. I se văd coarnele şi copitele de țap, urlă cineva.

— Nu, e un înger. Alea sunt aripile, zicea un altul.

Păreau cu toții înnebuniți, întorcând capul când încoace, când încolo, uitându-se la cine se întâmpla să strige mai tare.

— Uitați-vă colo, exclamă deodată o bătrână înfăşurată într-un şal negru, ăla e arhanghelul Mihail! A venit să-l alunge pe diavol!

Călugărul zâmbea, iar rânjetul autoritar îi scobea fața. Când spiritele se mai potoliră, călugărul reluă enumerarea posibilelor semne de nenorocire. Erau atât de multe, încât Veronica se întrebă dacă orice fenomen natural poate fi interpretat ca prevestire a Judecății de Apoi. Atunci călugărul, care nu voia să se mulțumească doar cu teroarea pe care o sădise deja în inima oamenilor, strigă dintr-odată:

— Simțiți şi voi mirosul?

Toți îşi umflară nările, neştiind ce miros să caute.

— Este putoarea morții, tună călugărul, ridicând degetul la cer. Deja se răspândeşte printre noi, pe fiecare uliță, în fiecare cartier. Este mirosul corpurilor în putrefacție, al măruntaielor mâncate de viermi. Moartea e printre noi!

Mulți se retrăseseră. Câțiva îşi făcură semnul crucii. Copiii, chiar dacă se refugiaseră în brațele mamelor, izbucniră în plâns, iar tații se grăbiră să îi liniştească, nu înainte de a-i atenționa că, dacă nu sunt cuminți, toate acele lucruri îngrozitoare pe care le-au auzit o să se abată asupra lor. Publicul călugărului simțea planând asupra sa nenorocirea care urma să îl lovească şi jură să nu mai spună minciuni, să nu mai fure nimic de pe tejghelele din piață, să nu mai păcătuiască trupeşte şi să fie cumpătat.

— Pocăiți-vă, spuse călugărul din nou cu voce tare, după care împărți binecuvântarea, în timp ce oamenii stăteau în genunchi şi se închinau, câțiva

rugându-se, alții murmurând ceva spăsiți.

Predica luă sfârşit. Coborî de la amvonul improvizat şi începu să îşi facă de lucru cu lăzile pe care stătuse. În scurt timp, avea să se mute în altă parte pentru a-şi răspândi cuvântul. Şi să terorizeze altă lume.

Veronica porni mâhnită spre casă. Trecuse prin prea multe într-o singură zi. Cuvintele călugărului o ajutaseră să se distreze, dar, de îndată ce plecase de acolo, începu din nou să se gândească la Federico.

Cât tânjea după normalitate! Dar putea oare să lupte cu dezamăgirea din inima ei?

Se răzgândi, se întoarse din drum şi se îndreptă spre locuința Chiarei. Chiara era, cu siguranță, cea mai normală persoană pe care o cunoştea. Poate singura cu care putea să discute cu adevărat. Ştia unde locuieşte şi porni iute într-acolo.

Făcuse doar câțiva paşi, când deodată se porni un vânt năprasnic, care lua cu el tot ce întâlnea în cale. Nori gri, ca de plumb, acoperiră tot cerul, iar oamenii şi casele dispărură într-o unică mare umbră neagră.

Cei care asistaseră la elucubrațiile călugărului şi zăboviseră în piață o luară la goană care încotro, strigându-le şi celorlalți, care nu auziseră premonițiile oratorului, să fugă cât mai repede, pentru că nenorocirile înfricoşătoare care tocmai fuseseră prevestite începeau deja să se dezlănțuie

asupra Veneției. Veronica nu ştia dacă glumesc sau sunt într-adevăr convinşi de ceea ce spun. În orice caz, dintr-odată, părea că îndoielile cele mai înfricoşătoare sunt îndreptățite. Zăgazurile cerului se deschiseră cu un bubuit surd şi o ploaie torențială se revărsă asupra tuturor, lăsând pustii străzile care, cu doar câteva secunde în urmă, fuseseră pline de lume.

Şi Veronica începu să alerge pe nerăsuflate, cu inima bătându-i de spaimă, încercând să evite băltocile care se formaseră deja în pavajul neuniform al străduțelor. Toți se temeau de ploile prea puternice. Nu pentru că ar fi putut să prevestească vreo Apocalipsă, ci pentru că, de regulă, erau urmate de inundații care aduceau apa urât mirositoare în case şi provocau numai distrugeri.

Ploua cum nu mai plouase niciodată. Veronica se întreba dacă nu cumva călugărul avusese dreptate. Din fericire, mai avea doar câțiva paşi până la Chiara acasă. Ciocăni insistent, până când femeia îi deschise. În brațe avea două fetițe.

Chipul grăsun şi îmbujorat al Chiarei se însufleți de uimire la vederea vechii ei stăpâne.

— Nu mă pofteşti să intru? Sunt leoarcă.

— Bineînțeles, bineînțeles, reuşi să îngaime Chiara, căreia nu îi venea să-şi creadă ochilor. Pofteşte!

Veronica se opri imediat cum trecu pragul. Apa îi

şiroia din veşminte, udând podeaua. Vizitatoarea le zâmbi celor două fetițe pe care Chiara le ținea în brațe, după care aruncă o privire în jur. Fosta ei servitoare locuia într-o locuință modestă, amenajată foarte simplu. Într-o parte văzu un bufet din lemn, iar în mijlocul camerei, o masă pătrată. Mai încolo, o perdeluță despărțea dormitorul de ceea ce trebuia să fie camera de zi. Dincolo de masă era o vatră pe care fierbea o oală mare. Totul era foarte curat. Lângă pereți erau depozitate tot felul de coşuri, coşulețe, crenguțe, mături, frigări şi multe altele. Dintr-un colț, chipul blând al Maicii Domnului veghea asupra încăperii. Lângă ea, o lumânare stinsă, probabil singura sursă de lumină din casă. Pe podeaua din pământ erau presărate nişte paie. Doar atunci îşi dădu seama că mai există şi o altă încăpere. Aruncând o privire, se convinse că este mai mică decât cea ascunsă după perdea. Înăuntru era o căpriță cu o înfățişare simpatică. În spatele ei, o scară de piatră ducea la etaj. Probabil acolo era cămara.

Veronica fu poftită să se dezbrace de hainele ude. Erau doar ele în casă, aşa că vizitatoarea nu protestă. Hainele fură întinse la uscat lângă focul de sub oala cu mâncare, iar Veronica primi o vestă de lână cu care să se acopere.

Chiara se îngrăşase mult. Sarcinile îşi lăsaseră urma asupra ei. În schimb, chipul nu îşi pierduse din dulceața de odinioară.

Copilele erau bucățică ruptă din mama lor. Singura diferență, în ceea ce o privea pe fata cea mare, erau splendidele plete roşcate şi obrajii pistruiați. În schimb, cea mică moştenise buclele blonde ale mamei.

Fetița cu pistrui era cu siguranță cea mai îndrăzneață dintre cele două. Se lupta cu încăpățânare să se elibereze din îmbrățişarea Chiarei pentru a fugi să atingă hainele Veronicăi, care, oricât ar fi fost de ude, i se păreau neobişnuite şi foarte frumoase.

— Ai nişte fete minunate, exclamă Veronica, îmbrățişând-o, în sfârşit, pe Chiara.

— Cât timp a trecut! spuse cealaltă. Mă bucur să te văd.

Ochii Chiarei erau luminoşi şi sinceri. Păreau de o blândețe pe care curtezana nu mai era obişnuită să o vadă, înconjurată cum era numai de ființe meschine şi calculate, pentru care cel mai adesea viața se reducea la un şir nesfârşit de nelegiuiri şi minciuni.

Chiara îşi păstrase însă inocența pe care Veronica o pierduse de atât de mult timp, încât i se părea că nu o avusese niciodată, pentru că încă de mică trăise înconjurată de parfumul îmbietor al păcatului, care plutea în fiecare ungher al casei. Chiar dacă era neştiutoare pe vremea aceea, Veronica fusese pătrunsă de ele. Îşi dădea seama că miresmele desfrâului îi intraseră în came ca un

morb care se instalase nestingherit în sufletul ei, rozând-o pe dinăuntru şi lăsându-i doar putreziciune.

Se simțea epuizată. Copleşită de gândul că bărbatul pentru care, în sfârşit, reuşise să simtă o dragoste adevărată nu putea să îi răspundă în acelaşi fel. Federico începea să devină o adevărată obsesie, un izvor nesecat de durere.

Cufundată în gândurile ei, nu-şi dădu seama că Betta, micuța năzdrăvană cu părul roşu, îi luase şalul şi şi-l răsucise în jurul gâtului şi al umerilor, luând un aer de mare doamnă. Făcea piruete prin bucătărie, apropiindu-se periculos de mult de vatra pe care, aşezat pe pirostrii, stufatul fierbea în oală. Mirosul mâncării se răspândea în încăpere. Trecuse ceva timp de când Veronica nu mai simțise aburul şi aromele puternice din bucătărie. În casa ei de lângă Santa Formosa, nu mai pusese piciorul în bucătărie de o veşnicie.

Pe o băncuță de lemn se aflau câteva forme mari pentru coptul pâinii. Masa era aproape gata.

Veronica se opri un moment să adulmece acele mirosuri îmbietoare. Nu aduceau deloc cu parfumul de scorțişoară care plutea în salonul ei sau cu cel de portocale şi vanilie care îi înmiresma pernele. Dar acelea erau adevăratele mirosuri ale vieții. Aşa ar fi trebuit să miroasă în casa unei familii. Gândurile Veronicăi se îndreptară din nou spre traiul pe care ar fi putut să îl ducă dacă ar fi făcut

alte alegeri. Se imagină trebăluind în jurul unui cămin încins, înconjurată de strigătele vesele a doi copilaşi năstruşnici, îi veni să zâmbească... Se întrebă dacă viitorul nu cumva îi rezerva totuşi posibilitatea unei schimbări. Putea să uite ceea ce fusese? I-ar fi fost foarte greu să se curețe de ranchiună, de falsitățile şi de ipocriziile care se sedimentaseră, respirație după respirație, în adâncul inimii ei, până când deveniseră o parte din ea. Se simți teribil de asemănătoare cu mama ei. În fond, Paola începuse să se intereseze cu adevărat de fiica ei doar când îi devenise codoşcă.

Între timp, fosta slujnică reuşise să înfrângă încăpățânarea micuței Betta şi să îi smulgă şalul înainte să ia foc. Veronica observase amuzată scena, intuind că, deşi nu înoată în aur, vechea ei prietenă este împăcată, chiar fericită. Se mulțumea cu ce avea. Nu era bogată, dar era evident că soțul nu o lăsa să ducă lipsă de lucrurile de care avea nevoie. Se gândi că e pe punctul de a-şi pierde uzul rațiunii dacă ajunsese să simtă invidie față de familia care locuia în locuința aceea atât de modestă, în care singura avuție erau chiuiturile şi râsetele celor două fetițe şi blândețea mamei lor. Şi totuşi, în acel moment, ar fi dat orice pentru a-şi putea schimba viața cu cea a prietenei ei.

Chiara nu băgase de seamă că musafira ei se pierduse în meditații încâlcite şi fără de capăt, cufundându-se în gânduri care deveneau cu atât

mai negre, cu cât timpul le adâncise şi le încurcase. Fu trezită de vocea fostei servitoare, care o certa, pentru a mia oară, pe Betta. Veronica întinse brațele şi o strânse pe fetiță la piept. Dacă se mai zbenguia mult prin cameră, mai devreme sau mai târziu s-ar fi lovit.

— O să-ți dea de furcă năzdrăvana asta mică, spuse Veronica într-un sfârşit, încercând să o cocoloşească.

— Nici nu-ncape îndoială, zise Chiara, după care le ordonă fetițelor să tacă şi să stea cuminți ca să poată să discute în linişte cu musafira ei înainte să se întoarcă soțul.

Veronica se pregăti să îi vorbească despre neliniştile ei, despre tot ce se întâmplase în ultima vreme. Desigur, nu i-ar fi povestit toate detaliile, dar voia să îşi descarce sufletul, să-i spună despre felul în care trecea de la extaz la suferință în doar o clipă, lăsându-se pradă unor sentimente puternice, care o zguduiau ca nişte valuri. Cel mai mult voia să îi vorbească despre el, despre tânărul artist. Trase aer adânc în piept şi, tocmai când dădu să deschidă gura, cineva izbi uşa de perete.

Stăpânul casei se întorsese şi era ud leoarcă, chiar dacă ploaia încetase deja de ceva timp. De la o vreme, tânărul măcelar fusese înlocuit la tarabă de o matahală cu mâini mari şi cu pomeții ieşiți în afară. Nu mai avea nimic din înfățişarea angelică de altă dată.

Fetițele se jucau mai departe, ca şi cum nimeni nu ar fi trecut pragul casei.

Chiara însă se ridică de îndată de pe scaun şi se duse în întâmpinarea soțului, care rămăsese la intrare cu privirea întunecată. Dăduse cu ochii de Veronica. Obrajii bărbatului deveniră roşii ca două mere coapte, poate din cauza căldurii care venea dinspre vatra în care trosneau lemnele sau poate din cauza musafirului neaşteptat.

— Ce caută femeia asta în casa mea? Nu dau voie nimănui să vină să îmi murdărească familia, izbucni el înfuriat.

Ochii lui sclipeau în lumina flăcărilor din vatră. Dacă ar fi putut, ar fi alungat-o pe curtezană cu mâinile lui, târând-o afară din bucătărie şi biciuind-o cu vâna de bou.

— Calmează-te, te rog. A venit să mă vadă. Nu poți să te porți aşa cu musafirii mei, murmură Chiara.

Preț de o clipă, măcelarul cel vânjos o privi pe soție în ochi, dar rugămintea pe care o citi pe chipul Chiarei nu îl înduplecă defel. Drept răspuns, măcelarul îi trase o palmă răsunătoare peste față. Şi cu asta, imaginea de familie idilică se evaporă într-o secundă. Fetițele se opriră pentru un moment, apoi începură din nou să alerge şi să se joace, ca şi cum astfel de scene erau un lucru normal.

— Nu e cazul să-ți arăți forța lovind-o pe mama

copiilor tăi, îl apostrofa Veronica, ridicându-se în picioare şi ajutând-o pe Chiara, care, cu lacrimi în ochi, încerca să îşi acopere faţa.

— Afară din casa mea sau mai am şi pentru dumneata! Nu vreau ca fetele mele să aibă de-a face cu o târfă!

Veronica îl fulgeră cu privirea. El nu mai adăugă nimic, având grijă să nu se apropie de femeie. Veronica îşi adună în grabă hainele şi, înfăşurându-le sub braţ, părăsi casa. Când era în prag, se întoarse şi îi aruncă Chiarei o privire plină de milă. Dar fosta servitoare nu avu curajul să îşi ridice ochii din pământ. „Şi când te gândeşti”, îşi spuse, „că eram convinsă că eu sunt cea lipsită de noroc!”

Fierbea de mânie. Era prima dată când cineva se purta cu ea atât de mitocăneşte. Nici măcar Maffio nu reuşise să o înfurie aşa de tare. Cuvintele măcelarului musteau de dispreţ, ură şi ranchiună. Dar de ce? Ce-i făcuse?

Pe când mergea jignită şi indignată, îşi dădu seama că nu are pe ea decât vesta de lână pe care i-o împrumutase Chiara şi că nu lasă o impresie prea bună umblând îmbrăcată astfel. Din fericire, soarele încă se ascundea în spatele norilor şi era posibil ca ploaia să înceapă din nou, aşa că pe străzi era puţină lume.

Se opri lângă un portic şi se îmbrăcă repede, deşi hainele erau îngreunate de apă. După bătăile

clopotului, îşi dădu seama că se făcuse deja amiază. Vremea mohorâtă era în ton cu proasta ei dispoziție. „Mai întâi Federico, acum povestea asta! Ce zi blestemată!” se gândi.

Hotărî deci că e mai bine să se întoarcă acasă. Neştiind ce altceva să facă, se întinse pe pat. Şi, după ce bău o tizană pregătită de Laura, se pregăti de culcare. Dimineața aceea fusese îngrozitoare.

Când se trezi, furia nu îi trecuse încă. Scrise câteva versuri, dar îşi dădu repede seama că îi lipseşte inspirația. Nu avea rost să facă risipă de hârtie. Aşa că îi porunci Laurei să îi pregătească ceva deosebit la cină şi îşi petrecu restul timpului meditând la cele ce se întâmplaseră peste zi.

20

A doua zi se trezi obosită. Abia dacă dormise din cauza tulburării care pusese stăpânire pe ea. Îi ceru Laurei să nu primească pe nimeni. Îşi dorea să rămână singură. Plăcerea, iubirea, totul devenise o povară pentru ea, ca şi cum ar fi fost vorba despre o corvoadă, nu despre un meşteşug în care excela şi care până de curând o pasionase.

Soarele, oricât s-ar fi luptat să răzbată din spatele norilor groşi şi cenuşii care acopereau cerul, nu reuşea să îşi trimită razele pe pământ. Părea că lumea întreagă fusese învăluită de o pâclă deasă, care încărca aerul de umezeală şi umplea inima de

melancolie. „Călugăr blestemat”, îşi spuse Veronica, „tu şi previziunile tale!”

Nu se dăduse jos din pat. Continua să se răsucească printre cearşafuri, neputând să îşi scoată din minte imaginea portretelor secrete pe care le admirase în camera întunecoasă a lui Federico, ca şi cum neliniştile care o chinuiseră până atunci n-ar fi fost de ajuns. Din când în când i se năzărea Federico în pat cu amantul lui, Alberto. Chiar dacă încercase de mai multe ori să îşi ascundă capul sub pernele parfumate sau să îşi lovească tâmplele ca să alunge viziunea celor două trupuri împreunate, cei doi amanți nu voiau să îi dea pace, cum nu voiau să îi dea pace nici gemetele languroase pe care îşi închipuia că le aude. O urmăreau ca să o chinuie, până când ar fi făcut-o să îşi piardă mințile.

În timpul nopții se deşteptase de mai multe ori. Se plimbase încolo şi încoace prin cameră, fără odihnă. Apoi se uitase pe fereastră, încercând să desluşească, în negrul cel mai negru, o lumină care să îi risipească miile de îndoieli care o chinuiau. Dar nu văzuse nimic. Nu primi niciun răspuns din bezna aceea ca de smoală, care îi pătrunsese până şi în inimă.

Nu se mai simțise niciodată aşa.

Toată viața ei trăise cu convingerea că mereu poate să aleagă drumul pe care vrea să îl urmeze şi că alternativele care i se oferă, chiar dacă nu simt

toate dezirabile, sunt, în orice caz, acceptabile. Când murise Aliberti, când medicul Panizza o alungase de acasă, când începuse să învețe ce înseamnă să fii curtezană, când îşi primise primii amanți, de fiecare dată făcuse alegerea mai puțin dureroasă, convinsă că este cea mai potrivită şi mai corectă.

Pentru prima dată, avea senzația că duce o luptă inutilă. „Mă schimb”, se gândi. Îşi dădu seama, cu groază, că ceva dinlăuntrul ei se destrămase. Că viața pe care o duce nu o mai mulțumeşte. Că tot ceea ce cândva îi făcea zilele mai puțin dureroase începuse să i se pară şters şi îndepărtat.

Federico... Federico. Numele lui se învârtea în mintea Veronicăi ca într-un vârtej. Lui Federico îi plăceau bărbații. Federico nu voia să fie cu o femeie. Federico era un *sodomiți* Dar, în ciuda acestei lovituri, Veronicăi i se părea că nu poate să trăiască fără el, fără să îi sărute pielea fină, care avea, în închipuirea ei, gust de miere, fără să îi sărute ochii mari şi negri, care o fascinaseră încă de la prima lor întâlnire, şi fără să simtă trupul pictorului deasupra ei, înfiorându-se odată cu al ei.

Când imaginea iubitului deveni atât de pregnantă, încât femeii i se păru că îl are lângă ea şi că îi simte mirosul, de scoarță şi muşchi, se ghemui în cearşafurile parfumate, căutându-i chipul.

Mâinile ei le înlocuiră pe cele ale lui Federico, pe

care nu le simțise niciodată atingându-i pielea, dar pe care şi le imagina fine şi delicate, ca o adiere de primăvară. Se atinse uşor, ținându-şi pleoapele închise, ca să nu trebuiască să înfrunte singurătatea din alcovul ei mare şi parfumat. Îşi trecu degetele peste buzele care ardeau de dorință, apoi peste sânii tari, peste pântece şi şolduri, imaginându-şi că e cu Federico.

Când bazinul începu să i se mişte ritmic, ca şi cum şoldurile i-ar fi fost legănate de unde uşoare, plăcerea o inundă, intensă şi scurtă, până la contracția finală. De-abia atunci adormi, rapid, înainte ca fantasmele să se risipească şi să lase loc unei amare întoarceri la realitate.

Se trezi spre mijlocul dimineții. Soarele încă nu reuşise să străpungă norii de pe cer. Primul gând fu, bineînțeles, la Federico. Al doilea, mai elaborat, fu imboldul de a încerca să îl aibă măcar o dată. Începu să îl vadă ca pe un trofeu de cucerit, o comoară prețioasă de obținut. Trebuia neapărat să îşi pună în mişcare toate meşteşugurile pentru a ajunge la ținta râvnită. Şi, odată ce şi-ar fi împlinit dorința, ar fi păstrat în amintire acele clipe sublime, trăgându-şi din ele forța de a depăşi momentele grele.

Nu o interesa să ştie câtă suferință ar fi putut să provoace cu acest plan lui Federico sau ei înseşi. Ca toate planurile născute în mod egoist din dorința de a satisface prezentul, şi acela pe care

Veronica se pregătea să îl ducă la îndeplinire presupunea uneltiri şi viclenii care ar fi adus mai multă durere decât bucurie.

Dar Veronicăi nu îi plăcea să se gândească la astfel de lucruri. Meditația atentă şi meticuloasă nu se potrivea cu temperamentul ei. Acționa mereu din impuls, purtată de instinct şi de sentiment, convinsă de faptul că cine trăieşte ascultând prea mult de minte şi prea puțin de inimă ajunge să îşi interzică multe lucruri.

Gândurile acestea o îmbărbătară şi o făcură să uite nu doar de oboseală, ci şi de toate umilințele din ziua precedentă. Trase aer adânc în piept şi murmură:

— O să înving. Şi de data asta.

Sună din clopoțel şi Laura intră grăbită în cameră.

— Ştiu că ai un frate, îi zise Veronica în timp ce se pieptăna în fața oglinzii. Mi s-a spus că e voinic şi că are o înfățişare plăcută.

Laura rămase fără cuvinte. Nu ştia că Veronica îi cunoaşte familia, cu atât mai puțin că ştie de existența fratelui ei, Matteo. După câteva clipe de tăcere, îi răspunse că este, într-adevăr, un tânăr frumos.

— Hai, o zori Veronica, nu mai ai nimic altceva de adăugat? Vreau să-mi vorbeşti despre el.

Ca o forță a naturii care tocmai se trezise, Veronica voia să afle imediat totul. Aşa că o încolți

pe Laura, încercând să nu piardă prea mult timp. O supărau timiditatea slujitoarei şi mormăitul ei monosilabic, din care nu se înțelegea nimic. Voia claritate.

— Hai, aşază-te, poate aşa îți mai vine inima la loc. Să începem cu lucruri simple: spune-mi cum îl cheamă şi cu ce se ocupă.

— Îl cheamă Matteo, reuşi în sfârşit să răspundă Laura. Are douăzeci de ani şi, de când era mic, îl ajută pe tata la treburi. S-a făcut tare voinic, pentru că toată ziulica duce în spate saci grei de cărbune.

„La fel ca Alberto, amantul lui Federico”, se gândi Veronica. Cine ştie câți tineri cărau cărbune în Veneția!

— Bine, bine... spuse Veronica începând să aranjeze flacoanele de pe măsuță. Acum du-te la el şi adu-l aici. Spune-i că am o sarcină să-i încredințez. Şi spune-i c-o să fiu generoasă.

Laura ar fi vrut să-i spună că este mai bine să nu îl amestece pe Matteo în vreo poveste urâtă. Că este un băiat bun şi că... în fine, nu este obişnuit să fie în preajma curtezanelor. Dar nu zise nimic din toate astea, pentru că nu reuşea să îşi dea seama ce ar fi putut să vrea cucoana Veronica de la el. Şi apoi, nu făcea parte din sarcinile ei să o contrazică pe stăpână.

Aşa că plecă şi se duse în grabă acasă la părinții ei. După câtva timp, se întoarse la Santa Formosa

împreună cu băiatul. În timp ce aştepta sosirea lor, Veronica medită asupra lucrurilor pe care avea de gând să le facă, punând în balanță avantajele şi dezavantajele. Cu cât se gândea mai mult, cu atât era mai convinsă că planul ei, deşi nu tocmai cinstit, are totuşi mari şanse de izbândă. Intrarea Laurei şi a lui Matteo îi întrerupse firul gândurilor. Din acea clipă, nu se mai putea răzgândi, nu mai era cale de întoarcere.

Veronica îl măsură pe tânăr din cap până în picioare. Da, era într-adevăr un tânăr frumos. Neîngrijit, bineînțeles, dar, dacă se aranja, cu siguranță ar fi putut să lase o impresie bună.

— Lasă-mă singură cu el, îi porunci Laurei.

Slujnica se întunecă şi bombăni ceva, dar se supuse şi ieşi din cameră, nu înainte de a-i arunca o privire fratelui său. Evident, pe drum îi dăduse toate informațiile care îi erau necesare.

Tânărul era vădit agitat, pentru că îşi ținea ochii în pământ şi pumnii strânşi. Veronica începu să îi dea târcoale ca să îl cerceteze în amănunt, aşa cum făcea cu marfa expusă pe tejghelele din piață. Îi ceru politicos, dacă se poate, să îşi dea jos bluza, doar bluza. El se supuse. Curtezana îi admiră trupul robust, ascuns pudic sub veşmintele zdrențăroase. Era, cu siguranță, atrăgător. Bustul lui părea sculptat în marmură, iar chipul măsliniu avea trăsături delicate, ca de copil. Ochii de un verde splendid erau umbriți de nişte gene lungi, iar

pletele castanii îi încadrau fruntea înaltă, desăvârşindu-i frumusețea.

— Ai experiență cu femeile? îl întrebă Veronica, cu o impertinență incurabilă.

Tânărul roşi.

— Bine, văd că eşti ruşinos, asta nu strică. Dar răspunde: ştii cum să te porți cu femeile?

— Ei bine, da, doamnă. Ca toți, la han... începu el, dar se întrerupse, negăsind curajul să continue. Ar fi vrut să îi spună că îi plac femeile şi că merge des la ele. Că se vede şi cu cele care îi ies în cale peste tot şi i se dăruiesc pentru bani, şi cu cele care îi oferă plăcere fără să îi ceară nimic.

— Aha, spuse ea. Atunci îți propun un târg.

Tânărul aşteptă ca femeia să îi explice despre ce este vorba.

— Îți ofer şase scuzi pentru o partidă de dragoste.

Matteo schiță un zâmbet tâmp. Era o sumă tentantă. În tariful publicat în *Catalogul tuturor principalelor şi al celor mai onorate curtezane din Veneția,* care oferea lista oficială a curtezanelor în din oraş, împreună cu tarifele aferente, cu şase scuzi nu cumpărai de la Veronica decât sărut. Dar pentru Matteo era o sumă importantă.

După un moment de ezitare, tânărul acceptă. Era o propunere stranie, dar nu vedea niciun motiv să refuze. Cu atât mai mult cu cât de obicei bărbații erau cei care plăteau, nu invers. De altfel, Veronica era cu adevărat frumoasă.

— Perfect, spuse ea cu satisfacție.

Apoi o chemă pe Laura şi îi zise să se ajute cu una dintre slujnice ca să îl curețe şi să îl îmbrace pe tânăr cum se cuvine. Îl voia cât mai dichisit.

Servitoarea îi pregăti un hârdău, o chemă în ajutor pe tânăra Francesca şi se puseră pe treabă, lucrând cu zor, printre chicote şi glume. Nu se întâmpla în fiecare zi să fie nevoite să spele un bărbat tânăr şi, pe deasupra, foarte chipeş.

După aceea, Laura fu chemată de stăpâna ei.

— Du-te la pictorul Contarini. Ştii unde locuieşte, ai mai fost acolo cu mine. Spune-i să vină la mine. E urgent.

Când Federico păşi în dormitorul curtezanei, era transpirat şi agitat. Judecând după urgența cu care Laura îl îndemnase să fugă acasă la Veronica, se temea ca nu cumva să se fi întâmplat vreo nenorocire.

Dar scena pe care o avea în fața ochilor îl luă prin surprindere, încăperea era cufundată în semiîntuneric. Fumul de tămâie afrodiziacă se ridica sinuos în aer, şerpuind în jurul femeii şi al tânărului Matteo, ale căror trupuri goale deveniseră lucioase de la alifiile parfumate. Cei doi erau întinşi pe pat, iar Veronica îl invită pe tânărul artist să se apropie.

— Ce înseamnă asta, Veronica? bâigui Federico, care avea deja senzația că vederea i se începtoşează şi că simțurile îi amorțesc, încetul cu încetul. Era

confuz şi incapabil să gândească lucid. Privirea lui se oprise asupra corpului ca de marmură al acelui tânăr necunoscut, mângâiat de mâinile languroase ale curtezanei.

Veronica nu pregătise nimic deosebit în afara acelei primiri. Voia doar să îl amețească pe cel pe care îl iubea. Se gândea că, dacă simțurile lui Federico se lăsau îmbătate de plăcere, adulmecând desfătarea în acele mirosuri de trupuri şi arome afrodiziace, intuind-o în mişcările corpurilor lucioase şi voluptuoase, atingând-o, gustând-o şi, în sfârşit, auzind-o în gemetele celor doi amanți improvizați, atunci şi el ar fi fost cuprins de dorință.

Federico rămase în continuare nemişcat. O parte din el voia să se întoarcă şi să fugă cât mai departe cu putință. Dar picioarele parcă îi erau pironite în podea şi nu putea să îşi desprindă privirea de la scena de dragoste pe care numeroasele lumânări aprinse în jurul patului o iluminau din plin.

Veronica se ridică în picioare, abandonându-l pentru moment pe Matteo. Înaintă spre Federico, goală şi frumoasă. Pictorul nu reuşi să i se împotrivească. Se lăsă condus în alcov şi dezbrăcat de Veronica. Curtezana savura fiecare clipă din întâlnirea pe care o visase de atâtea ori.

După ce îi puse hainele deoparte, se opri să admire paloarea acelui trup fragil, pentru ca fiecare detaliu să i se întipărească în minte cât mai bine.

Nu voia să uite acele clipe niciodată. În adâncul inimii, era convinsă că nu vor mai avea nicio ocazie să fie împreună.

Tânărul Matteo nu părea stânjenit de situația pe care o crease Veronica. Dimpotrivă, spre marea surprindere a curtezanei, fu primul care se aruncă asupra trupului artistului. Apoi totul se începoșă; un amestec de corpuri şi temperamente se încrucişau într-un ritual orgiastic pe care niciunul dintre cei trei nici măcar nu îndrăznise să şi-l imaginase vreodată. Erau contopiți într-o plăcere dincolo de orice limită.

La apusul soarelui cedară istoviți. Adormiră îmbrățişați şi zâmbitori. Totul fusese perfect, minunat, pasional.

Când Veronica se trezi, după câteva ore, pe buze încă mai simțea gustul amantului său şi continuă, pentru câteva clipe, să se bucure de el. Apoi se întoarse pe partea cealaltă, dar Federico se deşteptase deja. Matteo, în schimb, sforăia zgomotos.

Văzu în penumbră silueta tânărului pictor, lângă fereastra mare din dormitor. Era gol şi părea că tremură. Veronica îl strigă, dar el nu se întoarse. Corpul îi era zguduit de sughițul ritmic al plânsului. Plângea în tăcere, fără să se poată opri.

Veneția, vara anului 1575

Un miros puternic de ienupăr plutea în salonul cel mare, care părea că pierduse voioşia de odinioară şi că se pregătea de doliu. Dacă cineva ar fi trecut pe acolo cu ochii închişi, s-ar fi imaginat într-o pădurice veselă, înconjurat de nimfe şi de parfumurile naturii, dar Veronica îşi ținea ochii larg deschişi în timp ce păşea spre patul în care zăcea mama ei.

La căpătâiul ei stătea o figură care inspira mai multă teroare decât moartea însăşi, acoperită cu o pânză neagră cerată şi cu chipul ascuns de o mască pentru a evita contaminarea. El, medicul chemat la căpătâiul muribundei, era cel care răspândea acel miros pătrunzător de ierburi menit să ascundă putoarea morții.

Ciuma vlăguise trupul odinioară viguros al Paolei Fracassa şi o adusese în pragul morții, înroşindu-i ochii, desfigurând-o şi acoperindu-i pielea cu nişte umflături fierbinți şi negre ca smoala.

Medicul îi impusese curtezanei să nu se apropie prea mult, altfel nici pentru ea nu ar mai fi fost vreo scăpare.

Totul se întâmplase foarte repede: Veronica petrecuse câtva timp la reşedința familiei lui Marc Antonio della Torre – câteva zile de repaus în văile pe care le iubea, ca să scape de gândul constant şi insuportabil la Federico, pe care simțea că îl rănise

foarte tare şi cu care relațiile se deterioraseră îngrijorător de mult.

La întoarcerea ei, numai oroare îi fu dat să vadă. În doar câteva zile, Veneția își pierduse nepăsarea veselă şi se trezise acoperită de vălul întunecat al morții. Boala – căreia i se spunea în multe feluri, dar care nu era nimic altceva decât ciuma – se răspândise pe străzi şi prin cartiere cu o viteză incredibilă. Promiscuitatea şi igiena precară a plebei nu făcuseră decât să grăbească transmiterea bolii, iar medicamentul care ar fi trebuit să învingă ciuma încă nu reuşise să dea rezultatele scontate. Toți servitorii familiei Franco se învârteau ca nebunii prin casa aceea uriaşă, ținându-se cât mai departe de dormitorul stăpânei. Niciunul nu recunoştea, dar în sufletul fiecăruia se ascundea teama cumplită că s-ar putea molipsi şi muri. Anna era mereu cu mătăniile în mâini, iar rugăciunile ei se întețiseră. Înălța rugi disperate către Sfântul Sebastian, către Sfântul Rocco, către Maica Domnului şi către toți ceilalți sfinți despre care, într-un fel sau altul, se credea că i-ar putea salva de acea epidemie înspăimântătoare.

Dar rugăciunile lor erau înecate în plâns, pentru că se ştia cât de greu este să fugi de Moartea Neagră. Deşi trecuseră mai bine de două sute de ani, ciuma era încă prezentă în amintirea tuturor, prin poveştile despre catastrofa ciumei negre din secolul al XIV-lea, care se transmiseseră din

generație în generație. O cumplită pedeapsă dumnezeiască, o adevărată apocalipsă care luase cu ea jumătate din populația multor regiuni ale creştinătății occidentale, secerând victime din orice strat social, fără să ocolească pe nimeni.

Cu toate că funestul an 1347 trecuse, ciuma se întorsese, endemică, ciclică, neobosită. Dar lucrul cel mai îngrozitor era că nimeni nu cunoştea mecanismul de răspândire. Teoriile apăreau una după alta, iar doctorii se lăsau în voia imaginației, avansând tot felul de explicații, de la cele mai banale la cele mai elaborate. Se vorbea de umori, de aer ciumat, de infecție, de descompunere, însă fără să fi ajuns cineva la o deplină înțelegere a ceea ce se întâmpla de fapt. Şi, fiindcă se spunea că ciuma se răspândise pretutindeni, vehiculul bolii trebuia să fie ceva la fel de comun: aerul. Lumea era sfătuită să aerisească locuințele, să facă fumigații, să țină la îndemână esențe şi parfumuri pentru combaterea emanațiilor dăunătoare. Deşi fenomenul era înfruntat în mod empiric – ceea ce îi îmbogățea pe şarlatani şi pe tămăduitorii falşi, care prosperau din vânzarea unor alifii şi medicamente complet inutile se înțelesese că una dintre metodele cele mai eficiente în încercarea de a controla mortalitatea era aceea de a izola bolnavii, împiedicându-i, prin urmare, să intre în contact cu cei sănătoşi. Celor atinşi de ciumă le erau arse hainele, mobilierul şi orice lucru cu care intraseră

în contact. Erau siguri că există mai multe forme de ciumă. Cea considerată mai puțin gravă se numea „ciumă bubonică”, din cauza bubelor care se formau în anumite părți ale corpului şi care, dacă erau tăiate sau tratate, puteau ducea chiar la salvarea pacientului. În schimb, de cealaltă, numită „pulmonară”, se considera că nu scapă nimeni. În cazul ciumei bubonice, incidența cazurilor de mortalitate era de douăzeci şi cinci, treizeci la sută, urcând, în anumite cazuri, până la cincizeci la sută nu din aceia atinşi de boală, ci din întreaga populație. În cazul ciumei pulmonare, mortalitatea ajungea la sută la sută dintre cei infectați. Teriacul, electuarul care, după părerea medicilor, ar fi trebuit să vindece bolnavii negreşit, era importat în zonele infectate în cantități foarte mari. Compoziția produsului – care varia în funcție de locurile în care fusese confecționat – era cel mai bizar amestec pe care cineva şi l-ar fi putut închipui: ierburi (țintaură, angelică, gențiană, zeamă de salcâm), came de viperă, care constituia elementul bază, dar şi opiu şi condimente precum scorțişoara sau cardamomul. La care se adăugau cimbru, tămâie, smirnă, rădăcini de valeriană, agaricacee, viorea, fenicul, anason, muşețel şi multe altele. Efectele curative asupra ciumei erau egale cu zero. Dar amestecul era vândut mereu drept un remediu miraculos.

Şi medicul care o îngrijea pe Paola recomandase

mari cantități de teriac, împreună cu flebotomie. Flebotomia era menită să ajute organismul să elimine umorile rele.

Veronica se plimba de colo colo, neştiind cât să creadă din ce i se spunea şi nesigură de eficacitatea remediilor propuse. Din când în când, întâlnea privirea Annei, care mormăia încontinuu. O auzise zicând şi că aceasta este pedeapsa pe care o trimisese Atotțiitorul pentru desfrânarea din Casa Franco şi pentru obiceiurile neruşinate ale multor venețieni.

Curtezana îşi aminti de cuvintele auzite cu ceva timp în urmă în piață, când îl văzuse pe călugărul cel înfricoşător prevestindu-le venețienilor o pedeapsă îngrozitoare. Pe zidurile caselor apăruseră tot felul de mâzgăleli şi înscrisuri cu cărbune. Câteva invocau pur şi simplu mila cerească. Altele îl implorau pe Dumnezeu să ia la El numai administratori, preoți şi curve. Încă altele atacau cu jigniri câte un duşman. Apoi apărură şi câteva substanțe lipicioase, de culoare gălbuie, pe care mulți le considerau opera ungătorilor. Dar asta se întâmplase mai târziu, în momentul în care teroarea insuflată de boală ajunsese la punctul culminant.

În zilele acelea, Veronica ieşea de fiecare dată cu capul sus. Nu îi păsa că lumea îngrozită o arată cu degetul, învinovățind-o pentru venirea ciumei. Asta şi pentru că doar un prost ar fi putut să creadă o

asemenea inepție.

De altfel, o preocupau alte lucruri, mult mai grave. Gândul ei se îndrepta numai spre femeia care zăcea cu febră pe patul de moarte, cuprinsă de deliruri sfâşietoare.

Paola Fracassa nu fusese o mamă perfectă şi nici deosebit de afectuoasă, dar îi fusese aproape în felul ei, în singurul mod pe care îl cunoştea. În acele momente grele, nu o lăsa inima să o condamne sau să o abandoneze.

Stătu, aşadar, mult timp la căpătâiul ei, la câțiva paşi de pat, chiar şi după ce plecase doctorul, aducând cu ea parfumul de ienupăr.

Paola deja îşi pierduse cunoştința, dar Veronica îi vorbea, povestindu-i de pe vremea când era mică, enumerându-i, unul câte unul, cele mai frumoase episoade din copilăria ei, pentru ca amintirea acelor momente de fericire să o însoțească pe mama ei în călătoria în lumea de dincolo, făcând despărțirea mai puțin crudă şi amară. Era convinsă că nu mai apucă a doua zi şi deja se îngrijise să trimită pe cineva să cheme un preot pentru maslu. Asta dacă se găsea unul suficient de curajos pentru aşa ceva. Spaima care se răspândise printre toate categoriile populației venețiene nu îi ocolise nici pe reprezentanții clerului. Mulți fugiseră, alții, pur şi simplu, erau morți. Cei care îşi îndeplineau mai departe misiunea spirituală o făceau cu multă sârguință, sfidând primejdia, dar erau puțini... prea

puțini pentru a face față şirului infinit de morți.

Paola scoase un horcăit. Respira cu greu şi transpira din belşug. Veronica simțea că are nevoie de aer. Cu chipul brăzdat de lacrimi, lăsă supravegherea muribundei în grija Annei şi o luă la goană pe stradă. Nu reuşea să creadă că i se întâmplă aşa ceva. În doar câteva zile viața părea să se fi dat peste cap: tatăl său murise în urmă cu trei zile, iar despre frați nu avea nicio veste. Toți prietenii şi cunoştințele se ascunseseră undeva sau fugiseră sau se plimbau prin oraş ca nişte năluci. Mulți dintre ei erau deja morți.

Tot plimbându-se, o uimi cât de tăcute sunt străzile şi canalele. Înainte de venirea ciumei, nici noaptea nu se respira atâta pace. Puținii trecători mergeau circumspecți, foarte atenți să nu atingă alte persoane.

Îi veni în minte că, de câteva zile, nu mai are nicio veste de la Federico. O cuprinse un dor nestăpânit; voia, cu orice preț, să meargă la el. Nu era convinsă că luase o decizie înțeleaptă tocmai atunci, când mama ei era pe patul de moarte. Dar dorința de a-l vedea pe Federico nu îi dădea pace.

Femeile de prin vecini, puținele care mai aveau încă puterea şi dorința de a ieşi, se fereau de Veronica mai mult chiar decât se fereau de ciumă. Unele îşi făceau semnul crucii, iar altele o arătau cu degetul. Toate erau mânate de aceeaşi ură nepotolită față de curtezană. Dar nu ajunseseră

încă în punctul de a o agresa. Le era teamă să nu se contamineze. Însă când intră pe o altă stradă, Veronica îşi dădu seama că această teamă nu este împărtăşită de toți şi că nişte bărbați dezlănțuiți insultau o prostituată, agitând bastoane şi nuiele. Se opri doar pentru o secundă ca să privească. Pericolul ca, după ce terminau cu femeia aceea, bătăuşii să treacă la ea era prea mare. Plecă mai departe.

Veronica îşi ascunse chipul sub pelerină şi, în grabă, se îndreptă spre cartierul San Polo.

Oraşul îşi schimbase fața: ceața care învăluise toată laguna ştergea contururile lucrurilor şi ale trecătorilor, atenuând zgomotele slabe de paşi. Nu se mai auzeau râsetele bărbaților la ieşirea din hanuri sau flecăreala fără griji a femeilor la răscruce. În locul lor, numai gemete de moarte şi litanii nesfârşite care răzbăteau din spatele obloanelor deschise ale atâtor locuințe. Pretutindeni răsuna zăngănitul clopoțeilor de bronz legați de gleznele cioclilor care, cu hainele lor lungi şi cătrănite, se ocupau de preluarea cadavrelor. Acolo unde erau anunțați că se găsesc mortăciuni şi în dreptul caselor ai căror locuitori trecuseră într-o lume mai bună, imediat apăreau bărcile şi ofițerul care semna într-un registru special sumbra listă a cadavrelor. Morții erau apoi duşi altundeva pentru a fi arşi.

Dintre toate schimbările sinistre pe care le

adusese ciuma, prezența unui cioclu era poate cea mai oribilă. Dădea târcoale pe străzi cu o mască îngrozitoare cu nasul încovoiat, terorizându-i pe cei vii şi făcându-i să se simtă încă şi mai aproape de sfârşit. Când apărea cioclul, lumea o lua la goană. Rămas doar în compania murdarilor gropari, cei care făceau munca propriu-zisă, îl puteai vedea însemnându-şi adresa, numărul şi, dacă era cunoscut, numele celor care aveau să fie azvârliți în bărci. Intra apoi în case – cu un curaj pe care mulți nu l-ar fi avut niciodată – şi se asigura că toți sunt morți. Dacă găsea bolnavi care mai aveau puțin şi îşi dădeau ultima suflare, îşi nota să mai treacă pe acolo la sfârşitul zilei. Dacă totuşi era vreunul care scăpase de boală în mod miraculos, îl trimitea la spitalul de pe insulița Lazzaretto Nuovo sau îl punea în carantină, zăvorând casa şi făcându-i un semn ca să poată fi uşor recunoscută. Munca lui era infinită şi periculoasă, dar de o importanță extremă. Şi totuşi, nimeni nu voia să aibă de-a face cu cioclii. Cioclul era cel care, mai mult decât toți ceilalți, trăia în apropierea bolnavilor de ciumă şi, din acest motiv, era cel mai expus riscului de a contracta boala. Nu exista nicio alifie şi nicio iarbă miraculoasă printre cele pe care le ținea în ciocul lui lung care să îl poată feri de contaminarea cu îngrozitorul morb. În cel mai bun caz, ierburile îl ajutau să suporte mirosurile dezgustătoare ale morților. Din acest motiv, mulți ciocli îşi

îndeplineau îndatoririle fără ca familia lor să ştie, doar pentru că erau constrânşi de autoritățile civile, care înființaseră la izbucnirea epidemiei un consiliu special, însărcinat cu ținerea sub control a ciumei.

Străzile din cartierul San Polo erau aproape pustii. De pe podul Rialto până la piața de peşte şi legume, rar întâlneai pe cineva. Bazilica Santa Maria arăta ca o carapace goală. La fel şi celelalte biserici, închinate Sfântului Iacob, Sfântului Pavel şi Sfântului Augustin.

Lumea rămânea pitită în casă, convinsă că astfel ține ciuma la distanță. La colțul unei ulițe văzu un câine mort şi, puțin mai încolo, câțiva şoareci care benchetuiau în jurul unui trăistuțe care ar fi putut să conțină orice. Albi şi grăbi pasul. În sfârşit, ajunse la casa lui Federico. Ciocăni la uşă cu toată puterea, dar nimeni nu-i deschise. Sângele îi îngheță în vine. Nu putea să creadă că murise. Nu înainte de a-l vedea pentru o ultimă oară. Dumnezeu era nemilos, se gândi ea, dar nu într-atât încât să o văduvească şi de ultimul lucru care ar mai fi putut să îi aducă puțină fericire.

Ciocăni din nou, dar din partea cealaltă nu se auzi niciun semn de viață. La urmă, se aşeză pe treapta de la intrare şi căzu pe gânduri. Poate că fugise departe sau alergase la căpătâiul vreunui prieten sau al vreunei rude. Putea, de fapt, să fie oriunde.

Până la urmă, se hotărî să meargă la Domenico

Venier. El sigur ştia ceva de soarta lui Federico. Mai întâi, pentru că era prieten cu pictorul. Apoi, pentru că era membru al Consiliului şi, dacă murea vreo cunoştință de-a lui, ar fi aflat sau ar fi putut să se informeze. Asta dacă cioclii însemnaseră în registru numele lui Federico Contarini. Dar asupra acestei ipoteze nu voia să zăbovească prea mult.

Între timp, clopotele anunțau ora douăsprezece. Tăcerea Veneției era tulburătoare. Bătăile răsunau surde şi solitare, într-un oraş tot mai secătuit de viață. Se zvonea că mai mult de jumătate dintre patricieni fugiseră la venirea ciumei. Dintre cei rămaşi, o treime muriseră deja. Celelalte două treimi făceau pregătiri de plecare. Soldații şi ofițerii de rang inferior reuşeau deocamdată să păstreze ordinea, dar niciunul nu ştia cât ar mai fi putut să țină lucrurile sub control. Şi despre dogele însuşi se spunea că ar fi nehotărât dacă să rămână la palat sau să îşi rişte destinul pe continent. Dar acestea erau zvonuri. Niciodată nu i s-ar fi permis unui conducător suprem al republicii să îşi abandoneze poporul. De când ajunsese în fruntea republicii, Alvise Mocenigo văzuse de toate, de la minuni la dezastre, în doar câțiva ani. Sub conducerea sa, venețienii îi învinseseră pe turci la Lepanto, însă pierduseră posesiunile din Cipru, iar comandantul Marc Antonio Bragadin fusese jupuit de viu de către musulmani. Nici măcar victoria navală – extrem de dorită de republică, deşi sub însemnele

comune ale creştinătății – nu reuşise să salveze insula, cedată sultanului în 1573. În anul următor, în iulie, se sărbătorise vizita lui Henric al III-lea al Franței, care fusese atât de impresionat de Veronica, dar cu puțin timp înainte, în mai, palatul ducal suferise pagube importante din cauza unui incendiu. Ca şi cum toate acestea nu ar fi fost suficiente, în ciuda comerțului mereu înfloritor, care aducea câştiguri frumoase, spre sfârşitul anului avusese loc o inundație înspăimântătoare, iar apa acoperise întregul oraş. Şi apoi venise ciuma.

Casa Venier îşi păstrase splendoarea de odinioară, deşi zidurile impunătorului palat păreau să poarte şi ele urmele teribilelor calamități care îndoliaseră oraşul. Un semn bun era faptul că la intrare se aflau doi uriaşi din suita patricianului. Doi indivizi cu o înfățişare nu foarte prietenoasă, care serveau drept gărzi personale. Sosirea Veronicăi fu anunțată, iar tânăra fu condusă în salonul cel mare, unde îl găsi pe Domenico, slăbit şi în mod vădit îngrijorat.

— Draga mea, începu el şi se apropie de Veronica şchiopătând. Ce te aduce pe aici?

Veronica făcu o plecăciune modestă. Domenico se opri la câțiva paşi în fața ei. Erau prieteni, bineînțeles, dar siguranța personală era pe primul loc. Femeia putea să fie bolnavă. Sau, dimpotrivă, putea să o contamineze el. Mai bine să rămână

departe unul de celălalt.

— Oraşul pare gol, murmură Veronica necăjită.

— Într-adevăr. Aş zice mai degrabă că pare mort, o corectă Domenico, după care se aşeză pe un scaun şi îşi masă piciorul. Galerele care vor să ajungă în Chioggia se opresc în Istria şi Dalmația, atât de mare este frica. Dar nu foloseşte la nimic...

Veronica îl privi cu ochi trişti. Deşi nobilul avea o vârstă înaintată, îl văzuse mereu sănătos. Se mai întâmplase să se simtă slăbit, dar nu într-atât încât să le dea celor din jur motive să se teamă de ceva cu adevărat grav. Dimpotrivă, în acea zi părea mult mai îmbătrânit, copleşit de evenimente, zdrobit de spectrul morții.

— Am venit să vă cer veşti despre Federico Contarini, spuse Veronica până la urmă.

— Aha, înțeleg... zise el gânditor. Ştia de la cunoştințele lui că mama Veronicăi este bolnavă, dar nu voia să deschidă subiectul. Era clar ca lumina zilei că Veronica are un singur gând în minte.

Chiar atunci intră Maffio, care crezu că leşină când dădu cu ochii de Veronica. Nepotul patricianului părea cât se poate de bine dispus. Avea obrajii rumeni şi era îmbrăcat elegant, ca de obicei. Văzându-l, nici nu ai fi zis că trăieşte într-un oraş atins de ciumă. Şi totuşi, deşi încerca să se arate indiferent față de vizita Veronicăi, se aşeză într-un colț şi, prefăcându-se că citeşte o carte,

urmări cu atenție discuția. Îl uimi imediat interesul exagerat pe care Veronica părea să îl manifeste față de acest pictor, un anume Contarini. Nu, se gândi, nu putea să fie vorba despre un vlăstar al familie aristocratice omonime. Era, mai degrabă, urmaşul vreunui sclav eliberat cine ştie când şi care, aşa cum se întâmpla de regulă, luase în momentul manumisiunii numele de familie al binefăcătorului său.

— Federico... rumegă Domenico, apoi zâmbi. Stai liniştită, micuța mea. E teafăr şi nevătămat. I-am pus la dispoziție un apartament de la primul etaj. Desigur că nu puteam să-l las în bordeiul ăla, unde ar fi putut să se îmbolnăvească şi să moară fără ca nimeni să-şi dea măcar seama.

Veronica scăpă un strigăt scurt, care îi făcu pe cei doi bărbați să tresare. Dar era un strigăt de bucurie, de fericire neînfrânată. Ar fi vrut să îl îmbrățişeze pe Domenico, poate şi pe Maffio. Dar se abținu. Nu observă nici privirea piezişă pe care Maffio i-o aruncă unchiului său. Nu fusese informat de prezența oaspetelui... Şi ce oaspete, dacă judeca după înfrigurarea cu care se interesa de el Veronica, pe care o ura atât de mult.

— O să stea la mine până când bunul Dumnezeu o să înceteze să ne mai căsăpească, adăugă Domenico, începând să îşi maseze şi cealaltă gambă. Ca să vezi, şi-a luat şi un motan negru şi bleg, pe care a avut imprudența să-l numească la

fel ca pe dogele nostru.

— Da, Alvise, îl ştiu, spuse radioasă Veronica.

— Bine. Acum cred c-o să mă duc să mă rog pentru noi toți, zise Domenico, uimind-o pe Veronica, care nu şi-l amintea atât de pios. Patricianul, dându-şi seama de uimirea ei, făcu o grimasă. Ştii, cândva şi eu eram străin de lucrurile astea, ca să zic aşadar de când sunt în consiliul special, am văzut atâtea nenorociri, încât cred că ți-ar face bine şi ție să te rogi. De altfel, ştiu că mama ta e în pragul morții. Pedeapsa lui Dumnezeu nu iartă pe nimeni. Buni sau răi, ne ajunge pe toți.

Veronica se întunecă dintr-odată. Cât despre Maffio, profită de ocazie pentru una dintre loviturile lui obişnuite:

— Atotputernicul este înțelept... Alege să-şi verse mânia asupra celor josnici, care se fac vinovați de cele mai grele păcate.

— Şi când termină cu ei, trece la cei nevinovați, spuse Domenico, parcă aprobând gândurile nepotului.

— Nu-mi vine să cred că până şi dumneata, Domenico, susții ipoteza asta absurdă. Cum poate Dumnezeu să pedepsească fără discernământ şi atât de violent? întrebă curtezana.

— Dar aşa e, tună Maffio ridicându-se. În curând o să vină şi vremea celor ca tine. Veneția trebuie să fie curățată de mizeriile voastre. Prostituate, sodomiți, oameni fără Dumnezeu şi fără credință,

voi sunteți cei care ați atras răul în oraş! Voi, cine altcineva?

— Taci, nepoate, spuse Domenico, încercând să curme discuția. Vremurile sunt îndeajuns de triste, fără să mai fie nevoie să-ți imaginezi şi alte nenorociri. Şi apoi, începi să semeni pe zi ce trece tot mai mult cu cardinalul de Medici, cu toată vorbăria ta despre pedepse, penitențe şi altele de felul ăsta.

— Dar aşa e, unchiule, se apără Maffio înfierbântându-se. Desfrâul, carnea, păcatele împotriva naturii sunt acelea care trebuie îndepărtate cât mai repede. Şi tu ai face mai bine s-o dai afară pe această... femeie înainte ca Milostivul să se supere şi pe noi.

— Taci! strigă Domenico. Se aşeză obosit într-un fotoliu şi cercetă chipul Veronicăi, care, în ciuda vorbelor lui Maffio, rămăsese nepăsătoare. Nu zici nimic, draga mea?

— Ce vrei să zic? La vântul unui şoarece răspunzi doar astupându-ți nasul!

Domenico râse cu poftă, aşa cum nu i se mai întâmplase de mult timp. Maffio, în schimb, trânti cartea pe măsuță. O ura cu o ură viscerală, de neînfrânat, fără limite, aproape la fel de intensă precum iubirea pe care o simțea pentru ea. Însă şi Veronicăi i se părea că în cuvintele lui Maffio există un sâmbure de adevăr şi că, în curând, dacă nu chiar Dumnezeu, atunci reprezentanții săi pe

pământ şi cei care îl urmează orbeşte o să înceapă să îi vâneze pe „păcătoşi”, imputându-le lor nefericirea acelor timpuri. Dacă se ajungea până acolo, atunci curtezanele ar fi fost puse laolaltă cu vrăjitoarele şi ghicitoarele, cu posedații, şarlatanii şi ticăloşii şi arse pe rug sau proscrise.

Domenico se ridică cu greu. Făcu câțiva paşi spre Veronica şi, cu părere de rău, spuse:

— Trebuie să pleci din Veneția, Veronica, înainte ca autoritățile să închidă drumurile din oraş şi să nu mai lase pe nimeni să iasă sau să intre. Poate că e deja prea târziu.

— Să fug? întrebă ea. Şi unde să mă duc? Crezi cumva că ciuma nu e peste tot?

— Aşa este, dar câmpia e mai salubră. Dacă aş putea, aş pleca şi eu... dar trebuie să rămân aici. Astfel a hotărât destinul meu. Şi apoi, eu sunt bătrân, nu mi-e frică de moarte.

Maffio se aşezase din nou, înnegurat.

— Aş vrea să-l văd pe Federico, zise ea, dându-i de înțeles prietenului că, dacă i-ar fi îndeplinit acea unică dorință, poate ar fi luat în considerare ideea plecării.

Domenico trimise pe cineva să îl cheme. Câteva clipe mai târziu, tânărul intră în salon. Şi el părea că slăbise, dar rămăsese la fel de frumos ca întotdeauna. Maffio îl măsură din cap până în picioare. Ar fi vrut să îi spună unchiului că este o lucru nedemn – şi, mai ales, periculos – să dea azil

oricui, dar se abținu.

Revăzându-l, Veronica simți că inima îi bate să îi sară din piept. Dădu să se apropie de el ca să îl îmbrățişeze, dar Domenico o opri cu un gest hotărât.

— Mai bine nu, spuse el obosit.

Cei patru continuară astfel să se observe de la distanță.

Curtezana era în mod vădit fericită să îşi revadă amantul. Despărțirea fusese grea şi cântărise mult în balanță când Veronica se hotărâse să stea câteva zile acasă la Marc Antonio. Dar scurta ei vizită nu o împiedicase să se gândească în fiecare zi la pictor şi la fugitiva lor experiență erotică. La trupurile lor transpirate şi încleştate în îmbrățişări şi în ipostaze scabroase. Şi îşi amintea lacrimile lui Federico din dimineața care urmase desfătării – lacrimi de vinovăție şi de nefericire.

Maffio cerceta avid chipurile celor doi, atent la felul în care se priveau, încercând să înțeleagă ce simt unul pentru celălalt. Gelozia îi întuneca mintea, iar focul pasiunii transformase dragostea pentru Veronica într-o ură orbitoare şi de nestins.

Din fericire, Federico nu vorbise cu nimeni despre ceea ce se întâmplase în casa Veronicăi. Ar fi avut prea multe de pierdut dacă s-ar fi lăudat cu aşa ceva. De altfel, nu îi stătea în fire să se împăuneze. În Veneția avea lucruri mult mai importante la care să se gândească.

— Veronica, spuse el într-un sfârşit, cred că sfatul distinsului nostru prieten este corect. Şi eu te încurajez să pleci din oraş, dacă poți.

Veronica nu îl asculta. Gândurile ei recapitulau momentele pasionale petrecute împreună. Savura din nou fiecare clipă din ziua în care făcuseră dragoste. Când îi întinsese capcana, ştia că probabil nu se va mai ivi altă ocazie să îl aibă. Dar încă nu se resemnase cu gândul că l-a pierdut.

— M-ai auzit? o întrebă Federico.

— Da, răspunse ea. Am înțeles. Vrei să plec.

Dar simpla idee de a trece dincolo de porțile oraşului o îngrozea. Nu ar fi trebuit să lase în urmă doar sentimentele. Ar fi trebuit să renunțe cu totul la Federico. Şi cine ştie pentru cât timp? La întoarcere, l-ar fi găsit oare încă în viață? Dar ea oare ar fi scăpat nevătămată?

Federico tuşi discret şi ceru să se retragă. Domenico deveni palid într-o clipă. Maffio se retrase ca o moluscă în cochilie. Veronica deveni albă ca varul.

— Nu vă îngrijorați, am doar o răceală, zise el, încercând să îi liniştească.

O salută pe Veronica, spunându-i că speră să o revadă curând. Curtezana protestă în tăcere. Nu voia o despărțire atât de rapidă, dar Venier îi dădu de înțeles că este mai bine să îşi ia rămas-bun.

— Îți ziceam, începu Domenico în timp ce o însoțea de la distanță către ieşire, că ochii mei au

văzut atâtea lucruri urâte zilele astea, cât să-mi ajungă pentru toată viața. Bordeie pline de morți şi vase încărcate cu cadavre, în drum spre insulele pe care sunt arse victimele ciumei. Case pustii. Ulițe părăsite. Şi asta încă nu-i nimic. Numărul morților continuă să crească. În câteva săptămâni au pierit cel puțin cincisprezece mii de venețieni. Şi cred că situația o să continue să se înrăutățească...

Veronica tresări. Cincisprezece mii de morți! Era un număr colosal! Oricât de numeroasă ar fi fost populația Veneției, numărul morților era uriaş. Domenico adăugă şi că lucrurile scăpaseră de sub control. O zicea aproape în şoaptă, ca să nu fie auzit de Maffio, care încă se mai uita la ei din depărtare.

— Dumnezeule mare, dacă nu se termină mai repede, oraşul ăsta o să rămână fără locuitori! Şi la țară nu e deloc mai bine. Dar acolo spațiile sunt mai mari... E mai uşor să te salvezi. Aici suntem ca şobolanii pe o navă care se scufundă.

Cu acele cuvinte, o lăsă să plece, rugând-o să ia o hotărâre cât mai repede.

Veronica se întoarse acasă, fără să se grăbească. Medita la cuvintele lui Domenico. La tot ce îi stătea în putere să facă. Dar mai ales la ceea ce simțea în inima ei. Trebuia să îl pună într-un colțişor pe Federico, cel puțin pentru moment.

Să părăsească Veneția. Cum ar fi putut să ia o astfel de decizie cu inima uşoară? Desigur, odată ce

mama ei ar fi... O, Doamne, nu. Nu putea să fie atât de cinică. Dar, la urma urmei, aşa stăteau lucrurile. Odată moartă Paola, nimic nu ar fi mai reținut-o în oraş. Şi, cu toate bogățiile ei, putea să cumpere ce adăpost îşi dorea. Putea chiar să călătorească până la Roma, unde se spunea că nu apăruseră cazuri de ciumă.

Pentru un moment, o bătu gândul să se întoarcă înapoi. Să îl ia cu ea pe Federico şi să fugă împreună. Dar nu avu curajul. Era clar că tânărul nu are nicio intenție să plece. Nu ştia de ce, dar probabil că la Domenico găsise ceva care îl determinase să rămână în Casa Venier. Simțea că înnebuneşte la gândul că ar putea să îşi petreacă restul zilelor în aşteptarea morții. Sau a neantului.

În dreptul bisericii Santa Maria dei Frari, nu se mai putu ține pe picioare. Ca un copil, se prăbuşi la pământ cu sughițuri de plâns, dând frâu liber tristeții. Nimeni nu se opri să o ajute sau să o întrebe ce i se întâmplase. În fața bisericii erau trei sau patru persoane. Două dintre acestea, cu spatele rezemat de zid, păreau că dorm. Când auzi însă zăngănitul trist al clopoțelului, Veronica ridică privirea. Văzu un dric, trei indivizi mătăhăloşi şi un cioclu. Luară corpurile celor pe care ea îi credea adormiți şi le aşezară în dric. Puțin mai încolo, o pasăre scoase un croncănit cutremurător.

Veronica îşi acoperi gura cu mantaua – o rafală neaşteptată de vânt adusese până la ea duhoarea

oribilă a cadavrelor în descompunere – şi, ținându-şi respirația, o luă la goană. Când consideră că este în siguranță, se întoarse şi zări cu coada ochiului dricul care pleca mai departe. Ştia deja care îi este destinația. Consiliul special însărcinat cu măsurile împotriva ciumei dăduse ordine foarte exacte, pe care fiecare venețian trebuia să le cunoască şi să le respecte. Astfel, muribunzii erau duşi direct pe insule şi descărcați în gropile comune. Cei care totuşi mai puteau fi salvați erau transportați la spitalele de boli contagioase. În Veneția existau două: cel vechi, instituit încă din 1423, şi cel nou, care funcționa în incinta unei foste mănăstiri. Acesta din urmă se găsea destul de aproape de insula Sant'Erasmo şi, datorită poziției sale, era considerat un loc destul de sigur. Cu greu se putea fugi de acolo. Cei care erau bănuiți că ar fi ciumați erau găzduiți – împreună cu bunurile lor – în locul acela uitat de oameni. Cine se îmbolnăvea era imediat transferat la lazaretul vechi. Acolo, cel mai adesea, era aşteptată moartea. Din păcate, în ciuda tuturor acestor măsuri, aşa cum recunoscuse şi Domenico Venier, răul se răspândea în continuare pretutindeni, lovind toate cartierele, de la Dorsoduro la Santa Croce, de la Castello la San Marco, de la Cannaregio la San Polo, ajungând apoi în insulele lagunei, de la Mazzorbo la Burano, de la San Francesco del Deserto la Murano şi trecând pe urmă în Pellestrina, San Clemente, Vignole, San

Servolo şi toate celelalte. De aici migrase pe uscat, insinuându-se printre câmpurile cultivate şi prin sate. Dar cea care suferea cel mai mult era Veneția. Comerțul la intrarea şi la ieşirea din oraş era blocat. Viața publică fusese pe deplin întreruptă. La fel şi activitățile religioase. Bisericile şi mănăstirile fuseseră încuiate. Navele ancorate în port zăceau abandonate. Piețele şi atelierele fuseseră părăsite. Pretutindeni, catastrofa îşi făcea simțită prezența.

Paşii o conduseră către casa părintească. Aici o găsi pe Anna în lacrimi şi înțelese imediat ce se întâmplase. Toți ceilalți servitori păreau să fi dispărut. Inclusiv Dorotea, pe care era sigură că nu o mai văzuse din seara precedentă.

— Ce se-ntâmplă? întrebă îngrozită.

Anna reuşi doar să arate spre uşa dormitorului Paolei, care, învăluită în cearşafuri, părea însăşi întruchiparea morții. Chipul îi era cenuşiu, iar respirația, slabă.

— Du-te să-l chemi pe taică-tău... plescăi ea, scoțând o limbă enormă şi neagră. Spune-i... Spune-i că a venit individul ăla cu mantaua neagră!

Veronica izbucni în lacrimi. Anna stătea în tăcere în spatele ei, încremenită de spaimă. Paola mai spuse ceva, cu un efort teribil. Apoi îşi arcui dintr-odată spatele.

— Spune-i că a venit individul cu mantaua neagră! urlă ea cu ultimele forțe, pentru ca apoi să se prăbuşească la loc în patul din care nu avea să

se mai ridice. Ultimele horcăieli îi ieşiră din gâtlej ca nişte şuierături dintr-un foaie.

— Preotul a trecut pe aici acum o oră, şopti Anna. Şi el era bolnav... adăugă slujnica frământându-şi mâinile.

Paola muri o oră mai târziu. Veronica nu reuşi să îşi stăpânească durerea. Plânse, se trânti la pământ, bătu cu pumnii în podea, sparse vaze şi bibelouri. Dar nimic nu reuşi să o domolească, într-un sfârşit, se prăbuşi frântă pe o canapea mică. Se trezi abia când auzi clopoțelul cioclului. Intră în casa lor ca un duh blestemat. Vocea amplificată de ciocul artificial o făcu pe Veronica să tresară şi să se retragă din calea lui. Omul ceru numele moartei. Apoi dădu ordin groparilor să o ia cu ei.

— Dar... încercă femeia să protesteze.

Curtezana nu mai apucă să spună niciun cuvânt. Groparii acoperiseră deja cu un cearşaf trupul mamei şi unul dintre acei indivizi jegoşi îl luase pe umeri. Celălalt, ca şi cum ar fi fost un lucru firesc, scotocea prin aşternut, în căutarea vreunui obiect de furat.

— Lua-v-ar naiba de aici, strigă Veronica. Dispăreți! Afară!

Ofițerul, din care se zărea doar culoarea ochilor, rămase uimit.

— Ne facem doar datoria, murmură el şi îl opri pe groparul care scotocea fără ruşine printre lucrurile moartei, poruncindu-i să facă o legătură din

cearşafuri şi perne. Ardeți tot!

Înainte să plece, trecu prin fața Veronicăi.

— Ne urâți, dar nu puteți trăi fără noi, spuse el cu mâhnire în glas.

Veronica rămase o vreme nemişcată. O auzea pe Anna sughițând pe undeva, în apropiere. Până la urmă, îi spuse:

— Încuie-te înăuntru, nu lăsa pe nimeni să intre. S-ar putea să plec din oraş. Dacă vrei, poți să vii cu mine.

Anna avea ochii roşii. Părul gri şi chipul desfigurat de suferință o făceau să semene cu o mătuşică bătrână care fusese cândva fericită şi pe care necazurile vieții o amărâseră prea devreme. Dar Anna nu fusese niciodată o femeie veselă. Poate şi pentru că era obişnuită cu durerea, răspunse că ar prefera să rămână ascunsă în casă, unde pericolul era mai mic. Avea destulă mâncare şi, cu voia lui Dumnezeu, avea să o revadă pe Veronica la întoarcere.

Curtezana aprobă. Poate asta era cea mai bună soluție. Reşedința familiei Franco ar fi fost în siguranță în mâinile Annei. Ieşi din casa întunecoasă şi plină de moarte. În doar câteva zile, îşi pierduse ambii părinți. Se întreba ce se întâmplase cu frații ei. Ultima dată când Paola reuşise să primească veşti despre ei i se spusese că se pierduseră, cine ştie pe unde, poate în mâinile turcilor. Soarta bărbaților care îmbrățişau cariera

armelor era întotdeauna nesigură. Cine ştie dacă avea să îi mai vadă vreodată! Spera ca măcar Girolamo, care era mai blând şi mai împăciuitor şi care îşi dăruise inima Domnului cu mult timp în urmă, să fie în siguranță în vreo mănăstire. Suspină, gândindu-se că fiii ei, Achiletto şi Enea, erau altundeva, teferi, departe de acel oraş muribund.

În mod ciudat pentru acele timpuri, Veronica auzi țipete şi voci de afară, din apropiere. Curioasă, ieşi din casă şi văzu pe stradă câțiva zeci de oameni, nişte soldați, doi ciocli şi un ofițer al consiliului proaspăt înființat. O izbi un miros puternic de sulf amestecat cu smirnă şi smoală, care îi ajunse până în plămâni, tăindu-i răsuflarea. O întreagă clădire tocmai fusese vizitată de gropari, care adunaseră pe o barcă cel puțin douăzeci de cadavre. Îl auzi pe ofițer spunând că acolo nu mai este nicio ființă vie. Între timp, în clădirea alăturată, cineva fumega încăperile.

Merse mai departe, fără nicio țintă. Pe drum, din întâmplare, dădu peste Marco, măcelarul, soțul Chiarei. În ochii lui nu se mai citea mânia din ziua în care o gonise din casa lui. Trupul mătăhălos şi flasc de la carnea pe care o mânca părea că se încovoiase.

Se sprijinea cu spatele de zidul casei sale. Uşa era larg deschisă. Părea că nici nu o văzuse. În interior domnea întunericul. Făcându-şi curaj,

Veronica intră. O văzu ceva mai încolo pe Chiara, în genunchi, cu nişte mătănii în pumn. Pe un pat erau întinse cele două fetițe. Un cearşaf le acoperea până la bărbie. În cameră plutea o tăcere apăsătoare.

Veronica se aşeză în genunchi lângă prietena ei, care abia în acel moment păru să îşi dea seama de prezența ei. Curtezana luă între degete câteva mărgele din rozariul care atârna din mâinile Chiarei.

— Parcă dorm, uită-te la ele, sunt doi îngeraşi, murmură mama cu o voce dulce, în care se simțea mai degrabă resemnarea decât liniştea sufletească.

Cu un deget, Veronica ridică marginea unei pături. Apoi o lăsă să cadă. Respirația ei deveni gâfâită şi i se muiară genunchii. Boala umpluse cele două trupuşoare cu bube oribile.

Chiara nu spuse nimic şi continuă să privească fix chipurile fetițelor sale. Veronica simți că din nou îi vine să plângă. Mângâie buclele copilaşelor şi îşi puse brațul pe după gâtul prietenei care rămăsese năucită, cuprinsă de o senzație de epuizare. Oboseala părea să o ajute să se desprindă de realitatea care devenise prea crudă ca să mai poată fi suportată. Nicio lacrimă nu îi brăzda chipul. Poate că lacrimile îi secaseră în cele trei zile în care le veghease pe fetițe, înainte ca moartea să le elibereze de durere.

Rigiditatea morții le transformase. Chipul le era ca o mască lucioasă de ceară, făcându-le să semene

cu păpuşile de porțelan pe care bogații şi le dăruiau între ei. Buzele încă mai păstrau ceva din vechea roşeață.

Şi atunci, ca şi mai devreme, sunetul surd al durerii fu întrerupt de zăngănitul groparilor şi al cioclilor, pe care cineva îi anunțase sau care treceau pe acolo din întâmplare.

În acel moment, Chiara se dezmetici. Ar fi rămas în genunchi lângă patul fetițelor pentru totdeauna, până când ciuma ar fi ajuns-o şi pe ea şi ar fi luat-o cu ea, astfel încât să fie din nou împreună cu neprețuitele ei copile. Pe veci. Aşa cum îi promisese preotul înainte să o părăsească şi el, aşa cum o învățase mama ei, Anna, şi aşa cum se spunea în biserică de atâtea secole. Aşa că se agățase cu disperare de credință, pentru că simțea că este pe buza prăpastiei şi că se cufundă încetul cu încetul în nebunie.

Nicio mamă nu ar fi putut suporta să trăiască după moartea copilului ei. Cu atât mai puțin Chiara, care îşi pusese toate speranțele şi dorințele în cele două fetițe. Dar când îl văzu pe cioclu aplecându-se să constate decesul îngeraşilor ei, o cuprinse o panică absurdă şi începu să urle ca din gură de şarpe. Țipetele o făcură pe Veronica să tresare. Țâşneau dintr-o inimă spulberată în mii de fărâme, care nu avea să se mai întregească niciodată. Se aruncă pe pat şi îmbrățişă trupuşoarele fetelor, împingându-l cu brutalitate pe

cioclu. Îl rugă pe Dumnezeu să le trezească la viață sau să facă în aşa fel încât să le urmeze şi ea pe lumea cealaltă.

— Lăsați-o în pace, spuse cu vocea sugrumată de emoție.

Scoase câteva monede şi le împărți groparilor. Cioclul aprobă.

La fel şi însoțitorii lui.

— Bine, dar numai până diseară... spuse cioclul cu vocea schimbată de ciocul cu ierburi. Dea Domnul ca încăpățânarea asta a voastră să nu vă joace vreo festă!

Era sigur că în acea seară, la întoarcerea în casa măcelarului, va fi nevoit să ia cu sine nu două, ci patru cadavre. Cine se încăpățâna să stea prea aproape de morții lui nu prea avea şanse de scăpare.

Când fură din nou singure, Veronica baricadă uşa. Marco dispăruse.

Se puse în genunchi lângă Chiara şi începură să se roage împreună, înşirând boabele de mătănii. Veronica nu mai făcuse aşa ceva de... Nici nu-şi mai amintea de cât timp.

Dumnezeu era plecat să se bucure de spectacolul unui oraş muribund. Sau poate să-şi plângă oraşul cu lacrimile Lui calde. Şi de fiecare dată când clipea din ochi, zece vieți se stingeau. Două dintre acestea, fetele Chiarei, zburaseră imediat la El, gata să se fugărească şi să se joace pe câmpiile infinite

ale paradisului.

22

Se plimba în apropierea cartierului San Marco, torturată de o durere sfâşietoare, pe care o simțea în fiecare muşchi al trupului ei. Tot mergând, ajunse în dreptul pieței Rialto, unde un propovăduitor adunase în jurul lui o mulțime de oameni. Tuna şi fulgera împotriva lor şi îi învinuia de a fi atras asupra lor mânia lui Dumnezeu. Multe femei plângeau şi nu puțini erau cei care purtau însemnele doliului. Mulți bărbați, în schimb, arătau pe chipul lor încruntat însemnele mâniei. O mânie care cerea răzbunare. Era normal ca în astfel de momente să fii în căutarea unui țap ispăşitor, pe care să îl pedepseşti cu prisosință pentru tristețea şi groaza cu care trăieşti zi de zi.

Propovăduitorul era înfăşurat într-o haină jerpelită. Era gârbovit de povara anilor, iar corpul uscățiv părea că de-abia poate să suporte greutatea zdrențelor murdare care îl acopereau.

— Am lăsat, spunea el cu însuflețire, ca oraşul ăsta al nostru să fie invadat de femei fără principii. Ele au devenit stăpâne pe străzile noastre, pe viața noastră... dând frâu liber celor mai diabolice impulsuri, împerechindu-se într-un mod ruşinos, fără nici cea mai mică decență, chiar şi în zilele sfinte ale Paştelui şi ale Crăciunului. Noi toți le-am

văzut pe prostituate ascultând slujba în biserică, împreună cu suitele lor de servitoare şi de paji, şi împăunându-se de parcă ar fi fost nişte femei cinstite. Asta-i o insultă la adresa lui Dumnezeu! O neruşinare nemaiauzită! Ce fel de creştini suntem noi? Amintiți-vă de Conciliul care ne-a îndemnat la puritate, la obiceiuri caste, la sfințire. Şi noi ce-am făcut? Ne-am adâncit în viciu, ne-am desfătat în depravare, în plăcerile cărnii şi ale pântecelui! Soții înşelate, averi cheltuite pe bancheturi, bijuterii care de unele singure ar putea să acopere toate cheltuielile pentru o sfântă cruciadă, bani cheltuiți pentru desfrâu, în loc să fie dați întru preamărirea Domnului. Şi încă ne mai întrebăm de ce-am ajuns să ne plângem morții? Pocăiți-vă! Plecați-vă capul şi pocăiți-vă!

Propovăduitorul trecu încet cu privirea peste mulțimea care se înghesuia în jurul lui. Nimeni nu îndrăznea să sufle o vorbă.

— Ați pângărit tot ce s-a putut, zise el mai departe, ați călcat în picioare sfintele taine, ați scuipat Sfânta Biserică. Şi Dumnezeu, în nemăsurata Lui înțelepciune, a dorit să pună capăt dezmățului vostru. Pentru că se săturase să le mai vadă pe fiicele voastre dăruindu-se fără nicio jenă necunoscuților. Se săturase de voi toți! Dar pedeapsa cea dreaptă a Atotputernicului nu vă e de-ajuns...

Oratorul îşi coborâse vocea, ca şi cum şi-ar fi

căutat cuvintele pentru ce avea de spus mai departe. De fapt, voia doar să creeze atmosfera potrivită înainte de lovitura finală.

— Acum suntem chemați să-l ajutăm pe Atotputernic în lupta Lui. Trebuie să demonstrăm că am înțeles gravitatea păcatelor noastre. Şi că suntem gata să le ispăşim şi să ne purificăm conştiința. Din acest motiv – rostea cuvintele atât de apăsat, încât aproape că țipa –, toți cei care nu intră în grațiile lui Dumnezeu trebuie să fie pedepsiți. Prostituate, sodomiți, vrăjitori, farmazoane, toți cei care îl slujesc pe diavol o să trebuiască să plătească şi ei.

Lumea dădea din cap aprobator. Mulțimea începea să facă gălăgie, însuflețită de vorbele bărbatului. De pretutindeni se auzeau îndemnuri:

— Trebuie să facem dreptate! E vina lor! Trebuie să curățăm oraşul de oamenii ăştia blestemați!

Deja se vedeau tați înşfăcând măciuci şi strigând cu spume la gură că dacă nu o să se ocupe autoritățile, o să facă ei „munca murdară”. Nu lipseau nici cei care îi huleau pe „blestemații de evrei” sau pe „ungătorii ăia diabolici”. Dar se părea că propovăduitorul era mai degrabă interesat să îşi ducă propriul război împotriva târfelor şi a homosexualilor. Ridica, aşadar, mâinile şi ochii către cer şi repeta mulțumit:

— *Libera nos a malo*.[16]

Apoi, aşa cum se întâmpla mereu în astfel de situații, toți aşteptară ca cineva să ia inițiativa, în timp ce starea de agitație devenea contagioasă. Până şi femeile şi copiii începuseră să vocifereze.

— La tavernă! urlă un bărbat din mijlocul mulțimii.

Acela fu semnul atât de aşteptat, care îi puse pe toți în mişcare.

— Da, la tavernă! se uniră cu toții în cor.

O suită pestriță de sărăntoci şi plebei porniră în pas iute spre cea mai apropiată cârciumă. Bărbații urlau şi îşi vânturau prin aer armele improvizate, în timp ce femeile îşi târau cu ele plozii. Voiau neapărat ca micuții să nu piardă nimic din spectacolul care urma să se dezlănțuie. I-ar fi învățat că anumite locuri sunt periculoase... în toate sensurile.

Din cauza ciumei, hanurile, tavernele şi celelalte localuri erau însă goale. Multe erau închise, pentru că proprietarii muriseră. Altele rămăseseră deschise, dar fără să mai aibă clienții de odinioară. Se răspândise însă zvonul că în câteva dintre aceste locuri se aciuaseră prostituate în aşteptarea sfârşitului epidemiei.

Mulțimea, în mijlocul căreia se găsea şi Veronica, ascunsă bine sub scufie şi pelerină, îi urmări pe

---

[16] „Ne izbăveşte de cel rău“ (lat. în original).

fanaticii însetați de sânge îndreptându-se spre hanul lui Ugolino.

Totul se întâmplă într-o fracțiune de secundă. În timp ce Veronica se sprijinea de un zid, la o distanță sigură, câteva matahale dărâmară uşa, care fusese zăvorâtă cu nişte securi adunate cine ştie de pe unde. Femeile măritate şi copiii rămaseră afară, în aşteptare, în timp ce bărbații, văduvele şi câteva fete netrebnice năvăliră înăuntru ca o haită de câini turbați. În ochii lor scânteia o ură inumană, o dorință nestăvilită de a face rău şi de a provoca durere, de a descărca tensiunile acumulate în acele zile asupra celor pe care îi considerau răspunzători pentru toată suferința din Veneția.

Din nefericire pentru prostituate, care într-adevăr se refugiaseră în han, cei care dăduseră buzna peste ele nu erau mânați doar de setea de răzbunare. Împotriva lor acționau şi alte forțe, mai obscure: ura veneția enilor acumulată în acei ani împotriva celor care se îmbogățeau pe socoteala lor; disprețul față de cei care pângăreau oraşul prin păcat; revolta împotriva a tot ce nu intra în „normalitate”. Oratorul făcuse să vibreze toate coardele potrivite, ca şi cum ar fi acordat un instrument alcătuit din viețile unor oameni care, luați fiecare în parte, nu ar fi făcut rău nici unei muşte, dar care, în anonimatul unei mulțimi înfuriate, ar fi fost în stare până şi de cele mai brutale acțiuni.

Trei femei, cu părul vâlvoi şi cu hainele sfâşiate, fură târâte cu forța afară din han. Una dintre ele era doar o copilă. Oamenii le trăgeau de păr, ducându-le în mijlocul unei piețe înguste. Chipurile femeilor erau îngrozite.

— Ar putea să fie bolnave, spuse cineva.

— Aveți grijă ca niciuna dintre ele să nu fie atinsă de ciumă, strigă propovăduitorul către grupul de bărbați care le aveau în grijă. Doi dintre cei mai porniți le pipăiră şi le ridicară fustele, în căutarea unor semne de ciumă. Prostituatele se luptau să se acopere la loc, dar cei care stăteau în spatele lor le loveau cu violență în cap, în coaste şi în spate.

O bătrână ştirbă râse cu obrăznicie.

— Acuma fac pe pudicele, spuse ea. Acuma se acoperă. Târfele!

Scuipă înspre ele şi, în câteva momente, evenimentele se precipitară. Îngenuncheate şi cu mâinile întinse în rugăciune către călăii lor, femeile îndurară insulte de toate felurile. Cineva o imită pe bătrâna fără dinți, alții le mânjiră pe sărmanele femei cu excremente şi aruncară în ele cu tot ce găsiră la îndemână. Cele trei femei se luară în brațe, sperând ca astfel să se poată apăra.

Propovăduitorul, care nu lua parte la agresiunea fizică, îşi îndreptă atenția spre fata cea mai tânără. Plânsul ei, sughițurile, încercarea de a se refugia în brațele celei mai în vârstă... şi apoi glasul ei subțire, care cerşea milă şi înălța rugi la cer.

— Ascultați, făcu unul dintre ei în timp ce le băteau pe femei. Se roagă! Se încredințează Domnului. Domnul o să vă ierte...

În acel moment, o licărire de speranță apăru pe chipul tinerei.

— Dar noi nu! adăugă sentențios predicatorul, punând capăt oricărei iluzii.

Chipurile prostituatelor erau parcă pietrificate. Bărbații începură să despice aerul cu bastoanele, îndepărtându-i pe privitori.

Atunci tânăra prostituată îşi dădu drumul. Un pârâu de urină începu să se prelingă fără ruşine pe pavajul de pe stradă, iscând râsetele celor mai cruzi dintre ei, ca şi cum acela ar fi fost un semn bun. Veronica închise ochii. Veneția murise. Veneția ei era în putrefacție. Nu mai exista niciun fel de demnitate în ceea ce se întâmpla. Nicio pudoare. Viața nu mai avea nicio valoare.

Bastoanele căzură la unison asupra trupurilor sărmanelor. Loviturile erau decise, violente, repetate. Multe femei se hotărâră să dea şi ele o mână de ajutor, contribuind cu şuturi şi cu scuipături. Doar copiii rămaseră departe, dar mulți urlau şi incitau la bătaie.

Preț de o clipă, Veronica, care auzea bufniturile bâtelor, urletele disperate ale prostituatelor schingiuite şi răcnetele laşe ale mulțimii care îi întărâta pe bătăuşi, deschise ochii şi întâlni privirea unui copil mic, care stătea lângă mama lui. Femeia

râdea în hohote, bucurându-se de spectacol.

În ochii băieţelului Veronica văzu gingăşia şi puritatea copilăriei. Toate acestea aveau să se piardă în urma iniţierii în acea lume a cruzimii pe care ciuma o aducea la suprafaţă.

Curtezana suspină de durere şi, în timp ce îl auzea pe predicator îndemnându-i pe nelegiuiţi să îşi desăvârşească opera, acoperind cu glasul lui răsunător urletele femeilor care îşi dădeau duhul, se întoarse şi luă drumul spre casă. În scurt timp, astfel de răbufniri violente aveau să se răspândească în tot oraşul, ca o altă boală contagioasă, secerând victime nevinovate şi umplând inimile de ură.

O moarte cerea altă moarte.

Pentru Veronica sosise momentul să plece.

23

Din fericire, cunoştinţele pe care şi le făcuse în decursul lungilor ani în care practicase meseria de curtezană o ajutară să se instaleze cu discreţie la Roma. O luă cu ea pe Laura, care îl lăsă la Veneţia pe fratele ei, Matteo, tânărul chipeş cu care Veronica împărtăşise singura noapte de dragoste pe care o avusese cu Federico. Se gândise o vreme dacă nu ar fi bine să îi ia cu ea şi pe fiii ei, dar apoi hotărâse că le va fi mai bine să rămână acolo unde se găseau. La adăpost, departe de viaţa

tumultuoasă a unei mame pe care cu greu ar fi înțeles-o.

De îndată ce se instală în noua casă, mai modestă decât luxoasa reşedință venețiană, dar în care îşi regăsi întrucâtva liniştea pierdută, gândul îi fugi năvalnic la Federico.

Îi scrise imediat, povestindu-i despre călătorie, despre peripețiile teribile pe care le înfruntase, despre nebunia care părea să fi pus stăpânire pe venețieni. Violențe, crime, arderi pe rug – lumea părea să se fi întors pe dos, răvăşită de un val tot mai mare de ură şi de violențe nemaivăzute. Spera ca măcar Casa Venier să fie la adăpost de o asemenea cruzime.

Se apucă apoi cu toată ființa să scrie versuri în care descria, în detaliu, sentimentul nou care pusese stăpânire pe inima ei, oferindu-i în acelaşi timp o senzație de plenitudine şi de abandon.

Vorbea despre Federico aşa cum nu o mai făcuse despre niciun alt bărbat, despre tăcerile lui impenetrabile, care o fermecaseră încă de la prima lor întâlnire, despre privirea lui deopotrivă copilăroasă şi matură şi, când îi reveneau în minte tablourile lui atât de pasionale, îşi imagina că dincolo de carapacea nepăsării se ascunde cu siguranță mult mai mult.

Dincolo de răceala pe care o afecta pictorul ardea mocnit un foc dogoritor, cu limbi de un roşu intens, cum era cel din tablourile lui. Veronica nu reuşise

să aducă la suprafață pornirile pasionale ale lui Federico decât în îmbrățişările chinuite şi totuşi atât de desfrânate din acea lungă zi de dragoste, când se iubiseră fără inhibiții, trecând până şi de limitele moralei venețiene.

Federico răspundea la fiecare scrisoare de-a ei, şi asta o umplea de bucurie, pentru că însemna că ciuma nu ajunsese la el. Între o misivă şi alta trecea destul de mult timp, dar, datorită influenței lui Domenico Venier şi relațiilor pe care le avea la curtea pontificală, corespondența călătorea prin curierul de stat.

Federico îi descrisese tabloul Veneției din acele zile. Populația din cartierele sărace fusese decimată de morb. Ciuma ajunsese pretutindeni, până şi în palatele patricienilor şi a puținilor nobili care nu fugiseră din oraş. În ciuda urgentelor măsuri igienico-sanitare adoptate de autorități, nimic nu părea să slăbească răul. Mormanele de cadavre care aveau să fie arse sau aruncate în gropile comune creşteau tot mai mult. Fumul care se înălța din lemnele folosite pentru incinerarea cadavrelor umbrea soarele, iar supraviețuitorii, tot mai puțini la număr, ocoleau rugurile melancolici. Oraşul era în carantină. Granițele fuseseră închise la numai două zile după plecarea Veronicăi. Nimeni nu intra, nimeni nu ieşea. Viii era ca prinşi într-o capcană şi simțeau că nu mai există nicio cale de scăpare. Cine încerca să fugă, pe timpul nopții, de obicei era

arestat de autorități şi dus în lazaretul vechi. Aşa cum apucase să vadă cu ochii ei, ciuma anulase toate diferențele sociale, unindu-i pe săraci şi pe bogați într-un destin comun. Până şi cei care se credeau în siguranță, ascunşi în casele lor mari şi parfumate cu tămâie, începură să se trezească de dimineață cu senzația că ceva nu este în regulă. Atunci găseau la subsuori, pe pântece sau pe gât buboane purulente, care vesteau o moarte iminentă.

Federico se închisese în lumea lui de culori, ferindu-se de cenuşiul care domnea pretutindeni în Veneția. Toți locuitorii oraşului credeau că li se împlinise sorocul şi că nimeni nu va reuşi să scape cu viață. Erau prea mulți morți în fiecare zi şi de prea mult timp ciuma bântuia ulițele fără să dea vreun semn că ar vrea să se potolească.

Astfel, Federico se hotărâse să îşi aştepte şi el sfârşitul acolo, în apartamentul pus la dispoziție de Domenico, printre pânzele pe care le iubea.

Corespondența, care la început era intensă, dintr-odată se întrerupse. Timp de câteva luni, bărbatul nu mai primi scrisori de la Veronica, iar lui deopotrivă îi fu greu să îşi trimită misivele. Amândoi se întrebau ce se întâmplă. Problema era că şi curierii erau puțini, şi niciunul nu îndrăznea să traverseze oraşe şi lunci infectate.

În ciuda acestor dificultăți, pictorul continuă să scrie, încredințându-şi toate gândurile unui jurnal

pe care îşi promise că i-l va înmâna Veronicăi dacă va reuşi să păcălească moartea. În rest, îşi petrecea zilele în încăperea în care îi făcuse portretul, cea cu ferestre mari, pentru a valorifica fiecare rază de soare. Ieşea doar ca să mănânce, şi asta nu în fiecare zi. Uneori chiar cerea să i se aducă mâncarea în cameră, ca să poată să picteze mai departe, întrerupându-se din când în când ca să ia câte o îmbucătură. Uneori se întreținea cu Domenico Venier. Nu ar fi putut niciodată să îi mulțumească îndeajuns pentru ospitalitatea lui. Dacă nu ar fi fost bătrânul Domenico, Federico ar fi murit de mult în vechea lui casă părăginită.

Maffio, dimpotrivă, îl privea cu suspiciune, iritat de alura lui de înger lovit care sigur ascundea cine ştie ce nelegiuire. În plus, nu reuşise încă să înțeleagă ce îi uneşte pe pictor şi pe Veronica. Asta în ciuda faptului că, de când devenise un credincios fervent, se convinsese singur că este în stare să înțeleagă inima tuturor celor care îl înconjurau. Rămăsese totuşi suspicios şi credea că în fiecare persoană se ascund nişte secrete oribile. Păcate de nemărturisit în fața lui Dumnezeu. Nu avea nicio îndoială că Federico ascunde astfel de păcate. Părea un bărbat chinuit de remuşcări, de o vină care îl făcea nefericit şi nemulțumit de viața pe care o ducea. Iar nefericirea care părea să îşi fi pus pecetea asupra lui nu era doar din pricina ciumei, credea Maffio. Aşadar, îşi promisese să cerceteze

chestiunea mai în profunzime.

Lui Domenico Venier nu îi scăpase evoluția ciudată a nepotului său, care, dintr-un fante înrăit, dintr-un tânăr prost-crescut şi neruşinat, devenise un propovăduitor al credinței. Observase şi faptul că această schimbare se datorează doar în parte venirii ciumei. De fapt, Maffio nu părea să se teamă deloc de moarte. Pentru el era mult mai importantă teoria pedepsei divine, care devenise o adevărată obsesie. Vorbea ca un călugăr, ca un predicator, de multe ori fiind chiar mai virulent decât oamenii bisericii când cerea osânde pentru păcătoşi. Demasca răul cu atâta înverşunare în orice persoană cu care se întâlnea, încât nu îşi dădea seama că el însuşi este devorat de vicii la fel de nesănătoase, care îl făceau să meargă până într-acolo încât să spioneze fiecare gest al tânărului artist, în căutarea cine ştie cărui adevăr.

În ultimul timp, Maffio se trezea în toiul nopții. Uneori nu reuşea să adoarmă la loc. Atunci începea să se plimbe prin cameră, înlocuind somnul cu meditația. Adesea se urca în pat când deja mijeau zorii. Într-o noapte, visă nişte lucruri îngrozitoare. Se trezi transpirat, cu ochii bulbucați. Probabil că şi uriaşe în somn.

În vis văzuse cum un arhanghel înaripat, cu spadă şi platoşă, lupta ca să alunge un şarpe cu două capete care încerca să îi intre în carne, ajutându-se de limba lui bifurcată.

Odată trezit, se întoarse pe partea cealaltă şi se linişti. Stătu o vreme întins în pat, întorcând visul pe toate părțile. Se întrebă dacă nu cumva prevesteşte o nenorocire. Apoi, gândindu-se mai bine, înțelese. Sau, cel puțin, aşa i se păru. Şarpele era, evident, răul. Răul, care încerca să-i intre în carne. Răul era Federico, pictorul care locuia în casa lor. Cât timp Federico se afla sub acoperişul lor, toți erau în pericol.

Se duse la fereastră: o ploaie măruntă răpăia în geam şi totul era învăluit în întuneric. Din când în când, câte o lumină pală se zărea în depărtare. Un cioclu care îşi făcea rondul de noapte.

Luă o lumânare, ieşi din încăpere şi coborî pe scară, cu paşi lenți şi ținându-şi respirația. Se opri doar când se găsi în fața uşii camerei în care şedea Federico. Puse mâna pe clanță, încercând să nu facă zgomot. Ştia că tânărul ține un jurnal. Îl văzuse de mai multe ori cufundat în scris. Federico fusese chemat la căpătâiul fratelui său, Lodovico, care se pare că se îmbolnăvise de ciumă şi era pe punctul de a-şi da duhul. Lipsea deja de o zi din Casa Venier, aşa că Maffio avea tot timpul să îi cotrobăie prin lucruri.

Puse lumânarea pe podea şi începu să scotocească în lada mare de abanos care ocupa peretele din fața patului. Credea că tânărul ascunsese bine cărțulia şi nu se aştepta să o găsească prea uşor, dar, spre surprinderea lui,

simți imediat sub degete învelişul neted de piele în care Federico îşi ținea filele de jurnal.

Fusese mai uşor decât îşi imaginase.

După ce puse stăpânire pe comoara pictorului, Maffio se întoarse în camera lui, nerăbdător să citească destăinuirile artistului. Nici măcar nu îşi imagina ce secrete aveau să îi dezvăluie acele pagini înainte de ivirea zorilor.

24

Ciuma făcea tot mai multe victime. În ciuda faptului că iarna grea din 1575 îi făcuse pe toți să spere că boala va da înapoi, primele luni din 1576 începură cu o recrudescență a răului.

Cartiere întregi păreau complet goale. Uşile baricadate ale localurilor arătau rarilor trecători grăbiți care se aventurau pe acolo că proprietarii le abandonaseră.

Singurele locuri în care încă mai puteai întâlni lume erau puținele biserici care rămăseseră deschise.

Consiliul însărcinat cu măsurile împotriva ciumei – ai că-mi conducători fuseseră de mai multe ori schimbați, pentru că mulți dintre ei muriseră de ciumă – continuă să lucreze timp de multe luni, dar totul era în zadar: numărul cadavrelor, în loc să scadă, creştea tot mai mult. Supraviețuitorii se întrebau când se va termina chinul. Într-adevăr,

pentru o vreme toată lumea avusese impresia că epidemia se stinsese. Dar dimpotrivă, de îndată ce trecuse iama, ciuma începuse din nou să-i secere pe venețieni, cu o cruzime şi mai mare.

Peste cadavrele urât mirositoare se turna imediat var din belşug. Morții erau acoperiți cu un strat de țărână tot mai subțire. Gropile comune nu mai erau suficiente. Din acest motiv, se trecea adesea la ruguri improvizate. Lazaretele se confruntau cu mari lipsuri, de la personal până la alimente. Foametea se făcea simțită şi în restul oraşului. Țăranii se apropiau cu teamă de lagună. Schimburile puține care aveau loc nu erau suficiente pentru a potoli foamea tuturor.

Până la urmă, senatul se dădu bătut. Nu se putea face nimic. Boala nu putea fi învinsă sau controlată prin mijloace umane. Doar o intervenție divină ar fi putut să îi salveze. Sfintele Scripturi îi învățau că, atunci când pedeapsa lui Dumnezeu capătă astfel de proporții, doar un gest public de „smerenie şi rugăciune” mai poate să îl înduplece pe Tatăl ceresc.

Astfel, cei care mai rămăseseră în senat legară un legământ cu Iisus Mântuitorul că vor ridica o biserică nouă, în semn de recunoştință veşnică, dacă Domnul se va milostivi să salveze Veneția de ciumă.

Între timp, supraviețuitorii se înghesuiau în biserici, făcând legăminte personale de umilință şi

de cumințenie, încercând să atragă bunăvoința divină asupra lor şi a familiei lor şi aşteptând ca providența să se decidă în favoarea morții sau a salvării. În disperarea generalizată, din tot ce încercau oamenii pentru a se salva, doar puține gesturi mai păstrau vreo legătură cu creştinismul. Ritualurile prin care încercau să obțină mântuirea semănau mai degrabă cu nişte ceremonii păgâne, un amestec de sacru şi de profan, în care reînviau ceremonialele ancestrale de purificare, de începere a unei noi vieți şi de trecere la noi valori morale, toate acestea sub ochii vigilenți ai vreunui Hrist sau ai Fecioarei Maria. Nici cu rugăciunile către sfinți nu se zgârceau veneția nii. Oamenii erau convinşi că nu sunt suficient de puternici ca să înfrângă singuri flagelul care se abătuse asupra lor.

Cucernicia veneția nilor atinsese asemenea culmi, încât orice locuință încă neatinsă de ciumă se transforma într-un lăcaş de cult, în care se înălțau altare improvizate.

Federico, în schimb, nu se ruga. Nu o făcuse nici măcar o dată de când se declanşase epidemia. Nu se simțea demn să pretindă la mizericordia divină. Nu după ce îşi descoperise adevărata fire. De-a lungul anilor, din cauza învățămintelor primite de la părinți, trăise cu convingerea că este murdar, corupt şi josnic. Aşa că, în inima lui, credea că dacă este într-adevăr nevoie ca nişte păcătoşi să îşi ispăşească vina pentru ca molima să ia sfârşit,

unul dintre aceia ar trebui să fie el. Singurul lui regret era că moartea ar fi pus capăt şi artei sale. Mai avea încă mult de învățat, stilul său trebuia să se mai rafineze ca să ajungă la perfecțiune. Altfel, nu ar fi avut nicio justificare să încărunțească în fața pânzelor sale, cu pensula în mână. Nu ar fi avut un atelier al său şi nici ucenici proprii. Aşa că se aruncase într-o activitate febrilă. În puținul timp care îi mai rămăsese, voia să picteze neîncetat. Voia să lucreze până la ultima răsuflare. Cum i se părea că zilele îi sunt numărate, trebuia neapărat să se pună pe treabă.

Astfel, picta toată ziua şi uneori chiar şi noaptea, convins că, mai devreme sau mai târziu, moartea va veni să îl ia.

Ciuma îi secerase toată familia: părinții se stinseseră cu câteva luni înainte, iar Lodovico îi urmase în mormânt, nu înainte de a-i fi contaminat şi pe Mărgărită, pe fiii săi şi pe toate celelalte rude. Moartea fratelui coincisese cu un fapt inexplicabil, care, la momentul respectiv, îi provocase o mare spaimă. Întors acasă la Venier după ce asistase la agonia fratelui, se hotărâse să aştearnă câteva rânduri în jurnal. Dar nu găsise caietul acolo unde era sigur că îl pusese cu o zi în urmă. Se speriase la gândul că cineva ar fi putut să îl mute sau poate chiar să îl citească. Apoi însă se convinsese că pur şi simplu uitase să îl pună la locul obişnuit. Întâmplarea fu repede dată uitării, pentru că alte

probleme îl asaltară, reclamându-i toată atenția.

Dintre toate loviturile sorții, evenimentul care îl întristase cel mai mult fusese moartea părinților. În zilele acelea, laguna părea neobişnuit de calmă. Panica extraordinară care făcuse ravagii în oraş părea să fi trecut. Soarele strălucea zâmbitor, dar nimeni nu părea să îi dea vreo importanță. Federico hotărâse să meargă la ai săi. De ceva vreme, obişnuia să îşi viziteze părinții cu regularitate. Ziua senină îi deschise şi mai mult apetitul pentru plimbare, aşa că făcu un ocol mai lung. Asta şi pentru că voia să vadă ce pagube făcuse ciuma. Față de săptămâna precedentă, îşi dădu seama că, dintre cei trei brutari pe care boala îi ocolise, doi aveau prăvălia închisă. Văzu cadavre pe stradă. Nenumărate era hoiturile de animale pe ulițe şi în apele canalelor. Nimeni nu părea preocupat să se debaraseze de ele. Murdăria domnea pretutindeni, iar şobolanii siniştri păreau locuitorii de drept ai Veneției.

În timp ce înainta puțin înfricoşat, se surprinse gândindu-se că ar fi frumos să se trezească şi să îşi dea seama că totul a fost doar un vis urât, iar veneția nii să revină la vechile lor obiceiuri. Lucrurile cele mai neplăcute ar fi apărut în cu totul altă lumină. Nimeni nu s-ar mai fi plâns de munca grea sau de nivelul prea ridicat al apei; nimeni nu ar mai fi vociferat, nici măcar dacă cineva i-ar fi răsturnat o oală de noapte în cap... Lumea ar fi râs

de astfel de probleme, gândindu-se la răul incomparabil al ciumei. Dar Federico nu se trezea. Coşmarul continua.

Pe drum se întâlni cu doi soldați şi cu o ceată de gropari, şi se grăbi să se dea la o parte din calea lor. Văzu un bătrân întins pe jos, într-o piațetă, printre casele tăcute, dornic să se uite la trecători. Mai încolo, o femeie stătea la poartă, aşezată pe un scăunel, în rest, nimic.

În sfârşit, ajunse la casa părinților.

O cruce mare şi albă era desenată pe uşă. Rămase înmărmurit. Aruncă o privire în jur, dar nu părea să mai fie nimeni prin preajmă. Ciocăni atunci cu violență, până când veni să îi deschidă o femeie bătrână. Era vecina lor. Ce căuta acolo?

— Of, Federico, făcu ea recunoscându-l.

Îi povesti în lacrimi că, fiindcă se vindecase de buboane, toți ceilalți o considerau imună. Din acest motiv, cei doi Contarini, dându-şi seama că sunt bolnavi, o rugaseră să vină să îi ajute. Ceruseră ca fiii lor să nu fie înştiințați. Nu voiau să îi expună în niciun fel.

— Au murit amândoi. Maică-ta ieri, iar taică-tău cu puțin după lăsarea serii.

Pictorul căzu în genunchi, zguduindu-se de plâns. Nu putea să fie adevărat. Nu credea aşa ceva. Doar cu câteva săptămâni înainte o văzuse pe mama lui, încă sănătoasă, care îl sfătuise să nu plece din Casa Venier şi să stea la adăpost. O

femeie minunată, care nu merita un asemenea sfârşit!

Marta, vecina, îi povesti că amândoi făcuseră febră cu trei zile în urmă. Tatăl său vomitase, iar mama lui începuse să delireze. Ea le dăduse supă bolnavilor, apoi încercase să le aducă un medic.

Dar nu găsise niciunul disponibil. Se gândise chiar să îl cheme pe Federico, dar mama lui se împotrivise. Apoi se stinseseră amândoi, plini de buboane dureroase, cu febră mare şi cu sânge curgându-le din nas.

Rămăsese să îi aştepte pe gropari. De aceea desenase crucea albă. Îl sfătui să nu intre.

— Eu sunt imună, dar tu ai putea să te îmbolnăveşti!

Federico plânse amarnic. Ar fi vrut să îşi ia rămas-bun de la cei dragi, dar raţiunea îl împiedica să îşi rişte viaţa într-un mod atât de nesăbuit. Pe când aştepta afară venirea dricului, se întrebă de ce este Dumnezeu atât de crud. De ce voia să îl lase ultimul, când toate rudele îi muriseră? Părinţii lui fuseseră oameni buni. Şi totuşi, erau morţi. El, în schimb, un păcătos şi un nemernic, era viu şi sănătos. Şi atunci ce rost avea toată povestea aceea cu pedeapsa divină? De ce se spunea pretutindeni că păcătoşii o să primească pedeapsa pe care o merită? în realitate, mureau toţi, Dumnezeu nu stătea să aleagă: buni şi răi, credincioşi şi necredincioşi, bogaţi şi săraci, negustori şi matrozi,

femei cinstite şi femei uşoare, heterosexuali şi sodomiți.

Pesemne aceea era pedeapsa lui, să îi vadă pe toți murind şi să sufere după plecarea lor. O durere chiar mai sfâşietoare decât propria moarte.

Sosi dricul, iar cele două cadavre fură aruncate înăuntru, amestecându-se cu cele ale necunoscuților. Nuditatea fusese ascunsă de un cearşaf pe care Marta îl cususe în jurul lor. Când groparii plecară, femeia îl întrebă pe Federico ce are de gând să facă şi cum vrea să se folosească de obiectele care mai rămăseseră prin casă. Pictorul răspunse că, dacă ea nu are nimic împotrivă şi nu se teme de boală, poate să rămână să aibă grijă de casă şi să folosească tot ce îi este util, chiar şi merindele, dacă se mai găseau. La Casa Venier nu se confrunta cu astfel de lipsuri. Şi apoi, voia să o răsplătească pentru că se îngrijise de părinții lui. Bani nu avea, asta Marta o ştia. Cu atât mai puțin bijuterii şi lucruri de valoare.

Pe drumul de întoarcere, simți impulsul să intre în biserică. Dar până la urmă se abținu. Nu voia să asculte predicile preoților speriați, care îi țineau la distanță pe credincioşi de frică ca să nu se molipsească de la ei şi care vorbeau întruna despre moarte şi păcat, în loc să încerce să înțeleagă de ce Dumnezeu este atât de crud. Se spunea că adevărata linişte se poate găsi doar la călugări, mai ales la franciscani, care se dăruiau, într-adevăr,

celor săraci şi nevoiaşi. Dar chiar nu ştia unde să meargă să îi caute.

Şi lui Maffio Venier îi fusese rău. Din fericire, nu era vorba despre ciumă, dar preț de câteva zile se temuse pentru viața lui. Zelul său religios îl făcuse să se obosească tot mai mult, fără să se îngrijească deloc de sănătate. Într-o zi, pur şi simplu căzuse din picioare. Ca să se refacă, petrecuse mai multe săptămâni odihnindu-se, şi asta îi îngăduise să mediteze la ceea ce citise în jurnalul lui Federico Contarini. Aflase de pasiunile tânărului – artistice şi carnale –, de tulburările lui, de spaimele lui, de sentimentele pe care le nutrea față de ceilalți şi... de experiența lui cu Veronica Franco. Cele citite îl înfuriaseră atât de tare, încât credea că pricina stării lui de rău era chiar jurnalul lui Federico. În patul lui mare, în timp ce primea îngrijirile binevoitoare ale servitorilor, se gândise pe îndelete la felul în care avea să se răzbune pe pictor. Îşi imaginase că ar angaja nişte ucigaşi care să îi taie gâtul. Apoi luase în calcul un simplu denunț la autoritățile civile. Sau la cele religioase. Se văzuse chiar şi cu un cuțit în mână, despicându-i burta şi scoțându-i mațele. Până la urmă, lăsase deoparte orice plan care ar fi implicat violență. Mai întâi de toate, trebuia să se facă bine. Abia apoi se putea gândi la răzbunare. Dar trebuia să fie groaznică. Nu îi era suficient să îl vadă murind, trebuia să îl facă să plătească pentru păcatele lui şi pentru jignirea

pe care i-o adusese culcându-se cu Veronica „lui”.

Mai devreme sau mai târziu, clipa prielnică tot avea să sosească. Până atunci, nu îi rămânea decât să se bucure de veştile nefericite pe care le afla când de la unchi, când de la servitori. Federico îşi pierduse ambii părinți. Apoi avusese loc moartea fratelui său. Pe urmă, îi mai muriseră nişte rude.

În lunga sa convalescență, în rarele ocazii în care se văzuse cu Federico, Maffio îl atacase cu replici veninoase şi vulgare, fără să se sinchisească de faptul că în jurul lui totul se ofilea, alunecând uşor în moarte.

Nepotul lui Domenico era avantajat de faptul că Federico nu înțelegea ce anume se ascunde în spatele atacurilor. Îşi dăduse, bineînțeles, seama că tânărul patrician are să îi reproşeze ceva, chiar dacă nu o face în mod direct. Însă cel mai tare îl deranja când Maffio, ascuțindu-şi viclenia, în loc să îl apostrofeze cu vorbe dure, se apropia de el cu linguşeli şi deschidea nişte subiecte ca din întâmplare, întrebându-l pe pictor despre experiențele lui erotice sau despre pasiunea lui pentru femei.

Federico răspundea monosilabic sau inventând minciuni penibile. Cel mai adesea, nu lua în seamă întrebările care aveau conotații scabroase. Încerca să fie rezervat când simțea că o discuție este periculoasă, dar până la urmă se găsea mereu constrâns să spună ceva care să nu îl trădeze.

Între timp, Maffio aduna informații. „Nu mai e mult”, se gândea el, „şi o să arzi în flăcările infernului”.

25

Veronica se afla la Roma, găsindu-şi consolare în sprijinul Laurei şi în conversațiile pe care, din când în când, reuşea să le aibă cu Fiammetta. Ea fusese cea care îi sugerase unde să se instaleze, mai întâi în apropiere de Viterbo şi apoi în Oraşul Etern. Fata se ataşase de curtezană şi nu pierdea nicio ocazie să îşi arate loialitatea. Fără Veronica, viața ei ar fi fost cu adevărat tristă. De altfel, Veronica era cea care îi deschisese ochii Flaviei şi care făcuse tot posibilul ca tânăra să nu fie sacrificată pe altarul prostituției.

Fiammetta era drăguță, cu ochi mari, ca de căprioară, plini de blândețe. Sufletul ei pur nu reuşea să conceapă răul. Şi, deşi cu greutate, reuşise să îşi asculte inima, alegând iubirea milostivă a lui Dumnezeu. Astfel, fata părăsise Veneția înainte să izbucnească ciuma. Depusese jurământul la Viterbo şi apoi se mutase într-o mănăstire de clarise din apropierea Romei. Aici găsise o pace sufletească pe care era convinsă că nu ar fi putut să o găsească nicăieri în altă parte.

Deşi noua ei viață o făcea să vadă lucrurile lumeşti într-o altă lumină, nu încetase să se simtă

îndatorată față de femeia care o salvase de la păcat. Nu ar fi putut niciodată să o condamne pentru viața pe care o dusese. Credea că fiecare are un destin bine definit încă de la naştere şi că întâlnirile şi întâmplările care au loc pe parcursul vieții au ca unic scop împlinirea voinței lui Dumnezeu.

Şi Veronica se ataşase de Fiammetta. Din legătura cu acea fată firavă îşi trăgea o forță incredibilă, capabilă să o facă să uite de suferințele acelor vremuri. O atrăgeau mai ales discursurile pe care tânără le ținea despre credință, despre caritate, despre iubire. Pentru Fiammetta, acelea nu erau simple cuvinte, ci mijloace prin care îşi punea întreaga viață în slujba unui lucru mai presus de toate celelalte.

— Nu e niciodată prea târziu să te schimbi, dragă Veronica. Voia lui Dumnezeu se poate îndeplini chiar şi pe căi dificile şi nebănuite, îi spunea ea adesea cu calmul ei serafic, mai ales când observa că un văl de tristețe întunecă chipul curtezanei, făcând ca ochii ei să devină de un albastru mai intens.

— Eu nu mai am niciun viitor, se mulțumea să răspundă Veronica, simțind cât de grea este povara singurătății pe care i-o adusese o viață plină de lux şi frivolități.

Dar, în inima ei, Veronica de mult dorea o schimbare, nu doar din cauza ciumei şi a şirului nesfârşit de nenorociri pe care le adusese cu ea, ci

şi din pricina unor întâmplări care îi marcaseră viața.

Voia să schimbe ceva, dar nu ştia cum. Pe de altă parte, viața de curtezană era singura pe care o cunoştea, şi nu reuşea să se imagineze purtând vreodată altfel de haine, cu atât mai puțin veşminte de călugăriță. Iubea prea mult celălalt sex ca să fie atât de ipocrită. Însă simțea şi nevoia de a se da la o parte, de a înceta să mai fie femeia tuturor şi a nimănui.

Când stătea cu Fiammetta, simțea că schimbarea este posibilă. Dar când se întorcea la Roma, în locuința pe care o închiriase peste drum de Ara Coeli, începea din nou să fie frământată de îndoieli. Mulți veneau să o vadă, în virtutea faimei care o urmărea peste tot. Prelați şi nobili, negustori bogați şi ambasadori străini, militari şi literați. Dar Veronica nu se mai oferea nimănui. Invoca drept pretext doliul familial. Adevărul era că acele întâlniri ar fi putut să o abată de la schimbarea pe care se lupta să o transforme în realitate.

În sinea ei, ar fi dat orice să se dezbare de tot: de falsitate, de pofte, de viciu. Doar aşa poate ar fi reuşit să iubească pe cineva cu adevărat.

Când gândea astfel, se simțea vie. Spera ca prin noile ei obiceiuri să reuşească să îl cucerească şi pe Federico. Spera ca pentru ei să se deschidă un nou capitol. Visul la un viitor radios alterna cu tristețea prezentului într-un du-te-vino periculos.

Şi, în timp ce lunile treceau şi despre Veneția se ştia doar că se stinge încet, se întreba dacă Dumnezeu, la urma urmei, ar fi dat unei păcătoase ca ea o nouă şansă.

Apoi, când totul părea pierdut, avu loc un miracol. Oraşul din lagună se deşteptă într-o dimineață frumoasă şi îşi dădu seama că ciuma se risipise. Veronica fu informată de acest fapt şi hotărî imediat să împacheteze tot ce avea şi să se întoarcă acasă.

Găsi oraşul în plină sărbătoare.

La câteva zile după sosirea ei, un soare strălucitor şi cald orbea mulțimea, împiedicându-i pe cei prezenți să se uite la apele lagunei.

Cerul se colorase într-un violet brăzdat pe alocuri de un albastru intens, care în apele cristaline ale mării devenea bleu – un curcubeu spectaculos, care liniştea sufletul.

Piața San Marco încânta cu explozia ei de stegulețe colorate şi ghirlande vesele şi, ca să nu se uite cât se suferise, se arătau cu ostentație portretele vigilente a şaisprezece pontifi, însoțiți de reprezentații alegorice ale nenorocirii care timp de mai bine de doi ani torturase oraşul Veneția.

Lumea era în fierbere. Părea să fi trecut o veşnicie de la jurământul pe care îl făcuseră membrii senatului când îl rugaseră pe Iisus Mântuitorul să izgonească ciuma din Veneția. În acele zile de mare sărbătoare, supraviețuitorii se pregăteau să îi

aducă Domnului mulțumiri.

Cum noua biserică închinată Mântuitorului nu era încă gata, fusese ridicată o bisericuță provizorie din lemn, înfrumusețată cu mlădițe înmiresmate, podoabe aurite, tapiserii şi tot ce ar mai fi putut să îmbogățească acel loc sacru, care avea o semnificație atât de importantă în ochii venețienilor.

Sărbătoarea de recunoştință urma să înceapă spre seară, când briza plăcută a amurgului avea să mai domolească zăpuşeala acelei zile calde din mijlocul verii. Desigur, bucuria era umbrită de amintirea celor aproape cincizeci de mii de victime ale ciumei. Nu exista nicio familie în toată Veneția care să nu fi fost îndoliată de epidemia care, ca un orb răzbunător, lovise în dreapta şi în stânga, fără să țină cont de diferențe de vreun fel. În ochii ciumei, toți venețienii erau egali. La nimic nu folosiseră scenariile apocaliptice şi învinuirile propovăduitorilor care se plimbaseră de la un amvon la altul, îndemnând deopotrivă la fapte josnice şi la pocăință. Ei înşişi, după câteva zile, zăceau în dricul cioclilor, cu trupul umflat de buboane, în drum spre rug sau spre groapa comună.

Şi totuşi, până la urmă, mânia lui Dumnezeu se stinsese, iar ciuma renunțase să îi mai tulbure pe venețieni.

În ciuda doliului, a disperării şi a lacrimilor pe

care le vărsaseră atât de straşnic, încât aproape că secaseră, în inima tuturor răsuna o singură dorință: să meargă mai departe, să înceapă din nou să trăiască.

Ulițele erau însuflețite de oameni, iar piețele reveneau timid la viață. Ar fi fost nepotrivit ca venețienii să se dedea din nou exceselor. Nu doar din respect față de morți, ci şi din smerenie față de bunul Dumnezeu, care, în opinia celor mai mulți, pusese capăt dezastrului.

Locuitorii oraşului îşi împodobiseră casa cu tapiserii şi goblenuri, fiecare după posibilitățile lui, aprinseseră o lumânare pe altarele improvizate care în acele vremuri se găseau în orice locuință, măturaseră străzile şi podurile şi şterseseră cu desăvârşire orice urmă care le-ar fi putut aminti de trecerea ciumei. În minte însă, păstrau năprasnicei boli o amintire de neşters.

De la Porta della Carta, prin care se intra în palatul ducal, fusese construită o suită de arcade acoperite de stofe prețioase care încântau ochiul prin bogăția lor cromatică – de la roşu la auriu –, mergând până la podețul format din nu mai puțin de optzeci de galere de gală, care pornea de la San Marco şi ajungea până la insula Giudecca.

Aşa cum profetul Isaia îi îndemnase pe credincioşi să pregătească calea Domnului, odată învinse toate nedreptățile care loveau Ierusalimul, tot aşa, după ce fusese stârpit răul care se

înrădăcinase în Veneția, venețienii erau în stare să construiască până şi poduri plutitoare ca să ajungă la biserică.

Şi Federico în acea zi se hotărâse să se roage, dar rugăciunea lui nu era cu adevărat un semn de recunoştință, ci mai degrabă o întrebare pe care ar fi vrut să o adreseze oricui ar fi fost dispus să îl asculte, cu speranța că zeitatea care trăia izolată în seninătatea cerului, de orice natură ar fi fost ea, ar fi putut să îl facă să înțeleagă de ce fusese salvat.

Era a treia sâmbătă din iulie şi, la căderea serii, în briza uşoară care încrețea apele lagunei, galioanele îşi trimiteau în larg razele feerice de lumină, care, una lângă alta, păreau să formeze un drum şerpuitor şi strălucitor.

Lampioane de hârtie multicoloră împodobeau laguna, proiectând în întuneric lumini puternice care, după o secundă, dispăreau din nou în beznă, când vântul legăna ornamentele. La bordul galerelor, credincioşii se întremau cu bunătăți apetisante, înainte ca uşa bisericii să se deschidă pentru ceremonia solemnă. De-abia atunci bărcile aveau să pornească spre Lido, ca apoi să aştepte răsăritul.

O siluetă uşoară ca vântul, îmbrăcată în alb, înainta în fruntea procesiunii sacre care se îndrepta spre biserică.

Nord doge, Sebastiano Venier, în veşminte albe, conducea alaiul format din senatori, ofițeri,

procuratori şi reprezentanți ai breslelor. La urmă, cu pas domol, veneau cetățenii.

Sebastiano Venier, rudă cu Domenico, avea pe atunci optzeci şi unu de ani. Fusese ales doar cu o lună înainte, în iunie 1577, al optzeci şi şaselea *dux*[17] al veneților. Îşi datora faima expediției victorioase de la Lepanto, când, în calitate de comandant suprem, condusese flota Serenisimei către victoria împotriva turcilor.

Cortegiul înainta în bubuitul tobelor şi răsunetul trâmbițelor, care dădeau manifestației un aer cu atât mai maiestuos. Locuitorii Veneției veneau în spatele celor mai importanți oameni din oraş, cu un aer umil şi cu privirea plecată. Sfârşitul acelei îngrozitoare epidemii le insuflase un respect nețărmurit față de forțele care stăpâneau lumea, temându-se că ar putea stârni din nou mânia cerurilor.

Până şi dogele hotărâse să se îmbrace în albul purificării şi al renaşterii.

Toți, de fapt, se simțeau purificați, convinşi că îşi ispăşiseră toate păcatele, chiar şi pe cele ascunse. Nimeni însă nu putea să îi uite pe cei dragi, care căzuseră în ghearele ciumei, de multe ori chiar nevinovați: ciuma răpise mulți copii de lângă părinții lor, după o lungă agonie.

În mulțimea care participa la festivitate se afla şi

---

[17] „Duce” (lat. în original).

Chiara, însoțită de mama ei, Anna. Puțin mai în spate era Marco, uriaşul măcelar, cu înfățişarea vlăguită a celui care îşi pierduse vigoarea de odinioară. Însă boala îi cruțase. Le luase, în schimb, odraslele.

În zilele în care se simțea copleşită de mâhnire, Chiara se refugia în biserică, uneori cu mama ei, şi vorbea cu un călugăr, un oarecare Agostino, care făcea tot ce îi stătea în putință ca să îi ajute pe bolnavi şi nevoiaşi. Numai el mai încerca să aline suferința mamei disperate.

— Domnul nu abandonează niciodată sufletul celor fără de prihană, îi spunea el adesea. Moartea nu e altceva decât o scurtă despărțire. În curând, toți o să ne reîntâlnim şi o să trăim viața cea adevărată alături de bunul Dumnezeu.

Chiara adesea întreba de ce boala o ocolise. I se părea o mare nedreptate. Agostino îi explica atunci că voia lui Dumnezeu este de nepătruns şi că ei probabil providența îi rezerva altceva.

Anul care a urmat morții fetelor trecuse lent. Chiara se simțea ca într-un limb. În aşteptarea a ceva ce nu se întâmpla. Soțul ei, Marco, îi blestema pe toți sfinții, pe Hristos şi pe Fecioara Maria, dar şi el supraviețuise.

Trăiau sub acelaşi acoperiş şi luau masa împreună, dar în rest nu făceau nimic în comun. Între ei se ridicase un zid de tăcere, mai zdravăn decât zidul unei cetăți. În lungile luni de după

moarte fetelor, niciodată nu îşi spuseseră vreo vorbă de mângâiere, nu se îmbrățişaseră, nu se sărutaseră, nici măcar nu se priviseră cu blândețe. Totul luase sfârşit în acea zi blestemată în care îşi pierduseră comoara cea mai de preț.

Marco suferise mult. Credea că este puternic, dar un trup viguros nu era suficient ca să îl facă imun la durere. Seara, când cioclii se întorseseră pe strada lor, măcelarul ridicase obloanele, se apropiase de pat, luase apoi cele două legăturele şi le aşezase cu delicatețe în dric. Însă nu înainte de a săruta cearşafurile care acopereau trupurile, stârnind oroarea groparilor. Nimeni nu săruta morții de ciumă.

Dar lui nu îi păsa. Nu peste mult timp, avea şi el să zacă în dric şi să fie dus pe ultimul drum. Nu reuşise să plângă. Chiara era disperată şi urla ca o nebună, dar el se proptise pur şi simplu de zid, în aşteptarea doamnei cu coasa. Dar aşteptase în zadar. Astfel, pe lângă tăcere, Chiara şi Marco erau uniți şi de asta, de faptul că erau printre puținele familii în care şi soțul, şi soția scăpaseră de ciumă.

În ultimele rânduri răzlețe ale procesiunii, venea, cu un aer distrat, Federico. Cu puțin timp în urmă îl zărise pe Alberto. Era bucuros să îl ştie în viață, dar nu îndrăznise să se apropie, ba chiar evitase să fie văzut.

La începutul ceremoniei se intonă cu emoție *Te Deum,* în semn de recunoştință colectivă din partea

unui oraş care, treptat, revenea la viață.

Ciuma nu luase cu ea doar bărbați şi femei, ci îi lipsise pe venețieni şi de o parte importantă din bunurile lor, iar pierderile trebuia recuperate cât mai repede.

În timpul lunilor celor mai rele ale epidemiei, în afară de pagubele directe, fuseseră şi altele, colaterale: foametea, violențele, crimele nepedepsite. Casele bogătaşilor care fugiseră din oraş fuseseră în mare parte jefuite, toate obiectele de preț care se găseau în ele fuseseră furate. În casa Veronicăi nu mai rămăsese aproape nimic. Matteo, căruia îi fusese dată sarcina de a o supraveghea, nu reuşise să îi potolească pe invadatori. Dimpotrivă, ca să îşi salveze pielea, se văzuse nevoit să o ia la fugă. Autoritățile, excedate, rămăseseră neputincioase în fața acestor fenomene.

Prin urmare, ca mulți alții, Veronica se întorsese într-un sfârşit în oraş şi îşi găsise bunurile distruse. Dar măcar era în viață. Din fericire, nu îi păsa prea mult de avuțiile lumeşti. Înțelesese în sfârşit valoarea lor efemeră. Din anumite puncte de vedere, se simțea chiar uşurată să vadă distruse toate legăturile materiale care o legau de viața ei de dinainte de ciumă.

Totul se schimbase. Conversațiile cu Fiammetta – se învățase să îi spună „maica Fiammetta” –, meditațiile personale, experiențele prin care trecuse, totul contribuise la schimbarea radicală a

viziunii ei asupra lumii. Descoperirea că este capabilă şi de iubire pură o făcea fericită şi, în sfârşit, se simțea împăcată cu sine. Nu încetase să se gândească la Federico – asta nu putea să şi-o impună –, dar, de fiecare dată când îşi amintea ce îi făcuse, o cuprindea un sentiment adânc de ruşine. Ar fi vrut să îşi repare cumva greşeala, dar deocamdată se vedea nevoită să se mulțumească cu gândul cel bun. Pe de altă parte, problema cea mai mare pe care trebuia să o înfrunte era de altă natură: cum să îi facă pe ceilalți să înțeleagă că vechea Veronica e moartă şi îngropată?

Chiara şi Veronica se văzură în treacăt în timpul ceremoniei. Avură un scurt schimb de priviri. Aşteptau altă ocazie să se întâlnească din nou. Să vorbească şi să se confrunte.

Între timp, *Te Deum* se terminase. Mulțimea se pregătea să participe la următoarele evenimente ale festivității.

26

Murise cineva în acea dimineață şi, pentru câteva ore, panica puse stăpânire pe toate cartierele. Nu putea să fie decât Iisus Mântuitorul cel care îşi dezlănțuia din nou mânia chiar în prima zi de după sărbătoarea închinată Lui.

Bărbatul, la vreo patruzeci de ani, se zvârcolise toată noaptea în aşternut, cu ochii înroşiți de febră.

Rudele lui îl ținuseră tot timpul sub supraveghere de la distanță, până când, cu respirația grea, începuse să aibă convulsii. Apoi urmaşe staza, care anunța moartea. Rămânând în continuare la distanță, se grăbiseră să cheme un doctor. Medicul venise şi trecuse pragul casei cu paşi temători. Şi el spera să nu fie ciumă. Era unul dintre puținii care scăpaseră de contaminare, asta şi pentru că de câteva luni renunțase să mai facă vizite la domiciliu. Nu ar fi vrut să se îmbolnăvească tocmai atunci, când ciuma părea să fi trecut.

În orice caz, amărâtul nu prezenta semne suspecte pe corp. I se făcuse rău după ce mersese în vizită la o femeie. După spusele soției, era un fel de tămăduitoare care oferea nevoiaşilor, în schimbul unei sume modeste, alifii şi poțiuni. Era vorba, în cele mai multe cazuri, doar de un amestec de ierburi cu proprietăți mai mult sau mai puțin benefice, care dădea rezultate doar dacă bolnavul nu contractase vreo boală cu adevărat gravă.

Sărmanul om începuse să simtă dureri puternice încă din timpul ceremoniei de preamărire a Mântuitorului, dar l-ar fi costat prea mult să cheme un medic. Astfel, însoțit de soție, se dusese la Pia, o femeie al cărei nume nu putea să nu fie o garanție în sine a bunelor ei intenții[18]. Toți ştiau că, multă vreme, Pia practicase prostituția. Când îşi pierduse

---

[18] În limba latină, numele înseamnă „pioasa”.

frumusețea, ca să aibă din ce trăi, se dedicase artei tămăduirii. Leacurile pe care le făceau tămăduitorii erau mult mai ieftine decât cele care se puteau cumpăra de la medicii adevărați. Pia, în plus, în ciuda trecutului său, era considerată o bătrânică inofensivă. Un pic țicnită, sfioasă şi scorbutică, dar, în esență, o femeie de treabă. Amestecurile ei, bazate pe lunga tradiție a leacurilor băbeşti, de obicei dădeau rezultate la cei care nu sufereau de boli grave. În schimb, erau complet inutile dacă erau luate împotriva unor afecțiuni mai serioase.

Când Iacopo Sebastiani venise la ea cu dureri cumplite, care îi pârjoleau măruntaiele, Pia îl consultase cu meticulozitate, ca şi cum ar fi fost un medic adevărat. De altfel, arta de a atinge trupul bărbaților nu şi-o pierduse, doar că în ultima vreme o folosea cu alt scop. Aşadar, îi palpase burta, întrebându-l unde anume îl doare. Bărbatul se rezumase la a-i spune că simte răul pretutindeni, atât de tare încât nu reuşeşte nici măcar să se țină pe picioare.

Tămăduitoarea, cu un aer compătimitor, o sfătuise pe soție să îi facă o fiertură de ierburi cu mult muşețel, ca să îi mai potolească durerea. Crezuse că este vorba de friguri sau de o simplă indigestie.

Soția lui Iacopo se achită de datorie cu o bucată frumoasă de brânză şi cu nişte vin. Împreună cu soțul, părăsise apoi casa Piei, unde miresmele

ierburilor se amestecau cu o putoare grețoasă de ceapă, din care tămăduitoarea folosea cantități generoase, grație proprietăților ei dezintoxicante.

Bătrâna era convinsă că îi oferise un leac util. Îşi spusese că a doua zi Iacopo va fi din nou pe picioare. În aceeaşi seară însă, pe când Veneția era în sărbătoare, starea lui Iacopo se înrăutățise. Vomitase tot timpul, iar febra crescuse. Chiar dacă băuse căni întregi de fiertură de muşețel, răul tot nu îi trecea. Dimpotrivă, cu cât bea mai mult, cu atât starea părea să i se agraveze.

— Poate-i ciuma, murmurase cumnatul lui Iacopo.

Toate rudele se strânseseră în cămăruța mizeră care ținea loc şi de bucătărie, şi de dormitor. Nimeni nu ştia ce să facă. Erau însă cu toții de acord că trebuie să rămână departe de el, ceea ce, în încăperea aceea strâmtă, însemna să fie doar la câțiva paşi de bolnav.

Soția se lăsase cuprinsă de disperare. Bărbatul se simțise mereu foarte bine, iar pe timpul ciumei nu-l avusese nici pe dracu'. Ce putea să se fi întâmplat? Trebuia să fie ciuma, nefericita familie era tot mai sigură de asta şi se îngrijora mai mult din cauza consecințelor pe care le-ar fi avut o astfel de veste decât pentru soarta amărâtului.

— Atunci nu s-a terminat! murmuraseră mulți dintre ei.

— Trebuie să chemăm un preot, exclamase soția,

chiar înainte să anunțe medicul. Ca să ne binecuvânteze casa.

— Mai întâi medicul, ceruse cu stăruință fratele femeii. Trebuie să vedem mai întâi despre ce e vorba.

Şi totuşi, teama că ar putea fi vorba despre începutul unei noi şi îngrozitoare epidemii nu îi părăsise nicio clipă, aşa că niciunul dintre ei nu îndrăznise să se apropie de patul lui Iacopo. Nici măcar când îşi dăduse duhul şi ar fi trebuit să îi închidă gura, care îi rămăsese larg deschisă, într-o grimasă cumplită. Doar când felcerul anunță că bietul om fusese otrăvit, familia se reuni în jurul sicriului, invocându-L pe Domnul şi mulțumindu-i că îi ferise de năpastă.

De pe buzele albăstrui ale lui Iacopo încă mai curgeau râulețe spumoase, de unde medicul deduse că nefericitul mâncase ceva stricat sau înghițise vreo substanță toxică. Aceea fusese cauza junghiurilor sfâşietoare în abdomen şi a febrei ridicate. Nu era vorba nici de un nou focar de ciumă, nici de o nouă pedeapsă divină.

— Vrăjitoarea aia a fost, strigă atunci văduva. Avea doar nişte dureri slabe când am mers la ea. L-a otrăvit cu poțiunea ei drăcească!

— Da, asta trebuie să fi fost, răspunseră şi celelalte rude. Femeia aia e în slujba diavolului, nu-ncape îndoială!

Medicul nu interveni pentru a linişti spiritele. În

fond, aşa-zisele tămăduitoare rivalizau de mai multe secole cu ştiința medicinei, convingându-i pe cei creduli că poțiunile lor au într-adevăr un efect benefic. Plecă de la familia defunctului mulțumit de efectul pe care îl avusese asupra audienței tirada sa împotriva tămăduitoarelor.

— Acum putem să chemăm preotul, zise repede fratele proaspetei văduve. Să îndepărtăm de casa noastră magia neagră a blestematei ăleia!

Cu paşi grăbiți şi cu ochii bulbucați, dădu fuga să îl avertizeze pe preot, tot mai convins că, de fapt, cumnatul său fusese victima unui blestem. Cu siguranță îşi băgase dracul coada în treaba asta. Era îndreptățit să vrea să înțeleagă cum stau lucrurile cu adevărat. Şi cine ar fi ştiut să îl sfătuiască mai bine decât un om al Bisericii?

Ciuma îi adusese pe oameni mai aproape de Biserică. Poate nu făcea parte dintre mijloacele tradiționale prin care Biserica răspândea credința, dar îi determinase pe venețieni să îşi schimbe obiceiurile de până atunci. Credeau în lumea de apoi, dar într-un fel al lor, căutând semnele diavolului pretutindeni şi atenți până şi la cel mai mic indiciu care le-ar fi putut vesti o nouă pedeapsă divină. Gândul la Apocalipsă îi speria teribil.

În zilele cele mai negre în care ciuma bântuise prin Veneția, cuvintele evanghelistului Ioan răsunau pretutindeni, prevestind nefericire şi

durere. Cei simpli erau chemați să se căiască şi să se curețe de tot răul, ferindu-se să cadă în ispitele Satanei. De aceea, legământul cu Iisus Mântuitorul păruse cel mai bun mijloc de a pune capăt ciumei.

Iacopo Sebastiani, fără să vrea, deveni un simbol al acestei noi stări de spirit. Şi deschise porțile spre o nouă vânătoare de vrăjitoare.

Fiindcă republica avusese mereu o legătură „deosebită” cu Roma, această renaştere a moralei publice fu încurajată. Funcționarii statului înțeleseră că din astfel de întâmplări pot trage mult folos şi că o apropiere de papă ar fi dat roade frumoase. Hotărâră atunci să dea frâu liber avântului populației, fără să se sinchisească prea mult de posibilele urmări.

Tribunalul Inchiziției din Veneția, care avea autonomie deplină față de pontif, se angajă să dea curs suspiciunilor şi să facă investigații. Cu ajutorul denunțătorilor şi al spionilor, fură întocmite rapoarte şi note de informare. În scurt timp, se strânseră atât de multe materiale, încât ar fi fost stupid – după părerea judecătorilor – să nu le folosească.

Săracul Iacopo! Părintele Marino, care veni în casa mortului, afumă pereții cu tămâie ca să alunge spiritele rele. Deschise Biblia şi citi câteva pasaje. Ca să vezi, tocmai din *Apocalipsă*. Rudele defunctului erau în genunchi, gemând şi ocărând soarta nefericită. Apoi, aşa cum se întâmpla adesea

în astfel de cazuri, preotului i se istorisi întâlnirea lui Iacopo cu tămăduitoarea. Văduva considera că bătrâna e cea care îi băgase soțul în mormânt.

Bătrânul preot îşi făcu cruce. Apoi spuse că nu se cade să țină astfel de lucruri pentru sine. Trebuia să îi informeze pe inchizitori.

— Dacă femeia asta e unealta diavolului, trebuie s-o demascăm imediat, spuse el.

— Să mergem la ea chiar acum, luă cuvântul fratele femeii.

Dar părintele Marino respinse sugestia cu vehemență.

— Voi nu ştiți cum lucrează diavolul... Sunteți oameni buni. Aici e nevoie de oameni care se pricep. Nu vă îngrijorați, dreptatea lui Dumnezeu o să-i lovească pe păcătoşi şi pe cei care îl slujesc pe Necuratul.

La Veneția, ca şi în restul lumii creştine, Inchiziția semăna teamă în sufletul oamenilor. În fața apărătorilor credinței, nimeni nu putea să se simtă în siguranță. Cu toții cunoşteau metodele pe care tribunalul le utiliza împotriva suspecților. De secole întregi, Inchiziția tortura, schingiuia şi împărțea condamnări. Într-o măsură mai mică decât se credea îndeobşte, pentru că legenda pusese deja stăpânire pe multe aspecte ale temutei instituții, dar, în orice caz, clemența era ultima dintre virtuțile pe care le practicau membrii tribunalului.

Inchizitorii erau foarte activi, mai ales când venea vorba să ia măsuri împotriva ereticilor şi a vrăjitoarelor. Acestea din urmă erau supuse unor violenţe îngrozitoare *titra membri diminutionem et periculum mortis,* adică „fără pericolul de a pierde vreun organ sau de a li se provoca moartea”. Primeau acelaşi tratament ca victimele justiţiei civile, indiferent dacă erau vinovate sau nu. Circulau în acest scop manuale, regulamente şi dispoziţii care detaliau modul în care ar trebui tratați inculpații. Iar acest mod de operare era folosit atât de către autoritățile laice, cât şi de către cele ecleziastice.

Despre vrăjitoare şi practicile lor circula o întreagă doctrină pe care Biserica se străduia să o răspândească, pentru că ştia bine că, luptând cu vrăjitoria, diminua forța credințelor milenare pe care poporul le moştenise din păgânism.

În privința asta, Inchiziția nu făcea altceva decât să ducă înainte un proces de cristalizare care nu se întrerupsese niciodată de la sfârşitul lumii romane, prin înlocuirea religiilor politeiste cu venerarea sfinților, prin instituirea unor sărbători creştine în locul celor păgâne – care se suprapuneau perfect –, prin încercarea de a îngropa în uitare rituri şi mituri strămoşeşti care pe atunci încă mai ordonau lumea țăranilor. Această luptă neîncetată dintre „bine” şi „rău” nu reuşise însă să înăbuşe dorința de magie şi de supranatural, pe care Biserica o

considera unealta diavolului. Că vrăjitoarele existau era o stare de fapt. Nimeni nu nega aşa ceva. Meşteşugul se transmitea din mamă în fiică sau de la bunică la nepoată. Vrăjile lor erau extrem de puternice. Farmecele, greu de învins. Deţineau secretul unor poţiuni care puteau trezi dragostea sau provoca moartea. Păreau, într-adevăr, să lucreze mână în mână cu diavolul, pentru că puteau să insufle, după caz, desfrânarea sau apatia în cei care deveneau victimele lor. Puterea lor era considerată când magie „albă”, când magie „neagră”. În orice caz, pentru Biserică, era vorba tot despre magie.

Veneţia se trezise dintr-un coşmar şi era gata să nimerească într-un altul. Dacă zilele de fericire de după ciumă făcuseră ca anumite superstiţii să fie date uitării, moartea neaşteptată a lui Iacopo le adusese din nou la suprafaţă. Inchiziţia îşi ascuţea armele şi îşi vâna victimele, pregătită să facă tot ce îi stătea în putinţă ca să salveze cât mai multe suflete.

Bogăţia, obscenitatea, poftele neînfrânate abătuseră Veneţia de la calea cea dreaptă, iar situaţia se cerea remediată. Şi doar servitorii credincioşi ai tronului Sfântului Petru[19] puteau să îşi asume o asemenea misiune. Toţi cei „diferiţi” se simţeau nevoiţi să fie mereu în gardă. Trâmbiţa

---

[19] Biserica Catolică îl consideră pe Sfântul Petru primul papă.

judecății – umane, de data aceasta – răsuna pretutindeni.

Şi, în scurt timp, ochiul vigilent al Inchiziției avea să îi ajungă pe toți. Inclusiv pe cei care, precum Veronica, se întorseseră în oraş, convinşi că îi aşteaptă în sfârşit o nouă epocă de linişte şi pace.

27

În dimineața aceea, în noua ei casă, fără să ştie ce se întâmplă în cealaltă parte a oraşului, Veronica se trezise dintr-un coşmar îngrozitor, în care mii de imagini încâlcite i se îngrămădeau în minte, fără să pară să asculte de vreo logică.

În vis purta hainele elegante cu care obişnuia să se îmbrace pe vremea când trăia din banchet în banchet, fără să o intereseze ce se întâmplă în lumea reală.

În aceleaşi vise urâte le revăzuse pe fiicele Chiarei, nemişcate, întinse în pătuțul lor. Alături mai era un pat, în care zăceau chiar copilaşii ei, Achiletto şi Enea. O priveau fix şi din gurile lor întredeschise părea că iese un şuierat subțire, pe care Veronica îl percepea ca pe un strigăt frânt. Întindea mâna, se apleca spre ei, încordându-şi tot corpul, dar nimic. Nu reuşea să înainteze nici măcar cu un pas. Ca şi cum o forță mai presus de puterile ei ar fi împiedicat-o să se apropie de ei.

În acel moment se trezise, cu bătăile inimii

răsunându-i în timpane. O cuprinse imediat un sentiment de uşurare când îşi dădu seama că totul fusese plăsmuirea imaginației care îi juca feste.

Se regăsi singură, întrebându-se ce ar fi făcut dacă visul ar fi fost adevărat, dacă ciuma i-ar fi luat copiii, cărora avusese grijă să nu le lipsească bani sau alte bogății, dar față de care atât de rar simțise că îşi îndeplinise până la capăt datoria de mamă. Se întrebă şi ce s-ar fi întâmplat dacă, dimpotrivă, ar fi murit ea. Cine ar fi plâns-o? Cu siguranță nu fiii săi – care abia o cunoşteau –, cu atât mai puțin tații lor, care nu fuseseră pentru ea decât nişte clienți.

Poate nici Federico nu ar fi fost cuprins de regrete, după felul josnic în care ea îl târâse în lumea păcatului şi a desfrâului. Îi veni în minte doar dragul de Domenico Venier, singurul care nu o judecase niciodată în toți acei ani şi care ținuse mereu la ea, în ciuda tuturor.

Întreaga viață îi trecuse prin fața ochilor; în noaptea aceea, într-o fracțiune de secundă, amestecând imagini şi senzații confuze şi scoțând la lumină regrete pentru care nu era convinsă că ar putea găsi soluții.

Dintr-un anumit punct de vedere, se gândi, ciuma adusese şi ceva bun, deşi o indigna chiar şi gândul că o catastrofă de asemenea proporții ar fi putut să aibă vreun rezultat pozitiv.

Se ridică fără să zăbovească prea mult asupra

acestor gânduri. Pletele mătăsoase îi curgeau despletite pe umeri şi îi atingeau delicat şoldurile, care în ultimii ani se mai rotunjiseră. Se îndreptă spre fereastra dinspre care deocamdată nu vedea răzbătând nicio rază de lumină. Abia atunci îşi dădu seama că tocmai răsărise soarele, şi asta o făcu fericită: se obişnuise să se trezească devreme, odată cu slujnicele, iar prospețimea dimineții îi plăcea foarte mult. Adora să deschidă ferestrele şi să simtă pe obraji aerul rece. Îi plăcea să se lase mângâiată de primele raze ale soarelui, care se ridica semeț la orizont şi pândea murmurul primelor voci timide care, încetul cu încetul, începeau să umple ulițele.

Pentru că reşedința ei luxoasă fusese prădată cu atâta neruşinare, încât de-abia dacă mai rămăsese piatră pe piatră, Veronica se mutase în zona Carampane, binecunoscută pentru faptul că era locuită de multe prostituate. Din păcate, după zilele de prădăciuni, multe dintre avuțiile ei fuseseră distruse. Mobile, bijuterii, bani – pierduse totul. Îi rămăsese foarte puțin din bogăția de odinioară. Ea însă nu se simțea năpăstuită din cauza noii ei situații. Desigur, era mai săracă – cu mult mai săracă decât înainte – şi trebuia să uite de opulența în care trăise până atunci, dar îi plăcea să creadă că avusese o revelație. Că i se arătase, poate pentru prima oară, într-un mod cât se poate de clar ce anume să aştepte de la propriul destin.

În acea modestă locuință nu existau mobilele valoroase din abanos sau draperiile grele de brocart cu care era obişnuită. În ciuda acestui fapt, Veronica o simțea mai intimă şi mai primitoare decât vila de lângă Santa Maria Formosa. Asta pentru că, alegând dintre lucrurile pe care le salvase de la distrugere şi de la furt sau pe care le recuperase din reşedința familiei, îşi amenajase casa cu obiectele de care era mai ataşată: o oglindă mare care fusese a mamei sale, un fotoliu vechi în care tatăl ei, pe vremea când ea era mică, obişnuia să se tolănească pentru puiul de somn de după-amiază, două candelabre pe care, în mod inexplicabil, jefuitorii le lăsaseră neatinse şi alte câteva obiecte.

Averea cea mai de preț însă era biblioteca, nu atât pentru valoarea mobilei sau a materialului din care fusese făcută, cât pentru cărțile pe care le conținea. Din fericire, tâlharii care îi călcaseră casa nu se gândiseră nici măcar pentru o secundă să le ia. Pentru ei, nu ar fi fost o pradă bogată.

Pe primele două rafturi, Veronica pusese colecția de versuri scrise în timpul exilului voluntar la Roma. Le legase la tipografii Bevilacqua şi fusese încântată de rezultat. Cele mai multe versuri îi erau dedicate lui Federico, dar multe altele reprezentau ceea ce ea numea „o călătorie în propria interioritate”. O căutare care devenise cu trecerea timpului tot mai clară şi care o făcuse, până la

urmă, să înțeleagă adevăratul scop al existenței.

În versurile acelea era explicat totul. Trecerea de la viața de curtezană la un nou mod de a fi femeie. Nu fusese vorba despre o convertire în sensul propriu al cuvântului, ci de o adevărată căință, care îi arătase într-un mod clar şi evident golul şi neîmplinirea din viața ei „anterioară”.

În noua casă, Veronica amenajase şi dormitorul, aşezând chiar în mijloc patul mare şi frumos care cândva înfrumusețea vila familiei Franco. În timp ce îl privea pentru a mia oară, mintea îi zbură la ceea ce se petrecuse cu doar câteva zile înainte, când, din senin, răsărise ca din pământ un oarecare Giuliano Franco, care susținea că este fiul fratelui ei. Tânărul, care avea, ce-i drept, un aspect destul de neglijent, povestea cum îl crescuse tatăl lui, ostaş în armata Serenisimei, călătorind prin porturi levantine şi garnizoane de pe coasta elenică. „Bătrânul” – aşa îi zicea băiatul – murise în urmă cu câteva luni. Tot de ciumă. Astfel, ştiind că nu se poate să nu aibă nişte rude în oraş, se întorsese ca să vadă ce mai rămăsese din bunurile familiei şi să ceară găzduire. Aşa aflase că bunicii muriseră şi ei. Şi că ea, Veronica, era singura rudă încă în viață. Fără urmă de îndoială, adăuga el, vila Franco trebuia să fie împărțită între ei doi.

Cu o astfel de problemă, Veronica nu se mai confruntase până atunci. Nu se gândise niciodată la o asemenea eventualitate. Nici nu îşi închipuise

că frații ei ar putea să nu mai fie în viață. Acum, în schimb, afla că cel mai mare este mort şi că despre ceilalți doi nu se mai ştia de mult nimic. Asta nu însemna că muriseră, se grăbi tânărul să clarifice. Giuliano îi păru un pic cam lacom şi prea dornic să intre în stăpânirea unei părți din casa familiei, care, deşi abandonată de ceva timp, constituia totuşi o moştenire frumoasă, în orice caz, Veronica propuse o înțelegere care să rezolve chestiunea. Tânărul nepot putea să rămână în vilă cât timp el şi Veronica încercau să dea de urma celor doi frați care poate că erau în viață. Dacă, în decurs de câteva luni, nu reuşeau să îi găsească, aveau să meargă la notar să împartă totul între ei. Giuliano Franco se declară mulțumit de această soluție. Şi astfel, în ziua următoare, îşi aduse puținele bagaje în casa bunicilor şi, sub atenta observație a Annei, care rămase de pază, începu să se instaleze cu voioşie în noua lui reşedință.

„Dacă o să se întâmple cumva să primim veşti despre frații mei, o să hotărăsc atunci ce e de făcut”, îşi spuse Veronica în sinea ei când merse să îl vadă pe nepot, care părea în culmea fericirii. În acel moment, moştenirea nu se număra printre problemele ei cele mai stringente. Pentru orice eventualitate, îi ordonă Annei să țină bine încuiate toate lucrurile de valoare din casă şi să stea cu ochii pe nepot.

— Nu se ştie niciodată, spuse Anna, care

protestase că poate e vorba despre un impostor, lucru care o făcuse pe Veronica să zâmbească.

— Dar l-ai văzut? o întrebă pe bucătăreasă.

— Desigur...

— Ei, atunci priveşte-l mai bine. Este leit taică-meu când era tânăr. E clar că suntem rude.

— Dacă seamănă nu-nseamnă că gata, sunteți rude, obiectă mama Chiarei, apoi însă îşi duse repede mâna la gură. Ca de obicei, îşi băga nasul în treburile altora. Se ruga doar ca musafirul să nu fie vreun derbedeu care să le creeze probleme. O imploră pe stăpână să rămână cu ea. Dar primi un refuz categoric. Veronica nu avea nicio intenție să se întoarcă în vila Franco. Acolo îi muriseră părinții. Amintirea era încă prea vie. Să se bucure de casă Giuliano, pentru moment. Cel puțin până când chestiunile se lămureau mai bine.

28

Iacopo Sebastiani era mort, iar cauza morții era otrăvirea. Părintele Marino plecase de la familia defunctului, despărțindu-se de ei cu aerul grav şi înțelept al unuia care ştia exact ce fel de nenorocire este pe cale să se abată a surpa păcătoşilor care încă mai infestează oraşul.

— O să mă duc la tămăduitoare, strigă el cu pumnul ridicat, în timp ce se chinuia să dea vocii sale un ton cât mai serios cu putință, solicitându-şi

coardele vocale. Vorbele îi ieşeau hârâite din cauza trecerii nemiloase a anilor.

— Şi ce-o să faceți? întrebă una dintre rudele mortului.

— O să încerc să o dojenesc mai înainte de a-i informa pe inchizitori, explică el.

Ieşi din casă, lăsând în urmă parfum de tămâie şi, pentru mult timp, niciunul dintre cei prezenți nu îndrăzni să spulbere liniştea aproape sacră care coborâse peste ei.

— Trebuie să ne gândim la înmormântare, spuse văduva aruncând o ultimă privire spre soțul întins pe pat. Între timp, ceilalți membri ai familiei începură să îşi facă semnul crucii, rugându-l pe Domnul să aibă grijă de sufletele lor amărâte.

Pentru bătrâna Pia, acea oră a amiezii era momentul preferat al zilei. Se tolănea pe culcuşul din paie şi, fără să se gândească la durerile care o luau din toate părțile, îşi căuta odihna binemeritată, nu însă înainte de a fi băut o infuzie de tei.

De aceea, se enervă peste măsură când auzi bătăi repetate şi violente la uşă. Se prefăcu o vreme că nu le aude, dar musafirul nepoftit nu dădea semne că ar vrea să înceteze; dimpotrivă, bătăile deveneau din ce în ce mai puternice. Atunci îşi spuse că cel mai nimerit ar fi să meargă să îi deschidă oaspetelui nedorit.

Când părintele Marino o văzu dinaintea lui, cu

acea încruntare aspră care făcea ca buza de sus să se răsfrângă peste cea de jos, nu putu să nu îşi spună că femeia este într-adevăr posedată de diavol.

Pia, care nu fusese niciodată în relații bune cu oamenii Bisericii, imediat ce recunoscu hainele bisericeşti, îl măsură pe preot din cap până în picioare. Observă că ține în mână Biblia şi crucifixul. Nu spuse nimic. Nici nu se gândea să îl poftească înăuntru. Nu putea să îşi imagineze care ar fi putut să fie motivul vizitei, aşa că îi întoarse spatele, mulțumindu-se să lase uşa deschisă. Ştia bine că, dacă bărbatul ar fi vrut să intre, nu ar fi putut să se împotrivească în niciun fel.

Părintele Mariano trecu pragul umilei case a tămăduitoarei. O zări nemişcată într-un colț, în penumbră. Părea foarte sigură pe sine. Prezența crucii şi a Bibliei nu părea să o deranjeze în vreun fel. Nu prea era nimic diavolesc în purtările ei. Nimic perfid. Cel mult, o indiferență enormă.

Îşi obişnui ochii cu semiobscuritatea pe care Pia o pregătise pentru odihna ei, şi apoi, de îndată ce găsi perdeaua, întinse mâna şi o dădu deoparte, permițând astfel luminii să inunde încăperea.

În sfârşit, sfredelind-o pe femeie cu privirea, spuse cu asprime în glas:

— Am venit să-ți salvez sufletul.

Bătrâna, care rămăsese nemişcată, renunță la încruntătura severă şi izbucni în râs.

— Şi de când aveți voi, preoții, puterea asta? întrebă ea rânjind cu puținii dinți sănătoşi care îi mai rămăseseră.

— Tu nu ştii prin ce primejdie treci...

— Singurele pericole prin care am trecut au fost cele provocate de oamenii îmbrăcați ca dumneata, răspunse ea sigură pe sine.

Părintele înțelese imediat că un preot ca el cu siguranță nu ar putea să inspire teamă unei femei atât de hotărâte. Nu avea autoritatea adevăraților inchizitori. Însă voia să o aducă din nou pe calea cea bună sau măcar să încerce.

— Ştiu cum te cheamă, reluă el pe un ton mai împăciuitor. Ştiu şi că vinzi licori şi medicamente.

Ea îl privi mijind ochii.

— Ce vrei să spui?

— Că poțiunile tale sunt unealta diavolului! Asta vreau să spun! Şi că sunt aici ca să te ajut să te căieşti, înainte să fie prea târziu.

De data asta, Pia nu mai râse. Era obişnuită să fie arătată cu degetul ca o ciudată. Aşa cum era obişnuită şi cu bârfele. Cândva era prostituata. De când îşi schimbase profesia, era harpia. Dar dintre harpiile care nu fac rău nimănui... Şi totuşi, în acele luni ceva se schimbase. Da, dacă un om al Bisericii venise să o deranjeze acasă, asta însemna că ceva se schimbase.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, spuse ea până la urmă, îndreptându-se spre masa plină de legături

de ierburi, şipuri şi pisăloage.

— Taci, zise el recăpătându-şi vigoarea. Tu eşti cea care a pregătit amestecul pentru Iacopo Sebastiani. Negi cumva?

Numele îi aduse imediat în minte chipul unui bărbat. Da, bărbatul chinuit de dureri de stomac. Dar nu reuşea să priceapă ce legătură poate să aibă preotul cu individul acela. În orice caz, conversația începea să o plictisească. Ce voia de la ea? De ce o tot bătea la cap cu tot felul de minunății despre suflet şi salvare? Salvarea sufletului era ultima dintre grijile ei. Prima era să îşi umple stomacul. Restul venea abia după aceea. Avea cu totul alte lucruri pe cap. Cum putea să o intereseze paradisul sau pedeapsa eternă? Dacă Atotputernicul ar fi putut într-adevăr să îi separe pe cei cinstiți de cei fără de cinste, atunci, înaintea ei, cu siguranță i-ar fi aruncat în flăcările infernului pe toți episcopii şi cardinalii care îşi murdăreau mâinile cu fapte mişeleşti, sodomii şi crime.

Părintele Marino îşi rotea privirea prin încăpere. Fiecare obiect putea să fie o unealtă a răului.

— Ia spune, reluă preotul, îl cunoşteai pe Iacopo Sebastiani?

— Bineînțeles, răspunse ea cu fermitate. Se întrebă de ce preotul vorbeşte despre Iacopo la trecut. Răspunsul sosi imediat.

— Bărbatul ăla a murit. A murit din cauza ta. Din cauza pactului tău nechibzuit cu diavolul!

Pia făcu un pas înapoi. Dintr-odată o trecu un fior prin toate oasele ei bătrâne. Diavol? Pact nechibzuit? Mort? Dar ce tot îndruga preotul? Nu reuşi să răspundă nimic pentru că preotul, de îndată ce rostise ce avea de spus, se întoarse cu spatele şi o lăsă pradă îndoielii.

Părintele Marino trase în piept cu nesaț aerul străzii şi se îndepărtă cu paşi iuți de bordeiul tămăduitoarei. Voia să pună între el şi harpie cât mai mult spațiu cu putință. Pentru că şi el avea îndoieli. Cuvintele îi ieşiseră din gură aproape pe negândite şi se simțea stingherit. De ce spusese asemenea lucruri? Până la urmă, ce dovezi avea că într-adevăr bătrâna aceea e posedată de Necuratul? Desigur, existau nişte elemente care păreau să îi indice vinovăția, dar el, de fapt şi de drept, era un biet preot, şi nu ştia prea bine cum trebuie să vorbeşti cu sufletele posedate de diavol. Nu era un intelectual, un învățat al Bisericii, dintre cei care ştiau să îi încuie din vorbe pe vinovații de pe masa de tortură. Dimpotrivă, era un om simplu, care toată viața nu se adresase decât enoriaşilor săi.

Nu, ceva îl îmboldise să spună ce spusese. Şi ce putea să fie, dacă nu Duhul Sfânt? Iată, Duhul Sfânt grăise prin gura lui. Diavolul era perfid, viclean, ştia bine cum să tragă oamenii pe sfoară. O fi părând Pia o bătrânică inofensivă, dar cine ştie de ce vrăjitorii era în stare.

Biserica lui. Iată, acolo trebuia să meargă. În

locul cel mai sigur pe care îl cunoştea. Acolo unde îşi desfăşura viața cea de toate zilele. Pe drum, tot gândindu-se, ajunse să se convingă că tămăduitoarea este cu adevărat vinovată. Nu putea să fie altfel. În plus, decesul lui Iacopo Sebastiani era în atenția tuturor.

La urmai urmei, îi părea rău. Poate, dacă ar fi vrut... dacă ar fi fost doar un pic mai priceput, ar fi putut dejuca meşteşugurile malefice ale Satanei şi l-ar fi alungat din acel bordei. Dar cine era el să facă un asemenea lucru? Trebuia să se pregătească să îi cheme pe inchizitori. Nu putea să lase lucrurile aşa, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. De altfel, o biată văduvă era gata să jure că soțul ei fusese otrăvit chiar de bătrâna tămăduitoare, iar el, care era un vajnic apărător ai dreptății, nu putea să nu i se alăture.

Când se găsi în apropierea bisericii, hotărârea era deja luată. Aceea era o problemă pentru Inchiziție. Nu mai avea niciun dubiu. Intră grăbit în lăcaşul Domnului. Ajunse în sacristie şi, continuând să se gândească, îşi imagină ce ar trebui să le spună inchizitorilor. Apoi, întâmplător, se intersectă cu un copil din cor. Erau mereu prin preajmă pe la ora aceea, pentru că în scurt timp aveau să înceapă repetițiile pentru cântecele din timpul slujbei.

— A venit o femeie care vrea să vorbească ceva cu dumneavoastră, părinte, îi spuse copilul.

Preotul se opri un moment, aranjându-şi sutana.

— Cine e? întrebă nemulțumit. Vizita îl cam stingherea; voia să se reculeagă puțin în rugăciune şi apoi să fugă la inchizitori.

Tânărul îşi plecă ochii în pământ şi nu putu să ascundă roşeața care începu să dea culoare obrajilor să-i încercă să întârzie răspunsul, bătând câmpii despre lucrurile pe care le pusese în ordine cât timp prelatul fusese plecat, vorbi despre carnetele pe care le înghesuise în arhivă, despre beghinele care veniseră şi îl aşteptaseră ca să se spovedească şi despre câte şi mai câte. Bătrânul, care începea să îşi piardă răbdarea, îl ascultă o vreme, urmărindu-l cu o căutătură aspră pe băiatul care îşi tot întorcea capul la stânga şi la dreapta, evitând astfel să îşi ridice privirea.

— Tinere, ce naiba mă interesează ce-ai făcut tu cât am fost eu plecat? îmi zici cine e femeia asta care mă caută sau nu?

— Este Veronica Franco, zise într-un sfârşit băiatul.

— Hm, făcu preotul întrebându-se cine o fi, deşi numele nu îi era cu totul necunoscut.

— Curtezana, adăugă băiatul dintr-o suflare.

— Aaa, făcu părintele Marino. Înțeleg.

Acum îşi amintea.

— Ei bine, şi ea e un suflet al lui Dumnezeu. Spune-i că vin imediat.

Hotărî să lase drumul la tribunal pe mai târziu. Era curios să afle ce o adusese pe Veronica prin

acele părți. Îşi aranjă din nou sutana şi dădu uitării discursul pe care trebuia să îl pregătească pentru inchizitori.

În ciuda jurământului de castitate şi de devotament pe care îl depusese în fața lui Dumnezeu şi pe care îl respectase întotdeauna cu multă conştiinciozitate, nu putea să rămână cu totul indiferent la farmecele feminine. Şi toți ştiau că Veronica este una dintre cele mai frumoase femei din oraş, dacă nu cumva chiar cea mai frumoasă. De altfel, fusese şi el tânăr cândva, cunoscuse şi el – dar fără să le guste – poftele trupeşti. Câte nopți nedormite nu petrecuse imaginându-şi... Abandonă gândurile desfrânate. „Fir-ar să fie”, îşi spuse în sinea lui, „oare vrăjile cotoroanței ăleia m-au ajuns şi pe mine?”

Când se găsi în fața curtezanei, părintele Marino rămase fără cuvinte. Pentru un moment şi-o imaginase într-o rochie scumpă, cu un decolteu îndrăzneț. În schimb, dădu peste o femeie îmbrăcată ca o beghină oarecare, cu care obişnuia să se întâlnească în fiecare zi la biserică. Speră ca dezamăgirea care îi apăruse pe chip să nu fie prea evidentă.

Deşi Veronica se îmbrăcase în veşminte sobre, frumusețea ei nu putea fi ascunsă. Ochii ei mari şi luminoşi străluceau ca nişte pietre prețioase pe chipul ei palid.

— Ce pot să fac pentru dumneata? începu

preotul.

— Am venit să-ți cer ajutorul, părinte, răspunse ea simplu, ridicându-se şi făcând o plecăciune uşoară.

În picioare era încă şi mai frumoasă. O rază de soare pălea în comparație cu ea. Chiar şi în haine simple, o aură de senzualitate îi învăluia fiecare privire, fiecare gest. De sub şalul care îi acoperea capul se iveau pe frunte şi pe obraji nişte bucle moi, care atraseră imediat privirea bătrânului. Pentru a nu se tulbura prea tare, preotul îşi coborî privirea în pământ, sperând ca sprâncenele dese şi cărunte să îi ascundă neliniştea.

— Te ascult, copilă, reuşi să spună el.

— Am nevoie de o călăuză spirituală, părinte, explică Veronica.

Preotul întredeschise uşor ochii şi, într-un sfârşit, îşi ridică privire spre femeie. Înțelesese bine?

— Cum poate că ştiți, multe dintre avuțiile mele s-au pierdut, ca să spunem aşa.

— Ce vrei să spui? întrebă preotul.

— Vila mea de lângă Santa Formosa a fost prădată. Tâlharii au furat tot ce era de valoare. Sau aproape tot.

— Din păcate, nu eşti singura care a trecut prin aşa ceva, spuse el.

— Dar ce mi-a rămas, continuă femeia cu un zâmbet inocent, vreau să folosesc pentru lucruri mult mai importante decât petrecerile sau

distracțiile.

— O alegere înțeleaptă, încuviință părintele Marino şi se aşeză pe o băncuță, în fața Veronicăi. Şi eu cum pot să-ți fiu de folos?

— Dumneata eşti un om cumsecade, multă lume din Veneția vorbeşte despre dumneata ca despre un om bun. V-ați născut ca să fiți preot... nu ca alții.

Părintele Marino îşi duse arătătorul la gură, parcă pentru a o ruga să tacă.

— Mă faci să păcătuiesc prin trufie dacă mai spui aşa ceva, zise el încercând să îşi însoțească vorbele cu un zâmbet uşor.

— Da, iartă-mă, părinte, dar uneori e adevărat că haina nu-l face pe om. În orice caz, voiam să spun că se ştie că eşti un servitor devotat Domnului. Şi că nu te laşi influențat de persoane importante.

— Aşa este, nu m-am îmbogățit niciodată, întări preotul cu un început de îngâmfare pe care îl regretă imediat după aceea.

Ar fi vrut să îi explice Veronicăi că se ține departe de persoanele influente pentru că în compania lor nu se simte în largul lui şi că, în ochii multora, izolarea lui față de potentații zilei nu era tocmai un lucru de stimat, ci chiar opusul. Dar, în loc să vorbească, se pregăti să asculte.

— De aceea am venit la dumneata. Eşti un om simplu şi corect. Am nevoie de ajutorul tău.

— Pe cât îmi va fi cu putință...

— Aş vrea să înființez o casă în care să fie

găzduite tinerele prostituate.

— Ce? întrebă el cu asprime.

— Voiam să spun, explică ea, pentru foste prostituate. Aş vrea să încerc să le conving să părăsească acest drum şi să-şi recapete demnitatea.

Părintele Mariano medită pentru câteva momente asupra acestor cuvinte. Veronica apucă mâinile bătrânului într-ale sale şi le strânse cu multă căldură, întărind prin acel gest importanța cererii ei chiar mai mult decât ar fi putut să o facă prin cuvinte.

Prelatul simți un fior traversându-i spinarea cocoşată când degetele lui zbârcite şi strâmbate de artrită intrară în contact cu pielea catifelată şi moale a frumoasei curtezane.

— Ce spui, părinte? O să mă ajuți? întrebă ea bănuind stânjeneala bărbatului.

— Draga mea... intenția ta e nobilă. Şi numai Dumnezeu ştie de câte astfel de inițiative ar fi nevoie într-un oraş ca ăsta. Dar eu sunt un preot, un simplu preot. Şi, drept să-ți spun, nu sunt convins că sunt persoana potrivită. Dumneata nu propui doar să înființăm o casă în care să le adăpostim pe acele nefericite, dumneata vrei să schimbi prin chiar acest gest felul în care ai trăit până acum. Şi îmi ceri să-ți fiu călăuză spirituală. Dar eu sunt prea bătrân şi obosit ca să-ți fiu de vreun folos.

— Dar tocmai de aceea, pentru că gândeşti aşa, aş vrea să te ocupi dumneata.

— Veronica, poate cunoşti bine anumite situații şi eşti familiarizată cu obiceiurile din casele aristocratice, dar în ceea ce priveşte restul, n-aş vrea să te dezamăgesc prea tare. Intențiile bune, aici în Veneția, nu sunt suficiente. Şi, drept să-ți spun, ca să pui pe picioare ce-ai vrea dumneata, e nevoie de mai mult decât de sprijinul meu. Trebuie se ai relații cu oamenii potriviți.

În timp ce vorbea, părintele Marino strângea cu nesaț mâinile calde ale Veronicăi, aşteptându-se ca acea căldură să se propage, ca un val salvator, şi să dea elan trupului său veştejit, ca să îşi recapete vigoarea din vremurile de glorie.

— Oh, nu am dubii în privința asta. Şi ştiu şi cui trebuie să mă adresez. Dar deocamdată nu-ți cer decât ajutor spiritual. Cred că asta e esențial. Aş vrea ca dumneata să răspândeşti cuvântul Domnului printre femeile pe care o să încercăm să le salvăm. Eu n-aş putea să mă descurc singură şi nici nu vreau să mă încred în cineva care ar putea să profite de situație.

— Ei bine, până la urmă, nu ar trebui decât să țin nişte predici unor oi rătăcite, spuse el cu o voce stinsă.

Cuvintele Veronicăi îl măguleau. Era îngrijorat, dar sarcina aceea părea făcută chiar pentru el. Păcat că era atât de obosit şi de îngreunat de

vârstă! Dar cum putea să refuze o femeie aşa de frumoasă? Şi cum putea să o dezamăgească dacă ea îşi pusese speranțele într-un proiect atât de cuviincios?

Când îşi luă la revedere de la Veronica, avea întipărit pe față un zâmbet de mulțumire. Ziua aceea fusese plină de emoții. Şi părea că însuşi Dumnezeu intervenise ca să îl desemneze purtătorul de drapel al purificării pe care era clar că o voia pogorâtă asupra Veneției, oraş al putreziciunii. După vizita Veronicăi, reuşea să citească mai bine evenimentele al căror protagonist fusese în ultimele ore. Mai întâi vrăjitoarea, apoi prostituatele pe care era chemat să le aducă pe calea cea dreaptă.

— Sunt servitorul tău umil, murmură îngenuncheat în fața altarului.

I se arătaseră semnele bunăvoinței Domnului. Şi nu trebuia să piardă timpul ce-i fusese oferit cu îndoieli şi nelinişti. Venirea şi cuvintele curtezanei erau menite să risipească orice ezitare. De altfel, stătea scris şi în Sfintele Scripturi: salvarea e în mâinile celor simpli.

Îşi făcu semnul crucii şi se ridică. Avea multe de făcut. Să găsească o soluție pentru a o ajuta pe Veronica Franco şi să fugă la inchizitori.

Ideea de a înființa o casă pentru găzduirea tinerelor şi a bătrânelor prostituate îi venise Veronicăi într-o seară rece de iarnă, una dintre cele mai friguroase pe care le petrecuse la Roma.

În Roma vremea era de obicei mult mai blândă decât în lagună, dar de data aceea aerul era deosebit de aspru. Un vânt înțepător îi biciuia obrajii, iar negura prefăcea siluetele trecătorilor în fantome care se plimbau fără țintă.

Mersese să o viziteze pe maica Fiammetta şi sentimentul pe care i-l lăsa de fiecare dată întâlnirea cu frumoasa călugăriță împăcată cu lumea o împlinea sufleteşte, dându-i noi speranțe.

Nici măcar la Roma, în ciuda nenumăratelor acțiuni de îndreptare a moravurilor întreprinse de Biserică după Conciliul de la Trento, prostituția nu fusese eliminată complet. Era greu, dacă nu chiar imposibil, să îi dezveți pe bărbați de obiceiurile lor. Aşa că, deşi într-o proporție mai mică, prostituția continua să prospere. Poate că întâlnirile cu clienții erau mai rapide, casele în care bărbații erau primiți, mai puțin extravagante, iar amatorii, mai circumspecți, dar, de fapt, lucrurile se schimbaseră prea puțin. Trebuia să fii doar mai atent, astfel încât privirile vigilente şi gurile slobode să nu se pernă în serviciul Sacrei Congregații.

Roma nu era Veneția. Veronica învățase asta pe pielea ei. Aerul care se respira acolo era cu totul altul. Roma nu avea veselia oraşului lagunar. Asta

însă nu îi împiedica pe soți să îşi trădeze soțiile şi pe logodnici să fie infideli partenerelor. Nimic nu era mai ispititor decât formele provocatoare ale curtezanelor pentru cine şi le putea permite sau decât ocheadele femeilor de pe stradă. Cu cât un lucru era mai aprig interzis şi denunțat ca imoral, cu atât părea mai mult că nu se poate trăi fără el.

Veronica ştia bine cum se pedepsea adulterul. Când prostituatele erau prinse asupra faptului, judecătorii erau de fiecare dată foarte aspri. Şi cruzi. Mai multe femei fuseseră zidite de vii de propriii soți, cărora le era permis să stabilească pedeapsa pe care o considerau cea mai potrivită pentru păcatului săvârşit. Şi pe amanții prinşi în flagrant putea să îi aştepte o soartă cumplită. În cazul lor, singura limită era imaginația temnicerului.

În orice caz, Roma era plină de prostituate. Lăsând la o parte prudența dictată de moralitatea rigidă impusă prin Conciliul de la Trento, unele duceau o viață făcută din plăceri, în timp ce altele aveau o existență pe deplin mizerabilă. Toate însă erau în pericol când bărbații, din simpli clienți, se transformau în demenți, lăsându-se purtați de impulsurile cele mai animalice. Făcea parte din riscul meseriei. Femeile care practicau sexul pe bani ştiau asta bine. Astfel, cazurile în care vreuna era găsită omorâtă, înjunghiată, mutilată, torturată erau puse pe seama probabilității. Astăzi era rândul

uneia, într-o altă zi putea să i se întâmple oricărei alteia. Niciuna nu ştia la ce ar fi putut să ducă, data viitoare, impulsurile bărbaților în căutare de emoții puternice.

Prostituatele aveau grijă unele de altele. Când una dintre ele întârzia să apară, celelalte observau. Dar să reclame dispariția era practic imposibil. Unde ar fi putut să anunțe? în rarele cazuri în care trupurile „colegelor” dispărute erau găsite, nimeni nu le revendica pentru a le oferi o înmormântare decentă. Cadavrele, sfâşiate deja de răutatea umană, rămâneau abandonate pe străzi, ca hrană pentru animale. Şi, când administratorii se hotărau să le îndepărteze, hoiturile sfârşeau într-o groapă comună, fără niciun fel de slujbă.

În acea seară îngrozitoare de iarnă, când frigul bântuia pe străzi şi intra în oase, Veronica dăduse peste cadavrul mutilat al unei prostituate şi rămăsese înlemnită.

Sărmana fată zăcea întinsă pe pământ, cu corsajul sfâşiat în dreptul pieptului şi cu rochia ridicată până la brâu. Pe coapse, pete de sânge închegat. Brațele îi erau lipite şolduri, iar o mână încă mai strângea rochia, ca şi cum fata ar fi încercat, până în ultimele momente din viața ei, să se salveze. Chipul era desfigurat, ca şi cum ar fi fost lovit cu sălbăticie şi de nenumărate ori cu o piatră. Craniul era spart, iar în jur era o băltoacă de sânge.

Veronica înțelesese imediat că femeia este o prostituată tânără, încă necoaptă, care nu avusese vreme să se obişnuiască cu viața grea care o aştepta, pentru că o mână asasină îi pusese capăt zilelor.

Trupul zăcea descompus chiar lângă intrarea în biserica şanț Agostino, în cartierul pe care locuitorii Romei îl numeau San Eustachio. Nu era un lucru neobişnuit, pentru că femeile care practicau cea mai veche meserie din lume erau obişnuite să îşi ademenească cei mai înstăriți sau mai naivi clienți chiar în apropierea lăcaşelor de cult.

Văzând că nimeni nu părea să fi observat cadavrul, începuse să strige din toate puterile. Într-un sfârşit, lumea începuse să se apropie, dar nimeni nu părea să fi observat ceva. Nimeni nu o cunoştea pe femeie. De altfel, chipul era atât de zdrobit, încât ar fi fost greu de recunoscut.

— Dar cum se poate aşa ceva? întrebase Veronica. E dimineață... Şi trupul pare să fie aici de ceva timp. Cum ați putut să nu vedeți nimic?

Se întorsese acasă răvăşită. Nu o afectase doar imaginea oribilă a trupului mort, ci şi totala lipsă de compasiune a trecătorilor. Pentru ei părea să fie ceva obişnuit. Nu era nimic de investigat. O femeie murise, şi cu asta, basta. Faptul că exista un asasin în apropiere părea să nu intereseze pe nimeni.

Toată noaptea o chinuise imaginea acelei tinere

omorâte şi abandonate pe stradă. Câtă răutate putea să zacă într-un om? Ea fusese norocoasă, îşi spuse, îşi practicase meseria în linişte, departe de astfel de pericole.

Cum nu putea să doarmă, se pusese pe scris. Aşternuse pe hârtie gânduri peste gânduri, poezii şi versuri disparate. Fiecare dintre ele trăda repulsia tot mai puternică față de ceea ce fusese viața ei. În noaptea aceea îngrozitoare, curtezana luase decizia de a le ajuta cumva pe femeile nevoite să facă trotuarul. Se gândise şi la un nume: Casa de Salvare. Ar fi înființat-o la Veneția. Şi acela ar fi fost primul pas spre mântuire.

Planul era unul simplu: să le împiedice pe celelalte femei să ajungă să cerşească pe străzi, îndurând batjocura trecătorilor şi cuvintele jignitoare ale soțiilor rănite de infidelitatea soților. Le-ar fi oferit o casă în care să îşi ducă liniştite, cu demnitate, zilele adesea pline de lipsuri la care erau condamnate odată ce frumusețea fizică le părăsea, lăsându-le trupul flasc şi îmbătrânit.

Vorbise despre asta a doua zi cu maica Fiammetta, iar Fiammetta fusese cea care o sfătuise să îşi găsească o călăuză spirituală, un om al Bisericii care să fie recunoscut pentru simplitatea şi devotamentul lui şi în stare să vorbească acelor femei despre învățămintele lui Hristos.

Când se întorsese acasă, făcuse o listă lungă de

preoți şi călugări care ar fi putut să îndeplinească aceste condiții. Nu cunoştea mulți, dar chiar şi aşa, îi ieşi o listă destul de lungă. Apoi începuse să taie numele care nu i se păreau foarte convingătoare. Până la urmă, rămăseseră în cursă doar trei persoane. Printre acestea era şi părintele Marino.

De mai multe ori, în anii în care făcuse risipă de grații şi plăceri în favoarea celor mai puternici bărbați din Veneția, pernele ei moi şi parfumate găzduiseră obrazul fin şi împurpurat al reprezentanților Bisericii, indiferent dacă era vorba de episcopi respectați, cardinali influenți sau abați umili. Niciunul dintre aceştia nu mai păstra nimic din puritatea inimii pe care o reclama creştinismul originar; poate că nici nu o cunoscuseră vreodată. Erau mai degrabă oameni de afaceri decât oameni ai Bisericii şi nu vorbeau decât despre probleme de politică şi de bani, aşa cum nu îi stătea deloc bine unui reprezentant al lui Dumnezeu.

Veronica era sătulă de acele ființe demne de dispreț, puse pe post de călăuze spirituale ale mulțimii nepricepute şi credule, care îşi pleca fruntea la trecerea lor şi îşi făcea semnul crucii. Cu siguranță nu le-ar fi putut învăța pe nişte femei care voiau să se lase de prostituție cum să se elibereze din lanțurile păcatului şi să înăbuşe chemarea plăcerilor carnale. În niciun caz ei, care dădeau frâu liber celor mai obscene apetite sexuale printre coapsele primitoare ale prostituatelor.

Odată ajunsă la Veneția, după ce aflase de soarta rudelor şi a prietenilor şi îşi găsise casa aproape distrusă, Veronica chibzuise îndelung asupra listei pe care o adusese de la Roma. După câteva zile, ceruse şi sfatul cunoştințelor. Tăiase de pe listă numele abatelui Morosini, considerat prea lacom. Apoi fusese rândul cardinalului Da Mosto. Prea bătrân şi sleit de puteri. Ultimul rămas fusese părintele Marino. Şi spre el se îndreptase pentru a-l face părtaş la planul ei, neştiind că, în afară de noua Casă de Salvare, preotul le pregătea prostituatelor un viitor în care Inchiziția avea să fie foarte prezentă.

30

Inchizitorul Nicolò Venerio era un bărbat căruia nu îi plăceau compromisurile şi care ştia mereu ce să zică la momentul potrivit.

Începând cu 1560, rolul pe care îl îndeplinea în acel moment Venerio fusese încredințat unui dominican numit de Sacra Congregație a Inchiziției Romane şi Universale, care, puțin câte puțin, se substituise nunțiului papal care opera cu ajutorul inchizitorului franciscan.

Dominicanii erau recunoscuți pentru rigoarea lor morală. Chiar şi cuvântul „Inchiziție” era de ajuns ca să îi îngrozească nu doar pe credincioşii fervenți, ci şi pe preoți, care, chemați în fața Sacrei

Congregații, luau o înfățişare timidă şi stânjenită, ca a unui băiețel prins furând mâncare din cămară.

Când părintelui Marino îi fu comunicat că inchizitorul răspunsese misivei lui şi că îl aşteaptă să îi ofere detalii în legătura cu vrăjitoarea bănuită de otrăvire, bătrânul prelat fu cuprins de un fel de teamă reverențioasă care îl însoți până în clipa în care se înființă în audiență.

De fapt, inchizitorul îl convocase pentru că voia să verifice personal acuzațiile pe care le făcea preotul. Nu avea deloc de gând să piardă prea mult timp cu el, însă nu îi plăcea să treacă totul cu vederea fără măcar o verificare. De altfel, în ultima vreme, atmosfera care se răspândise în oraş îl obliga să fie vigilent; denunțurile de vrăjitorie se înmulțiseră. Nicolò Venerio îşi dădea însă seama că multe dintre aceste denunțuri sunt doar rezultatul unor frustrări personale. Nişte socoteli de plătit între vecini, între duşmani, un mod de a tranşa situația în nişte relații care ajunseseră deja la limită. Din acest motiv, cea mai mare parte a cazurilor le delega subalternilor. Totuşi, îi stârnise interesul numele părintelui Marino, pe care toți îl cunoşteau în oraş ca pe o persoană corectă şi de o integritate incontestabilă. Aşa că hotărâse să preia chiar el cazul.

În zilele acelea, venețienii păreau înnebuniți. De fapt, aşa cum inchizitorul ştia foarte bine, nimic nu se schimbase față de perioada de dinaintea

ciumei... în afara numărului locuitorilor, redus în mod drastic. Din păcate, isteria colectivă care pusese stăpânire pe populația lagunei în acele luni îngrozitoare încă îi mai făcea pe oameni să creadă că totul se întâmplase din cauza unei pedepse divine. Şi, pentru a evita alte chinuri, era necesar şi corect să se elibereze de păcătoşi. Prin urmare, crescu numărul denunțurilor împotriva bătrânelor tămăduitoare, împotriva celor care aruncau cu blesteme îngrozitoare, a presupuşilor sodomiți, a cămătarilor, a evreilor, a celor suspectați de erezie. În cele mai multe cazuri, după cum constatase inchizitorul, totul se dezumfla ca o bulă de săpun, speriindu-i cumplit pe cei denunțați şi nimic mai mult. În alte situații însă, nasul lui îl făcuse să demaşte personaje pe care nu le-ar fi bănuit nimeni de nimic.

Inchizitorul lucra în colaborare cu cei Trei învățați asupra Ereziei, laici aleşi din rândurile aristocrației venețiene, dintre cei care se remarcaseră prin virtute şi dragoste creştinească. Sau care, cel puțin, aşa lăsau impresia. Începând cu 1547, un decret emis de dogele Francesco Donà, sprijinit de şase consilieri, stabilise ca trei senatori exemplari prin virtutea lor să colaboreze cu trimisul papei, cu capul Bisericii din Veneția şi cu inchizitorul franciscan ca să judece fiecare comportament suspect care ar fi putut să conducă la vreo formă de erezie. De mult timp Inchiziția

veneţiană se lupta să se elibereze de sub autoritatea Sacrei Congregaţii, iar numirea celor Trei învăţaţi constituise un pas important spre obţinerea autonomiei, cu atât mai mult cu cât ei, prin puterea care le fusese acordată, puteau să autorizeze arestarea suspecţilor şi să fie de faţă la interogatoriu şi la proces, deşi dreptul de vot decizional le revenea doar judecătorilor ecleziastici.

Aşadar, Nicolò Venerio încercase să nu aibă prejudecăţi împotriva bătrânei tămăduitoare, dar, pe de altă parte, îi înştiinţase pe învăţaţi de riscurile prin care trecea oraşul. Erezia era totuşi un mijloc periculos de destabilizare. Putea să ducă la revolte, iar mişcările de masă puteau chiar să răstoarne instituţiile politice şi religioase. Aşadar, era nevoie de vigilenţă maximă. Învăţaţii, la primirea veştii, simţiseră că li se face părul măciucă. Pe ei nu îi interesau vrăjitoarele, magii şi vracii. Cu atât mai puţin cămătarii, evreii şi ereticii. Pe ei îi interesa doar ca Veneţia să rămână ceea ce fusese dintotdeauna: o oligarhie mercantilă, în care fiecare era conştient de locul pe care îl ocupă în ierarhia socială. Erau mult mai îngrijoraţi de pierderea puterii, a autorităţii şi a banilor decât de pierderea sufletelor care se îndreptau spre purgatoriu sau spre infern. Dacă pentru a păstra frâiele în mână erau nevoiţi să înăsprească pedepsele împotriva „păcătoşilor”, nu puteau decât să fie de acord. Însă totul trebuia făcut cu

precauție. Pe de o parte, voiau să reducă la tăcere glasurile care s-ar fi putut ridica împotriva lor. Pe de altă parte, se impunea să nu îi deranjeze prea mult pe cei care aveau de câştigat din anumite tipuri de comerț – inclusiv comerțul sexual. Cu alte cuvinte, se vedeau nevoiți să îi împace pe toți – o echilibristică dificilă –, având grijă ca cei care prosperau din anumite practici să nu fie deranjați, fără ca acest fapt să împiedice interogatoriile şi verificările.

Insistaseră, aşadar, ca inchizitorul să acționeze cu discreție, analizând cazurile care îi erau aduse în atenție şi trimițându-le spre judecată doar dacă existau dovezi de necontestat. Trebuia să fie ferm, dar să evite instituirea unor procese publice – care ar fi dus la condamnări – acolo unde aşa ceva se putea evita. Veneția avea nevoie de o purificare, desigur, dar nu de scandaluri. Ulițele, curățate parțial de ciumă, erau pregătite pentru orice, mai puțin pentru noi propovăduitori slobozi la gură şi gata să îi condamne pe toți.

Observațiile pe care învățații le făcuseră inchizitorului se dovediseră în scurt timp contradictorii. Orice greşeală putea să îi coste scump pe cei implicați. În timp, Nicolò Venerio se convinsese că patricienii nu înțeleseseră în totalitate noul vânt care bătea în oraş: poporul avea nevoie de un țap ispăşitor ca să se simtă despăgubit pentru durerea şi tragedia aduse de

ciumă.

Necunoscând gândurile complicate şi confuze care de ceva timp îl bântuiau pe Venerio, părintele Marino se pregăti să intre în audiență. În timp ce aştepta să fie primit, îşi aranjă de mai multe ori sutana, îşi trecu degetele tremurânde prin părul ciufulit şi îşi şterse colțurile gurii.

În sala imensă, îmbrăcată în marmură, sub privirile cercetătoare ale sfinților care împodobeau pereții pictați, se simțea minuscul. Deasupra lui – o reprezentare a Arhanghelului Mihail, ca simbol al triumfului lui Hristos asupra Satanei. Uitându-se fix în ochii arhanghelului, nu putea să nu fie convins că face un lucru corect, chiar dacă un glas lăuntric continua să îi spună că, până la urmă, presupusa vrăjitoare nu i se păruse atât de rea şi de periculoasă. Dar diavolul se ascunde sub aparențe nebănuite.

Mai înghiți o dată, intră în încăpere şi apoi, cu pumnii strânşi, înaintă către biroul mare din mahon în spatele căruia şedea inchizitorul general.

— Părinte Marino, e o plăcere vizita dumitale, începu conversația Venerio, cu mâinile împreunate ca într-o rugăciune, stând confortabil într-un fotoliu îmbrăcat în catifea roşie.

Prelatul nu ştia dacă să se aşeze în genunchi, să îi sărute mâna sau să o scoată la capăt cu o simplă plecăciune. Se gândi însă că, din cauza artritei, dacă s-ar fi aplecat prea mult, nu ar fi fost în stare

să se îndrepte la loc, şi cu siguranță nu voia ca inchizitorul să îl ia drept un biet imbecil. Se gândi câteva secunde şi îşi spuse că, decât să îşi îndoaie genunchii, mai nimerit ar fi să îşi încline capul şi să stea un timp cu ochii în pământ.

Inchizitorul adună câteva foi împrăştiate pe masă, după care îi făcu semn să ia loc, invitându-l să vorbească.

Părintele Marino începu să povestească misterioasa moarte a lui Iacopo Sebastini. Istorisi despre durerile lui, despre intervenția tămăduitoarei, pe numele ei Pia Santini, despre moartea amărâtului, despre mărturiile adunate şi despre bănuiala lui că femeia aceea nu este altceva decât o vrăjitoare.

Inchizitorul îl ascultă cu multă atenție. Nu îl întrerupse deloc şi nici nu îşi luă privirea pentru vreo secundă de la ochii preotului. Mintea lui, antrenată şi inteligentă, era într-o continuă fierbere. Încerca să înțeleagă, chiar de la acea întâlnire, dacă noul caz prezintă vreun element de interes, dacă părintele Marino este un om simplu sau un spirit ager, dacă chiar avusese de-a face cu o vrăjitoare sau, pur şi simplu, îşi lăsase imaginația să îi joace feste.

La sfârşitul expunerii, spuse doar un cuvânt:

— Perfect.

Preotul păru să nu înțeleagă.

— Deci şi dumneavoastră credeți...

— Desigur, părinte. Şi sunt de părere că trebuie început un proces cât mai repede.

Părintele Marino, care aşteptase verdictul cu răsuflarea tăiată, reveni cu picioarele pe pământ abia când auzi pronunțat acel cuvânt care pentru mulți însemna granița dintre viață şi moarte: „proces”. De-abia atunci înțelese cu adevărat greutatea denunțului său şi fu lovit de un sentiment de regret, gândindu-se la privirea aspră şi obosită a bătrânei Pia, care, ca şi el, părea să fi primit multe lovituri din partea destinului. Dar era deja prea târziu ca să mai schimbe ceva. Pusese în mişcare angrenajul Inchiziției şi nu mai avea cum să îl oprească până când adevărul despre presupusa natură diabolică a celor întâmplate avea să fie scos la iveală.

— Ce-o să faceți acum? întrebă el cu teamă.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu, o să scoatem adevărul la lumină, spuse Venerio cu simplitate, zâmbind uşor. În cuvintele preotului se simțeau îndoielile şi nehotărârea, dar asta nu avea să îl împiedice să înceapă cercetările cu toată seriozitatea.

— O s-o arestăm pe tămăduitoare, după care o să trecem la analizarea faptelor.

Inchizitorul îl lăsă pe bătrânul prelat să plece, fără să se obosească să se ridice din fotoliu. Părintele Marino se îndepărtă, târându-şi cu greutate piciorul drept, care îl durea. Se terminase

totul, se gândi. Nu fusese aşa de greu cum se aşteptase. Închise uşa grea din lemn şi, în sfârşit, se simți uşurat. Acum nu mai era sigur că făcuse ce trebuia, dar nu mai putea da înapoi.

Preț de câteva secunde, rămase nemişcat în sala cea mare, cu spatele la fereastră. Îşi ridică încă o dată ochii spre imaginea arhanghelului. „Acum e rândul tău”, se gândi, „eu mi-am făcut datoria”.

Pe urmă se întoarse la biserică, singurul loc în care se simțea ferit de orice tentație. Trebuia să se gândească la restul sarcinilor pe care Domnul i le dăduse în ultimele zile, iar prima dintre toate era să o ajute pe Veronica Franco.

31

În dimineața aceea, Rodolfo Vanitelli se hotărâse să nu iasă din casă. Încă de când era copil nu-i plăceau anotimpurile friguroase. Avusese mereu o sănătate şubredă şi o ținea numai dintr-o răceală într-alta, mai ales când gerul îi intra în oase. Nu îi plăcea vântul care îi înroşea nasul şi nici gustul sărat al apei de ploaie din timpul furtunilor de toamnă şi de iarnă.

Zgârcit cum era, nu îşi îngăduia nici măcar să îşi încălzească puțin trupul înfrigurat cu un pahar bun de vin de Malvazia sau în brațele iubitoare ale vreunei femei de la han. Putea să numere pe degetele de la o mână de câte ori intrase într-un

han. Şi, de fiecare dată când o făcuse, nu fusese din voința lui, ci pentru afaceri, la invitația altor bărbați, cărora le plăcea, spre deosebire de el, să se întrețină în locurile acelea întunecate şi urât mirositoare ale plăcerii.

Nu fusese niciodată cu o curtezană. Nu avusese niciodată o prostituată. Înainte de toate, pentru că se temea ca de ciumă de bolile pe care le puteau avea astfel de femei. În al doilea rând, pentru că nu simțea deloc nevoia să îşi cheltuiască banii pentru o plăcere pe care putea să şi-o procure şi singur. Nici nu fusese vreodată căsătorit, chiar dacă avusese câteva propuneri, pentru că era convins că o soție este mai curând o piedică decât o plăcere. Bani, mereu bani... Nemiloasă, viața îl confrunta mereu cu astfel de dileme. Şi, de fiecare dată, soluția cea mai simplă era să nu umble la economii. Auzise, de altfel, de mai multe ori poveşti despre domni respectabili aduşi în sapă de lemn de către soțiile lor, care la început păreau să fie nişte domnițe modeste şi bine-crescute, pentru ca apoi să se dovedească a fi nişte adevărate lipitori. Rodolfo Vanitelli nici nu se gândea să sfârşească la fel.

Şi astfel, cu trecerea anilor, se convinsese că, de fapt, singurătatea nu este chiar atât de rea şi că nu este absolut necesar să ai un suflet căruia să îi împărtăşeşti bucuriile şi necazurile tale. În schimb, avea o ocupație – era preceptor pentru familii

înstărite şi, la nevoie, secretar – care îl făcea să rămână în contact cu multă lume şi, prin urmare, să nu sufere din cauza unei izolări depline. Sumele substanțiale pe care le primea pentru instruirea vlăstarelor aristocrației, care într-o zi aveau să ajungă la cârma Serenisimei, şi banii pe care îi obținea din administrarea patrimoniului clienților să-i – şi pe care îi întrebuința în împrumuturi şi investiții – îi permiteau să se gândească la bătrânețe cu seninătate. Nici un lux, nici o cheltuială în plus, niciun viciu de susținut. O singură pasiune: cărțile. Pentru care uneori, după cum recunoştea şi el, cheltuia destul de mult.

Aşadar, în acea dimineață, era cocoşat asupra mesei de lucru, mâzgălind gânduri greu de înțeles, cărora nu reuşea cu niciun chip să le dea o formă coerentă. Slujnica, Maddalena, singura lui servitoare, pe care o ținea cu o leafă de nimic, îl anunță că sosise o femeie care voia să îl vadă.

— Cine e?

— Veronica Franco, răspunse slujnica pe un ton morocănos.

Vanitelli îşi ridică ochii spre cer. Pe Veronica Franco o cunoştea bine, fiindcă fusese preceptorul unuia dintre fiii ei, iar în acel moment era administratorul bunurilor încredințate copiilor. În plus, ea fusese cea care îl căutase când micul Achille avusese nevoie de un învățător bun. Cum tatăl copilului fusese de la bun început recalcitrant

în această privință, Vanitello fusese plătit mereu de femeie, şi asta îi permisese de mai multe ori să se ducă acasă la ea, în palatul de lângă Santa Maria Formosa.

Dar toate acestea țineau de domeniul trecutului. Ciuma îi stricase toate socotelile. Fiii Veronicăi erau pe continent, în siguranță. Ea fugise la Roma. Trecuse ceva timp de când nu o mai văzuse, deşi ştia că se întorsese acasă.

Veronica fu poftită în camera cea mare. Bărbatul avea mereu un sentiment ciudat când o avea dinaintea lui. Pletele ei curgătoare, chipul delicat, parfumul ei scump, care evoca prospețimea pădurii, la care se adăugau eleganța manierelor şi grija pentru fiecare gest, îl făceau pe acel burlac înrăit să regrete plăcerile la care renunțase. În fața ei se simțea mereu nătâng şi încurcat, iar limba lui sprintenă, capabilă să vorbească despre artă şi literatură cu aceeaşi naturalețe cu care vorbea despre afaceri şi negoț, i se împleticea în gură şi se agăța de subiecte fără legătură între ele, care îl făceau să pară ridicol.

Frumusețea avea putere şi asupra bărbaților de felul lui.

— Veronica, exclamă el venindu-i în întâmpinare, ce plăcere să te revăd! îți cer mii de scuze că nu te-am vizitat după ce te-ai întors. Am făcut o greşeală de neiertat, dar, ştii, nu prea îmi place să ies.

— Nu te îngrijora, dragă Vanitelli. Ştiu că eşti un

om foarte ocupat.

De fapt, Veronica ştia prea puține despre viața preceptorului-administrator. Şi, cum nu îi făcea plăcere să zăbovească prea mult asupra subiectului, trecu imediat la proiectul de construire a unei case de salvare pentru prostituate. În timp ce vorbea, Rodolfo se uita ca în transă la buzele ei pline, de culoarea caiselor coapte, la dinții albi ca varul, la obrajii trandafirii şi la gâtul de alabastru.

Nu acorda prea mare atenție cuvintelor femeii, captivat cum era de acea imagine a perfecțiunii pe care îl avea dinaintea ochilor. El, pe care viața îl obişnuise să se uite numai pe furiş în oglindă, pentru că natura nu îi îngăduise să fie frumos. Se trezi însă imediat din reverie când o auzi pe curtezană pomenind suma de o sută de ducați de care avea nevoie pentru a-şi începe proiectul, bani pe care ar fi trebuit să îi extragă din fondul pe care îl lăsase pentru fiii săi şi pe care îl administra Vanitelli.

— Desigur, suma o să fie înapoiată, adăugă Veronica. Dar în momentul ăsta banii îmi sunt mai folositori mie decât lor. De altfel, ei pot să conteze şi pe alte averi.

Vanitelli simți că îl ia cu amețeală. Aşa se întâmpla de fiecare dată când se vorbea despre retragerea unor bani. În fața unor asemenea probleme, nu mai conta nici cea mai încântătoare frumusețe. Bărbatul era conştient că sarcina lui

este să administreze averea Veronicăi, nu să şi-o însuşească, dar, aşa cum ştia prea bine, îşi luase multe libertăți în gestionarea banilor, obținând nişte câştiguri personale frumoase. În fond, Veronica îi datora măcar atâta lucru. El fusese cel care acoperise golurile lăsate de o femeie imorală, mereu prinsă în banchete sau în vâltoarea nopților pasionale. El fusese cel care propusese investițiile corecte sau, dimpotrivă, păstrarea capitalului în momentele dificile. Îşi merita banii cu vârf şi îndesat. Nu doar pentru că îi educase pe fiii Veronicăi, dar şi pentru că le asigurase un fundament economic solid.

Dar cererea aceea neaşteptată punea sub semnul întrebării prosperitatea viitoare şi risca să arunce în aer toate planurile pe care şi le făcuse. Nu îl îngrijorau cei o sută de ducați, numai că era convins că, dacă i-ar fi dat cu uşurință, femeia ar fi pretins şi alții, din ce în ce mai mulți, până la epuizarea rezervelor acumulate. Şi astfel, putea să îşi ia adio de la noi câştiguri.

Neputând să refuze fățiş cererea Veronicăi – până la urmă, erau banii ei –, încercă să mai tragă de timp. Spuse că, în mod normal, ar lua măsuri, dar că pentru moment, banii lichizi sunt puțini şi că, prin urmare, trebuie să îşi recupereze nişte investiții ca să facă rost de suma pe care o voia Veronica.

De îndată ce Veronica ieşi din încăpere, zâmbetul

amabil pe care îl avea întipărit pe față se preschimbă într-un rânjet. Izbi cu pumnul în tăblia de lemn a mesei de lucru, ca să se răcorească, dar nu făcu decât să îşi pricinuiască durere. Azvârli apoi pe jos foile mâzgălite, care se împrăştiară pe podeaua cenuşie. Imediat după aceea se aplecă să le culeagă cu grijă, sperând să nu se fi rupt, ca să nu fie nevoit să îşi mai cumpere hârtie.

Trebuia să iasă din casă, deşi ura frigul şi ceața şi, pe deasupra, risca să întâlnească persoane pentru care poate ar fi fost nevoit să se oprească din drum ca să le salute sau să schimbe cu ele câteva politețuri. Ura vântul şi ploaia, se ura pe sine şi ura viața. Ieşi totuşi, acoperindu-se cu o pelerină. Nu ştia nici măcar în ce direcție să o apuce. Nu voia decât să îşi potolească mânia. Şi să reflecteze.

Se gândi, aşadar, la cuvintele femeii şi se convinse că a înnebunit de-a binelea. Cum putea să-i vină în minte să adune de pe stradă toate târfele din Veneția? Sau, încă şi mai important: de câți bani ar fi avut de fapt nevoie ca să pună în practică o asemenea nebunie? El unul era convins că nimeni nu poate să se schimbe; calul bătrân nu se mai învață în buiestru. Şi atunci, de ce să arunce atâția bani pentru un capriciu care, în mod cert, nu ar fi dus la nimic? Veronica Franco era o prostituată şi, oricât s-ar fi căit, nu avea cum să schimbe lucrurile.

Hoinărea înghețat pe străzi, uimit că atâta lume întârzie prin oraş pe un ger aşa de năprasnic. Ținea gura închisă, de teamă să nu tragă în piept aerul acela care îi dădea frisoane şi îşi strângea brațele peste piept, convins că orice adiere de vânt poate să îi provoace o pneumonie sau cine ştie ce altceva.

Cu o privire aspră, evita să îi salute pe cei care îi ieşeau în cale, până când îi atrase atenția o mulțime zgomotoasă adunată în fața palatului Sacrei Congregații. Zăbovi un moment, apoi se hotărî să se apropie ca să afle despre ce e vorba. La urma urmei, curiozitatea era stâlpul cunoaşterii.

Îşi aranjă părul pe care i-l ciufulise vântul şi se opri lângă un grup de femei care stăteau la bârfă, fără să le pese de vremea câinoasă. Discutau despre un proces, o bătrână tămăduitoare acuzată de vrăjitorie, un bărbat ucis prin otrăvire, o văduvă care îi povestise unui preot vârstnic nelegiuirea tămăduitoarei.

„Aşadar, Inchiziția a început să facă victime”, se gândi. Preceptorul cunoştea bine situațiile în care era cerută intervenția tribunalului şi ştia şi la ce torturi erau supuşi inculpații pentru ca judecătorii să scoată de la ei adevărul pe care şi-l doreau. Mulți îşi recunoşteau vina doar ca să nu îşi mai prelungească suferința, căindu-se de toate, chiar şi de păcate pe care nu le înfăptuiseră.

Dintr-odată, privirea i se lumină. Vanitelli, care credea în semnele destinului, se convinse că numai

Dumnezeu îl scosese din casă pe aşa un ger. Îşi strânse din nou brațele înfrigurate în dreptul pieptului şi porni înapoi spre acasă, meditând la lucrurile pe care tocmai le auzise.

Nu era greu de pus în practică o acuzație de vrăjitorie, deşi găsirea unui mobil credibil şi a unor dovezi clare de vinovăție era ceva mai anevoioasă. Pentru una ca Veronica, care practica – sau practicase până de curând – binecunoscuta meserie, era mai uşor să găseşti pretextul potrivit pentru un denunț. Cu cât se gândea mai mult, cu atât devenea mai convins că astfel ar fi reuşit să dea peste cap planul Veronicăi. Voia ceva care să o împiedice pe femeie să îşi ducă intențiile la îndeplinire, cu toate că nu îşi dorea nicidecum să o trimită pe rug.

Pentru o curtezană, nu era greu să ajungă în fața unui tribunal dacă nu avea protecția unei persoane sus-puse. Era suficient fie şi numai să poarte o bijuterie prea extravagantă ca să fie chemată în judecată. Şi apoi, în timpul exercitării meseriei, îşi făceau o mulțime de duşmani: soții trădate, logodnice abandonate, bărbați refuzați sau prea puțin răsfățați, prelați puşi pe reformarea moravurilor, funcționari ai statului şi câți alții.

Vanitelli nu s-ar fi obosit prea mult căutând câțiva martori amabili, gata să jure strâmb doar ca să scape de o veche ranchiună.

Nici pentru inchizitorul Nicolò Venerio nu fu greu

să găsească binevoitori care să povestească tot felul de nelegiuiri pentru a o acuza pe bătrâna Pia Santini.

Când Inchiziția adună suficiente mărturii care indicau faptul că tămăduitoarea este înclinată spre meşteşuguri vrăjitoreşti, prepară poțiuni miraculoase prin care ia mințile bărbaților naivi, ştie să găsească obiecte rătăcite şi foloseşte pentru vrăjile ei până şi apa sfințită şi rămurelele de măslin luate din biserici în duminica Floriilor, Venerio nu mai avu nicio îndoială asupra necesității de a merge înainte cu procesul.

Pia fu cuprinsă de dezgust; niciodată nu îşi închipuise că ar putea depune mărturie împotriva ei aceleaşi persoane care de atâtea ori veniseră la ea să le potolească îngrozitoarele dureri de burtă care îi apucau în toiul nopții sau, mai rău, să provoace avortul fiicelor nesocotite, care descoperiseră prea devreme şi cu prea multă imprudență plăcerile sexului. Îi fură citite numele persoanelor care depuseseră mărturie împotriva ei şi constată cu amărăciune că nu era nici măcar una care, într-un fel sau altul, să nu fi beneficiat de „puterile ei malefice”. Era copleşită de dezgust şi repulsie. Nerecunoscătorii! Nerecunoscători blestemați!

În fața inchizitorului, ea, o biată femeie fără prieteni importanți, se simțea pierdută. Cum ar fi putut să se apere de nişte acuzații atât de grave? Venerio aruncă asupra ei o serie de învinuiri aşa de

îngrozitoare, încât singurul lucru pe care reuşi să îl facă fu să rămână complet mută.

Acuzatorii şi curioşii stăteau dincolo de bariera de lemn care împărțea tribunalul în două. Chiar dacă cea mai numeroasă parte a proceselor se țineau cu uşile închise, în acel caz se considerase că este mai folositor să participe şi publicul. Mulți ascultau cu capul plecat. Alții, în schimb, se arătau zâmbitori. Cei mai mulți însă nu îndrăzneau să îşi încrucişeze privirea cu cea a Piei. În inima lor ştiau că, de fapt, femeia este pe deplin nevinovată şi că declarațiile incriminatoare sunt rodul calomniilor şi al răutăților. Şi totuşi, încercau să se convingă singuri că, până la urmă, o legătură cu diavolul tot trebuie să aibă. Altfel, tizanele se preschimbau rapid în amestecuri vrăjitoreşti cu puteri miraculoase; puțină apă fiartă devenea apă sfințită şi fiecare gest, chiar dacă înfăptuit în scopuri inofensive şi binevoitoare, făcea parte din ritualul obscur al unei femei perfide, care se pusese în slujba Satanei.

În fața lor însă, în loc de o servitoare a diavolului, vedeau o femeie care nu se regăsea deloc în portretul la care contribuise imaginația lor înflăcărată.

— Pia Santini, sunteți acuzată de fapte vrăjitoreşti, practicate împreună cu alte femei; sunteți acuzată că nu luați parte la slujbele religioase şi că nu țineți post, că organizați tripouri,

că ademeniți bărbați nevinovați...

Inchizitorul, după ce aşteptase în zadar ca femeia să spună ceva, luase un document de pe masa de prezidiu şi începuse să citească acuzațiile defăimătoare. În sală era o rumoare teribilă, ca şi cum tot ce se spunea era o noutate. Mulți îşi făceau cruce, iar alții împroşcau ocări, strigându-i Piei că este o blestemată de vrăjitoare.

Arătând-o cu degetul pe amărâtă, Venerio spuse:

— Ştii ce te aşteaptă dacă nu mărturiseşti?

Un fior străbătu mulțimea.

— E pierdută, murmură cineva.

— Sărmana de ea, ziseră alții.

Chiar şi cei care depuseseră mărturie împotriva ei începură să aibă o senzație ciudată în stomac, ca o apăsare care, încetul cu încetul, se transforma în căință pentru cuvintele spuse şi pentru cele nespuse.

Pentru că vorbele lui Venerio erau cât se poate de clare. Dacă femeia ar fi refuzat să îşi recunoască vina, o aştepta tortura şi apoi, probabil, o crudă execuție.

Dintre toți însă, numai văduva lui Iacopo Sebastiani şi familia ei continuau să o ocărască pe femeie.

— Târfa! La rug cu ea! striga văduva.

— Asasina! întărea fratele său.

În clipa aceea, numai rudele decedatului mai credeau că Pia este ceea ce se spune. În timpul

interogatoriului, ziseseră că ea e cea care îl omorâse pe Iacopo, dându-i o poțiune.

— Şi de ce, după părerea dumneavoastră, ar fi făcut un asemenea lucru? întrebase tânărul Marino Sanudo, unul dintre cei Trei învățați.

— Pentru că de mult timp îl ura, iată de ce, răspunsese văduva.

— Ah, şi din ce cauză îl ura?

— Aveam o datorie la bătrâna. Neplătită. Şi ea ne amenințase de mai multe ori că, dacă nu o achităm, în scurt timp o năpastă teribilă o să se abată asupra noastră.

Cei Trei învățați şi inchizitorul încuviințară din cap, convinşi că o datorie este un motiv suficient pentru a omorî un om, uitând însă că în Veneția una din două persoane datora bani cuiva. Inclusiv ei patru, care în clipa aceea stăteau comod în jilțurile lor, judecând o bătrână zdrențăroasă şi înfricoşată.

32

Lui Rodolfo Vanitelli aproape că îi veni să leşine. O cunoştință, una dintre rarele persoane cu care păstra o oarecare legătură, tocmai îi spusese că Veronica, în urmă cu câteva zile, trecuse pe la doge.

— La doge? Ce să caute acolo? întrebă speriat.

— Se pare că intenționează să întemeieze un institut. Pentru asta e nevoie şi de o aprobare din

partea autorităților.

— Un institut, repetă el disperat.

— Exact. A lăsat o notă scrisă în atenția cancelariei ducale, în care explică tot ce are de gând să facă. Pe scurt, vrea să-şi doneze bunurile pentru înființarea unui institut de caritate în care să fie găzduite prostituatele care se căiesc şi tinerele mame fără familie, ca să aibă un loc în care să se dedice rugăciunii şi mântuirii.

Lui Rodolfo Vanitelli îi venea să urle de necaz. Dar se abținu. Chestiunea se complica tot mai mult.

— Şi ce i-au răspuns? întrebă el, simțind, în ciuda frigului, broboane de sudoare pe tâmple.

— Ei bine, are doi fii de întreținut, aşa că n-are cum să facă economii pentru institut. Astfel, ca să obțină ce îşi doreşte, a cerut să i se pună la dispoziție cinci sute de scuzi pe an. În schimb, renunță la toate proprietățile de pe continent, la rente... Cu alte cuvinte, la toate bunurile imobiliare pe care le-a acumulat de-a lungul timpului.

— Dumnezeule, reuşi să şoptească.

Dacă ceea ce spunea cunoştința lui era adevărat, toate planurile lui erau distruse. După vizita funestă a curtezanei, făcuse o socoteală completă a ceea ce deținea Veronica Franco. Vila de lângă Santa Maria Formosa fusese călcată de hoți. Acolo nu mai rămăsese nimic de valoare. Şi, la plecare, femeia lăsase în casă cea mai mare parte a

bijuteriilor şi a banilor lichizi. Reşedința nu era în proprietatea ei, era doar închiriată, aşa că Vanitelli nu avea încotro, nu putea să o includă printre bunurile ei. Iar pe vila Franco nu putea să se bazeze pentru că, cel puțin teoretic, proprietatea era încă neîmpărțită între frați. În plus, intrase în ecuație şi băiatul acela ciudat care se autointitula nepotul Veronicăi. În orice caz, Casa Franco nu putea fi luată în considerare. Rămâneau însă banii pe care, de-a lungul timpului, îi trimisese în fiecare lună preceptorului-secretar pentru fiii ei. Şi el, cu acei bani, cumpărase terenuri şi gospodării la țară şi făcuse nişte investiții din care reuşea să încaseze periodic câştiguri consistente. În câteva cuvinte, dacă Veronica devenise săracă la Veneția, nu acelaşi lucru se întâmplase şi pe continent, unde încă deținea destul de multe. Mai multe decât ea însăşi îşi imagina. Şi erau chiar bogățiile pe care trebuia să le administreze Vanitelli. Intențiile Veronicăi erau clare: să vândă totul, poate chiar sub preț, ca să obțină fonduri suficiente pentru a garanta liniştea fiilor şi pentru a-şi pune în aplicare planul. Dar, ca să facă asta, pasul următor ar fi fost să-l poftească să plece. Şi asta Vanitelli nu putea să şi-o permită. Nu, în niciun caz.

— Oricum, adăugă cunoştința lui Rodolfo, dogele a expediat-o în grabă, spunându-i că o să-i dea un răspuns după ce analizează cu atenție întreaga chestiune.

În felul acesta, mai câştigase puțin timp, dar trebuia să acționeze repede, înainte să fie prea târziu.

După aflarea noutăților, îşi petrecuse următoarele zile într-o stare de agitație continuă. Rămânea treaz noaptea, chinuindu-se să găsească o soluție. Încă nu renunțase la gândul de a o denunța la Sacra Congregație.

În acele zile de aşteptare, urmărise evoluția procesului intentat Piei Santini, încercând să culeagă până şi cea mai mică şi mai nesemnificativă informație care ar fi putut să îl ajute să înțeleagă cum ar trebui să îşi construiască mărturia pentru a o face credibilă.

Se duse să o vadă pe Laura, fosta slujnică a Veronicăi. De când curtezana se mutase la Carampane, Laura nu mai lucra pentru ea. După multe ocolişuri, Rodolfo ajunse, în sfârşit, la obiect, spunând că are intenția să o denunțe pe Veronica la Inchiziție. Dar, pentru asta, avea nevoie de ajutorul ei. Laura îşi frământa mâinile. De îndată ce auzi de inchizitori şi tribunale se făcu albă ca varul. În niciun caz nu ar fi vrut să îi facă rău fostei stăpâne, dar Vanitelli îi aşezase în fața ochilor un săculeț cu zece monede zăngănitoare. Când mai văzuse Laura atâția bani laolaltă?

Până la urmă, răspunse că o să se mai gândească la asta. Că mai întâi trebuie să înțeleagă dacă Veronica este, într-adevăr, mână în mână cu

diavolul. Din acea noapte, nici ea nu mai reuşi să doarmă liniştită. Începu să aibă vise agitate, care o făceau să se răsucească de pe o parte pe alta, imaginându-se învinuită în fața Inchiziției, în timp ce mulțimea o acuza de sperjur şi de blestem. Se trezi brusc şi se ridică să deschidă uşa, sperând ca gerul nopții să îi răcorească obrajii înflăcărați şi tâmplele care îi zvâcneau. Inspiră cu gura deschisă, lăsând ca aburii respirației să plutească în aerul nopții, până când răsuflarea ei deveni din nou regulată. Apoi se urcă din nou în pat şi se aruncă într-un şir nesfârşit de rugăciuni, prin care spera să îl înduplece pe Dumnezeu să îi dea un semn, oricât de mărunt, care să o ajute să aleagă de partea cui să fie.

Ştia că sperjurul este un păcat la fel de pasibil de pedeapsă ca şi acuzația de vrăjitorie, dar, până la urmă, aşa cum îi sugerase Vanitelli, nu trebuia să spună nimic altceva decât ceea ce văzuse cu ochii ei. Adică să vorbească despre obiceiurile Veronicăi, despre întâlnirile şi amorurile ei, despre tripouri şi petreceri. Mai ales dacă acestea avuseseră loc în perioada Paştelui sau în timpul sfintei sărbători a Crăciunului.

Laura era nehotărâtă. Se întreba de ce trebuie să îi facă rău unei persoane care o ajutase atât de mult. Nu împărtăşise niciodată stilul de viață al stăpânei, dar Veronica nu se purtase niciodată urât cu ea. Pe de altă parte, avea nevoie de bani... O,

Doamne, câtă nevoie avea de ei!

Stând chircită pe culcuşul de paie, începu să-şi amintească de nopțile nebune ale Veronicăi. Îşi aminti şi de ziua în care fratele ei, Matteo, fusese implicat în „jocurile” stăpânei. Adesea – dar asta nu putea să i-o spună inchizitorului țipetele sugrumate, icnetele şi gâfâielile o chinuiseră teribil pe când stătea întinsă în pat în aşteptarea somnului, obligând-o să se agațe cu putere de crucifixul pe care îl avea atârnat la gât, ca să nu cadă în păcat. Carnea unei fete nemăritate, deşi încă tânără, e slabă. Plăcerea care se dezlănțuia la câțiva paşi de ea o îmbia şi pe ea, obligând-o să lupte cu dorințele care o mistuiau. Îi venea greu să se oprească atunci când mâinile îi coborau în căutarea şoldurilor şi a pubisului, în timp ce îşi imagina, cu ochii închişi, că o altă mână o atinge, mâna puternică şi nerăbdătoare a unui bărbat. Uneori se întâmplase să cedeze... dar mult mai des se agățase de credință, salvându-şi astfel sufletul. Când însă păcatul o dobora, în zilele care urmau o cuprindea o ruşine îngrozitoare şi o chinuiau sentimentele de vinovăție.

Dacă ar fi povestit doar ce făcea stăpâna, ei bine, nu ar fi călcat jurământul, pentru că totul era adevărat, iar cei Trei învățați, împreună cu inchizitorul, cu siguranță i-ar fi apreciat mărturia. Cu siguranță ar fi pedepsit-o pe Veronica pentru păcatul comis, dar totul s-ar fi rezolvat repede. Şi

fără să mai implice pe nimeni altcineva.

Vanitelli nu se îngriji să mai caute şi alți martori în afară de fosta servitoare, convins fiind că multe femei o să îi dea o mână de ajutor fără să se lase rugate, profitând de un prilej atât de nimerit de a-şi vărsa ura şi invidia pe care le țineau de atâția ani în ele. Veronica era, la urma urmei, cea care le distrusese căsniciile, furându-le bărbații.

Perfidul preceptor ştia că o soție cumsecade nu poate să pună în discuție obiceiurile sexuale ale consortului, nici măcar când acestea implicau ore întregi petrecute în paturile de paie din hanuri sau întâlniri cu prostituate atrăgătoare şi mereu disponibile, oricât de *honestae* ar fi fost ele. Totul se schimba însă dacă o astfel de prostituată era chemată la tribunal. Atunci ranchiuna, jignirile şi indignarea care le otrăveau sufletul de atâta amar de vreme puteau să răbufnească într-o secundă, cu o virulență nebănuită.

Toate aceste gânduri îl înseninară. Era de neclintit în intenția de a-şi duce planul la bun sfârşit, cu orice preț. Aşadar, într-o dimineață, hotărî să iasă devreme, pornind pe ulițele aproape pustii, pe o ploaie măruntă şi monotonă, care nu dădea semne că avea să se sfârşească vreodată. Se întreba dacă putea să îşi îngăduie o întâlnire cu Veronica înainte să izbucnească scandalul. Era suficient să îi spună că, dacă nu îşi schimbă gândurile, riscă foarte mult. Că ar fi târât-o în

tribunal. Dar nu avu curajul. Şi până la urmă, un astfel de gest putea să pună totul în pericol. Dacă l-ar fi denunțat ea mai întâi? Veronica încă se mai bucura de multe prietenii. Nu, trebuia să acționeze fără să mai zăbovească, profitând de faptul că femeia nici nu bănuia ce o aşteaptă.

Se oprise pentru un moment să îşi adune gândurile, dar porni imediat mai departe. Cerul era o singură, mare pată cenuşie care se întindea până la mare. Trebuia, totuşi, să se grăbească. Îi era teamă, printre altele, să nu îl cuprindă vinovăția. Oricum, cu atâția bani în joc, scrupulele nu îşi aveau locul.

— Am venit să denunț un caz de vrăjitorie, un tripou clandestin, nerespectarea sărbătorilor creştine şi multe altele, spuse el pe nerăsuflate portarului care stătea de pază în fața tribunalului.

Fu poftit într-o cameră îngustă, cu o fereastră care dădea spre piață. Vanitelli înşiră din nou toată lista de nelegiuiri, ca şi cum ar fi învățat o povestioară pe de rost, fără să se încurce nici măcar o dată, fără să coboare privirea, fără să dea vreun semn de remuşcare.

— Cine e acuzata? îl întrebă jelbarul cu un aer distrat.

— Veronica Franco, curtezana.

De-abia atunci preceptorul simți nevoia să îşi întoarcă privirea de la bărbatul care nota cu atenție mărturia.

Fu poftit să ia loc. Apoi începu să povestească. Primul pas era făcut, se gândi. Zarurile fuseseră aruncate. Spărsese gheața. Angrenajul perfid se pusese în mişcare.

33

În atelierul lui Federico Contarini, cei doi ucenici începuseră deja să lucreze. Pictorului îi plăcea să înceapă ziua în fața şevaletului, cu mâinile mânjite de culoare, şi să lucreze fără pauză până seara târziu.

Numai iama prefera să termine devreme, ca apoi să se retragă în camera lui şi să mediteze la mereu alte lucrări şi proiecte pe care i-ar fi plăcut să le înceapă. Vara, dimpotrivă, toată natura se trezea odată cu zorii, şi arta trebuia să se pună în armonie cu ciclul vieții, ofilindu-se şi apoi renăscând, exact ca natura.

De când îşi dăduse seama că fusese ales de Atotputernicul să rămână în viață, chiar dacă nu înțelegea încă motivul, făcuse din muncă însăşi rațiunea vieții sale. Se convinsese de fapt că, dacă Domnul îi dăruise şansa de a se bucura mai departe de razele soarelui, de răpăitul ploii, de răcoarea mării, trebuia să fie dintr-un motiv legat de arta lui, aşa că se dedicase întru totul picturii. Printre planurile providenței era, cu siguranță, şi acela de a-i valorifica măiestria şi talentul, pentru a

împodobi Veneția cu opere sfinte. De când se stinsese ciuma, aceasta era singura formă de artă în care îşi mai investea talentul. De altfel, lumea avea nevoie de mult mai mulți sfinți şi martiri pe care să îi adore, de mult mai multe Fecioare lângă care să-şi plângă morții, de statui milostive la care să-şi spună cu foc rugăciunile. Prin urmare, comenzile se înmulțiseră şi munca nu lipsea.

Aceea trebuia să fie misiunea lui.

Domenico Venier, care scăpase şi el de ciumă, îl ajutase, ca un bun negustor ce era, împrumutându-l cu bani ca să închirieze un atelier mai mare, în care să poată să țină ucenici. În cartierul San Polo toți îl respectau şi, de câteva luni, începuseră să îl strige „maestre”. El nu se simțea demn de un asemenea respect, cu atât mai mult cu cât îşi amintea că Tintoretto îl învățase de mai multe ori că secretul adevăratei înțelepciuni constă tocmai în a nu te simți niciodată demn de a fi considerat măreț. În modestie îşi găsea locul, adăuga Robusti, tenacitatea care le permitea artiştilor să caute perfecțiunea. Să nu fii niciodată mulțumit de tine însuți era cheia perfecționării, pentru că, îi spunea el, deşi perfecțiunea nu aparține acestei lumi, poți încerca să o aproximezi.

Şi totuşi, îi plăcea nespus să se plimbe pe ulițe în timp ce băiețandrii îşi plecau fruntea la vederea lui, iar tinerele schițau zâmbete seducătoare, sperând ca maestrul Contarini să le aleagă pentru vreun

tablou.

Federico se rezuma să salute cu o uşoară înclinare a capului, ruşinat de amestecul de îndrăzneală şi timiditate pe care îl vedea în privirea tinerelor delicate – o ruşine care nu putea să aparțină unui bărbat, se gândea. Oricine altcineva ar fi profitat. Artiştii erau recunoscuți ca nişte seducători incorigibili.

El însă era altfel. După noaptea petrecută cu Veronica şi cu frumosul Matteo, nu mai căutase plăcerea trupească în brațele nimănui. Dimpotrivă, se luptase să înăbuşe şoaptele conştiinței, care îl tulburau insinuându-se cu mii de întrebări.

Se hotărâse să le îngroape, împreună cu toate celelalte. În noaptea aceea simțise o plăcere intensă, dar cu siguranță bolnăvicioasă şi perversă. Însă nu perversiunea şi păcatul acelui joc în trei fuseseră cauza acelei zguduituri profunde. Ştia bine că nu o să reuşească niciodată să aducă paradisul pe pământ, dar faptul că îşi dorise, căutase, râvnise aproape obsesiv să posede şi să fie posedat de femeia aceea care ascundea, în spatele înfățişării ei angelice, o pornire spre desfrâu care cu siguranță nu putea să aparțină îngerilor demonstra că singurul mod pentru a rămâne pur şi de a transpune această puritate în operele lui era să evite tentațiile. Să stea departe de păcat. Să se concentreze exclusiv asupra singurei iubiri adevărate din viața lui.

După ce epidemia părăsise Veneția, când lumea, încetul cu încetul, îşi reluase activitățile obişnuite ale vieții de zi cu zi, reînnodând ritmurile normalității, şi hanurile se umpluseră de bărbați în căutarea câtorva ore de relaxare. Dar frivolitatea nu mai era etalată pe ulițe, cu fală şi vanitate. Moartea neagră plecase, lăsând un sentiment reînnoit de pudoare care pătrunsese mai ales în sufletul celor simpli, convinşi cu fermitate că nenorocirea se abătuse asupra lor pentru a pedepsi desfrânarea republicii. Bineînțeles că viciul nu încetase să existe din acest motiv. Pur şi simplu era cultivat în linişte, cu mai multă discreție. Drept urmare, deşi pe străzi era mai greu să dai nas în nas cu prostituate şi păcătoşi de toate soiurile, în hanuri, în schimb, jocul erotic continua să fie condus de mâinile experte ale prostituatelor, chiar dacă gemetele erau înăbuşite la momentul oportun.

Federico începuse să frecventeze hanul lui Pietro, fiul cel mare şi robust al lui Ugolino, care murise de ciumă. Nu se ducea acolo numai pentru că îi plăcea locul, în care se bea şi se mânca pe săturate la prețuri moderate, ci şi pentru că un artist era nevoit să lege cunoştințe care apoi s-ar fi putut transforma în ocazii de muncă. Hanul lui Pietro constituia, într-adevăr, un punct de întâlnire nu doar pentru cei trândavi şi umili, ci şi pentru negustorii şi ofițerii cu buzunarele pline. Desigur, comenzile serioase le găsea în alte părți, dar nu

putea să neglijeze nici hanurile, pentru că, între două comenzi importante, trebuia să se întrețină cumva, şi nu putea să facă asta decât din comenzile mărunte pe care adesea le primea chiar la masă, la un pahar cu vreun magistrat sau vreun negustor.

La Veneția aproape că nici nu era de conceput să nu îți faci un portret. Cine avea bani de cheltuit nu renunța la aşa ceva. Şi se ştia că pictorii obişnuiesc să îşi petreacă serile la han, până târziu. Aşadar, hanul era cel mai potrivit loc în care să îi întâlneşti şi să le comanzi un tablou.

Federico se aşeza mereu la aceeaşi masă. Bea mereu acelaşi vin şi, de regulă, mânca acelaşi fel de mâncare. În privința asta, ținea mult la tabieturile lui. Primele dăți când mersese la Pietro se întâmplase să îl abordeze câte o prostituată, iar asta îl stânjenea mereu. Le răspundea cu privirea pironită în pământ şi încerca să fie amabil, dar ferm când refuza serviciile lor. Femeile se obişnuiseră până la urmă cu el şi, după ceva timp, se resemnaseră. Acum nimeni nu mai îndrăznea să îl deranjeze.

Din când în când, i se întâmpla să se gândească la trecut. La Veronica, la trupul ei, la revelațiile pe care le avusese. Însă încerca să alunge imaginile care îi tot reveneau în minte şi să se concentreze exclusiv asupra obligațiilor muncii, asupra atelierului, asupra pânzelor de terminat, asupra

îmbunătățirilor pe care putea să le aducă.

Dat fiind că intrase oficial în Gilda di San Luca, care îi reunea pe toți artiştii, munca lui devenise mai meticuloasă. Era important să urmeze indicațiile exacte ale breslei dacă voia să creeze nişte tablouri apreciate, care să atragă clientela. Se ducea chiar el la spițer ca să cumpere cei mai buni pigmenți şi nu permitea niciunui ucenic să amestece culorile până când nu era convins că stăpâneşte pe deplin tehnica amestecurilor şi a măsurătorilor. Îşi amintea când, în zilele lui de ucenicie, primise mustrări de la unul sau de la altul sau când maestrul Tintoretto îi corectase amestecurile. Nu uitase niciodată privirea lui expresivă, mereu dornică să exploreze lumea.

De la el învățase să iubească frumosul, el îi formase simțul estetic. Tintoretto îi insuflase acea căutare înverşunată a perfecțiunii care îl făcea să tindă în orice împrejurare a vieții sale spre ceva care se afla întotdeauna dincolo de el.

În reprezentarea corpurilor umane, căuta cu furie simetria, înclinația lui spre frumos – care, după cum zicea Platon, provoca cea mai pură plăcere – nu avea însă nicio legătură, pentru Federico, cu stimularea simțurilor.

Ucenicii lui se uitau adesea năuciți la expresia mistică pe care o căpăta Contarino când mişca pensula pe suprafața pânzei, în astfel de momente părea suspendat între cer şi pământ, pierdut în

universul căruia tocmai îi dădea naştere în operele sale. Simetria perfectă a chipului, a sânilor, a şoldurilor, a curbelor care îşi răspundeau şi dădeau farmec pânzelor sale constituiau marca lui distinctivă.

Giovanni, cel mai tânăr dintre cei doi ucenici, cu un suflet sensibil şi blând, ajunsese chiar să simtă un fel de nelinişte când privea cu atenție tablourile maestrului său. Siluetele de pe pânză – când Federico nu înfățişa madone sau sfinți, se dedica seminudurilor feminine – păreau că prind într-adevăr viață. Giovanni rămânea mult timp să le admire, să studieze curba subtilă a bărbiei, expresia ochilor, delicateța mâinilor. I se întâmplase să le şi viseze sau să le regăsească în tinere pe care le întâlnea zi de zi pe stradă, dar de care lipsa lui de experiență în treburile amoroase nu îl lăsa să se apropie.

Nu semăna absolut deloc cu Giacomo, celălalt ucenic. După doar cinci luni de atelier, Giacomo avea înfățişarea unui om cu o bogată experiență. Nu se lăsa vrăjit cu uşurință nici de domnițe fermecătoare, nici de trupurile înşelătoare de pe pânzele maestrului său. Voia să ajungă un mare artist şi se dedica trup şi suflet muncii sale, amestecând culori şi stând mereu între pive şi sticle, cu o expresie îndârjită, care îl făcea să semene mai degrabă cu un aspru reprezentant al Bisericii decât cu un pictor.

Când Federico se uita la el, nu putea să nu îşi spună că îi aminteşte mult de el însuşi când era tânăr – refractar, retras, impenetrabil. Avea zelul şi atitudinea potrivită pentru a se face remarcat, asta dacă reuşea să îmblânzească anumite trăsături mai ascuțite ale caracterului său.

Giacomo era primul care ajungea dimineața şi ultimul care pleca din atelier, după ce punea meticulos în ordine toate uneltele de care aveau să se folosească a doua zi. Lumea zicea că este im băiat ciudat, pe care nimeni nu-l văzuse cu părinții lui sau în compania vreunei tinere. La vârsta lui, un astfel de lucru părea nefiresc.

Federico nu dădea atenție gurilor rele, aceleaşi care îl persecutaseră şi pe el mult timp şi al căror venin îl simțise pe pielea lui. Celor care îl întrebau despre Giacomo le răspundea doar atât: „Băiatul e timid”.

Îl vedea lucrând cu râvnă din zori până în seară, cu spinarea îndoită şi cu mâinile chinuite de băşici. Atunci îi mângâia cu blândețe părul blond şi îl lua de bărbie, ridicând spre el chipul de înger gânditor al băiatului.

— Du-te să te odihneşti, îi şoptea cu un glas aproape patern.

— Cum doriți, maestre, răspundea băiatul scurt.

În acele momente, Federico îi surprindea un zâmbet. Fiecare cuvânt al său era un ordin pentru băiat şi nu îl văzuse niciodată răbufnind sau

spunând ceva împotriva dorinței lui. Dar ştia bine că inima lui este chinuită. Sufletul îi era bântuit de năluci pe care Federico le cunoscuse bine.

„Cât îmi seamănă”, se gândea când îl vedea mâncând în spatele atelierului, înainte să se trântească în culcuşul de paie şi să îşi odihnească membrele obosite.

34

Trecuse deja ceva timp de când la Veneția tribunalul Inchiziției nu amenințase pe nimeni cu pedeapsa cu moartea. Motivul era cât se poate de evident. La Veneția, Inchiziția nu putea să se mişte în voie, ca în alte părți. Venețienii nu prea îi aveau la inimă pe preoții şi călugării care se îngrijeau de lupta eternă împotriva răului. În plus, erau de-ajuns suferințele şi doliul pe care le adusese ciuma. Un exces de asprime din partea autorităților ecleziastice, în acea situație grea, ar fi provocat efecte cu totul necontrolabile. Dar odată ce epidemia trecuse, pentru că lumea cerea un țap ispăşitor prin care să se elibereze de spaima acumulată în timpul ciumei şi fiindcă inchizitorii încheiaseră un fel de pact nescris cu conducătorii Serenisimei, mulți se aşteptau la schimbări sângeroase. Şi, într-adevăr, condamnările nu întârziară să sosească: dureroase şi crude.

Intenția autorităților era să mulțumească plebea

prin pedepse exemplare care să îi descurajeze pe alții să înfăptuiască nelegiuiri asemănătoare. Scopul putea fi atins cu uşurință, mai ales dacă erau lovite persoane din clasele de jos, fără prieteni care să fie în stare să conteste anumite verdicte prea aspre.

Şi, astfel, în dimineața aceea, Veneția era cuprinsă de o agitație teribilă. Frigul nemilos al iernii nu reuşise să îi țină pe oameni în casă, iar mulțimea se adunase în piața San Marco, pe ceață, şoptind îngrijorați în timp ce aburii calzi şerpuiau din gurile lor înfrigurate.

O rumoare continuă, râsete, ici-colo plânsete de copii şi spectacolul crunt care li se pregătea: în acea dimineață întreaga Veneție părea că se hotărâse să se adune la adăpostul clopotniței bisericii.

Apoi, dintr-odată, tăcerea se propagă ca un val uriaş, de la o persoană la alta, până în ultimele rânduri. Până şi plânsul celor mici amuți dintr-odată. Cuvintele toate le rămăseseră în gât şi unii, înfricoşați, înghițeau în sec, ca şi cum ei ar fi trebuit să îndure acea pedeapsă dezonorantă. Centrul pieței se goli. Lumea se dădea la o parte speriată şi apoi încerca din nou să se apropie, fascinată de spectacolul care i se arăta dinaintea ochilor. Erau cu toții deopotrivă îngroziți şi lacomi să privească.

Cei care se găseau la marginea pieței nu reuşeau

să vadă procesiunea care defila cu pas lent, dar descrierea torturaților, a gărzilor şi a inchizitorilor se răspândea din om în om până la ultimii spectatori curioşi.

Femeile nemişcate din primul rând rămăseseră uimite la vederea gardianului care deschidea cortegiul. Magnetismul din ochii lui îngheța inimile atât de puternic, încât nu părea o ființă de pe acest pământ.

— O fi un înger cu înfățişare de om, şopti una dintre femeile din față.

— O fi venit să ne controleze. Mai bine să-i ocolim privirea. Poate ne citeşte în inimă, bâigui vecina ei.

Inchizitorii înaintau aruncând căutături aspre şi întunecate celor care îndrăzneau să vorbească în prezența lor. În mijlocul suitei, prinse ca într-un laț, defilau trei femei stoarse de viață.

Bătrâna Pia arunca priviri înflăcărate celor prezenți, sperând să întâlnească vreun chip cunoscut, pe care să îl împroaşte cu blesteme cumplite, dacă era adevărat, aşa cum se spunea, că e înzestrată cu puteri vrăjitoreşti.

În spatele ei, două femei plângeau cu fruntea plecată. Prima, Angela Lazzarini, fusese denunțată de soț, care mărturisise că o prinsese de mai multe ori la întâlniri clandestine cu alte femei, în timp ce invocau diavolul. El, ca un bun creştin ce era, nu mai accepta ca Necuratul să fie invocat chiar în casa lui şi se hotărâse să mărturisească păcatele

soției, pentru ca aceasta să se căiască şi să găsească drumul salvării.

— Am făcut-o pentru tine, Angela, striga el cu voce tare în timp ce soția îi trecea prin față, ştiind că probabil nu o să o mai vadă în viață niciodată.

Pe cealaltă o chema Serena Ursini, o prostituată cu origini romane, cunoscută de mult timp pentru dezmățul în care trăia, culcându-se cu bărbați de toate felurile. Se spunea că la un moment dat s-ar fi împreunat cu un măgar şi că, înainte să ajungă la Veneția, la Roma s-ar fi culcat cu douăzeci de bărbați în acelaşi timp pentru că pierduse un pariu în favoarea unuia dintre clienții ei obişnuiți. Femeile din Veneția o cunoşteau bine şi o considerau o adevărată piază rea, o ființă periculoasă, de care era mai bine să se descotorosească. Din acest motiv, când o văzură trecând prin fața lor, cu un aer sumbru şi cu ochii adânciți în orbite, cu un chip care nu mai amintea nimic din frumusețea ei de odinioară, nu putură să nu se bucure.

Mulțimea nu mai prididea închinându-se şi făcând reverențe în timp ce cortegiul cel sfânt se îndrepta spre destinație.

Pia părea singura care îşi păstrase demnitatea. Când însă i se păru că zăreşte printre cei prezenți chipul văduvei lui Iacopo Sebastiani, martorul cheie din procesul său, scuipă pe jos cu dispreț, însoțindu-şi gestul cu nişte cuvinte îngrozitoare,

care speriară şi indignară publicul. Drept răspuns, gardianul cu privirea hipnotică se întoarse către ea şi o lovi cu putere în piciorul stâng cu un baston de lemn. Pia urlă de durere şi îl blestemă pe bărbat.

„De ce-mi fac asta, Doamne?” se gândi în timp ce se apropia de eşafod. „De ce sunt oamenii atât de răi? Eu am încercat doar să le alin suferințele! Nu m-am ales cu nimic din viața asta mizerabilă”, îşi zise ea cu amărăciune. „Numai dureri şi chinuri. Foamete şi necazuri”.

Nimeni nu avea să plângă la moartea ei. Nu avea nici măcar rude apropiate care să poată să îi ceară trupul. Avea să ajungă hrană pentru viermi, într-o groapă comună anonimă şi jegoasă. Nu o lăsaseră nici măcar să se împărtăşească. Dar poate pe eşafod... o lacrimă îi brăzdă chipul zbârcit. Totul era atât de nedrept! De ce să se ia de ea? Avea aproape şaizeci de ani şi niciodată în viața ei nu făcuse rău nimănui. De ce?

Inchizitorul făcu semn gărzilor să oprească procesiunea. Îşi ridică brațele spre cer, rugându-se ca iertarea divină să se pogoare asupra sufletelor acelor biete păcătoase. O tăcere înghețată se aşternu peste mulțime. Oamenilor din piață le era teamă să şi respire; erau convinşi că până şi bătăile inimii erau prea puternice şi ar fi putut să întrerupă sfințenia acelui moment.

Cei Trei învățați stăteau pe un postament improvizat, împreună cu alte autorități civile şi

religioase. Dogele nu venise. Nu îi plăceau execuțiile publice şi, în adâncul sufletului, era împotriva direcției în care evoluau lucrurile. El era un soldat, nu un bigot. Se luptase cu turcii la Lepanto, deşi era împovărat de cei şaptezeci de ani ai săi, şi se întorsese ca un erou, cu o rană la un picior, cu faima unui războinic invincibil. Era evlavios, dar nu credea sub nicio formă în aceste procese care, dimpotrivă, după părerea lui, erau de fiecare dată vestitoare de nenorociri şi mai mari.

Postamentul de pe care lipseau adevăratele autorități ale Veneției era, în schimb, plin de oameni ai Bisericii. Era firesc să fie aşa, din moment ce ei erau autorii acelor evenimente. Şi a lor era sarcina de a pune în practică sentința tribunalului ecleziastic, ca apoi să delege autorităților civile punerea în aplicare a condamnărilor.

Gărzile le obligaseră pe femei să se aşeze în genunchi. Înainte să urce pe eşafod, li se cerea să abjure. Altfel, chiar înainte să moară, aveau să fie biciuite. Vocile lor nesigure se auziră limpede în tăcerea desăvârşită din piață. Amenințată cu biciul, Angela se lepădă de diavol şi îşi ceru iertare pentru întâlnirile – niciodată înfăptuite – cu cel rău; Serena strigă că nu o să mai cadă niciodată în ispită şi că îşi reneagă viața de până atunci; Pia mărturisi că amestecurile ei erau poțiuni malefice, care provocaseră multe rele, şi că se căieşte.

Contrar aşteptărilor mulțimii, tribunalul nu era chiar atât de orb încât să pretindă sânge cu orice preț. Fiindcă cele trei, din fericire pentru ele, îşi retrăseseră păcatele, inchizitorul dădu ordin ca suita să se pună din nou în mişcare, astfel încât eşafodul rămase în urmă. Procesiunea trecu prin Mercerie[20] şi se opri la Pietra del Bando din Rialto, unde sărmanele fură obligate să rămână, timp de o oră nesfârşită, la stâlpul infamiei, cu mitra de hârtie pe cap. De-abia atunci li s-ar fi dat voie să se ridice şi să dispară ca nişte fugare, exilate din oraş şi din toate teritoriile republicii timp de cinci ani. Dar măcar scăpau cu viață, cel puțin de data asta. Până la urmă, inchizitorul Venerio fusese milos, se gândeau mulți. Chiar şi cei care abjurau ajungeau deseori pe eşafod. Dar de data aceasta probabil contase faptul că dogele ceruse clemență. Nu voia ca ultimele zile din viața sa să fie pătate de sângele nevinovaților.

În timp ce publicul acelui spectacol mârşav se risipea treptat, printre rugăciunile celor cărora li se făcuse milă de femei şi, mai ales, de bătrâna tămăduitoare, şi blestemele celor care, dimpotrivă, considerau că dreptatea fusese făcută doar pe jumătate, inchizitorul Venerio îşi grăbea pasul ca să se întoarcă la palatul Sacrei Congregații, unde îl aştepta o nouă după-amiază de interogatorii. Nici el

---

[20] Denumire sub care sunt cunoscute străduțele comerciale care leagă piața San Marco de podul Rialto.

nu era foarte mulțumit. Ar fi vrut să inaugureze renaşterea Serenisimei cu trei condamnări la moarte, dar cei Trei învățați fuseseră categorici. Dogele se mâniase, iar împreună cu el se înfuriaseră şi multe rude care şedeau în Consiliu, precum şi numeroşi patricieni. Era mai nimerit să nu şi-l facă duşman deocamdată, cu atât mai mult cu cât aveau să apară alte ocazii ca să i-o plătească.

De aceea, în timp ce răsfoia dosarele noului caz, un zâmbet uşor i se aşternu pe buze. Veronica Franco. Curtezana iubită de întreaga Veneție. Cel mai dorit trandafir din lagună. Iată o poveste în care merita să îşi investească toată energia ca să afle adevărul. Poate că noul caz avea să se dovedească un bun mijloc de a-l învăța pe doge să nu se mai amestece în treburile Inchiziției.

Fiindcă era vorba despre o persoană care frecventa înalta societate, trebuia să acționeze cu multă prudență. Dar, dacă ar fi reuşit să îi demonstreze vinovăția... La urma urmei, dogele Sebastiano Venier era o rudă apropiată a celui mai bun prieten al femeii, patricianul Domenico. Ei bine, cu siguranță s-ar fi ajuns la ceva interesant.

Denunțul lui Vanitelli nu lăsase prea mult loc de îndoială: faimoasa curtezană se prezenta, după spusele preceptorului, când ca femeie măritată, când ca văduvă, şi asta doar pentru a se împodobi cu bijuterii; ținea în casă un tripou clandestin şi se

deda la vrăjitorii împreună cu alte femei, mai mult sau mai puțin umile, pentru a-i ademeni pe bărbații fără apărare cu ajutorul unor poțiuni de iubire care tulburau sufletul sărmanelor sale victime. La asta se adăuga faptul că meşteşugurile ei desfrânate aduseseră în ruină mai multe familii, pentru că femeia se făcea stăpână peste averea năpăstuiților pe care îi momea în patul său.

Dominicanul ştia foarte bine cine este Veronica. Îi cunoştea trecutul, relațiile ei cu capetele încoronate şi nobile, cu bărbații influenți şi putred de bogați. Ştia însă şi că fusese la părintele Marino şi că vorbise cu dogele despre crearea unei case de salvare spre mântuirea prostituatelor.

Din acest motiv, când se hotărî să îl primească în audiență pe Vanitelli, îl avertiză că acest amănunt ar putea să întoarcă balanța în favoarea femeii, pentru că gestul ei putea să însemne, în ochii oamenilor simpli, că Veronica se întorsese pe calea cea dreaptă.

— Şi-a schimbat purtările doar ca să-şi ascundă păcatele, replică aspru Vanitelli, temându-se că, dacă acuzațiile sale ar fi fost găsite insuficiente, s-ar fi putut întoarce împotriva lui.

— Mai vedem, mai vedem... îl linişţise cu un glas mieros inchizitorul, dând de înțeles că nu vrea să abandoneze prada prea uşor.

De aceea, imediat după întrevederea cu Vanitelli, se apucă să caute şi alți martori – bărbați şi femei

care să îl ajute să vadă limpede cazul Veronicăi. Şi Laura era printre aceştia, convinsă că ceea ce face este drept, dar mai ales convinsă de monedele zornăitoare pe care i le oferise preceptorul. Când se văzu însă în fața inchizitorului, se căi imediat de alegerea făcută. Prea târziu, din păcate. Orice lucru pe care îl spunea avea să fie folosit împotriva fostei ei stăpâne. Nu mai putea da înapoi, Venerio fu explicit când, văzând-o că ezită, o amenință.

— Să faci ca acest sfânt oficiu să piardă timpul e uneori mai rău decât să fii acuzată de vrăjitorie, draga mea. Fii curajoasă şi du până la capăt povara alegerilor tale.

Din fericire, nu spuse nimic despre Federico Contarini, despre fratele ei, Matteo, şi despre alte nimicuri care cu siguranță ar fi înrăutățit situația Veronicăi. Împotriva curtezanei fusese deja emis un mandat de arestare.

35

Ultima persoană pe care Federico ar fi vrut să o vadă în acea zi era Marino Venier. În lunile nesfârşite în care fusese oaspete în casa Venier, pe cât de mult apreciase compania bunului Domenico, pe atât detestase atitudinea insolentă a perfidului său nepot, Maffio.

Răutatea îi sclipea în ochi. Pe Federico îl neliniştea cu precădere talentul lui Maffio de a

transforma şi cel mai mic fleac într-o tragedie de proporții de neînchipuit. Nimic nu era pur în omul acela. Dimpotrivă, sufletul lui părea să fie cufundat în întuneric chiar şi când vorbea despre sfinți şi miracole.

Ştia că în ultima vreme unelteşte din greu ca să obțină o funcție bisericească şi se zvonea că în scurt timp va fi ridicat la funcția de episcop de Corfu, în momentul în care s-ar fi eliberat postul.

Domenico era stânjenit de direcția pe care o luaseră evenimentele. Iubitul lui nepot se schimbase radical. Nu îl mai recunoştea. Tendința lui de a prezice nenorociri, de a interpreta semne de la Dumnezeu şi de a profeți viitorul oamenilor se accentuase atât de mult, încât friza nebunia. Pentru Federico, aşadar, să părăsească acea casă fusese o eliberare.

Când dădu cu ochii de el, se întunecă la față. În dimineața aceea se trezise indispus. Era clar că găinile se hotărâseră să se coalizeze împotriva lui, pentru că de două zile niciuna dintre ele nu catadicsise să facă ouă. Gălbenuşul era un agent de îngroşare natural, esențial în amestecul culorilor, iar fără contribuția cotețului munca maestrului nu putea să continue.

Dar în acea zi Federico era supărat mai ales pe sine, pentru că făcuse o greşeală extrem de gravă: îşi pângărise atelierul şi merita cu adevărat de această dată să fie târât în hăurile iadului, unde să

îndure pe vecie cele mai teribile chinuri.

În ciuda tuturor promisiunilor şi jurămintelor făcute Celui de Sus, în ciuda tuturor rugăciunilor înflăcărate, diavolul desfrâului pusese din nou stăpânire pe el.

Avusese loc în după-amiaza precedentă, ce părea la fel ca oricare alta şi nu dădea semne că ar anunța vreo experiență nouă. Se întâmplase chiar în atelierul în care îi întâlnise privirea de atâtea ori pe când munceau umăr lângă umăr, pentru a-l învăța toate secretele meseriei, cu o dragoste de care doar un adevărat maestru era capabil, aşa cum Tintoretto făcuse de mai multe ori cu el.

Totul nu durase decât câteva secunde, suficiente însă pentru a-i deschide o prăpastie în suflet.

Giacomo era ocupat cu piua; Federico voia ca pigmenții să fie fărâmițați fin, cu vigoare şi pasiune, ca să se obțină amestecurile perfecte. De multe ori tânărul se dedicase cu grijă acelei sarcini, conştient că mai întâi trebuie să îşi demonstreze devotamentul şi umilința şi că numai apoi o să poată să atingă în sfârşit o pânză.

Maestrul era acolo, în spatele lui, observându-i cu seriozitate şi concentrare mâinile pricepute şi delicate. Preț de o clipă, Giacomo se întorsese şi ochii lor se căutaseră, dar în acea întâlnire fusese ceva mai profund decât o simplă privire: cei doi pătrunseseră adânc unul în sufletul celuilalt.

Federico zăbovise prea mult asupra acelui chip ca

de lapte ca să nu rămână tulburat. Mâinile ucenicului încetaseră să mai lucreze cu râvnă, fiind cuprinse de o neaşteptată amorțeală. Moleşit, băiatul părea să fi uitat de sine.

Maestrul fusese cuprins de un fior cunoscut; i se părea că aude până şi zgomotul respirației care îi urca încetul cu încetul de la piept până la urechi. Giacomo era ca el. Se gândise la asta de mai multe ori, dar se mulțumise să constate o comuniune de obiceiuri şi intenții. De-abia atunci însă înțelesese până la capăt că ucenicul său este cu adevărat la fel ca maestrul.

Contarini se îndepărtase imediat, ferindu-se fără nicio explicație de privirea tânărului şi sperând că doar el simțise acel vârtej de senzații dureroase.

Giacomo rămăsese mult timp urmărind cu privirea silueta maestrului, înghițită de întunericul camerei, şi adulmecându-i parfumul, până când aceasta se pierduse de tot. Federico nu avea de unde să ştie că băiatul acela delicat, rezervat şi cu purtări bizare, abia ieşit din adolescență, începuse deja de câtva timp să respire acelaşi aer ca el, să se bucure de ochii lui, să trăiască pentru o vorbă blândă din partea lui. Nu era doar maestrul său, ci şi centrul gândurilor sale.

Contarini nu îşi dăduse niciodată seama de acest devotament bolnav, care îl făcea pe Giacomo să renunțe la tot pentru el. Nu observase că se ascunde în umbra lui, că aşteaptă cu înfrigurare

fiecare vorbă de pe buzele lui, că se trezeşte dimineața numai pentru a-l mai vedea încă o dată.

Era răbdător şi se mulțumea cu un semn, un gest sau o şoaptă. Orice atenție, oricât de măruntă, era de-ajuns ca să îi umple sufletul. Mai devreme sau mai târziu, maestrul tot avea să îşi dea seama ce e în inima lui.

Federico înțelesese că erau făcuți din acelaşi aluat, dar nu ar fi permis niciodată ca băiatul acela, cu atâtea calități şi cu o inteligență ieşită din comun, să-şi distrugă viața căutând o iubire pe care lumea nu era pregătită să o accepte. Hotărâse astfel, după o noapte de nesomn şi frământări, să se poarte ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat şi ca Giacomo să rămână să lucreze în atelierul său; băiatul putea să devină cândva un mare maestru, mult mai mare decât Federico, doar dacă înțelegea că în niciun caz nu trebuie să depăşească anumite limite. Într-un cuvânt, trebuia să-l facă să înțeleagă că între ei doi nu poate fi şi nu trebuie să fie nimic mai mult decât relația firească dintre un discipol şi maestru său.

Cum încă era măcinat de aceste gânduri, întâlnirea cu Maffio nu făcea decât să îi întunece încă şi mai mult chipul.

Nu putea să nu îl salute. Pe când musafirul stătea nemişcat în pragul atelierului, Federico se hotărî să îi iasă în întâmpinare.

— Maffio, ce vânt te aduce pe-aici? zise pictorul,

prefăcându-se bucuros să îl vadă.

Nesuferitul oaspete pomi circumspect către fundul atelierului, unde era zona de lucru, şi puse imediat ochii săi de gheaţă pe doi ucenici – unul meşterea ceva cu ciocanul, iar celălalt îngroşa tempera.

Contarini se uita la el cum zăboveşte sub arcada de la care se ajungea în cămara plină ochi cu sticle de vin, burdufuri de ulei şi alte provizii.

— Văd cu plăcere că lucrul merge bine, dragă Federico, exclamă Maffio cu un aer amuzat.

— Ai venit să-mi controlezi cămara sau să-mi comanzi vreo lucrare? Sau pur şi simplu n-aveai nimic mai bun de făcut? îi întoarse vorba pictorul, care, deranjat de impertinenţa musafirului, renunţase la bunele maniere.

— Am venit să-ţi fac o vizită de curtoazie, maestre, răspunse Maffio simulând o plecăciune şi rânjind.

Tinerii încetaseră să mai lucreze, ocupaţi să îl observe pe nobilul în haine scumpe care îl ridiculiza pe maestrul lor.

— Voi vedeţi-vă de treabă, nu sunt lucruri care să vă privească, îi certă Contarini.

— Am venit să-ţi dau o veste. M-am gândit că ai vrea să ştii că azi-dimineaţă, în zori, au arestat-o pe Veronica Franco.

Federico simţi cum îi îngheaţă sângele în vine.

— Inchiziţia, continuă Maffio, bucurându-se să

vadă suferința întipărită pe chipul pictorului. A fost acuzată de vrăjitorie. Rânjetul diabolic îi însoțea fiecare cuvânt. Şi de alte lucruri, adăugă el victorios.

„Iată, acum ştii ce înseamnă să suferi”, spuse Maffio în sinea lui. Maffio, care iubise atât de mult, încât transformase dragostea în ură, care descoperise că femeia pe care şi-o dorea mai mult ca orice altceva pe lume se dăduse acelui pederast, refuzându-l însă pe el, obținu revanşa momentană. Încerca să o savureze pentru cât mai mult timp.

Federico nu reuşi să spună nimic.

Rămase nemişcat, în timp ce silueta întunecată a vizitatorului se îndepărta de atelier, lăsând în urmă un miros de ceară arsă.

36

Veneția, 1585

Un soare strălucitor se arăta la orizont în acea splendidă dimineață de început de primăvară.

Un curcubeu se arcuia pe bolta cerească, trimițându-şi până departe reflexele albastre şi viorii, în timp ce razele soarelui se răsfrângeau în apele lagunei, bucurând inima şi alinând grijile.

Veronica se trezise în ziua aceea în mijlocul unei lumi care părea zâmbitoare. Nimic rău nu ar putea să se întâmple sub un astfel de cer, se gândea ea.

Se opri câteva minute să admire țărmul, trăgând adânc în piept un aer care nu i se păruse niciodată atât de curat, în ciuda mirosului de gunoaie în descompunere care plutea pretutindeni. Ea simțea doar adierea uşoară a vântului şi un miros înțepător şi acrişor, care în acel moment i se părea cel mai dulce parfum din lume.

Acea întindere imensă de apă, se gândi ea, era acolo dintotdeauna, nemişcată şi impasibilă, şi văzuse, una după alta, toate întâmplările care cutremuraseră Veneția în decursul acelor lungi ani. În timp ce marea se colora de rubiniu, Veronica privea emoționată splendoarea care i se înfățişa dinaintea ochilor, cerul, care nu mai fusese niciodată atât de cristalin, şi apele lagunei, pe care nu le mai văzuse astfel decât în zilele atât de îndepărtate în care, copil fiind, alerga pe poduri şi uliițe urmată de Chiara, bucurându-se împreună de frumusețea oraşului şi admirând totul cu o uimire inocentă, fără să bănuiască nici măcar o clipă cât de crud avea să fie destinul amândurora.

Îşi amintea şi că de mici Chiara fusese mereu mai potolită şi mai fricoasă, grăbindu-se de fiecare dată să refuze să facă ştrengăriile de băieți pe care le propunea Veronica. Veronica însă iubea pericolele şi se lăsa mereu împinsă de o dorință nesăbuită de a îndrăzni tot mai mult, încă din adolescență – obicei pe care îl păstrase şi la maturitate, convinsă că femeilor li se dau mai puține şanse în viață

pentru simplul fapt că poartă fuste.

Nu uitase nici predicile pe care i le ținea tovarășa ei de joacă, care de nenumărate ori se purtase ca o adevărată soră mai mare, chiar dacă nu era sânge din sângele ei. Din păcate, nu mai rămăsese nimic din lipsa de griji a acelor zile şi nici măcar o fărâmă din curajul neobrăzat al fetiței de odinioară, cu bucle de aur.

I se părea că le vede aievea pe cele două fetițe vioaie, acum, că se găsea din nou la Veneția, iar întoarcerea avea gustul dulce al lucrurilor cunoscute şi al glasurilor familiare. Multe se schimbaseră, dar oraşul ei păstra încă savoarea amintirilor.

Pe când se lăsa cuprinsă de vârtejul emoțiilor, ochii Veronicăi îşi recăpătară strălucirea de demult.

Amintirile din tinerețe i se îngrămădeau în minte în timp ce era dusă în carcera din palatul Sacrei Congregații. Îşi aminti cum îl revăzuse pe Federico, numai pentru a-l pierde din nou, la nenorocirea care se abătuse asupra ei, mânjind-o de păcat şi obligând-o să părăsească oraşul ca o infractoare periculoasă.

Pentru un moment i se păru că aerului răcoros de primăvară îi luă locul umezeala lemniței, care îi apăsa pieptul ca o stâncă grea.

Jos în carceră, întunericul era atât de mare, încât când te întorceai în lumea celor vii, orice rază de soare îți rănea vederea ca un fulger orbitor.

Zilele păreau infinite, măsurate doar de zgomotul paşilor care se auzeau de la suprafață, singurul contact posibil cu lumea de afară. Era ca şi cum s-ar fi aflat într-o cavernă săpată chiar în viscerele pământului. Orele curgeau încet, împletind veghea cu somnul, ştergând granița dintre somn şi trezie, ca într-o călătorie onirică îndelungată şi tulburătoare, în care pierdeai contactul cu realitatea şi cu tine însuți.

La auzul paşilor apăsați ai gărzilor, cele două deținute se ridicau în picioare, sperând ca bărbații să se îndrepte chiar spre carcera lor. Speranța infimă că vor fi dintr-odată eliberate şi că se vor întoarce la normalitatea vieții de toate zilele era un fir subțire de care Veronica şi bătrâna Maria încă se mai agățau.

Maria era o bătrână ştirbă, deprinsă să îşi şuiere pe străzi povestea despre sufletele din purgatoriu care o vizitau, cerându-i din lumea de dincolo să ducă misive rudelor încă în viață. Ea, care credea în purgatoriu, ca şi în infern şi în paradis, îi bucura pe sărmanii creştini suspendați între cer şi pământ şi li se dăruia rugându-se zi şi noapte pentru ei, pentru ca sufletele lor să găsească în sfârşit drumul spre odihna eternă. Rudele defuncților credeau în povestea cu scrisorile trimise din purgatoriu şi se revanşau față de Maria cu câțiva bănuți sau cu vreo găină.

Bătrâna trăia din acel ciudat schimb epistolar,

singura activitate din care îşi câştiga traiul. Astfel, odată cu trecerea timpului, numărul contactelor cu lumea de dincolo se înmulțise, iar cererile sufletelor celor morți erau din ce în ce mai stranii şi mai excentrice.

Lumea începuse să o ia pe Maria drept nebună sau, chiar mai rău, drept o perversă, ca atunci când o vizitase pe tânăra şi frumoasa Lorenza, aducându-i un mesaj de la soțul ei defunct, Aldo, cu mult mai în vârstă decât ea, care o trimisese pe bătrână să-i spună văduvei că i-ar fi plăcut, aşa singur cum era pe lumea cealaltă, ca femeia să-l mai desfete cu formele ei voluptuoase. Îi cerea, aşadar, să se arate la fereastră în fiecare seară, complet goală, fiindcă şoldurile ei de iapă şi sânii ca de marmură l-ar fi ajutat să depăşească durerile de dincolo. Frumoasa Lorenza consfințise, considerând că bătrâna Maria este de bună-credință. În fiecare noapte, după ce se asigura că nu o vede niciun suflet viu, dar încrezându-se în prezența sufletului mort al fostului soț, se arăta la fereastră în toată splendoarea ei, fără să ştie că din spatele zidului o pândea brutarul Francesco Dapola, complicele bătrânei nebune, care, în schimbul unor pâinici proaspete, consimțise la acea farsă.

Aşadar, mulți începură să fie neîncrezători, cu atât mai mult cu cât Maria lăsase ca situația să-i scape de sub control, iar vizitele la rudele defuncților deveniseră tot mai frecvente. Lumea era

deranjată de corespondența ei neîntreruptă, care începea să devină o povară, şi, mai ales, nu aducea nicio veste utilă, care să îi ajute pe morți să îşi găsească liniştea. Şi totuşi, la fiecare vizită, numărul cererilor părea să fie tot mai mare, crescând odată cu neliniştea decedaților.

Unii, profitând de faptul că Inchiziția îşi reluase activitatea cu mai multă asprime decât până atunci, se duseseră să denunțe vizitele neîntrerupte ale Mariei, înflorind relatarea despre cererile morților. În gura acuzatorilor, sufletele din purgatoriu deveneau cu uşurință suflete din infern, care îi tulburau pe cei vii prin intermediul acelei femei. Când ştirea despre primele denunțuri începu să se răspândească dincolo de zidurile Sacrei Congregații, pentru Maria nu se mai putea face nimic.

Sfârşi în scurt timp în temniță, umplându-şi orele nesfârşite cu vorbe de ocară şi lungi litanii care o enervau pe fosta curtezană aleasă drept colegă de detenție.

În mai multe rânduri, Veronica încercase să-i vorbească, dar bătrâna refuza să îi răspundă cu aceeaşi curtoazie.

— Eu nu vorbesc cu târfele, fu singurul lucru pe care reuşi să i-l spună, într-o licărire de luciditate, înainte să se cufunde din nou în lunga ei listă de sfinți.

Veronica nu îi purta ranchiună, pentru că, în

adâncul inimii ei, îi era milă de biata bătrână. Apoi, după ceva vreme, poate din cauza singurătății prelungite, a întunericului care le învăluia sau a tăcerii care le confrunta cu propria conştiință, Maria înnebuni cu adevărat. Ca şi cum nu ar fi fost de ajuns şoarecii şi gândacii care fojgăiau pe podea nestingheriți, Veronica trebuia să suporte şi aiurelile dementei.

Monologurile ei începură să devină tot mai îngrozitoare, răsunând ca nişte anateme groaznice, pe care femeia ar fi vrut să le arunce asupra lumii întregi dacă ar fi putut. Le era frică de ea până şi gărzilor care coborau în celule ca să le escorteze pe prizoniere la inchizitor când venea momentul interogatoriilor. Ochii diavoleşti şi plini de pizmă păreau într-adevăr aceia ai unei vrăjitoare cu puteri nemaipomenite.

Ultima dată când Veronica o văzuse, Maria urla cu atâta putere, încât nici bărbaților robuşti care încercau să o țină nemişcată nu le venea să creadă că vocea aceea ieşea dintr-o femeie atât de mică şi de plăpândă ca ea. Se zvârcolea în strânsoarea lor, mişcându-şi capul când la dreapta, când la stânga, în timp ce saliva albă îi şiroia ca o spumă de pe buze.

Dar în seara aceea, Maria nu se mai întoarse în celulă. Considerată prea periculoasă în nebunia ei, fu luată pe întuneric, când nu putea fi văzută de nimeni, şi dusă în laguna în care fu lăsată să se

înece. Astfel hotărâse Inchiziția, de comun acord cu autoritățile civile: să pună capăt vieții bătrânei fără prea multă ceremonie, la adăpostul tenebrelor, nu în procesiuni lugubre şi în limbile de foc ale rugurilor aprinse. De cei pe care era inutil şi dăunător să îi condamne în public se debarasau cu o discreție desăvârşită. Poporului nu îi plăcea să vadă în lanțuri nebuni şi bolnavi, pentru că înțelegea că moartea lor nu este nimic altceva decât încă o mărturie a puterii enorme pe care o aveau guvernanții lor.

Veronica nu avea să uite niciodată ziua în care rămăsese de una singură în temnița urât mirositoare. Se simțea încă şi mai izolată şi abandonată.

În ciuda tuturor lucrurilor, reuşise să supraviețuiască, poate şi pentru că a doua zi, după atâta timp petrecut în detenție, reuşise să îl revadă pe Federico.

Probabil mituise gărzile sau poate că se ocupase de asta însuşi Domenico Venier. Îşi amintea momentul sosirii lui, anunțat de un iz de mosc şi de zgomotul paşilor sprinteni, mai domoli decât aceia deja cunoscuți ai gărzilor.

Apoi apăruse în fața ei, într-un costum impecabil de catifea albastră şi cu părul ondulat şi ciufulit, brăzdat de câteva şuvițe argintii care, la lumina torței, îi dădeau o înfățişare încă şi mai fermecătoare. Cât timp trecuse?

— Nu te-ai schimbat deloc, spusese el cu glasul tremurându-i de emoție.

O minciună greu de crezut, se gândi ea, după atâta timp petrecut în celulă, cu doar o jumătate de oră de lumină.

— Tu, în schimb, te-ai schimbat, răspunsese Veronica uimită să îl vadă în nişte haine atât de diferite față de cele pe care obişnuia să le poarte când se îndrăgostise de el.

— Dacă n-aş şti că e periculos, şoptise Federico, aş jura că ai făcut un pact cu diavolul...

În ochii pictorului, frumusețea femeii era într-adevăr neschimbată. Neatinsă. Pur şi simplu miraculoasă.

Părea că pentru ea timpul stătuse în loc. Că acționa în sens contrar şi, în loc să o îmbătrânească, o întinerea. Pictorul, dimpotrivă, devenise palid şi, înfăşurat în noile lui haine strâmte, subțirimea trupului său plăpând ieşea şi mai mult în evidență. Şi totuşi, Veronica nu putea să nu îl găsească extrem de frumos, tocmai datorită înfățişării de căprioară timidă care o uimise chiar de la prima lor întâlnire.

S-a apropiat de el, temându-se că ar putea face sau spune ceva care să distrugă magia acelui moment. Imprudența ei din trecut îi adusese numai nenorociri, inclusiv cea pe care o trăia chiar atunci. Aşa că se învățase să îşi cântărească mai bine gesturile şi vorbele. Se străduia să procedeze la fel

şi în acel moment, convinsă că deja făcuse prea mult rău relației lor.

La lumina slabă a făcliilor pe care temnicerii le lăsaseră la intrare, Veronica vedea foarte bine silueta iubitului, gura lui cărnoasă, ochii lui mari şi negri, obrajii supți, fruntea încruntată într-o neîntreruptă meditație asupra lumii.

Îi pierise vocea, respirația îi devenise tot mai gâfâită, iar pieptul i se zbătea. El i-a luat mâinile într-ale lui, iar atingerea aceea i-a transmis o căldură încurajatoare, regeneratoare, ca şi cum ar fi fost vorba de o sută de îmbrățişări.

Federico îi ținea mâinile delicate, care deveniseră uscate după atâta timp petrecut în temniță. Şi le amintea catifelate şi moi, ca atunci când îi mângâiase fiecare părticică din trup. Îi veneau în minte atingerile uşoare care îl tulburaseră timp de mulți ani şi care în acel moment îi păreau, fără nicio îndoială, lucrul cel mai dulce din lume.

Se ostenise atât de mult încercând în zadar să îşi şteargă din minte amintirea Veronicăi, când ar fi fost mai bine să accepte faptul că femeia aceea, uneori atât de fragilă şi alteori atât de puternică, se cuibărise în sufletul lui, de unde nu avea să iasă cu una, cu două.

De ce de-abia atunci totul devenise atât de clar? îşi repetă întrebarea de mai multe ori, fără ca ea să-l poată auzi, în timp ce îşi plimba privirea în arcul nasului ei sau în linia subțire a buzelor şi a bărbiei.

Printr-o simplă atingere îşi spuseseră totul. Ar fi vrut să discute mai mult, dar nu au mai avut timp, pentru că gardianul cu chip de ceară veni să îl ia pe Federico înainte ca sentimentele celor doi amanți să ia forma şi consistența cuvintelor.

Mâinile acelea care ar fi dorit să se unească într-un singur trup au fost despărțite împotriva voinței amanților când uriaşul gardian cu ochi de gheață l-a înşfăcat pe Federico de braț, invitându-l să urce cu el.

— O să mă întorc curând, a strigat el în timp ce femeia îi urmărea din priviri conturul tot mai şters.

S-a uitat după Federico până când pictorul a ajuns la capătul culoarului întunecat şi s-a lăsat înghițit de bezna care ascundea scara lungă ce ducea spre libertate.

Federico însă nu s-a mai întors.

Lui Maffio i-au ieşit socotelile aşa cum a vrut. Dacă Federico îşi închipuia că poate să-şi bată joc de el, ei bine, înseamnă că nu şi-a dat seama cu cine are de-a face. Aflând că pictorul se dusese la lemniță, Maffio s-a grăbit imediat să găsească un mijloc de a-l împiedica să mai facă astfel de vizite: a plătit gărzile regeşte, ca să nu-i mai permită accesul la Veronica. Şi astfel, cele două inimi zdruncinate de valurile destinului au fost din nou despărțite.

Pentru Federico, faptul i-a pricinuit o durere imensă. În acele zile în care totul părea să conspire împotriva Veronicăi, gândul că ea zace abandonată

în celula ei aproape că îl făcea să-şi iasă din minți. Nu se mai gândea la tablouri, la modele, la proporții. Singura lui grijă devenise Veronica Franco. Pentru că, până la urmă, în acea inimă a lui pe care crezuse că o cunoaşte, ceva se mişcase, arătându-i pentru prima dată că lucrurile nu sunt mereu albe sau negre. Că oamenii se pot schimba. Că destinele nu se încrucişează din întâmplare. Şi că, în ciuda a tot ce crezuse până atunci, şi el merita să iubească şi să fie iubit. În cazul acela, de o femeie. De femeia care îl urmărise mult timp, făcându-l să trăiască experiențe necunoscute, care puteau totuşi să-l arunce oricând într-un abis de îndoieli şi umbre.

Acum ştia şi recunoştea că nu îi fusese dat să vadă lumina zilei decât pentru a o contempla pe Veronicăi. Dar se putea ca revelația să fi venit prea târziu.

37

În zona Carampane timpul părea să fi stat în loc. Casele, sunetele, chipurile trecătorilor continuau să fie aceleaşi. După proces şi detenție, Veronica fusese „grațiată”. Cunoştințele sus-puse şi prietenii de care încă se mai bucura reuşiseră să-l îmblânzească pe Nicolò Venerio. Din păcate, fusese obligată să se îndepărteze de Veneția şi să colinde prin diferite locuri, fără să-şi mai găsească liniştea.

Nu reuşise nici să-şi vadă fiii, destinați să crească fără dragostea maternă.

Apoi, în sfârşit, ceva se schimbase. Pedeapsa impusă fusese revocată, şi astfel femeia se întoarse în lagună. La întoarcere fu imediat informată despre faptul că, la puțin timp după plecarea ei, dogele acordase unor femei nobile autorizația de a deschide o Casă de Salvare pentru tinere fete mame şi foste prostituate. Îi furaseră ideea.

Merse să vadă această casă, ca să înțeleagă cum ajunseseră să pună în practică visul ei. Cele două aristocrate care întemeiaseră Casă de Salvare urmaseră moda care, în ultimii ani, ajunsese şi la Veneția, determinându-le pe femeile nobile să se implice în acțiuni de caritate față de persoanele mai năpăstuite. Prin gesturile acestea filantropice, se apropiau de lumea săracă – micşorând acel sentiment de depărtare care separa clasele sociale din Veneția şi care, mai devreme sau mai târziu, ar fi putut duce chiar la răscoale – şi îşi câştigau un loc binemeritat în paradis. Astfel, puteai vedea bărbați şi femei din aristocrație dedicându-se cu mult zel operelor de binefacere: împărțeau hrană cerşetorilor, îi ajutau pe orfani şi se îngrijeau de soarta prostituatelor care se căiau şi de cea a fetelor fără mijloace. Printre cei mulți care aveau astfel de preocupări, câțiva o făceau din dragoste adevărată față de ceilalți, alții, pentru că le era frică de lumea de dincolo şi cei mai mulți, din simpla

teamă că altfel vor fi prost văzuți de egalii lor.

În general, Casa de Salvare i se părea întunecoasă şi, cu siguranță, departe de imaginea pe care şi-o construise de-a lungul anilor. Hoinărind pe străduțele din jurul clădirii, se cufundase în totalitate în inima Veneției. Zări vânzători de poțiuni miraculoase care puteau să păstreze intacte trăsăturile unei femei chiar şi când aceasta îmbătrânea, muncitori care se întorceau împreună de la muncă, slujnice care umblau cu treburi. Acelaşi popor vorbăreț şi amuzant. Pe aceeaşi stradă zări cucoane în rochii scumpe, croite după ultima modă, şi femei simple, acoperite cu nişte zdrențe oarecare. Da, ajunsese în sfârşit acasă. În acel loc al opulenței şi al diversității, unde putea să întâlnească de toate şi în care toți se aşteptau la orice, fie bun, fie rău.

Îi plăcea teribil să se plimbe pe străduțele înecate de miros de mâncare gătită şi de gunoaie aruncate pe dig sau în apele canalelor. Nimic nu părea să o deranjeze. Fusese departe prea mult timp ca să mai facă mofturi. Până şi privirile invidioase pe care câțiva i le aruncau o făceau să se simtă vie, animată de o energie care încă nu o părăsise.

Nu avea nevoie de nicio alifie, îşi păstrase trăsăturile din tinerețe şi orice bărbat ar fi găsit-o atrăgătoare, la fel ca odinioară. Şi totuşi, avea patruzeci de ani, o vârstă la care multe femei se simțeau bătrâne. Dar pentru ea trecerea timpului

fusese blândă. Aparent. Inima îi fusese frântă de multe ori, dar trupul îşi păstrase prospețimea.

Se schimbase, o recunoştea şi ea. Mult chiar. Nu-şi mai punea în evidență farmecul ca altă dată. Pe chipul ei nu se mai citea bucuria fără griji. Cel mai adesea părea tristă, iar complimentele bărbaților o deranjau. Hainele ei, la fel ca sufletul, deveniseră mult mai austere. Nu mai acorda atenție machiajului sau coafurii. Îşi păstrase aerul maiestuos şi mândru, iar în ochii necunoscuților părea la fel de trufaşă. Dar cine avusese ocazia să aibă de-a face cu Veronica Franco pe vremea când era curtezană nu putea să nu observe o diferență uriaşă.

Dintre prietenii de pe vremuri, puțini mai erau în viață. Domenico Venier murise în timpul exilului ei forțat. Părinții pieriseră în timpul ciumei. De la frați nu mai avea nicio veste. Nepotul Giuliano, care se stabilise la ea după epidemie, fusese înjunghiat în timpul unui scandal la han. După incident nu mai trăise decât două zile. Cât despre mulți alții, ale căror chipuri începeau să se întunece în amintirile ei, pur şi simplu le pierduse urma.

De când se întorsese, căutase mereu să-şi facă de lucru: scria foarte mult, dar versurile ei îşi pierduseră lejeritatea de altă dată, în plus, nu voia sub nicio formă ca sonetele să îi fie publicate. Era convinsă că lumea nu merită să cunoască tainele inimii ei.

Apoi, la căderea nopții, se retrăgea singură să-şi lingă rănile pe care viața i le săpase în suflet. Se ascundea în casă ca un animal îngrozit de întuneric şi, oricât ar fi încercat să le împiedice cu toată ființa ei, gândurile agasante îi dădeau târcoale şi nu o lăsau în pace până când reuşea cu greu să se abandoneze somnului. Din fericire, noaptea avea darul să o liniştească, pentru că lucrurile care cu o seară înainte îi păreau îngrozitoare şi fără soluție la trezire erau parcă şterse cu buretele.

Nu uitase niciodată acel moment unic în care îl revăzuse pe artist, dar se hotărâse să nu îl caute după ieşirea din lemniță. Îşi dorea doar să nu îi distrugă viața şi descoperise că putea să iubească la fel de mult chiar şi fără să păstreze pentru sine obiectul dorinței.

Îl iubea, era convinsă de asta, şi nu încetase să îl iubească nici măcar o clipă, deşi înțelegea că nu mai vrea să îl stăpânească pe adevăratul Federico Contarini, ci doar imaginea frumoasă pe care i-o păstra în amintire, perfectă şi neştirbită.

Se întreba ce se întâmplase cu Federico în acei ani. Ce devenise faimosul pictor pe care o Veneție întreagă îl cunoştea şi îl admira? Cum ar fi reacționat binecunoscutul maestru răsfățat de femei şi de cei puternici dacă ar fi revăzut-o vreodată?

Nimeni nu mai vorbea despre originile lui umile, despre copilăria lui săracă şi nefericită. Acum era

urmaşul lui Tintoretto, elevul care îşi depăşise maestrul.

Veronica nu voia să îl mai facă să sufere niciodată, mai ales de când ajunsese faimos. Dar cât de amar suna acel „niciodată”! Sfârşitul i se părea mult prea departe ca să nu lupte să îşi înfrâneze voința; numai aşa putea să onoreze promisiunea pe care şi-o făcuse sieşi cu atâția ani în urmă.

Veronica nu avea cum să ştie, nu putea nici măcar să-şi imagineze de câte ori Federico încercase să se întoarcă în cămăruțele întunecate ale lemniței după întâlnirea care parcă îi deschisese ochii. Oricât se rugaseră şi plătiseră, nici el, nici Domenico Venier nu reuşiseră să îi înduplece pe temniceri. Sacra Congregație, şi datorită insistențelor lui Maffio, fusese foarte clară în această privință: la următoarea încălcare a regulilor în favoarea deținutei, gărzile puteau să-şi ia rămas-bun de la familiile lor!

Nicolò Venerio se săturase de povestea Veronicăi Franco. Ştia că nu poate să-i facă nimic altceva decât să o îndepărteze de oraş, după ce ar fi speriat-o cu închisoarea şi cu amenințarea torturii. Dar în spatele lui acționa perfidul Maffio, care îşi mobilizase toate cunoştințele, împărțind bani şi amenințări, pentru a-l împiedica pe pictor să îşi revadă muza.

Nu încetase niciodată să îi urască pe cei din

anturajul Veronicăi şi cu atât mai mult pe bărbatul cu care femeia împărtăşise o noapte fierbinte de iubire, nu pentru recompensa financiară, cum făcea de obicei, ci doar din plăcere. Pentru el nu exista bucurie mai mare ca aceea care îl cuprindea la vederea privirii descumpănite şi disperate a lui Contarini sau a privirii nevinovate a Veronicăi, când, la auzul paşilor care se apropiau de celula ei, se umpluse de speranță că îşi va revedea iubitul.

— Ce s-a întâmplat, Veronica? Eşti dezamăgită? o necăjea Maffio, nereuşind să-şi stăpânească satisfacția.

Apoi o trimiseseră în exil. Domenico se îmbolnăvise. Îşi petrecuse ultimii doi ani închis în palatul său. Nu mai vorbise cu nepotul lui după ce aflase că uneltise pentru a o distruge pe Veronica.

Vanitelli însă nu se bucurase prea mult de reuşita sa. După nici două luni, alunecase pe o pojghiță de gheață în apropiere de cartierul Dorsoduro şi, căzând, se lovise la cap. Murise pe loc!

Cât despre Federico, în momentul în care aflase că Veronica fusese exilată din republică, ceva murise în inima lui. Din acea zi se îngropase cu şi mai multă ardoare în muncă. Dar era atât de îndurerat, încât nu mai simțea nimic altceva. Firea lui se înăspri, făcându-l insensibil la suferințele şi preocupările celorlalți. Deveni arțăgos şi irascibil, mereu prost-dispus şi îngâmfat, repezindu-i pe

ceilalți fără nicio urmă de politețe. Dar tablourile pe care le picta făceau ca toate păcatele firii sale să-i fie iertate.

— Aşa sunt artiştii, comentau cei care erau deja deprinşi cu manierele pictorului.

— Nu sunt ca noi, altfel ce fel de artişti ar mai fi? întăreau alții.

Celor care se apropiau de el şi îndrăzneau să ignore acel zid inexpugnabil pe care îl ridicase în jurul său, le răspundea cu vorbe de ocară, obligându-i să rămână la distanță, ca să nu îl irite prea tare. Ursul Contarini, aşa era cunoscut în zilele acelea.

Să intri ucenic în atelierul lui era un noroc şi un ghinion în acelaşi timp. Dădea întruna târcoale în capotul lui de catifea, gata să surprindă orice imperfecțiune sau greşeală a ucenicilor. Doar cu Giacomo se mai purta bine, chiar dacă relațiile dintre ei nu mai erau ca înainte. Şi chiar dacă tânărul era deja capabil să îşi ia zborul şi să îşi deschidă propriul atelier. Încă îşi venera maestrul, dar ştia că o parte din Federico Contarini era moartă şi îngropată. Nu cunoştea motivul, maestrul nu vorbea niciodată despre problemele lui personale, dar îşi dăduse seama de asta şi nu avea nicio îndoială că aşa stau lucrurile.

Când se uita la el, i se părea că îl cunoaşte mai bine decât oricine altcineva. Îi putea picta chipul şi cu ochii închişi. Fiecare detaliu al feței maestrului îi

era bine întipărit în memorie: fiecare rid produs de trecerea timpului, fiecare fir alb, fiecare neg.

Îşi petrecea zilele învățându-i pe ucenicii mai tineri şi ajutându-şi maestrul. Cu speranța ca acesta să îl remarce şi, în sfârşit, să îl răsplătească. Dar Federico trăia în lumea lui, un loc rece şi inaccesibil, departe de femei şi de bărbați.

Singurul lui moment de mângâiere era seara, când se retrăgea obosit în camera sa, în care nu avea voie să intre niciunul dintre cei care se perindau prin atelier şi din care scosese oglinda cea mare de perete pentru a o înlocui cu un nud al Veronicăi în mărime naturală. În felul acesta o putea admira din nou întinsă printre mătăsuri fine, incredibil de frumoasă, aşa cum fusese ultima dată când o văzuse.

Considera că tabloul acela este capodopera lui. Era atât de minunat şi semăna atât de bine cu Veronica, încât uneori, noaptea, lui Federico i se părea că prinde viață, se desprinde de pe pânză şi se apropie de el uşor ca o adiere de vânt, pentru a-l mângâia şi pentru a-i alina rana deschisă, pe care timpul nu reuşise să o vindece.

Nimeni nu-i spusese că Veronica se întorsese. Din cauza asta, pentru el diminețile erau toate la fel. Îngrozitor de asemănătoare.

În ziua aceea se trezise, dacă era posibil, chiar mai prost-dispus ca de obicei.

Deja de mai multe zile îl aştepta pe un negustor

spaniol, un oarecare José Gutierrez, care îi comandase un număr frumuşel de lucrări, ca apoi să le vândă la Sevilla.

Federico lucrase fără oprire săptămâni întregi, obligându-i şi pe ucenici să îi respecte ritmul inuman de lucru, pentru a preda comanda la timp.

Ura să piardă vremea, cu atât mai mult dacă o pierdea din cauza altora.

Nemaivăzându-l, se convinsese că fermecătorul sevillan îşi bătuse joc de el, obligându-l să depună un efort inutil pentru nişte pânze pe care nu le-ar fi vândut prea uşor în niciun stat din peninsulă.

Negustorului păreau să îi placă în aceeaşi măsură rotunjimile trupurilor feminine şi robustețea trupurilor masculine, pentru că, după cum zicea el, frumusețea nu are sex. Contarini se ostenise mult ca să-şi găsească modelele potrivite, explicându-le că este vorba despre nişte opere de artă inofensive, nimic mai mult. Şi că nimeni nu riscă să fie denunțat, exilat, torturat sau aruncat în temniță. Promisese că tablourile nu vor fi văzute niciodată la Veneția, ci, de îndată ce vor fi terminate, vor lua drumul mării pentru a ajunge în Spania.

Şi acum, după toată munca aceea, negustorul grosolan care se dădea drept un sofisticat cunoscător al lumii nu mai dăduse niciun semn de viață.

Federico îşi impusese să mai aştepte trei zile,

după care să meargă chiar el la Sevilla şi să îl caute şi în gaură de şarpe.

Începuse să îl ocărască pe cel mai tânăr dintre ucenicii săi, un băieţandru cu un aer distrat, care începuse să lucreze cu el doar pentru că era o rudă îndepărtată a lui Giacomo, când, chiar în timpul dojanei, o voce răsunătoare îl întrerupse:

— *Hola,* maestre Federico.

Negustorul îşi făcu loc printre pânze, vase şi burdufuri pentru a ajunge în magazie, de unde auzise vocea indignată a artistului dezlănţuindu-se împotriva tânărului.

Federico îşi regăsi pentru un moment zâmbetul.

— Gutierrez, în sfârşit, de ce naiba m-ai făcut să aştept atât de mult? îl întâmpină pictorul trecând peste formalităţi.

— Ştii, dragă Contarini, zise José cu un plăcut accent spaniol, republica dumitale e plină de femei fermecătoare şi seducătoare. Nu puteam să părăsesc Veneţia fără să cunosc în profunzime frumuseţile voastre, concluzionă el izbucnind într-un râs zgomotos.

Gutierrez era chiar opusul lui Federico: credea că viaţa trebuie luată uşor, gustată sub toate aspectele, ca să nu rişti cumva să ratezi vreo plăcere pe care ai fi putut să o încerci. În plus, după cum îi mărturisi şi lui Federico, Spania faţă de Veneţia era cu mult, dar cu mult mai tristă. Prea mulţi preoţi, spunea el! Şi prea multă Inchiziţie!

— La voi se joacă, la noi sunt serioşi.

Federico obiectă că şi la ei se iau măsuri serioase...

— Vino cu mine şi o să te convingi, maestre! Dumneata nu-ți dai seama în ce paradis trăieşti.

— Lucrările sunt gata. Când doreşti, ți le pregătesc pentru călătorie, spuse Federico, întrerupându-i şirul gândurilor.

— Nu, dragă Contarini, eu nu vorbesc de afaceri aici, într-un atelier, îl opri negustorul. Mai bine la un pahar de vin sau la masă, când ne înfruptăm cu specialitățile voastre îmbietoare. Mai târziu, Federico, mai târziu, la han.

De mult timp pictorul nu mai frecventa localurile aglomerate. Cârciuma lui Pietro nu mai era pentru el decât o amintire ştearsă. Lumea îl agasa, vocile îl enervau. Şi apoi, era prea multă banalitate, prea multă frivolitate şi superficialitate acolo. Se plictisise să ia parte la conversații de complezență.

Cu aceste sentimente în suflet, intră în cârciuma în care urma să încheie afacerea cu negustorul spaniol.

Îl văzu pe Gutierrez, care i-o luase înainte, aşezat la o masă, plin de voioşie. Era în largul lui, înconjurat de mirosuri grețoase şi de femei disponibile.

— Îmi place oraşul dumitale, repeta de fiecare dată când vedea trecându-i prin față fete tinere şi ademenitoare, cu carnea tare şi netedă. Trecu ceva

timp până când Federico reuşi să-l convingă să vorbească despre lucrările pe care i le comandase. Părea să îl intereseze orice ținea de Veneția, mai puțin motivul pentru care venise.

— Da, dar aş vrea mai multă clasă, comentă negustorul.

— Cum adică? Ți se pare cumva că operele mele sunt grosolane?

Federico nu putea să accepte o asemenea insultă.

— Nu, Contarini, tablourile dumitale o să fie foarte potrivite. Eu vorbesc de femei. Am auzit vorbindu-se despre o femeie care poate să te ducă în al nouălea cer, pe cât de desfrânată, pe atât de rafinată, în stare să țină piept mai multor bărbați deodată şi să nu se sature niciodată de plăcere.

— A, da? răspunse distrat Federico, care cu siguranță nu se putea considera un expert în domeniu. Nu ştiu cum să te ajut. Ți-au spus măcar numele acestei creaturi minunate? O să văd dacă reuşesc s-o găsesc.

— Din ce mi s-a povestit, nimeni nu-i poate uita numele, pentru că, se pare, i-a avut ca amanți pe cei mai influenți bărbați din Veneția, iar reputația ei a trecut dincolo de granițele oraşului. O cheamă Veronica... Veronica Franco.

Pictorul luă aceste vorbe drept un afront adus singurei femei pentru care reuşise vreodată să simtă un sentiment adevărat şi profund, şi cu greu se abținu să nu-i tragă negustorului o palmă peste

obraz.

— Nu mai locuieşte aici, răspunse el pe un tot afectat. A plecat din Veneția acum câțiva ani.

— Ai fost informat greşit, dragul meu artist, se pare că s-a întors în oraş de ceva timp.

38

Vestea surprinzătoare îl lăsă fără cuvinte. Se simțea fericit şi în acelaşi timp mânios. Mii de sentimente contradictorii se luptau în sufletul lui şi îi tulburau mințile, făcându-l incapabil să reacționeze.

Petrecuse restul serii fără să mai asculte vreun cuvânt din pălăvrăgeala negustorului, care dură ore întregi.

Unde era? Unde ar fi putut să o găsească? Unde locuia? Federico nu mai ştia nimic despre ea şi era scârbit de viața de pustnic pe care singur şi-o impusese timp de atâția ani, rămânând departe de bârfele lumii, care în acel moment i-ar fi fost extrem de folositoare.

„Mâine dimineață”, se gândi. „Mâine dimineață o s-o caut şi, orice mi s-ar întâmpla, n-o să am odihnă până n-o s-o găsesc”.

Se uita în jur distrat, în căutarea chipurilor cunoscute şi mai puțin cunoscute cărora li se putea adresa pentru a primi informații. Dar ştia prea bine că nu ar fi fost prudent să i le împărtăşească lui

Gutierrez. El voia curtezana, dar Veronica nu mai era acea femeie, de asta era sigur.

Se tot foi pe scaun până la sfârşitul întrevederii, incapabil să se gândească la altceva decât la ziua de mâine. Până la urmă, când răbdarea îi ajunse la limită şi nu mai suportă să se prefacă interesat, îşi luă la revedere de la sevillan.

— Mâine dimineață unul dintre ucenicii mei o să se ocupe de încărcătură. A fost o plăcere, spuse Federico şi pomi în grabă spre străduțele întunecate.

Nu putu închide un ochi toată noaptea.

Ieşi din casă când de-abia mijeau zorii. Ziua se anunța deja călduroasă şi senină. Îi veni în gând Vanitelli. Merse mai întâi la el. Ştia că fusese preceptorul copiilor Veronicăi şi că administrase, şi poată că încă mai administra, averea lor. Grăbi pasul, cuprins de ciudă la gândul că putuse să fie atât de orb şi de încăpățânat şi că se frământase inutil, încercând să-şi schimbe sentimentele, să le înțeleagă şi să le transforme în ceva rațional.

Începuse să studieze cele mai complicate tratate filosofice despre natura umană, să analizeze în cărțile de istorie felul în care societatea îndrăzneață a spartanilor vedea homosexualitatea, chinuindu-se să înțeleagă toate detaliile acelei probleme încurcate, în care nu reuşea să găsească lumina. Se concentrase asupra grecilor, care inventaseră democrația şi care păreau că nu pot trăi fără eroi şi

fără tineri pe care să-i aducă în pat. Dar nimic, oricât ar fi citit cu aviditate, nimic nu reuşea să-l ajute să găsească un răspuns la problema cu care se confrunta şi să înlăture îndoielile sfâşietoare care îl asaltau. Însă de un lucru era convins. El nu era la fel ca ceilalți. În niciun sens. Dacă fusese cândva atras de bărbați, dacă reuşise să îşi găsească plăcerea în compania câtorva dintre ei, în ultima vreme se descoperea în totalitate străin de acea lume. Singurul lucru la care se gândea asiduu era Veronica. Trupul ei, parfumul, ochii ei. Ce să însemne asta?

Sfârşi prin a constata că studiul nu îl duce nicăieri. Şi înțelese că nu doar istoria şi filosofia ar fi putut să îi ofere răspunsurile. Pur şi simplu trebuia să privească în inima sa şi să facă aşa cum îi dictează ea. Nu avea de ce să lupte cu atâta zel să se regăsească într-o categorie sau alta, să-şi transporte firea în ceva predefinit sau absolut, doar pentru că alții hotărâseră că aşa trebuia să fie.

Pe vremuri, tatăl său, care era un om simplu, îi spunea întruna că nu poți fi şi cal, şi măgar. Dar de-abia în clipa aceea îşi dădu seama că vorbele tatălui nu sunt de netăgăduit, că viața nu este făcută doar din două culori şi că omul este complex şi schimbător, pentru că este făcut din came şi inimă.

Intuise asta încă din momentul despărțirii de Veronica, când i se interzisese să o mai vadă. Dar

de-abia după ani de chinuri inima începuse din nou să îi bată în piept, la gândul că ar putea să o revadă. Flacăra pâlpâitoare din inima lui îl îndemna să o caute pe Veronica, cu care ştia că şi-ar fi găsit în sfârşit liniştea.

Asta era dragoste. Nu putea fi decât dragoste. Era în sfârşit convins de asta.

Cufundat în gânduri, nici nu băgase de seamă când ajunsese în fața locuinței lui Vanitelli. O femeie zbârcită şi acră îl anunță însă că preceptorul murise de ceva vreme.

— M-am ascuns prea mult timp ca un şobolan în scorbură, murmură Federico blestemându-se.

Se întoarse la vechea reşedință a Veronicăi de lângă Santa Maria Formosa, dar nici aici nimeni nu ştia unde s-ar putea găsi. Până la urmă hotărî să se ducă la nesuferitul de Maffio. Episcopul Maffio. Aşa cum era de aşteptat, acesta simulă o indiferență desăvârşită şi, bineînțeles, jură că nu ştie unde locuieşte Veronica, şi, mai mult, că nici măcar nu ştia că se întorsese în oraş.

Mâhnirea începu să pună stăpânire pe artist, care ajunse să creadă că poate negustorul fusese tras pe sfoară cu tot felul de poveşti care să îi hrănească infinita curiozitate. Apoi, chiar în timp ce se hotăra să se întoarcă în atelier, îi veni în minte Chiara. Poate ea avea vreo informație în plus.

Ştia unde stă şi porni în fugă spre ea, alergând aşa cum nu mai făcuse demult.

Ajunse la locuința femeii gâfâind, în aşa fel încât nu reuşi să rostească vreun cuvânt timp de mai multe minute. În timp ce îşi recăpăta suflul, Chiara, care îl recunoscu, îl măsură din cap până în picioare, găsind amuzant felul lui de a se îmbrăca şi înfățişarea aceea de filfizon. Ea nu era obişnuită decât cu manierele aspre ale soțului.

— Ce pot face pentru dumneata, domnule? îl întrebă Chiara cu un aer uşor distrat.

— Veronica, reuşi să spună el înainte să se oprească din nou ca să mai ia o înghițitură de aer. Ştii unde locuieşte Veronica Franco? spuse apoi dintr-un suflu, în timp ce gâtlejul îl ustura.

Ea rămase o clipă pe gânduri. Ştia câte ceva despre relația dintre Veronica şi Federico. Veronica vorbise cu fosta slujnică, fără să intre prea mult în detalii. Mai ales în zilele de după întoarcerea de la Roma, când ciuma se stinsese, înainte să fie arestată şi exilată. Se întâlniseră din nou, din întâmplare, în urmă cu vreo săptămână. Se îmbrățişaseră şi vorbiseră de multe lucruri.

— În cartierul Carampane, spuse Chiara într-un sfârşit.

Nici nu terminase bine ce avea de spus, că Federico se şi grăbi să plece, fugind cât îl țineau picioarele.

— Mulțumesc! strigă el de la distanță fără ca măcar să se întoarcă.

Pornise iute spre destinație, dar îşi potoli treptat

pasul. Nu voia să se prăbuşească la pământ din cauza oboselii, chiar dacă se simțea revigorat de scurte clipe de euforie, cum nu mai simțise niciodată.

Se gândi la tot ce ar fi vrut să spună, la vorbele frânte pe care luptase atât de mult să le pronunțe şi care încă îi răsunau în minte, la schimbarea pe care o simțea în el, ca şi cum s-ar fi născut din nou, la vechea lui repulsie față de femei, care, pe neaşteptate, îmbrăcase hainele unei dorințe de nestăvilit.

Ştia să mânuiască vorbele, chiar dacă prefera să îşi exprime emoțiile pe pânză, şi nu în fraze, dar când se găsi dinaintea ei şi o văzu învăluită de acel halou impalpabil de inocență care o făcuse să apară în ochii lui pură chiar şi când pozase goală pentru el în salonul Venier, nu mai fu în stare să spună nimic.

Când o zări pregătită să verse o găleată cu apă în canal, înainte să se întoarcă în noua ei locuință, Federico rămase împietrit. O privi un timp care i se păru o eternitate, verificând dacă fiecare detaliu al înfățişării ei, pe care îl învățase pe de rost şi îl pictase cu o meticulozitate obsesivă în tabloul care îi înfrumuseța alcovul, corespunde exact cu splendoarea pe care o avea dinaintea ochilor.

Până la urmă, îşi făcu curaj şi o chemă.

Rosti simplu numele ei, lăsând ca vântul uşor să îl ducă până la urechile femeii. Ea se întoarse cu

gingăşie, şi ochii ei recunoscură imediat figura bărbatului pe care încă îl mai iubea. Îi pieri glasul. Nu trebuia să-l mai vadă niciodată, şi-o promisese solemn. Să renunțe la el trebuia să fie cea mai mare dovadă de iubire, sacrificiul ultim, numai aşa putea dovedi cât de mult se schimbase şi cât ținea la el.

Dar Federico era acolo, fragil şi minunat, în hainele lui noi de mare artist.

Se studiară amândoi din priviri, într-o tăcere mai intensă decât mii de săruturi şi căldura multor îmbrățişări.

Federico se apropie încet, fără să îşi ia privirea de la Veronica. Apoi se strânseră puternic în brațe, atât de tare, încât îi durea. Continuară să nu îşi spună nimic, pentru că Federico începuse să o sărute cu ardoare, cu lăcomie, gâfâind, de parcă nici n-ar mai fi putut să respire.

Simțea acelaşi gust de miere şi scorțişoară pe care buzele Veronicăi îl lăsase pe gura lui în acea noapte fatală, în care se iubiseră cu perversitate până la epuizare.

Dar nu mai era acelaşi lucru. Federico nu se mai simțea băiețandrul naiv şi confuz, târât de plăceri nedorite, complice şi victimă în uneltirile acelei femei desfrânate. Acum el era cel care o căuta, iar ea se abandona în săruturile lui, într-o stare de totală neputință, ca şi cum nu trăise până atunci decât ca să i se dăruiască lui, în aşteptarea acelei îmbrățişări.

Veronica îl luă de mână, şi, încă muți, intrară în casă. În salon nu se auzeau decât gemetele uşoare ale Veronicăi în timp ce îşi apăsa cu putere buzele de ale lui, ca şi cum ar fi vrut să se topească în ființa iubitului. Deşi nu mai erau lumânări parfumate care să răspândească miresme afrodiziace în aer, nici aşternuturi brodate care să primească trupurile lor, cei doi amanți se simțeau transportați în locul cel mai plăcut de pe pământ.

În clipa următoare erau întinşi unul deasupra celuilalt, goi, pe un culcuş care cândva i-ar fi provocat repulsie Veronicăi, dar în clipa aceea, niciun loc nu li s-ar fi părut mai frumos.

În ciuda abstinenței îndelungate, dorința amândurora de a savura fiecare moment îi făcea să fie răbdători.

Federico învățase să îşi controleze emoțiile, aşa că îşi doza cu măiestrie pasiunea, ştiind bine că dorința lui nu putea să se stingă în cele câteva minute ale unui act fugitiv.

Îmbrățişând acel trup, pe care nu-l mai văzuse niciodată atât de fermecător în perfecțiunea lui, cerceta fiecare aluniță, fiecare vinişoară albăstruie, fiecare broboană de sudoare de pe gât şi frunte, când cu mângâieri uşoare, când cu îmbrățişări înflăcărate, care o făceau pe Veronica să tresară de plăcere.

Ea se lăsa dominată. Pentru prima dată în viață, nu trebuia să se îngrijească să îi ofere celuilalt

plăceri imediate şi putea să se concentreze doar asupra propriilor senzații, într-o căutare egoistă şi smasmodică a satisfacției.

Îl ținea strâns de fese, în timp ce el o săruta şi o săruta din nou pe sâni, urcând apoi până la lobul moale al urechii, pe care îl muşca uşor, înainte să se întoarcă şi să simtă savoarea dulce a sfârcurilor ei strânse între buze.

Când Federico o penetră, deja în culmea plăcerii, trupurile lor se întrecură într-o cursă rapidă, tresărind la unison pe cearşafuri, pentru puțin timp însă, pentru că preludiul care precedase acel act de iubire totală fusese prea lung.

Federico se desprinse de trupul ei şi se întinse lângă ea, cufundându-şi capul între sânii ei, care încă palpitau.

Continuă să îi mângâie cu blândețe, gândindu-se la anii lui de singurătate şi de ranchiună împotriva lumii şi a lui Dumnezeu, pe care îl considera vinovat că îi dăduse firea pe care o avea. Ce gust minunat însă avea în acel moment viața lui!

Îşi spuse că poate de aceea fusese salvat de la moarte, păcălind ciuma în ciuda fragilității trupului său plăpând: pentru a umple golul pe care, de prea mult timp, acea femeie care părea atât de puternică şi de mândră îl păstra în inimă.

Şi Veronica recapitulă în clipa aceea ultimii ani din viață, fericită şi mirată de răsplata pe care o găsea în îmbrățişarea lui Federico.

Astfel, împreună, lipiți unul de celălalt, îşi alinară şi îşi vindecară durerea prin mângâieri.

39

Cei doi amanți vedeau totul cu noi ochi. Se sorbeau din priviri ca doi adolescenți, îmbrățişați sub clar de lună, admirând îndelung apele lagunei care se unduiau sub adierea uşoară a serii, legănați de clipocitul valurilor.

Federico petrecea tot mai mult timp cu Veronica, neglijând afacerile şi atelierul, care, credea el, aveau să continue să meargă bine chiar şi fără el. Îşi îngropase prea mulți ani în muncă istovitoare ca să nu îşi ia un răgaz binemeritat.

Ucenicii mai tineri ascultau ordinele lui Giacomo, care se transforma tot mai mult într-un adevărat tiran.

La început nu dăduse importanță schimbării care se petrecea cu maestrul său. Pusese zâmbetele lui pe seama succesului afacerii cu sevillanul. Apoi însă, indiciile se înmulțiseră şi se adăugaseră ciudățenii de tot felul: de la fredonarea jucăuşă de dimineață, când se trezea, la veşmintele extravagante pe care le îmbrăca şi pentru care se descotorosise în sfârşit la capotul de catifea. Ceea ce cândva îi servise drept scut împotriva lumii exterioare părea să fi devenit o a doua piele, de care se hotărâse să scape.

Artistului nu-i plăcea să discute chestiuni personale cu ucenicii lui, dar cei mai ageri dintre ei se lansaseră în tot felul de supoziții despre motivele acestei schimbări pe care o vedeau la maestrul Contarini.

— O fi având o prietenă nouă, se hlizea unul dintre ei.

— Da, o fi înțeles că e mai plăcut să stai între coapsele unei femei decât închis aici până la moarte. Norocul lui!

— Sunteți nişte ignoranți grosolani, se răstea Giacomo la ei, punând capăt discuțiilor.

În acei ani, muncind cot la cot cu maestrul Contarini, toate valorile în care credea Federico şi le însuşise şi el. Credea că îl cunoaşte la perfecție şi nu reuşea să se convingă că pictorul putea fi atras de altceva în afară de artă. Şi apoi, nu putea să accepte ca adunătura aceea de neciopliți obraznici şi ignoranți să-şi bată joc de el. Nu avea nicio îndoială că maestrul este prea inteligent ca să îşi piardă capul pentru o femeie proastă. Pentru Giacomo, femeile erau lipsite atât de farmec, cât şi de creier.

Giacomo era convins că citise bine în ochii lui Federico pasiunea care îi unea, acel capriciu bizar care zămisleşte un alt fel de a înțelege dragostea. Era convins de asta. Maestrul era ca el şi, mai devreme sau mai târziu, avea să îi răspundă cu aceleaşi sentimente şi cu acelaşi devotament.

Îi ameninţă pe ceilalţi băieţi că, dacă îi aude că îl mai vorbesc de rău pe maestrul lor, o să aibă chiar el grijă să îi arunce din nou în stradă, de unde fugiseră când se rugaseră de Contarini, în hainele lor zdrenţăroase şi împuţite, să îi primească în atelierul lui.

În acelaşi timp însă, Giacomo deveni tot mai suspicios. Începu să cântărească fiecare gest, fiecare mişcare, fiecare cuvânt al maestrului, dar lui Federico nu-i scăpa nimic care să-l trădeze.

Şi totuşi, cu fiecare săptămână care trecea, neliniştea lui Giacomo creştea şi se transforma într-o obsesie bolnăvicioasă, într-o povară care nu îl mai lăsa să mănânce sau să doarmă.

Se trezea când se crăpa de ziuă, ieşea din atelier şi se punea la pândă ca un hoţ. Îl urmări pe Federico pe furiş până când ajunse să creadă că poate este interesat de vreun alt ucenic. Se puse astfel să îi interogheze pe toţi, iar lumea începu să creadă că îşi pierduse minţile.

Se convinsese însă, după zile de cercetări extenuante, că aveau dreptate toţi ceilalţi şi că maestrul lui se lăsase sedus de plăcerile carnale.

Într-o dimineaţă, ucenicul se trezi mai confuz şi mai nervos ca de obicei, zdrobit de apăsarea suspiciunii care i se înfipsese în viscere şi care aproape că se transformase într-o adevărată boală.

Zăpuşeala şi umiditatea verii domoliseră activitatea din atelier, goliseră străzile, îmbiindu-i

pe venețieni la somn.

Pentru Giacomo însă, anotimpurile nu mai existau. Se chinuia, zi după zi, să găsească un mijloc de a convieţui cu mânia sa, luptându-se să şi-o stăpânească. Îşi simțea maestrul tot mai distant şi mai indiferent, şi ranchiuna îi rodea sufletul când se gândea cât de nedrept este Contarini față de cel care, timp de ani de zile, îl iubise în tăcere, suportându-i toanele şi capriciile şi găsindu-i minunate până şi accesele de mânie.

— Astăzi închidem mai devreme atelierul, le spuse zâmbitor Contarini ucenicilor şi clienților. Mâine este Ziua Mântuitorului[21], întoarceți-vă la familiile voastre şi aduceți-l mulțumiri Domnului.

Atitudinea aceea evlavioasă nu i se potrivea, iar pe Giacomo nu făcea decât să îl înfurie. Sărbătorile religioase i se păreau nu numai plictisitoare, ci şi inutile. În plus, el nu avea pe nimeni la care să meargă. Era singur.

Se aşeză la pândă, răbdător, în fața atelierului. Mai devreme sau mai târziu, maestrul tot avea să se vadă cu cel sau cea care îl ținea departe de afacerile sale deja de prea mult timp.

Soarele stătea să apună. Băiatul nici nu se mişcase de acolo, iar în picioarele amorțite nu mai simțea decât nişte furnicături. Apoi, în sfârşit,

---

[21] Sărbătoare care se ține la Veneția în al treilea weekend din luna iulie şi în cadrul căreia se comemorează sfârşitul epidemiei de ciumă din 1575-1576.

Contarini ieşi.

Îl urmări de la distanță, transpirând din cauza căldurii şi a indignării acumulate în timpul acelor lungi ore de aşteptare. Simțea că peste ochi îi coboară un văl de ură şi de oboseală. Şuiera cuvinte mânioase, blestemându-l pe Federico şi promițându-şi că nu va accepta un asemenea afront şi că îl va face pe maestru să plătească.

Îl urmări până în Carampane.

Nu putea să-şi fi pierdut mințile pentru o prostituată vulgară, îşi tot spunea în sinea lui, în timp ce tâmplele îi zvâcneau de furie.

Federico intră pe o uşă fără ca măcar să ciocăne. Giacomo nu reuşea să vadă cine este de partea cealaltă.

Ferestrele erau prea sus şi nu avea cum să descopere cu cine îşi va petrece pictorul următoarele ore. Rămase ghemuit pe pietrele fierbinți ale caldarâmului până când soarele începu să apună, lăsând loc adierii uşoare a serii.

Dincolo de zidurile acelei case, Federico, bărbatul pe care îl iubea, dezmierda pe altcineva cu privirea pe care ar fi trebuit să o aibă numai pentru Giacomo, şoptind cuvinte romantice şi puerile, aşa cum numai îndrăgostiții ştiu să facă, şi dăruindu-se acelei persoane aşa cum ar fi trebuit să facă numai cu el.

Giacomo plânse ca un copil, dar lacrimile nu îi aduceau consolare, ci mai degrabă durerea

sfâşietoare a trădării, a dezamăgirii, a neîmplinirii. Adormi după ce se ghemui lângă un perete, înecându-şi resentimentele în amorțeala dulce a somnului şi sperând să se trezească altundeva şi în pielea altcuiva.

Fu deşteptat în zori de un miros acru de urină de pisică; probabil că strada o împuțise vreo mâță cu burta plină după porția nocturnă de şoareci, după ce se aşezase chiar pe el. Ochii îi erau încă apoşi şi lipicioşi când uşa pe care o pândise toată noaptea se deschise.

Îi văzu pe el şi pe ea.

Simți că i se frânge inima. Chipul acelei femei... Dumnezeule, da, chiar ea era. Îi cunoştea bine chipul. Auzise vorbindu-se despre ea, îi văzuse portretul cu ani în urmă, când îşi făcuse curaj şi intrase pe furiş în dormitorul maestrului, în timp ce el era plecat cu treburi. La început se gândise că pânza reprezintă o eroină mitologică, o amazoană curajoasă, apoi aflase – nici nu-şi mai amintea cu ce prilej – că o înfățişează pe faimoasa curtezană Veronica Franco.

Şi, în clipa aceea, Veronica era acolo, chiar sub ochii lui, nu ca pete de culoare dispuse pe o pânză, ci în carne şi oase, iar pictorul o strângea puternic la piept în timp ce ea îl săruta pătimaş înainte să-l lase să plece, înfăşurată în şalul ei negru.

Federico îşi îndepărtă părul de pe frunte şi plecă din casa Veronicăi cu un zâmbet larg, care îl răni

pe Giacomo mai tare decât un cuțit înfipt drept în inimă.

Vederea i se începoşă. Nu-i venea să creadă că i se întâmplă aşa ceva. Singurul lucru care îi veni în minte după ce îşi simți inima frângându-se în mii de bucățele, fu că trebuie să se răzbune.

Tot restul zilei avu crampe la stomac şi se zvârcoli de durere, ca şi cum ar fi fost mistuit de flăcări pe dinăuntru.

Toată Veneția îl sărbătorea pe Mântuitor, dar Giacomo îşi îneca amarul în vin. Nu obişnuia să umble prin hanuri, pentru că le considera locuri pentru lume needucată şi necioplită. Se vedea mai degrabă în vreun salon literar, conversând despre artă şi literatură cu oameni de mare rafinament. În schimb, petrecuse ultimii ani în atelierul lui Contarini, aşteptând o dragoste care, acum ştia, nu va sosi niciodată.

Hotărâse ca mai întâi să îşi facă rău sieşi, şi abia apoi lui Federico.

Sângele îi clocotea între tâmple în timp ce crampele de la stomac deveneau tot mai puternice cu fiecare pahar de vin pe care îl dădea pe gât.

În acea zi la han nu erau decât amărâți ca el, fără o familie cu care să se roage Domnului sau o femeie care să îi aştepte acasă. Toate scursurile oraşului, toți nelegiuiții şi curvarii Veneției se adunaseră în cârciuma aceea mizerabilă.

Giacomo lăsă deoparte paharul o clipă şi o trase

la el pe una dintre prostituatele din cârciumă. O strânse în brațe, lipindu-şi obrazul de pântecele ei, trase adânc în piept mirosul pe care îl răspândea trupul femeii şi simți că amețeşte. Apucă deodată cu mâini tremurânde fesele uriaşe şi flasce ale prostituatei şi începu să i le strângă.

Apoi, cu mersul împleticit, se lăsă condus în alcovurile jalnice de la etajul de deasupra, unde ceilalți bărbați singuri ai acelui oraş în sărbătoare îşi găseau consolarea între coapsele unor femei încă şi mai singure decât ei.

O trânti vitejeşte pe aşternutul de paie, obligând-o să se întoarcă cu spatele, apoi îşi lăsă pantalonii şi se aruncă deasupra ei, penetrând-o cu putere. Femeia scoase un țipăt de durere, apoi încă unul, apucându-se bine de pat şi rugându-l să înceteze. Giacomo însă se ținea tare de fesele ei, răbufnind de indignare şi horcăind mânios, posedând-o cu toată forța de care era în stare trupul lui de douăzeci de ani.

Nu-i văzu nici măcar chipul. După ce îşi descărcă toată furia care fierbea în el, îi dădu drumul femeii cu scârbă, pentru că din descătuşarea aceea de energii nu obținuse nicio mulțumire, iar femeia uşoară pe care tocmai o posedase nu însemna nimic pentru el. Dar cel puțin recăpătase puțină luciditate. Ieşi furtunos din han, meditând la viața lui mizerabilă, la vechea lui ranchiună, la copilăria lui năpăstuită, consumată în încercarea de a găsi

un echilibru între o mamă incapabilă şi un tată tot timpul beat şi nemulțumit.

În timp ce mergea cu paşi grăbiți spre San Marco, îşi dădu seama că nu ar fi savurat o răzbunare bine gândită şi plănuită pe îndelete şi că mânia lui trebuie să îi lovească neîntârziat pe amândoi.

Născoci imediat un plan şi se hotărî să-l pună în aplicare.

Cuprins de cel mai curat delir, se întrebă cui i-ar fi putut cere o mână de ajutor la înfăptuirea planului său pervers. Cel mai la îndemână era să îl denunțe pe pictor pentru sodomie, viciu pe care era convins că îl practicase cândva. Din păcate însă, nu cunoştea pe nimeni din Sacra Congregație, şi nici nu se gândea să deranjeze vreun patrician. Apoi îşi aminti că îl însoțise pe maestru de câteva ori la Casa Venier, când mergea în vizită la Domenico. Şi că acolo îl cunoscuse pe nepotul Maffio. Din câte înțelesese el după aceea, Federico şi Maffio se urau unul pe celălalt cu înverşunare, îl surprinsese de mai multe ori pe maestru vorbind despre episcop în termeni nu tocmai reverențioşi. Gândindu-se o vreme, aceasta i se păru sigura cale de urmat.

Maffio nu ținea în mod deosebit la sărbătoarea Mântuitorului, convins fiind că Atotputernicul are mereu motive să-i pedepsească pe fiii Săi, pentru că lumea este plină de nelegiuiri.

Nu-i plăcea nici piața publică, dacă protagonistul spectacolului nu era chiar el, bineînțeles. Trecerea

anilor îşi lăsase amprenta şi asupra nesuferitului episcop de Corfu. De-abia trecuse de patruzeci de ani, dar, la o privire atentă, părea mult mai bătrân. Spatele începea să i se încovoaie, părul îi era grizonant, iar sprâncenele – mereu încruntate.

Şedea liniştit şi savura o carafă parfumată de vin, tolănit pe canapeaua lui moale, de un roşu aprins, şi înconjurat de lumânări.

Nu-i plăcea să fie deranjat acasă la el, dar neaşteptatul lui musafir merita osteneala.

— Vezi tu, dragul meu, evlaviosul călugăr Pier Damiani a condamnat în lucrarea sa, *Liber Gomorrhianus,* practica neruşinată a sodomiei, indicând-o ca pe o boală care îl obligă pe om să acționeze împotriva firii, făcându-l astfel să se răzvrătească împotriva legilor lui Dumnezeu. Damiani era atât de îngrijorat de consecințele unei asemenea nenorociri, încât a propus nişte pedepse extrem de aspre, mai ales dacă răul se insinua în rândurile clerului. Şi te asigur, dragă Giacomo, că nu aşa-zisul obscurantism al timpurilor trecute i-a determinat pe oamenii Bisericii să-şi înmulțească scrierile şi acțiunile împotriva homosexualității, ci doar înțelepciunea oamenilor cu frică de Dumnezeu.

Maffio îşi începuse predica răsunătoare cu mult aplomb, după ce ucenicul se prezentase la el destul de emoționat şi îl întrebase care sunt pedepsele rezervate homosexualilor în societatea lor. La

început se întrebase cine o mai fi şi băieţandrul acela şi era gata să-l gonească. Dar, de îndată ce auzise că este ucenic în atelierul maestrului Federico Contarini, îşi îndreptă spre el toată atenţia.

Episcopul de Corfu însă nu se mulţumi să discute doar despre consecinţele sodomiei în societatea veneţiană de atunci, ci, însufleţit de o îngâmfare care îl făcea să se bucure la auzul propriei voci erudite, începu să ţină o disertaţie pe acest subiect, plecând chiar din cele mai vechi timpuri.

— După aceea, continuă el, legile cetăţilor care se guvernau singure în Italia s-au înăsprit în căutarea unor pedepse drepte, care să le rezerve vinovaţilor torturi pe măsura gravităţii delictului comis. Pedepsele au devenit tot mai dure, până când s-a ajuns la condamnarea cu moartea, dragul meu prieten. Ştii, episcopul de Acerra, acuzat de sodomie de către Carol al II-lea de Anjou, pe care îl considera duşmanul său cel mai aprig, a fost tras în ţeapă şi apoi ars pe rug. Ciudată lege a talionului, nu? rânji Maffio înghiţind nişte boabe de struguri, ca şi cum subiectul i-ar fi deschis apetitul.

Giacomo asculta înspăimântat cum se vorbeşte despre trupuri mutilate şi trase în ţeapă, întrebându-se dacă o fi adevărat şi acel amănunt pe care i-l povestise episcopul despre obiceiurile din anumite ţări de dincolo de Alpi, unde cei găsiţi

vinovați erau spânzurați de testicule.

— Veneția se mândreşte cu merite deosebite în lupta împotriva acestui mare rău, continua Maffio fără oprire, însuflețit de ecoul cuvintelor sale. În secolul trecut, venerabilii Domni ai Nopții s-au angajat într-o luptă extraordinară împotriva acestei nelegiuiri, lovind fără milă în săraci şi bogați, ba chiar şi în mulți reprezentanți ai aristocrației. Scandalul care s-a iscat a provocat multă nelinişte în rândul oamenilor. Dar, după cum se ştie, omul este slab din fire, şi astfel, Domnii Nopții şi-au încetat activitatea. Investigațiile lor au fost oprite, iar judecarea cazurilor de sodomie a fost preluată de Consiliul celor Zece, a căror indolență a slăbit societatea venețiană.

Se opri pentru un moment şi îl privi pe băiat. „O, Doamne”, se gândi, „tocmai când îmi pierdusem orice speranță, iată chiar în fața mea pe cineva care poate să mă ajute să-mi desăvârşesc răzbunarea! Nu ştia ce vrea tânărul de la el, dar intuia că prezența lui între acei pereți nu era întâmplătoare şi că există o legătură între întrebările băiatului şi nesuferitul de Federico.

— În zilele noastre, această boală oribilă care aduce *super nos iram domini nostri Dei*[22] înfloreşte pretutindeni, reluă el cu o voce mieroasă, lovind deopotrivă tineri şi oameni mari, bărbați şi femei,

---

[22] „Asupra noastră mânia Domnului” (lat. în original).

care se ascund prin cârciumi ca să-şi satisfacă plăcerile mizerabile.

Giacomo se simți analizat, pentru că Maffio, ridicându-se, îl înconjură, adulmecându-l aproape ca un câine.

— Şi tu miroşi a vin şi sex, dragul meu prieten, remarcă episcopul.

Băiatul îşi reținu respirația, îngrozit la gândul că hainele lui urât mirositoare ar fi putut să trădeze adevărata lui fire.

— Dar să ne întoarcem la treburile noastre. Ai spus că vrei să-mi vorbeşti despre Federico Contarini. Explică mai bine.

Giacomo încuviință din cap. Până la urmă, pentru asta venise. Ca să îi facă rău maestrului său. Trebuia să spună totul. Contarini trebuia să plătească şi, dacă nu putea să fie al lui, nu trebuia să fie al nimănui.

— Aşadar? spuse Venier nerăbdător.

— Am venit să acuz un bărbat de sodomie, zise băiatul, găsindu-şi până la urmă curajul să vorbească.

Maffio, care până atunci se plimbase prin cameră, se opri, ațintindu-şi privirea asupra băiatului.

— Pe maestrul meu, Federico Contarini.

Când Giacomo fu lăsat să plece, după ce încropi o povestioară din zvonuri şi minciuni, Maffio trase aer adânc în piept. Suspiciunile lui îşi găseau în sfârşit

confirmarea. Trecuseră mulți ani de când citise pe furiş jurnalul pictorului, dar totul se aranjase perfect. Păcat că se lăsase cuprins de panica din timpul ciumei şi pusese jurnalul la loc... Dacă ar fi sustras însemnările lui Federico, pictorul cu siguranță ar fi fost de mult spânzurat între coloanele din San Marco.

Acum avea o altă ocazie. Depindea de el să profite cum trebuia de ea.

40

Veronica se duse să îl viziteze pe părintele Marino. Bătrânul preot avea spinarea încovoiată, iar cataracta îi acoperise aproape în totalitate ochii, dându-i un aspect de spirit venit din lumea de dincolo să îi terorizeze pe copii.

Veronica însă îşi găsea alinarea când vorbea cu el, mai ales în ultima vreme, când avea atât de multe pentru care să îi mulțumească Domnului. I se părea că găsise într-adevăr sensul tuturor neliniştilor care o chinuiseră atâția ani. Ca şi cum fiecare lucru care i se întâmplase însemnase un anumit punct pe harta destinului ei.

Veronica nu fusese niciodată o fatalistă. Viața o convinsese că fiecare îşi face soarta cu mâinile lui, fie bună, fie rea, sau, mai bine spus, fiecare decide cum să îndure soarta pe care i-o aleg alții.

De exemplu, ea hotărâse să fie curtezană,

renunțând la căsătoria cu Paolo Panizza. Şi tot ea fusese cea care îşi schimbase viața, refuzând să mai fie catalogată drept o femeie desfrânată.

Dar nu îi fusese de ajuns.

Luxul, puterea, foamea de plăcere nu o mai mulțumeau. Dimpotrivă, o plictiseau şi îi înscriau viața într-o monotonie enervantă, lăsând-o pradă unei nelinişti fără motiv. Apoi, totul se schimbase, de când Federico, cu sufletul lui blând şi timid, îi arătase că în inima unei femei pot să îşi găsească locul suspine abia şoptite şi că iubirea are un gust dulce şi amar în acelaşi timp, de care cu greu poți să te lipseşti odată ce l-ai simțit. El fusese cel care îi dezvăluise că poți trăi fără să dai importanță părerilor celorlalți despre ce este bun sau rău, pentru că, la urma urmei, lumea uită repede, şi ceea ce într-o zi o interesa, a doua zi era deja uitat.

Unul dintre lucrurile pe care Veronica le învățase din experiență era că nu poți să te schimbi de unul singur. Un rol important îl joacă şi ceea ce se numeşte îndeobşte „întâmplare” sau, dacă ne gândim la ruda ei mai nobilă, „destin”, dar asta doar în măsura în care împrejurările îți scot în cale semne şi indicii printre incidentele de toate zilele. Este datoria individului să ştie cum să le culeagă şi să le folosească la momentul potrivit.

Cu această nouă filosofie de viață, Veronica vedea în altă lumină întâlnirile importante din viața ei.

Se gândea la Fiammetta, care o învățase ce tărie

de spirit se poate ascunde în spatele fragilității aparente a unei femei. La Federico Contarini, care o vrăjise prin stângăciile lui şi privirea de copil îmbătrânit înainte de vreme. Se gândea la Domenico Venier, care îi deschisese ochii asupra unei lumi compuse din poezie şi literatură, în care încă mai puteai să visezi, să speri şi să iubeşti. Zbura cu gândul la Chiara şi la fiicele ei, prea devreme plecate la cer. La urmă vedea din nou chipul părinților ei, al Annei, al fiilor pe care îi avusese şi de care nu avusese grijă cu adevărat niciodată, al fraților pierduți în lume... Se gândi şi la părintele Marino şi la simplitatea lui de om din popor. Era capabil să facă greşeli uriaşe – i se întâmplase cu Pia –, dar ştia şi să le recunoască. Lucru deloc uşor pentru un om al Bisericii, devotat lui Hristos, care trebuia să îşi țină firea printre mulțimile de credincioşi pregătiți să vadă mâna diavolului pretutindeni, însetați de dreptatea divină, care însă cu siguranță nu putea să aparțină acestei lumi. Bunul părinte Marino, în lunga lui viață, care părea să se apropie de crepuscul, căutase doar să-şi urmeze conştiința, rugându-l în fiecare zi pe Dumnezeu ca măcar cugetul său să rămână departe de josniciile lumii.

Din acest motiv, Veronica începuse să-l viziteze cu regularitate, trecând cu vederea ajutorul pe care nu apucase să i-l acorde în legătură cu proiectul Casei de Salvare. Îi făcea plăcere să discute cu el şi,

într-o oarecare măsură, i se părea că seamănă cu un bunic pe care nu-l cunoscuse niciodată. Îi amintea şi de dragă Fiammetta, care fusese de fiecare dată un izvor de sfaturi bune. El o asculta, de cele mai multe ori aprobând-o cu o înclinare a capului. Când ea punea întrebări care erau peste înțelepciunea lui de om simplu, bătrânul se mulțumea să dea din umeri şi să îşi ridice ochii stinşi spre cer, ca pentru a da de înțeles că doar Domnul ar fi putut să limpezească îndoielile care încă o chinuiau pe Veronica.

— Anumite adevăruri nu sunt pentru lumea asta, draga mea, spunea preotul din când în când, de teamă să nu o fi dezamăgit. Apoi însă îşi regreta pesimismul, când înțelegea că e nevoie să îi insufle curaj. Draga mea Veronica nu te da bătută. Se mai pot face multe pentru a le ajuta pe femeile care şi-au irosit viața. Trebuie doar să avem credință.

— Dar cum să fac ca să le ajut, fără lucrul care le trebuie mai mult decât de orice: un loc sigur?

— Uneori cuvintele vindecă mai multe... spuse el zâmbind. Ia gândeşte-te: dacă ai avea o casă a ta, dar ai fi lipsită de dragoste, ai reuşi oare să-ți schimbi viața?

— Nu cred.

— Vezi? Să începem de aici. Înainte de toate, pune în slujba celuilalt dorința ta de a face bine, iubirea ta... Nu face aceleaşi greşeli pe care le facem noi toți.

Se opri o clipă, amintindu-şi de câte ori acționase altfel decât o sfătuia pe Veronica.

— Numai dragostea şi devotamentul o să învingă acolo unde orice altceva ar da greş, încheie el.

— Dar o să fiu eu capabilă de aşa ceva? întrebă Veronica, mai mult pe sine decât pe preot.

— Ai suferit. Ai trecut printr-o durere cumplită. Şi te-ai schimbat. Îți dai seama? Şi acum îți doreşti ca din dragostea care ți-a fost dată ție să se împărtăşească şi ceilalți... Ce lucru mare!

— Desigur, cu adăpostul ar fi fost mai uşor...

— O să vină şi vremea aia. Îți repet, nu te descuraja.

— Da. Nu vreau să renunț la proiect. Mai ales că pictorul Contarini, de care v-am vorbit, ar vrea să-mi dea o mână de ajutor.

— Hm, făcu preotul. Ar fi un ajutor bine-venit... Dar rămâne să-l convingi pe doge.

— Aşa e, dar faima lui Federico a ajuns departe... Să nu uităm că a fost ucenicul lui Tintoretto. Al celui mare mare pictor în viață. Cine ar îndrăzni să-i refuze ceva?

— Da. Ar putea să se achite pictând vreun sfânt sau vreo madonă, spuse preotul zâmbind, după care îşi recăpătă imediat seriozitatea. Crezi c-o să facă într-adevăr ce spui tu?

— Da. Ne iubim...

— Trăiți în păcat! bombăni el.

— Nu pentru mult timp.

— Mai vedem noi... zise el în barbă, fără să pară prea convins.

— Trebuie să punem la punct nişte chestiuni şi apoi o să ne căsătorim. El... El e atât de bun! Atât de deosebit! Şi m-a ales tocmai pe mine. Îți dai seama, părinte? Vrea să-şi petreacă tot restul zilelor împreună cu mine. Cu o târfă!

Părintele Marino suspină. Nu îi plăcea să audă cuvântul acela. Asta şi pentru că nu se mai potrivea cu realitatea. Veronica nu mai era o prostituată. Se schimbase, devenise... altceva.

Când vorbea despre Federico, ochii îi străluceau. Nu se mai simțise niciodată copleşită de iubire în felul acesta. La patruzeci de ani, i se părea că redevenise fetiță, mai ales când se ghemuia în brațele lui Federico, odihnindu-şi capul pe umărul lui, aşa cum făcea cândva Alvise, motanul pictorului, care dispăruse într-o noapte şi nu se mai întorsese. Şi atunci, fiindcă Federico era numai al ei, se simțea regina lumii. Nu-şi închipuise niciodată că dragostea putea să fie atât de profundă şi desăvârşită, că putea să îi vindece sufletul după loviturile primite de la soartă, să îi deschidă inima şi să-i insufle o dorință atât de puternică de a împărtăşi o bucățică din acea fericire şi celorlalți.

Înainte să-şi ia la revedere de la părintele Marino, îi spuse că în scurt timp va merge la doge împreună cu Federico. Că o cunoştință de-a ei reuşise să le aranjeze o întâlnire. De altfel, adăugă ea, nu era

corect ca fericirea lor să nu poată fi împărtăşită şi celorlalți, mai ales celor care aveau mai multă nevoie. Şi apoi, făcuse prea mult rău în viața ei ca să nu profite de posibilitatea de a repara greşelile făcute.

Dar, în timp ce Veronica îi povestea preotului despre sentimente pioase şi intenții nobile, într-un alt colț al oraşului, cineva nutrea cu totul alte sentimente. În sufletul acela frustrat şi dezamăgit, încrâncenat şi închinat răului se putea găsi orice în afară de vreun strop de milă creştinească – exact ce i-ar fi trebuit pentru funcția de episcop pe care o îndeplinea.

Maffio Venier nu închisese un ochi toată noaptea, aşteptând cu nerăbdare a doua zi, când trebuia să meargă în vizită la Consiliul celor Zece. I se părea că, în sfârşit, Domnul îi ascultase toate rugăciunile, oricât de îmbibate de răutate ar fi fost. Aşadar, tânărul ucenic Giacomo era un mesager divin pe care însuşi Dumnezeu îl adusese la uşa lui. Şi cine era el, Maffio, ca să-i trântească uşa în față?

Aşteptase ani întregi răzbunarea, istovindu-se în dragoste şi în ură, cu sângele care îi clocotea în vene doar la gândul Veronicăi. Atâtea nopți nedormite, în care construise cele mai absurde planuri pentru a o pedepsi pe cea care îl refuzase... Dacă s-ar fi oprit măcar o clipă să gândească cu mintea limpede, şi-ar fi dat seama că nu fusese vorba despre niciun refuz. Că nu avusese niciodată

vreo şansă de a se apropia de Veronica. Nu făcuse nimic ca să o cucerească, ca să îi dea de înțeles că sentimentele pe care le nutrea pentru ea erau cel mai prețios lucru din viața lui. Dar mânia îi luase mințile şi îl chinuia fără încetare. Nu pentru mult timp însă, pentru că ziua răzbunării era aproape.

Nu aşteptă să se facă ziuă. Pentru astfel de lucruri, filfizonii ăia leneşi şi stupizi din Consiliu meritau să fie treziți cu noaptea în cap. Până la urmă, nu puteau să îi refuze nimic. Făcea parte din neamul Venier şi, în plus, era episcop.

Trebuia să lucreze cu atenție. Membrii Consiliului erau foarte indulgenți. Ar fi fost în stare să ierte chiar şi un asasin. Suflete sensibile şi uşor de înduioşat. Dar Veneția nu avea nevoie de slăbiciune. Nici Maffio nu avea nevoie de slăbiciune. Aşa că îşi pregăti bine rolul pe care urma să-l joace. Era obligatoriu să îi facă să înțeleagă pe domnii aceia burtoşi şi ofiliți că oraşul nu poate să tolereze astfel de scandaluri. Că oricine mânjeşte bunul renume al republicii trebuie să fie eliminat. Ucis. Nimicit.

Aducea în atenția lor un caz de sodomie. Pedeapsa pentru o asemenea nelegiuire nu putea să fie decât una singură. Numele acuzatului era singura problemă. De data asta nu era vorba despre un marinar sau un negustor oarecare. De data asta era la mijloc elevul preferat al lui Tintoretto, cel mai în vogă pictor în viață din

lagună. Trebuia acționat cu prudență. Strategia trebuia gândită bine.

Era însă sigur că o să îi convingă pe membrii Consiliului. În timp ce se plimba pe ulițele încă tăcute, simțea cum creşte în el entuziasmul. Respira cu toată puterea, aşa cum nu mai făcuse de mult. Îşi închipuia deja durerea Veronicăi, chipul ei răvăşit la vestea arestării lui Federico. „Iată, târfo”, se gândea. „Aşa pățeşti când calci în picioare pe cine nu trebuie. Aşa se plăteşte afrontul pe care mi l-ai adus”.

Mai merse ceva vreme. Dar nu se îndrepta spre sediul Consiliului, care, după cum bine ştia, la ora aceea era gol. Se duse direct acasă la unul dintre membri. La cel care îl putea ajuta cel mai mult. Maffio călca apăsat, mânat de conştiința sa, mai murdară chiar decât canalele oraşului.

În acel an, Consiliul celor Zece era alcătuit de fapt din nouă membri. Unul tocmai murise. Se spunea că din cauza bolii franțuzeşti... Mai bine aşa, medită Maffio. Un păcătos mai puțin şi un cvorum restrâns. Zâmbi la gândul că, în ochii populației, cei Zece apăreau drept cei mai cinstiți şi mai vajnici apărători ai republicii. Erau aleşi în fiecare an de către Consiliul Suprem, fără să poată avea două mandate consecutive. Era interzis ca din Consiliu să facă parte doi membri ai aceleiaşi familii. Purtau o robă roşie, un brâu negru şi o beretă de aceeaşi culoare. În mâinile lor era

concentrată de fapt adevărata putere din Veneția. Lor le revenea misiunea de a veghea asupra siguranței Serenisimei, asupra moralității, a armatei şi a finanțelor. Pentru a fi mereu informați, solicitau ajutorul unei rețele formate din conducătorii cartierelor şi o mulțime de informatori bine plătiți. Erau luate în considerare şi denunțurile anonime, depozitate în *Boche de Leon* sau în *Denunzie*[23]*.* Sistemul era atât de eficient, încât nimeni nu se simțea în siguranță. Deşi, la drept vorbind, denunțurile fără autor erau de fiecare dată analizate cu atenție, iar consilierii le permiteau inculpaților să se prezinte însoțiți de un avocat. Dar, dacă se ajungea la condamnare, pedeapsa era executată fără zăbavă şi fără apel, în afara cazului în care condamnatul făcea parte din straturile înalte ale societății.

Maffio avea noroc. În acea lună, unul dintre capii Consiliului – aleşi dintre cei Zece pentru a monitoriza activitatea Consiliului – era chiar omul pe care se pregătea să îl deranjeze.

— Trezeşte-ți stăpânul, strigă Maffio de îndată ce slujnica se arătă la poartă.

Femeia nu îndrăzni să spună nimic, văzând hainele somptuoase şi valetul care îl însoțea pe Maffio. Îl pofti să intre în vestibul şi apoi fugi să-l

---

[23] În dialectul venețian, „Gurile Leului” şi „Denunțuri” – recipiente asemănătoare cu nişte cutii poştale, în care se depuneau denunțurile secrete.

cheme pe stăpânul ei, care dormea. Se întoarse imediat şi îl invită pe episcop să o urmeze într-o sală foarte mare, mobilată din belşug. Maffio zâmbi zeflemitor când îşi dădu seama că pe pereți erau expuse câteva dintre operele maestrului Contarini.

„Şi aici şi-a vârât coada”, se gândi episcopul. O uşoară grimasă îi încreți buzele.

Nu după mult timp, pe o uşă intră stăpânul casei, în halat şi bonetă de noapte.

— Maffio...

— Lorenzo! strigă episcopul cu glasul lui strident.

— Ai căzut din pat? îl întrebă celălalt. Ce vrei la ora asta?

— O să trec imediat la subiect, zise Maffio, îndurându-se să îi arunce o privire care putea fi cel mult de dispreț. Era conştient că trebuie să se arate mai presus de Federico şi că de vorbele care aveau să îi iasă pe gură în acel moment depindea o parte importantă din victorie.

— Afaceri urgente mă fac să te deranjez... Dar te rog, să ne aşezăm.

Episcopul făcu semn spre două scaune care erau lângă ei şi aşteptă ca Lorenzo să se aşeze. Apoi, trecându-şi mâna peste față, îşi întoarse spre el chipul întunecat şi îşi aținti asupra lui ochii glaciali.

Slujnica, între timp, se întorsese să îi servească pe domni cu puțină apă şi nişte fructe. Lorenzo o alungă cu o mişcare a mâinii.

— Ia spune, despre ce afaceri vrei să-mi vorbeşti? întrebă nelămurit patricianul. Privirea lui Maffio nu îi plăcea deloc.

— Dragă Lorenzo, cum merg afacerile la Ragusa?

Patricianul înghiți în sec. Nu voia în niciun caz să audă vorbindu-se despre probleme din Ragusa. Fusese constrâns să intre într-un cerc de contrabandă care opera la adăpostul steagurilor republicii. Dacă l-ar fi descoperit... Dumnezeule, nici măcar nu voia să se gândească la aşa ceva! Să vinzi arme turcilor era de neconceput. Cu siguranță l-ar fi atârnat de boaşe între caii de marmură din fața palatului ducal dacă s-ar fi aflat. Dar avea mare nevoie de bani.

— Nu ştiu ce tot îndrugi acolo, se apără Lorenzo.

— Hai, crezi că sunt atât de prost? Pentru mine, ce se întâmplă pe-acolo nu-i un secret.

— Cum de ştii? întrebă Lorenzo în şoaptă, înțelegând că nu are sens să nege.

— Să spunem că mi-a zis o vrăbiuță.

Lorenzo nu mai adăugă nimic.

— Nu te îngrijora. Nu pentru asta am venit.

Deloc liniştit, Lorenzo se aşeză mai bine pe scaun.

— Şi atunci, pentru ce?

— Să spunem că eu îți propun să mă ajuți într-o chestiune... Ce mi-ai răspunde?

— Depinde de ce fel de ajutor ai nevoie.

— Să spunem că tu nu eşti în situația de a-mi

refuza nimic... Ştii, la Ragusa...

Lorenzo se îngălbeni.

— Spune-mi exact ce vrei! murmură el.

— Vreau să-ți faci datoria. Vrea să investighezi cazul lui Federico Contarini. Vreau să-l acuzi de sodomie. Şi mai vreau ca venerabilul Consiliu din care faci parte să-l condamne.

Patricianul trase aer adânc în piept. Pictorul Contarini nu era un străin pentru el. Îi pictase o parte dintre pânzele expuse în sala în care se găsea în clipa aceea cu Maffio. La un preț onest, până la urmă.

— Şi apoi? întrebă cu o voce stinsă.

Maffio îl pironi cu privirea.

— Vreau să-l condamnați la moarte, evident.

Scaunul pe care stătea Lorenzo se preschimbă într-un eşafod în flăcări.

— Dar... tu îmi ceri viața unui om! Şi nu a unuia oarecare! obiectă el.

Maffio îşi încrucişă brațele pe piept. Fruntea lui Lorenzo se acoperise de mici broboane de sudoare.

— O viață pentru o alta... zise episcopul, scandând bine cuvintele.

— Un şantaj, spuse Lorenzo.

— Nu. Nu trebuie s-o iei aşa. Tu o să-ți vezi mai departe de traficul tău, nederanjat, iar eu o să-mi ating scopul. Atâta tot.

— Trebuie să mă gândesc.

Maffio se ridică dintr-odată.

— Văd că nu ne-am înțeles.

— Dar nu-ți dai seama ce-mi ceri? Cum să condamn un om la moarte fără dovezi? Poate aş reuşi doar dacă aş fi eu cel care decide, dar în cazul ăsta deliberează toți membrii Consiliului.

— Cine ți-a spus că nu există dovezi? Şi, dacă-mi permiți, cred c-o să fii în stare să-ți convingi prietenii.

Lorenzo se ridică şi el. Maffio îi venea mai jos de umăr.

— O să-ncerc să fac tot posibilul, spuse într-un sfârşit, coborându-şi privirea.

Maffio nici nu se clinti.

— Nu-i de-ajuns, răspunse el cu o voce glacială. Aici nu vorbim despre o favoare oarecare. E în joc chiar viața ta. Dacă nu-ți dai osteneala nici pentru asta, atunci pentru ce?

— Dumnezeule, ce situație... Nu credeam că eşti aşa...

— Oh, sunt cu mult mai rău de-atât, îi întoarse vorba Maffio. Dar e mai bine să nu afli cât de rău. Rămase tăcut câteva secunde şi apoi întrebă: Atunci? Plec mulțumit sau nemulțumit din casa asta?

— Ia loc, îl invită Lorenzo. Nu vreau să pleci supărat.

— Ei, vezi că se poate? Episcopul se aşeză la loc. Apoi, zâmbind uşor, spuse: Mai am un lucru de adăugat. Asta ca să-ți fac povara mai uşoară. Toate

dovezile pe care o să ți le pun la îndemână sunt autentice.

— Cu alte cuvinte, Federico Contarini chiar e un sodomit?

Maffio îşi întoarse privirea către unul dintre tablourile expuse pe perete. O madonă într-o poză extaziată îşi ridica ochii rugători spre cer, cu spatele arcuit şi chipul schimonosit de suferință. Ținea strâns în mână o țesătură stacojie. Alături, într-un tondo, un erou despuiat al mitologiei clasice părea să nu aibă nimic de-a face cu acea imagine atât de plină de religiozitate.

— Nici mai mult, nici mai puțin decât alții de aici, din Veneția.

Lorenzo înghiți în sec. Nu, nu putea să cunoască şi acel mic şi vremelnic viciu al său. Îl gustase de puține ori. Atât cât să încerce şi acea plăcere. Dar Maffio putea să aibă spioni pretutindeni. Mai bine să nu rişte.

— O să faci un denunț anonim?

— Evident.

— Şi ştii că în cazul ăsta o să trebuiască ales un avocat al apărării?

— Desigur. Dar o să faci în aşa fel încât să fie un om şantajabil.

— Dar nu eu sunt cel care-l alege, protestă Lorenzo. Inculpatul îşi alege singur apărătorul.

— Atunci, indiferent pe cine o să aleagă, o să trebuiască să ştii cum să-l joci pe degete.

Lorenzo răbufni.

— Ştii că într-un astfel de caz nu decidem numai noi zece!

— Nouă, îl corectă Maffio. Gerolamo Loredan n-a fost încă înlocuit.

— Da, dar în afară de membrii ordinari ai Consiliului, va trebui să-i convocăm şi pe cei care se adaugă: dogele şi cei şase consilieri ducali. Pot să sper ca dogele să nu intervină, dar consilierii o să fie prezenți, conform legii. În plus, o să fie de față şi unul dintre magistrații comunali...

— O rudă, îi aminti Maffio.

De fapt, era vărul episcopului, cât şi a lui Lorenzo, deşi un văr îndepărtat.

— În cazul ăsta, nefiind membru ordinar al Consiliului, poate foarte bine să fie constrâns de legăturile de rudenie cu ceilalți consilieri.

— Da, sigur... ştiu bine asta. Dar el e cel care mă îngrijorează cel mai tare. Nu trebuie să-i conving numai pe cei opt plus şase consilieri, ci şi pe magistrat. Care, îți amintesc, chiar dacă n-are drept de vot, poate oricum să-i cheme în judecată pe consilieri pentru fapte ilegale şi chiar să suspende deliberările.

— Mă ocup eu de asta, spuse serafic Maffio. În momentul ăsta, Consiliul e alcătuit, după cum ai spus, din opt membri. Al nouălea eşti tu. Apoi sunt cei şase consilieri ducali. E suficient să convingem jumătate plus unu dintre ei să treacă de partea

noastră, şi jocul e câştigat.

— Pare simplu...

— E mai simplu decât crezi. Şi apoi, adăugă el zâmbind, după ce o să vadă dovezile, o să treacă toți de partea ta. Tu ai grijă doar să fii convingător în timpul dezbaterii şi să propui pedeapsa cea mai cruntă.

Lorenzo ar fi vrut să plângă. În schimb, plecă şi mai mult capul şi rămase tăcut.

— Şi acum, ascultă ce am să-ți spun.

41

Adierea înviorătoare a dimineții îl trezi imediat, chiar dacă pierduse o bună parte din noapte. Pe de o parte, din cauza tensiunii şi pe de altă parte, din cauza durerii de spate care îl sâcâia de ceva vreme. Acea zi, probabil, avea să fie cea mai importantă din viața lui.

După ce meditase îndelung, aproape o lună, punând în balanță avantajele şi dezavantajele, Federico se hotărâse. Urma să îi ceară Veronicăi să se mărite cu el. Da, aceasta era singura soluție. Era imposibil pentru el să mai conceapă viața fără să o aibă pe Veronica tot timpul alături. Trebuia să se hrănească din prezența ei, din formele ei, din parfumul ei. O regăsise şi nu voia să se mai despartă de ea niciodată.

Se vedea deja bătrân şi fără dinți, stând în

atelierul său şi admirând lucrările minunate ale elevilor săi, înconjurat de iubirea fiilor şi a nepoților.

De când se întâlniseră din nou, Federico trecuse dintr-o euforie în alta, uitând aproape complet de acea parte a ființei lui care îl făcuse să sufere atât de mult. Se istoviseră făcând dragoste, râseseră şi plânseseră împreună, făcuseră proiecte şi îşi creionaseră viitorul. Se uniseră trup şi suflet, promițându-şi să nu se părăsească niciodată. Să stea împreună pentru totdeauna, cu credință, fără jigniri şi fără violențe. Să se iubească mereu cu o iubire fără margini.

În timp ce se îmbrăca, privi tabloul care o înfățişa pe Veronica. În scurt timp avea să îl aşeze în noua lor casă, pe care ea ar fi ales-o ca să-şi crească fiii. Vorbiseră şi despre Achille şi Enea, fructul iubirilor trecute ale Veronicăi. Acum erau deja măricei, dar, dacă ea ar fi vrut, Federico i-ar fi găzduit cu mult drag în casa lor.

Când trecu pe la atelier, îl întâlni pe Giacomo. Îl salută bucuros. Ucenicul îşi plecă fruntea şi mormăi un „bună ziua” de-abia rostit. Federico nu se opri să se gândească la schimbarea care se vedea de ceva vreme la băiat. Gândurile îi zburau în altă parte. Înşfacă un fruct din coş şi muşcă cu poftă. Simți o durere sfâşietoare la un dinte şi îşi spuse că nu mai e tânăr. Dinții începeau să i se clatine. În timp ce mesteca, de data asta mai încet, îl privi pe

Giacomo şi se gândi că este cam întunecat în ultima vreme. Era însă la fel de talentat. Avea să îl prezinte tuturor în scurt timp ca pe ajutorul lui şi, oficial, ca pe mâna lui dreaptă. Şi apoi, dacă băiatul ar fi vrut, i-ar fi dat toate cele trebuincioase pentru a-şi deschide un atelier. Lui Federico nu-i lipseau banii, din fericire. Se eliberase de mizeria cruntă în care se născuse.

Dar asta s-ar fi întâmplat mai târziu. Deocamdată trebuia să fugă la Veronica.

Lăsă cotorul din mână, îşi aranjă rapid haina şi deschise uşa atelierului, în timp ce ucenicii ieşeau unul câte unul de pe unde dormiseră, cu ochii urduroşi şi cu burta chiorăind.

Trei umbre negre stăteau în picioare dincolo de prag. Păreau să îl aştepte.

— Dumneata eşti maestrul Federico Contarini? întrebă unul dintre necunoscuți.

Federico încuviință din cap. Nici nu şi-ar fi putut imagina că veniseră acolo pentru el. Nu apucă să rostească niciun cuvânt. Patru mâini puternice îl înşfăcară imediat.

— Maestre Federico Contarini, în baza puterii cu care ne-a investit Consiliul celor Zece, eşti arestat.

Giacomo, împreună cu ceilalți ucenici, se apropie de uşă. La auzul acelor cuvinte îl cuprinseră sentimente contradictorii. Teamă. Plăcere. Fericire.

— Arestat? bâigui Federico.

Se gândi că trebuie să fie o greşeală la mijloc.

Tocmai era gata să deschidă gura, când una dintre gărzi, cu un rânjet înghețat, spuse cu glas tunător:

— Eşti acuzat de sodomie!

Fără alte comentarii, îl târâră de acolo, printre strigătele speriate ale ucenicilor. Giacomo rămăsese stană de piatră. „Hristoase, ce am făcut?” se întrebă în timp ce silueta maestrului său se îndepărta în zare. Acela era oare gustul răzbunării? Acel gust amar care îi umplea gura? O mare durere îi sfâşie sufletul: abia atunci înțelese că îl trimisese la moarte pe omul care îi dăruise totul... sau aproape totul.

Tremurând ca un copil, se întoarse înapoi în penumbră şi se opri în fața ultimei sale lucrări, care stătea pe şevaletul din lemn, acoperită cu o pânză. O dezveli încet. Într-un colț, doamna cu coasa, înfăşurată într-o mantie neagră. Dedesubt, ghemuite de disperare, sufletele aruncate în infern. Acelaşi loc în care avea să sfârşească şi el; se condamnase singur la chinurile iadului.

Procesul fu scurt. Lorenzo Barozzi, unul dintre cei nouă din Consiliul celor Zece, fu neîndurător. Rechizitoriul său fu ireproşabil. Avocatul pe care Federico şi-l alesese aproape că nu rosti niciun cuvânt. Din spusele lui, dovezile erau zdrobitoare. Oricât se zbătuse Veronica, alergând dintr-o parte în alta în căutarea vechilor prieteni care puteau să îi dea o mână de ajutor pentru iubitul ei, nimeni nu îndrăznea să se opună Consiliului. Era prea

periculos. Oricât negase Federico acuzațiile, cuvintele sale erau contrazise de un cor de depoziții care păreau să nu lase nicio urmă de îndoială. Pus sub tortură, până la urmă cedă şi mărturisi. Cei opt votară ca Lorenzo, aproape în unanimitate; unii din convingere, alții de teamă, iar alții pentru darurile primite. Consilierii ducali se abținură de la verdict şi hotărâră să nu le stea în cale colegilor. Magistratul, în schimb, avu ceva de spus. Cu el, Maffio nu fusese prea convingător. Însă se limită să afirme că dovezile şi denunțul anonim puteau să fie pregătite ca la carte de vreun inamic personal de-al lui Contarini, invidios pe faima pictorului. Şi că, prin urmare, ca să nu se înfăptuiască vreo greşeală, era mai potrivită o sentință mai blândă. Poate un simplu exil. Lorenzo Barozzi, intuind pericolul unei astfel de mişcări, înainte să citească sentința, îl luă deoparte pe magistrat şi îi spuse că ar fi mai bine să se dea de partea lor. Ar fi avut, cu siguranță, de câştigat. Şi apoi, chiar voia să le creeze tuturor o neplăcere? Republicii? Lui Maffio Venier? îi arătă o scrisoare de la inchizitorul Nicolò Venerio. În misivă, reprezentantul Bisericii susținea că nu ar fi fost un lucru înțelept ca cineva să se împotrivească într-o chestiune atât de delicată. Şi că, pe viitor, sprijinul dat în această afacere ar fi dat nişte roade bune. Magistratul se dădu bătut.

Federico aştepta sentința în întunericul carcerei. Le spunea întruna tuturor celor cu care se întâlnea

– gărzi, rândaşi, alți deținuți – că trebuie să se căsătorească. Că păcatul lui fusese de mult dat uitării. Că se căise! Dar nimeni nu părea să aibă vreo intenție să îl asculte.

Când îl aduseră în fața Consiliului, hainele îi erau sfâşiate. În fața lui, bărbați cu priviri amenințătoare, cu părul aranjat, cu roba fără niciun pliu. Îl observau de la înălțimea jilțurilor lor, în timp ce în spatele lui şedeau două gărzi şi, într-o parte, nişte scribi.

Veronica aştepta neclintită în partea de răsărit a pieței, fără să-şi ia ochii de la sala în care ştia că se hotărăşte destinul iubitului ei.

Se dusese peste tot ca să ceară ajutor după ce aflase de soarta lui Federico. Plânsese, se umilise, promisese şi jurase orice, dar nimeni şi nimic nu reuşiră să oprească angrenajul pus în mişcare de către Maffio. Şi la el mersese, neştiind că episcopul era chiar cauza tuturor celor întâmplate.

Bărbatul o măsurase din cap până în picioare şi o alungase cu asprime.

— Pleacă, târfo! Pleacă! strigase în urma ei. Îl aduci pe diavol în casa mea!

— Dar e nevinovat! uriaşe disperată Veronica.

— Nimeni nu e nevinovat pe lumea asta. Cu atât mai puțin nevinovații!

Astfel, în timp ce speranțele Veronicăi se loveau de o realitate făcută din ipocrizie şi minciuni, Federico aştepta în picioare în fața gardienilor,

uitându-se la judecători ca şi cum n-ar fi fost nimic altceva decât nişte viermi fără nicio fărâmă de umanitate.

— Maestre Contarini, începu Lorenzo Barozzi, după care se întoarse la stânga şi la dreapta pentru a se asigura că toată lumea este atentă. Consiliul celor Zece v-a găsit vinovat de capul de acuzare.

Federico îl privi fix. Se întrebă dacă bărbatul acela cu ochi injectați şi chip flasc şi palid iubise vreodată.

— Şi de ce anume mă fac vinovat? întrebă după o scurtă tăcere.

— Ştiți prea bine, răspunse Lorenzo Barozzi cu grația unei coase gata să doboare o buruiană.

— Nu, nu ştiu. Pentru că nu sunt vinovat de nimic.

— Ați mărturisit! spuse Lorenzo cu emfază. Sodomie. So-do-mi-e!

— Sub tortură se spune orice.

Lorenzo se întoarse către colegii săi. Câțiva îşi țineau privirea în pământ. Ştiau că nu au conştiința curată.

— De când sunt inculpații judecători?

— De când îi condamnă judecătorii pe nevinovați?

Lorenzo ar fi vrut să îi răspundă că asta se întâmplă dintotdeauna. Dar se abținu. Chiar în acel moment, un bărbat îi întinse un bilet. Îl luă şi îl citi în grabă.

„Fără milă”. Biletul era semnat cu parafa lui Maffio. Avusese grijă să i-l trimită pentru că auzise că Veronica se dusese până şi la doge. Nu ştia dacă se văzuseră într-adevăr şi dacă îşi vorbiseră, dar se temea ca bătrânul, într-un moment de slăbiciune, să nu fi sugerat curții iertarea pe care el nu îndrăznea nici măcar să şi-o imagineze.

— Maestre Federico, nu suntem aici ca să facem filosofie. Suntem aici pentru că dumneavoastră, s-a verificat, sunteți un sodomit. V-ați întâlnit cu bărbați cu care ați înfăptuit acte împotriva firii. De aceea, Serenisima Republică, reprezentată de acest Consiliu, vă condamnă la moarte! Sentința va fi executată mâine dimineață în zori.

— Nu puteți să faceți una ca asta, murmură Federico.

— Domnul aibă milă de sufletul dumneavoastră, adăugă Lorenzo în timp ce gărzile îl luau pe Federico.

— Nu puteți, repetă pictorul pentru ultima dată, înainte să fie luat pe sus. În acea noapte fu mutat în ultima lemniță. Refuză mâncarea şi ceru doar să o poată vedea pe Veronica. Dar călugării care se îngrijeau de sufletul lui – amintindu-i, de parcă mai era nevoie, că nu mai are mult de trăit şi că trebuie să se căiască – îi spuseră că nu pot să îi îndeplinească o astfel de dorință.

Luna care se înălța deasupra capelei era palidă ca şi chipul lui Lorenzo Barozzi. Dincolo de gratii,

cu obrajii brăzdați de lacrimi, Federico se zguduia de plâns. Nu pentru ce îl aştepta, ci pentru că era aproape sigur că nu va mai putea să o vadă pe Veronica. Că nu o va mai îmbrățişa. Că nu-i va mai simți parfumul. Că nu-i va mai auzi vocea. Că nu-i va mai mângâia pielea. Nu mai era mult şi totul avea să se termine. Neliniştile, temerile, speranțele, totul... Şi în urma lor avea să se lase întunericul. Negura de nepătruns care învăluia tot ce aparținea trecutului.

Cu puțin timp înaintea zorilor, un preot bătrân ciocăni la uşa grea a închisorii. Unul dintre călugări se apropie în veşmântul lui negru, ca o prevestire sinistră a unui viitor macabru.

— Cine e? întrebă el.

— Sunt părintele Marino, răspunse bătrânul. Apoi, făcând un pas înainte, adăugă: Vocea asta nu-mi e necunoscută.

— Aşa e, spuse celălalt. Ne cunoaştem.

Cu coada ochiului, călugărul zări în spatele preotului o figură înfofolită.

— Tu eşti călugărul Gerolamo, zise cu o urmă de speranță părintele Marino.

Cel cu veşmânt cernit încuviință din cap.

— Aşa e. Şi ştiu de ce sunteți aici, părinte. Dar nu pot.

— De ce vrei să-i refuzi această ultimă dorință unui condamnat la moarte? îl întrebă preotul.

— Nu eu hotărăsc, încercă el să se justifice. Şi

apoi, cum de ştiți că ăsta e lucrul pe care şi-l doreşte?

În acel moment, Veronica îşi descoperi capul.

— Pentru că numai asta şi-ar putea dori, spuse ea, după care făcu un pas înainte şi îşi aşeză uşor mâna pe cea a călugărului Gerolamo.

— Vă rog. Dacă-l iubiți cu adevărat pe Dumnezeu, faceți-mi această singură plăcere! Lăsați-mă cu el chiar şi pentru o secundă, ca să pot să-mi iau rămas-bun.

Călugărul se gândi câteva momente, apoi se trase înapoi şi îi lăsă să intre.

— Doar câteva minute. O să rămân în fața celulei, o avertiză el.

Veronicăi îi scăpă un zâmbet timid. Părintele Marino o urmă în tăcere. Când ajunseră în fața condamnatului la moarte, Federico fu cât pe ce să scoată un țipăt. Se ridică imediat şi fugi către iubită. Călugărul Gerolamo deschise uşa şi îi lăsă să se îmbrățişeze şi să plângă împreună.

Pentru un moment care păru o eternitate, nu reuşiră să spună nimic. El ținea strâns în brațe trupul Veronicăi, ca şi cum ar fi fost ultimul lucru de care se mai agăța înainte să se cufunde în prăpastie.

— Nu e drept, reuşi să spună într-un final Veronica. De ce ne fac asta?

În spatele lor, părintele Marino şi călugărul Gerolamo asistau muți.

— Te iubesc, spuse ea în timp ce Federico plângea cu sughițuri.

— Nu vreau să te las... spuse el sărutându-i gâtul cu blândețe şi inspirând parfumul pielii ei. Nu acum!

Ea se desprinse din îmbrățişare şi îl privi fix.

— O să mă duc imediat la doge. O să-l dau jos din pat. O să-i spun că trebuie să te grațieze. Chiar şi cu prețul...

Federico îi puse un deget pe buze.

— Lasă.

— Nu, aproape că urlă Veronica. O să mă duc la el. O să-i spun că...

— Sunt mort. Şi ştii asta. Nu trebuie să te pui în pericol pentru mine.

Veronica se mâhni şi îi alunecă la picioare.

— Dar nu vreau să mori. Nu pot să îndur aşa ceva.

— Ba o să poți, îi spuse Federico aplecându-se şi el şi încercând să fie, în sfârşit, puternic. Încetă să mai plângă, îşi şterse lacrimile şi, punându-şi mâinile pe umerii ei, îi spuse: Ce mi-au făcut a fost nedrept. Dar voiau să te lovească pe tine. Am înțeles lucrul ăsta. Tocmai de aceea nu trebuie să te expui. Fii cu băgare de seamă. Promite-mi doar că nu mă vei uita. Că o să ai o viață lungă, în care o să te gândeşti la mine.

— Eu vreau *să trăiesc* cu tine, nu *gândindu-mă* la tine, răspunse ea disperată.

— Trebuie să plecați, îi întrerupse călugărul Gerolamo, văzând că ora supliciului se apropie.

— Încă o secundă, spuse Veronica, întorcându-se mânioasă. Ce grabă vă apasă?

— Se apropie zorile, zise celălalt.

— Sunteți nişte asasini! Nişte asasini blestemați!

Lacrimile îi şiroiau pe obraji în timp ce părintele Marino şi Federico o ajutau să se ridice.

— Să mergem acum, spuse preotul, susținând-o. Dar ea nu voia să se desprindă de Federico. Singurul bărbat pe care îl iubise cu adevărat din viața ei.

— Da, e mai bine să pleci. Trebuie să mă pregătesc, spuse el, încercând să-şi stăpânească emoțiile. Nu voia să înfrunte moartea cu frica întipărită în frunte.

Până la urmă, Veronica fu târâtă afară. Celula fu din nou închisă, iar privirile lor se încrucişară din nou.

— O să te iubesc mereu, zise Veronica.

El nu reuşi să mai spună nimic. Încuviință uşor din cap.

„Şi eu o să te iubesc pe tine”, se gândi cu amărăciune Federico, „în fiecare secundă care îmi mai rămâne din cruda mea viață. La fiecare pas pe care Dumnezeu mi-l va mai îngădui pe pământul ăsta. Şi, când o să fiu în fața Lui, o să-i spun cu simplitate că prin tine a creat perfecțiunea şi că meriți multe. Voi fi sus, sper, să te apăr şi să te

privesc. Să-ți alin clipele de tristețe şi să mă bucur când te bucuri şi tu. O să fiu mereu lângă tine, în fiecare zi, în fiecare moment, bucurându-mă de tot ce vei face”.

La asta se gândi Federico Contarini în timp ce discul soarelui începea să îşi trimită mesagerii pe cer, anunțând o nouă zi.

Epilog

În dimineața zilei de 12 septembrie 1585, Federico Contarini fix spânzurat între cele două coloane din piața San Marco. Trupul său fu lăsat să atârne timp de multe ore, care păreau nesfârşite. Mulțimea care asistă la execuție râse, urlă şi aruncă în condamnat cu tot felul de obiecte. Apoi spectacolul se termină.

Călăul constată moartea pictorului sodomit, iar preotul, făcând semnul crucii, trimise sufletul păcătosului la Dumnezeu. Puțini rămaseră să admire acel spectacol trist. Câțiva copii, nişte femei şi câțiva bărbați. Dar în scurt timp plecară şi ei.

La urmă rămase doar ea, Veronica.

Privirile lor se găsiseră pentru o ultimă oară pe când Federico era adus pe eşafod. Se căutaseră cu disperare şi se văzuseră. Totul atunci căpătase un sens. Amândoi înțeleseseră că niciun tribunal şi nicio răutate omenească nu ar fi reuşit vreodată să distrugă legătura care îi unea. Că, dacă nu se vor

mai întâlni în viața asta, se vor întâlni pe lumea cealaltă. Şi că atunci nimeni nu va mai putea să scornească acuzații laşe şi cruzimi diabolice. Acolo nu avea să mai existe niciun Maffio şi niciun Giacomo, nici inchizitori sau consilii. Doar pace şi dragoste.

Cu ochii împăienjeniți de lacrimi, Veronica fusese alături de Federico în ultimele lui clipe, conştientă că viața ei lua din nou o turnură dramatică. Că lucrurile nu vor mai fi niciodată la fel. Şi că un lung şi dezlânat capitol din viața ei se încheiase pentru totdeauna.

În acel moment, în altă parte a oraşului, Giacomo, ucenicul maestrului Contarini, intra încet în apele murdare ale lagunei, lăsându-se purtat de valuri şi scufundându-se pentru totdeauna în uitare. Nu avusese curajul să se ducă în piața San Marco. Corpul său nu fu niciodată găsit şi puțini fură cei care se întrebară ce se întâmplase cu el. În scurt timp, fu dat uitării. Aşa cum era şi drept să se întâmple cu un suflet blestemat.

Maffio, în schimb, fusese de față, complimentându-se singur pentru inteligența lui şi pentru excelentul lui plan de răzbunare. Dar nu se bucură mult timp. După nicio săptămână, un atac de apoplexie îl paraliză aproape în totalitate. Reuşea doar să-şi mişte un deget, ochii şi un colț al buzei de sus. Chinuit de dureri sfârşietoare, chemă moartea de mii de ori. Dar moartea părea că

întârzie să vină, poate scârbită să aibă un suflet atât de negru în suita ei. Muri unsprezece luni mai târziu, murdărind cearşafurile şi plângând ca un copil.

Totul se stingea în jurul Veronicăi. Lumea se schimba, mergea înainte. Chipurile celor care îi marcaseră anii ei cei mai fericiți şi mai puțin fericiți se pierdeau în ceață, ca şi cum o mână lacomă şi nemiloasă ar fi vrut să o înconjoare doar de fantasme şi de amintiri.

Rămasă singură, după ce îl îngropă în secret pe Federico pe o insulă îndepărtată, cu ajutorul părintelui Marino, Veronica se închise tot mai mult într-un univers cu totul diferit de cel în care trăise până atunci. Cine ar fi întâlnit-o nu şi-ar fi putut vreodată închipui ce petreceri, ce iubiri, ce bogății, ce nume faimoase îşi lăsaseră amprenta pe trupul ei grațios.

Închisă în durerea ei, zdrobită de nenumăratele lovituri pe care i le rezervase destinul, Veronica se dedică trup şi suflet proiectelor sale de caritate, investindu-şi în ele toată energia, convinsă că, într-o zi, le va duce la îndeplinire.

Astfel, în timp ce depunea o floare pe mormântul anonim al lui Federico, îi spuse printre suspine că îşi ținuse promisiunea.

— Nu te-am uitat, iubitul meu.

Depuse floarea şi privi îndelung piatra pe care nu

era gravat nimic altceva decât două litere: FC. Doar ea şi părintele Marino ştiau unde se află mormântul şi cine este îngropat acolo.

— Vezi, iubitule? Azi e o zi minunată, adăugă ea întorcându-şi privirea spre oraş. Şi bunul Dumnezeu ne-a mai îngăduit câtva timp. Acum stai liniştit, în curând o să mă întorc la tine. Curând.

Câteva precizări şi trimiteri istorice

Deşi lucrarea de față este un roman istoric, am hotărât să rămân fidelă evenimentelor, chiar dacă mi-am permis câteva abateri, în linii mari, cele expuse în carte oglindesc adevărul întâmplărilor trăite de Veronica Franco. Totuşi, în anumite puncte, m-am depărtat de adevărul istoric, din motive evidente.

Ştim că Veronica Franco s-a născut în 1546 şi că părinții ei au fost Francesco şi Paola Fracassa. Era singura fiică şi a avut trei frați despre care se cunosc foarte puține. Mama ei a fost o curtezană cunoscută, dar nu cea mai faimoasă. La paisprezece ani, Veronica a fost dată în căsătorie medicului Paolo Panizza, care era înstărit, dar nu extraordinar de bogat. Puțin după aceea, Veronica este introdusă de Paola printre onorate. Codoaşa este chiar Paola. Ştim că Veronica nu a crescut într-o familie iubitoare şi că viața matrimonială a fost una chinuită. Cei doi soți s-au despărțit, iar Panizza a murit mulți ani după aceea, în 1582.

Între timp, Veronica îşi cultivă calitățile artistice şi literare, frecventează saloanele intelectualității contemporane şi creează o legătură specială cu

Domenico Venier. Acesta din urmă îi devine mecena şi susține din plin înclinațiile tinerei.

În 1574 are loc unul dintre evenimentele cele mai entuziasmante din viața ei, întâlnirea cu Henric de Valois. Se pare că într-adevăr şi-a făcut intrarea în sală pe un platou. Lui Henric de Valois îi dedică apoi două sonete în amintirea nopții lor de iubire, publicate în *Terze Rime,* şi o scrisoare cu care se deschide volumul *Lettere familiari a diversi,* publicat în 1580.

Veronica a adus pe lume şase fii din întâlnirile ocazionale pe care le-a întreținut de-a lungul anilor. Primii patru, se pare, s-au născut între 1564 şi 1570. Tații rămân necunoscuți. Doar despre doi – Achille şi Enea – se cunosc câteva detalii în plus, însă tot foarte puține. În orice caz, au crescut departe de mamă, iar întâmplările din viața ei s-au răsfrânt asupra lor doar tangențial. Din acest motiv, am preferat să nu îi implic prea mult în poveste şi am redus rolul copiilor la cele două figuri menționate anterior.

Printre amanții Veronicăi s-au numărat câțiva dintre bărbații cei mai cunoscuți ai timpului, printre care aristocratul Andrea Tron şi Lodovico Ramberti, negustor, proprietarul unei insule la Ca' Manzo, aproape de Chioggia. De la amândoi femeia va avea fii, poate chiar pe Achille şi pe Enea, pomeniți mai devreme. A fost şi amanta lui Marc'Antonio della Torre, pe care adesea poeta îl

aminteşte cu dor în versurile ei.

Adevărată este şi ciuma care loveşte Veneția între anii 1575 şi 1577, cauzând mii de morți, ca şi procesul de vrăjitorie care i-a fost intentat de Inchiziție în 1580. Denunțul a plecat chiar de la Rodolfo Vanitelli, preceptorul unuia dintre fiii ei, despre care nu se cunoaşte nimic altceva.

Despre dragostea şi sentimentele Veronicăi putem să ne facem o părere din poeziile ei, care au fost, precum am spus, publicate în mai multe rânduri. Pe de altă parte, ştim puține lucruri despre ultimii ani ai existenței sale. S-a vorbit mult despre o convertire a ei, despre o încercare ratată de a deschide o Casă de Salvare pentru foste prostituate. Ştim că acest vis se va împlini doar cu puțin timp înainte să moară, fapt ce are loc, după cum ştim, în iulie 1591.

Când s-a îmbolnăvit a cerut să fie dusă în camera care dădea spre lagună. De acolo a admirat pentru ultima dată peisajele sfinte ale pământului ei. S-a gândit la toată viața ei şi a văzut încă o dată, în amintire, chipul celor care, la bine şi la rău, şi-au încrucişat destinul cu al ei. Apoi febra i-a crescut şi, într-o dimineață călduroasă, s-a stins din viață.

Avea doar patruzeci şi cinci de ani.

În pat, lângă mâna ei înghețată, s-a găsit o hârtiuță. Era îngălbenită. Cine a luat-o în mână a citit-o şi a recunoscut o poezie scrisă cu mulți ani în urmă şi ulterior publicată. Aceea era redactarea

originală.

Trimisă e din cer a femeii frumusețe.
Ca pe pământ să-l facă fericit
Pe fiece bărbat care ştie de blândețe.

Restul este literatură!

Pentru cine doreşte să cerceteze în profunzime această perioadă istorică, recomand operele care m-au ajutat să descurc ițele secolului al XVI-lea venețian:

Alvize Zorzi, *Cortigiana veneziana. Veronica Franco e i suoi poeti*;

Benedetto Croce, *Proemio alle Lettere di Veronica Franco*;

Claudio Rendina, *Cardinali e cortigiane;*

Lorenzo Venier, *La puteana errante*;

Lorenzo Venier, *La Zaffetta;*

Marcella Diberti Leigh, *Veronica Franco, donna, poetessa e cortigiana del Rinascimento*;

Margaret F. Rosenthal, *The Honest Courtesan;*

Paul Larivaille, *La vita quotidiana delle cortigiane nell Italia del Rinascimento*;

Riccardo Scrivano, „La poetessa Veronica Franco”, in *Cultura e letteratura nel Cinquecento.*

Mulțumiri

Îi mulțumesc familiei mele, soțului şi fiicei,

pentru că mă suportă, chiar dacă sunt mereu cu un picior în viața reală şi cu celălalt în poveştile romanelor mele.

Le mulțumesc prietenelor mele pentru încredere, pentru sprijin şi pentru sfaturi, şi în mod deosebit prietenei mele Prietta, pentru că a fost prima care mi-a spus că sunt făcută să scriu romane.

Le mulțumesc tuturor cititorilor care se vor îndrăgosti, ca şi mine, de viața Veronicăi Franco.

EDITURA ALLFA

ROMAN ISTORIC

Într-o Veneție libertină, dar mereu înspăimântată de spectrul pedepsei divine, Veronica Franco își începe cariera de curtezană. Înzestrată cu o frumusețe și o inteligență ieșite din comun, tânăra pătrunde cu ușurință în cercurile elitei venețiene, subjugând dogi, negustori bogați și chiar și capete încoronate. În scurt timp, devine cea mai cunoscută și mai căutată dintre curtezane, stârnind deopotrivă pasiuni răscolitoare și dușmănii înveninate. Și totuși, vâltoarea întâlnirilor clandestine și a plăcerilor pasagere îi lasă în suflet un gol din ce în ce mai apăsător. Când ciuma lovește Veneția și Inchiziția începe să caute vinovați, faima Veronicăi se întoarce împotriva ei, iar curtezana e nevoită să facă o alegere dificilă, care îi va schimba destinul pentru totdeauna.

În această pasionantă reconstituire romanescă a personalității unei mari curtezane și poete a secolului al XVI-lea, Rosa Ventrella ne oferă o frescă deosebit de sugestivă a Renașterii târzii și, în același timp, o poveste nemuritoare despre căutarea sinelui într-o lume dominată de egoism, gelozie, măști și prejudecăți.

www.all.ro
ISBN 978-973-724-666-0
9 789737 246660